

MICROFILMED - 1983

ANGLO-BELCICA.
The English and Netherdutch
ACADEMY.

In
THREE PARTS.

Containing
The Exactest Grammar-Rulés, most Useful
Discourses and Letters, with a Copious
Vocabular, fitted to the Capacities
of all sorts of Persons.

*Being a Work brought to greater perfection than
any ever formerly extant; Whereby men
may, with a little pains, speedily attain
to the compleat knowledge of both
the Languages.*

BY
Doctor EDWARD RICHARDSON.
*The Third Edition, amended and enlarged with
a great many new and choice Dialogues.*

At AMSTERDAM,

By the Widow of STEVEN SWART,
Bookseller, on the Westside of the Ex-
change, in the Crowned Bible.
1698.

With Priviledge for 15 years.

ANGO-BELGICA.
The ENGLISH
And
NETHERDUTCH
ACADEMY.

DE ENGELSCH
En
NEDERDUYTSCH
ACADEMY.

ANGLO-BELCICA.
The English and Netherdutch
ACADEMY.

In
THREE PARTS.

Containing

The Exactest Grammar-Rulés, most Useful
Discourses and Letters, with a Copious
Vocabular, fitted to the Capacities
of all sorts of Persons.

*Being a Work brought to greater perfection than
any ever formerly extant; Whereby men
may, with a little pains, speedily attain
to the compleat knowledge of both
the Languages.*

BY

Doctor EDWARD RICHARDSON.
*The Third Edition, amended and enlarged with
a great many new and choice Dialogues.*

At AMSTERDAM,

By the Widdow of STEVEN SWART,
Bookfeller, on the Westside of the Ex-
change, in the Crowned Bible.

1698.

With Priviledge for 15 years.

ANGLO-BELGICA.
d'Engelsche en Nederduytsche
ACADEMY.

In
DRIE DEELEN.

Behejzende

De Nasukeurighste Grammaticale Regelen,
Aller-nuttelijckste Discoursen en Brieven,
met een Bondig *Woorden-boek*, bequaaam
gemaakt tot het begrijp van aller-
ley soort van Menschen.

*Zijnde een Werk tot groater perfectie ge-
bracht als eenige opt te hooren geweest
is: Waar doo; men / met tuerpigh
moeyten / spoediglijt tot de vol-
homen kennisse van beyde de
Taaln geraeken kan.*

Door Dr. EDWARD RICHARDSON;

*De Derde Druk, verbeterd, en vermeerderd met
verle nieuwe en treffeljke t'Zamenpreekingen.*

t'AMSTERDAM,

By de Weduwe van STEVEN SWART, Boek-
verkoopster, aan de westzyde van de Beurs,
in de Gekroonde Bybel, 1698.

Met Priviledge voor 15. jaaren;

PRIVILEGIE.

DE Staaten van Hollandt ende West-Vrieſlandt. *Doen te weten:* Alſoo Ons vertoont is by *Abigaël May*, Weduwe van *Steven Swart* zalr: in zyn leven Bürger en Boeckverkooper tot Amſterdam, hoe dathy Suppliant onder handen had genomen te drucken ſeker Boeck, genaemt *Anglo-Belgica, The English and Nederduytſche Academy*, ofte de Engeliſche en Nederduytſche Academie, ende alſoo ſy Suppliante beducht was, dat dit voornoemde Boeck, door eenige baatſoekende Menſchen haar mogt werden naergedrukt, ofte wel eenige naergedruckte exemplaren van buyten in deſe onſe Provincie gedrukt, alhier ingebragt mogten worden, ſoo keerde ſy Suppliante haar ſelve tot Ons, ootmoedelijck verſoekende, van haar te willen verleen brieven van Oeroy en Privilegie voor den tyd van vyftien eerſtkomende Jaren, omme het voorn: Boeck alleen, alhier te moogen drucken, uytgeven ende verkoopen, in ſoodanige formaten, als ſy Suppliante te rade mochte koomen te worden, met expreſſe verbod, van dat het voorn: Boeck, zy direct of indirect, alhier in onſe Lande mocht werden naergedrukt, uytgegeven, ofte verkoft op eenighande maniere,

niere, dan door de Suppliante alleen, noch datter eenige nagedruckte exemplaren buyten deſe onſe Provincie gedrukt, onder Ons gebiet mogten ingebragt, onder wat pretext het oock mogte zyn, veel min verkoft ofte verruylt, op ſekere groote pæne daar tegens by Ons te ſtellen. **So o 1 s 't.** Dat wy de ſake ende 't verſoek voorſz. overgemerckt hebbende, ende negen weſende ter bede van de Suppliante, uyt onſe rechte weetentſchap, ſouveraine magt ende autoriteyt, deſelve Suppliante geconſenteert, geacordeert ende geodtrojeert hebben, conſenteren, accordeeren, ende oetrojeeren mitsdezen, dat ſy geduyrende den tyd van vyftien eerſt achtercevolgende Jaren, het voorſz. Boeck genaemt *Anglo-Belgica, The English and Nederduytſche Academy*, ofte d'Engeliſche en Nederduytſche Academie, binnen den voorſz. onſen Lande alleen ſal mogen drucken, doen drucken, uytgeven ende verkoopen, verbieddende daerom allen, ende een ygelijken, het ſelve Boeck in 't geheel ofte deel naar te drucken, ofte elders naergedrukt binnen den ſelven onſen Lande te brengen, uyt te geven, ofte te verkoopen, op verbeurte van alie de naergedruckte, ingebragte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daar en boven te verbeuren, te appliceren een derde-

part voor den Officier die de calange doen
sal, een derdepart voor den Armen der
plaetse daer het casus voorvallen sal, ende
het resterende derdepart voor de Suppliante,
alles in dien verstande, dat wy de Suppliante
met dezen onsen Oefroje alleen willende
gratificeren tot verhoedinge van hare schade
door het nadrukken van het voorsz. Boeck,
daar door in geenigen deele verstaan den in-
houden van dien te autoriseren ofte te ad-
vouieren, ende veel min het selve onder on-
se protectie ende beschorminge eenig meer-
der credit, aansien ofte reputatie te geven,
nemaar de Suppliante in cas daarinne iets
onbehoorlicx soude inflaeren, alle het selve
tot haren laste sal gehouden wezen te ver-
antwoorden; tot dien eynde wel expresse-
lijck begeerende, dat by aldien sy dezen
Onsen Oefroje voor het selve Boeck sal wil-
len stellen, daar van geen geabbrevieerde ofte
gecontraheerde mentie sal moogen maken,
nemaar gehouden sal wesen het selve Oefroy
in 't geheel ende sonder eenige omiffie daar
voort te drucken, ofte te doen drucken, en-
de dat zy gehouden sal zyn een exemplaar
van het voorsz. Boeck gebonden ende wel
geconditioneert te brengen in de Bibliothecq
van onse Univerfiteyt tot Leyden, ende
daar van behoorlijck te doen blijcken, alles
op poene van het effect van dien te verliezen;
Ende ten eynde de Suppliante dezen onzen
Con-

Consente ende Oefroje moge genieten als
naar behooren, lasten wy allen ende een
jegelijken die 't aangaan magh, dat sy de
Suppliante van den inhoud van dezen doen
laaten ende gedoogen, rustelijck, vreed-
lijck, ende volkomentlijck genieten ende
gebruycken, cesserende alle belet ter con-
trarie. Gedaan in den Hage, onder onsen
grooten Zegele hier aan gehangen op den
tstiensten October, in 't Jaar onses Heeren
en Saligmakers, duyzent ses hondert acht
ende tnegentigh:

A: HEYNSIUS, vt.

Ter Ordonnantie van de Staten,

SIMON VAN BEAUMONT.

Aanden

Toske

BEADER. LEEZER.

How many attempts have been made to restore us from the confusion of Languages, which pride and the vain reasonings of men had introduced among the fallen generations of mankind; but alas how vain! sith all times, and transactions in those times, are bound up in the counsels of the Most High.

An Universal Character
(as a rare humane invention) hath been endeavoured to be brought forth, as the Contrivance of many ingenious brains, among whom hath eminently appeared my Successor the famous *Doctor Wilkins* (afterwards *Bishop of Chester*)

Hoe veel aanslagen zijn in 't werkh gestelt om ons te ontslaan van die verwarringen der Taalen / welke de hoogmoedte en pdele redenkabelingen der menschen hadden ingeboort onder de verballene generatien van het menschelijke geslachte? maar eplaag te vergerfs! nademaal dat alle tijden en het gepasseerde in die tijden in de raadslagen des Allerhoogsten besloten zijn.

Een algemeen Voorbeeld (als een selfsame bond van 's menschen verstant) heeft men getracht ten woosfejn te brengen / als de verwarringen van veel vernuftige herseuen / onder welke sich open uytsteechende wijs vertoont heeft mijn Successeur / de vermaarde Dr. Wilkins (naberschap) geworden

Bil.

Aan den Lezer.

To the Reader

Bisschop van Chester) benevens die waar-schijnlijker betrachtinge van die Godsdienstige en Geleerde Persoonen / welke alle bekende Taalen met een en het selfde van de Hebreuwische wilden doen oer een-komen: het welke / met alle andere onderwindingen van dergelijchen aart / op een misdacht is uytgeloopen; en waarschijnlijk is dat 'et soo sal blijven berusten / tot de tijden der herstellinge door een meer dan menschelijke macht / als wanneer verbuut sal worden die langh verwachte belofte Zephani. 3. 9. van tot den Volcke een reyne Sprake (ofte lippe) te wonden / en niet een eendachtige toetseninge / als wanneer de Heere sal zija tot; Koningh over de gantsche Aarde, eene Heere, en sijn Name een. Zachar. 14. 9.

of *Chester*) besides those more probable undertakings of those Religious and Learned Persons who would reduce all the known Languages to an identity with the *Hebrew*: which with all other designs of that kind, have proved abortive; and so, 'tis probable, things will remain till the times of *Restitution* by a more than humane hand, when there shall be an accomplishing of the long expected promise *Zeph. 3: 9* of turning to the people a pure Language (or lip) and a consent therein; in that day when the *LORD* shall be King over all the earth, one *LORD*, and his Name one. *Zech. 14 9*. Mean-
* 5 while

while we must help our
selves as well as we can.

My present work is to
make an Essay towards
the conjoining of two
Languages of those
Nations whom Nature
by the propinquity of
their situation, and Pro-
vidence by mutual traf-
fick, and an intermix-
ture of the Inhabitants,
have brought to a ne-
cessity of endeavouring
the understanding of
one anothers speech.

The great refinedness
and copiousness of the
English Language ren-
ders it exceedingly de-
lightfull, & also every
way apt for expressing
the varieties of concep-
tions.

Touching the *Nether-
dutch*, I find it upon se-
veral grounds preferred
by Authors, at least so far

Onderzetschen moeten
by ons behelpen soo
wel als wy kunnen.

Mijn tegenwooz-
digge betrachtinge is
om te behoorden de
t'amen-boeginge van
tweederley Taalen
dier Natien / welke de
Natuur / dooz de nabes-
righeyt sijnner stand /
en de boozsienigheyt /
dooz onderlinge traf-
fick en barmenginge
der inwoonderen een
nootwendigheyt heb-
ben opgelegd / om mak-
kenderen peder in haer
Taal bequaemlijck te
konneu verstaan.

De groote gerefs-
neertheit en overbloet
der Engelsehe Taal
maacht dat het verma-
kelijck valt / en oock al-
selints dienstigh is om
uyt te drucken de vers-
schepensheden van con-
cepten.

Wat de Nederlant-
sche Taal betraecht, ick
mercke dat Schryvers
om besondere redenen
de selve preefereren / ten
min-

minsten dooz soo veel
als sy ghemeenschap
heeft met d'Oude
Hoogduytsche Taal/
doven veel andere: en /
soo men aanmerckens
waardigh mach ach-
ten / sommige Prophe-
tische Nijmer die my
boozgehoemen sijn / en
nael 100. jaren oud /
sal in alle waarshijn-
lijckheyt dese Neder-
duytsche noch in een
by hooger achttinghe
komen / en nuttelijcker
sijn dan hare Natuu-
rige Taalen.

Welche aanmerken-
gen / gelijcke my tot
dit werck hebben aan-
ghemoedigh / soo be-
hoordense oock by dese
Natieen soo veel te
gelden om de selve te
boozsien.

Men sou my mo-
gen voorwerpen / dat
sulcks wat te geringh
is booz die serieuze ge-
dachten en professie
van saaken van een
hooger natuur / die ick
(ten minsten) be-ooge:

as it hath affinity with
the old *Teutonick*, be-
fore many other: and,
if any heed may be gi-
ven to some Propheci-
cal rimes which I have
of a 100 years standing,
this *Belgick* is likely to
be yet far more esteem-
ed of, and usefull than
it's Neighbour-Lan-
guages.

Which considerations
as they encouraged me
to this work, so may
they prevail with the
Inhabitant of both the
Nations to peruse it,

'T is indeed objected,
that this is something be-
low those more serious
thoughts & profession
of things of a sublimer
Nature, to which I (at
least) pretend: Whereto

I reply; that I account nothing difhonourable to me but ſin: and however this Book hath coſt me much labour yet hath it not diſturbed me; well knowing that there is a ſacred ſkill of exerciſing our hands in temporal affairs when at the ſame time our hearts may be heaved up above all that is limited by the meaſures of time.

Befides this; I have no cauſe to look upon this as contemptible; when men of equal degree, and far greater worth, have thought meet to be exerciſed in this kind of Grammar-work; as among others, the highly Learned Profeſſor Poſſius, and the renowned Doctour Wallis a Theologue and Profeſſor in Oxford; yea alſo,

Daar op ick antwoorde, dat ick geen dingh booz mp oneerlijck acht / dan ſonde; en hoewel dit Boeck my veel moeyte gehoft heeft / nochtans heeft het my niet gepeurturbceert; wel wetende dat'et een heylige wetenſchap is onſe handen met tijdelijcke affagren beſleg te houden / daar op de ſelbe tijdt onſe herten mogen opſtijgen boven alles dat booz de afmetingen van tijd is bepaalt.

Daar en boven heb ick geen reden om dit booz een berachtelijck dingh t'annſchouwen / daar ſidann in ghelycken graat / en van ongelijck hooger waardigheyt / booz geboeghlijck hebben geoordeelt. haar in diergelijck Ketter-werk te oeffnen / als / onder anderen / de hoogh-gelerde Profeſſor Voſſius, en de bermaarde Doctour Wallis, Theologant en Profeſſor in Oxford; ja oock

oock de gene die ontlanghs t'ſamen geſtelt heeft d'Engeliſche en Nederduyſche Onder-richter, is in ſijn tijd geweest een openbare Predikant.

Ich ben (behalven mijne genegenheyt tot beyde Nationen / en d'importunitceyt van mijn ſecr geachte Vriendt / de Boeckverkooper) hier te meer toe betwogen / om dat in andere Boeckkens van diergelijcken inhoud ſo veel groote fouten ſteken: in ſommige waar van ick ontrent drie duyſent / in andere meer kan tellen: 't welck mijne ongetwilligheyt om pemant te ergeren / my verbanden ſou gehad hebben niet aan te roeren / indien de nootſaackelijckheyt my deſe getuggeniſſe niet en hadde afgeperſt.

't Is wel ſulks datyſ geuſing hier in heeft moeten na laten van in te voeren ſommige

He that made the late *English & Netherdutch Inſtructor* had been in his day a publick Preacher,

I have (beſides my affection to both the Nations, & the importunity of my much eſteemed friend the Bookſeller) been the more willing hereto be cauſe of the groſſ faults in other little Books of this ſort already extant; in ſome of which I can compute about three thouſand, in others more; which my unwillingneſſe to give any man offence would have obliged me, to conceal, if a neceſſity had not called for this Teſtimony,

'Tis true that the Introduction of ſome things which are in other

other little Books could not possibly be avoided in this; yet 'tis so, that the false Spelling of the words is so amended, the whole form renewed, the work so remarkably en larged, and the Languages so improved, that I may, without vain boasting, commend it to the world as a new, and, I hope, more usefull Book than hitherto in this kind hath been seene? notwithstanding such mistakes as I and it may be guilty of.

That we have presumed to entitle this Book *an Academy*, may receive a favourable Interpretation, when the variation of its matter, relating to severall sorts of things worthy to be known in Morality, Laws, Medicin & Merchandise, shall be

dingen die in andere Boekshens staan: doch evenwel soo: dat het valsche spellen der woorden soo verbeterd/ het gheheel ghe daante vernieuwd/ het werck vergroot / ende de Talen soo hoog gefest zijn / dat ick het / sonder pdele roem / de werelt mach aanprijven / als een nieuw / ende / ick vertrauw / rustelijker Boek als tot nu toe van dese soort gesien is geweest: niet tegenstaende sulcke mislagen daer ick en dit Boek schuldigen mogen zijn.

Wat wy op ons genant hebben die Boek den tijtel van Academie te geven / houde een gunstige uitlegginge genieten / wanneer de verschepdenheit der selver Stoffe / siende op verschepde soorten van saken die waardig zijn gehent te worden / in Bedigheit/ de Wetten/ Medicijn en Hoop-
man

manschap / oertwogen sal worden / mitsgaders de bertoninge van de oprekenkomst van dese Taalen met anderen / als het Grieksche, Latijnsche en Fransche; te meer / wanneer Boeken / met complimenten en beuselingen be- vult / de selve Tijtel sich toematischen.

'T Is niet het minste hoopdael van mijn eugen die ick hier hoop verwachtte; maar alleenlijk de Leerlingh sijn profijt / wiens waersigheyt hier in verespere wordt / met de Goddelijke zegnen / daer ick in alles ootmoedlijck om sincke / betwelche ben

Een Liefhebber van 't Menschlijke Geslachte, en 't Gemeene Best.

Edw. Richardson.

considered, together with the demonstration of the Harmony of these Languages with others, as *Greek, Latin and French*; especially when Books stuff'd with complements and toys assume the same Title.

'T Is not the least advantage of my own that I hereby expect; but onely the Learners profit, whose diligence herein is required, with the Divine blessing, which I in all things humbly implore who am

*A Lover of Mankind,
an of the publick good*

Edw. Richardson.

The Den
BOOKSELLER BOECKVERKOPER

to the aan den
READER L E Z E R.

Kind Reader,

I N these few late years I have heard several complaints of Some, who were desirous to learn the *English*, and Others the *Dutch Language*: That the Books whereby (as a mean) they might attain to this their purpose, were very defective and unperfect, as well in the Grammar, the Discourses, as any thing thereto relating, and am thereupon often spoken to, that, if possible, I should print an *English and Netherdutch Book*, wherein the Studious Learner might find a perfect ground and instruction in the direction of both these languages thereto

Gunstige Lezer,

H EBBE eenige jaren herwaards, bescheyde klachten gehoort van die gene/welke begeerig waren om te leren de Engelsche, en Andere de Nederduytsche Taal/ dat de Boeken/ waer doofse mochten (als een middel) gebacht worden tot dit haer voornemen/ seer defect en onvolmaecht waren/ soo in de Grammatica/ Discoursen / of pers dien aangaende / en den diefsalven daar besmaelt over aangesproken / om doch/ indien mogelijk / een Engels en Nederduyts Woest te drucken / waer in de begeerighe Leerlingh mocht vinden een volkomen gront en onderwijjs in de onderrichtingh van beide dese

10.

Taalen daar toe verepicht: soo hebbe uytgenegentheit en lust / die ich altydt hebbe gehad tot beyde die *Spraken* / eenige jaren getracht om pman te bekomen / die mi een gescheit nieuw Werck diefsaangaende. wilde opstellen / en foodanigh waer dooz de Leerling met meerder fondement en milder moep te moecht gebacht worden: tot de ware kennis: van beide dese Taalen: tot dien ende hebbe den Geleerden en erbaren Auteurs daar toe meenigh malen aan gesocht (hoe wel het verres beneden sijn hooge geleertheit was om sich te bemoejen met sulch een werck) hebbe echter eyndelijch soo verres op sijn bysondere goetheit geobteent / dat het werck heeft ondernomen. In een kwijffel niet of dese sijnen ardepe sal by den Taalgierigen Lezer aangenaam sijn/ en den

requisito: therefore have I out of affection and desire, which I have always had to both those Tongues, for some years endeavoured to procure One who might compose me a whole new work concerning the same, such as whereby the Learner might be brought to the knowledge of both Languages with more foundation and less trouble: to that end I have thereunto often desired the learned and experienced Author (it was much below his high learning to trouble himself with such a Work) I have yet so far prevailed upon his singular goodness, that he hath undertaken the Work. and doubt not but that these his pains shall be acceptable to the Reader that is desirous of Language, and bring respect and

10.

reputation to the Author.

Peruse then this his trouble which he hath pleased to take for thy profit and advantage: And I dare say that this his *ANGLO-BELGICA* is so perfect, that, in a very short time, it will bring such as are desirous to learn the *English* or *Netherlands* Language to the true ground and perfect knowledge of the same Farewel.

S. SWART.

November the 13.
1677.

Author respect en reputatie toeyengen.

Gezuycht dan dese sijn moeyte die hy haer toe heeft betruwen te nemen / tot it mit en hoop deel: en ich durf seggen dat desen sijnen *ANGLO-BELGICA* so volmaecht is / dat het de geringe die begeerig sijn de *Engelsche* of *Nederduytsche* taal te leeren / haer in korten tijde byengen sal tot de ware gront en volkomen kennisse der selve / Swart tot.

S. SWART.

den 13. November
1677.

THE

D'ENGELSCH E

Ende

N E D E R D U Y T S C H E
A C A D E M Y.

'T E E R S T E D E E L:

Waar in vergaderd en by een gebracht sijn de voortwendigste en dunstelste GRAMMATICALE REGELEN; waer dooz men altespoedigh kan geraaken tot de volkomen kennisse der

ENGELSCH E T A A L.

THE ENGLISH

And

N E T H E R D U T C H

A C A D E M Y.

THE FIRST PART:

Wherein are gathered and brought together the most Necessary and most Significant GRAMMATICAL RULES; whereby men may most speedily attain to the perfect knowledge of the

ENGLISH LANGUAGE;

By Dr. E. R.

Tot AMSTERDAM.

Geleukt by de Weduwe van STEVEN SWART, 1698.

Korte Onderrichting, nopende

DIT WERCK.

Dit Werk is in Drie Deelen verdeelt.

- I. In Gramaticale Regulen en Exempelen tot onderwijfing in de Tale die te leeren staat.
- II. In t'Samen-fprekingen, Brieven, Wiffel-brieven, Cognoflementen, en diergelijke, die tot het ftuk van Kooptmanschap en andere faaken behooren, te gelijk met verfcheyde fpreekwoorden in beyde de Talen.
- III. In een Woorden boek, het welke in plaets van een kleine *Dictionary*, van veelte fouten in het voorrige verbeterd, dienen kan.
Het Eerfte van defe Deelen beftaat mede in drie faaken: te weten,
  1. In *Orthography* en *Orthology*, ofte Rechtschayvinge en Pronunciatie van Letteren, Syllaben en Woorden; met het gebruik van de Toonen.
  2. In *Etymology*; te weten, de ware oorfprong, rechte buyginge, t'famenftellingen, en het eygen gebruik van Woorden.
  3. In *Syntaxis*, ofte een korte, bequame t'zamenknoopinge en ftellinge van de Deelen der Redenen onder ſich ſelven.

GRAM.

GRAMMATICALE REGELEN
Ende
ONDERRICHTINGE

Waer door

De ENGELSCH E TAAL ſpoedig-lyk en volkomentlyk kan geleert worden door foodanige *Nederduyſche* Perſoonen die daar luſt toe hebben.

E E R S T E D E E L.
Van Orthography ende Orthology,
dat is, om Letteren, Syllaben, en
Woorden recht te ſchrijven, en
uyt te ſpreecken.

E E R S T E C A P I T T E L.
Van enckele ende t'famen-
gevoegde Letteren.

E E R S T E A F D E E L I N G E.
*Van't Getal, de Benaminge, en Onderschey-
dinge van Enckele Letteren.*

En Letter is een Enckele onverdeelicke Afbeeldinghe eenes Geluydts, waar uyt de Syllaben en woorden beftaan.
A Letter is a ſimple indiviſible Character of Sound, whereout (or of which) the Syllables and words conſiſt.

A

HET

HET wert gemeenlijk a ingenomen onder ons, dat het *A. B. C.* (ofte *Alphabet*) in 24 Letteren bestat; 't gene in der daat soo is in de Griekische, Nederduytsche en Engelsche Taalen: alhoewel de Hebreuysche 22 Consonanten heeft, de welke alleenlijk Letteren zijn, ende 10. *Vocalen*, de welke punten en kenteekenen zijn: in gelijsch zijn oock de *Chaldeische* met de *Syrische* en *Arabishe* Taalen, om eygentlijk te spreken, aen het getal van 22 Letteren ofte Consonanten verbonden, 't gene oek gefeyt kan werden van de *Latynsche*, waer in men 22 Letteren telt, Halleen maer een aspiratie zijnde, (gelijk in 't *Grieksch*), en *W* noyt gebruykt: Welcke allen (niet al te nauwkeurig zijnde) wy hier volgens het algemeen gebruyck opstellen. Niet onwetende zijnde dat sommige 23 Letteren in 't *Latyn* rekenen, de letter *H* mede behoudende, ende de *W* alleenlijk *uytsluitende*. Andere nauwkeuriger oordeelende, maken van *C. K.* ende *Q.* een Letter in 't gebruyck; *H* achtende (als te voren) voor niet meer dan een Aspiratie; en een weynig onderscheyt makende tusschen *U* en *Y* &c. brengen 't getal van de *Latynsche* Letteren tot 19.

Ten anderen, om *tot ons tegenwoordigh voornemende komen*, De *Engelsche*, om dat sy hare Letteren *I.* ende *U.* onderlicheyden (gelijk de *Nederduytsche* en eenige Anderen) in Vocalen en Consonanten, reekenen daer op also 26 Letteren: de welke aldus afgebeelt zijn;

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Ende

Ende moeten, volgens de *Duytsche* Dialect, ofte manier van spreken, aldus uytgesproken werden; a. be. ce. de. e. ef. dshi. aitsb. y. j. i. ka. el. em. en. o. pe. ku. er. sr. te. yn. v. dobbrlyu. ex. wy. xed.

Deze Letteren zijn verdeelt (gelijk in andere Taalen) in Vocalen en Consonanten, *Powels* and *Consonants*; geen andere namen in 't *Engelsch* voerende; alhoewel de *Duytsche* de Vocalen *Klinckers* en *Self-klinckers* noemen, om dat sy alleen kunnen slaen, en van haer selven een volkomen geluydt maken; ende de Consonanten oock zijn *Mede-luyders* of *Mede-klinckers* genoemt, om dat sy anders geen duydelick geluydt kunnen geven, dan wanneer sy neffens een Vocaal slaan.

De vocalen zijn wel bekend dese *y.* te zijn *A. E. I. O. U.* en oock *Y.* die meest als een Vocaal gebruyckt is, bysonderlick in 't eynde van een woordt, alwaer het even eens is, ofte de *y* of *ie* gebruyckt werdt: als waerdigh is *worthie* ofte *worshy* &c. Maer als het voor een Vocaal staet, als dan is 't een Consonant; als a *year* en *jaar* / *yearday* gisteren; alwaer het uytgesproken wordt gelijk *Tota* / als de *Duytsche* Consonant *T.*

Nota. a is wat sachter uytgesproken als onder de *Duytsche*; gelijk ai in *hair*: wat sinder als de *Nederduytsche* a / en grover als de e.

Aldus vinden wy a gemeenelijck uytgesproken als in *make* maaken / *bake* bakken / *hate* haten &c. Maer als de letter *l* volghet op a, soo wort die breeder uytgesproken, gelijk *aw*: soo in *call* roepen / *wal* minur / *fall* vallen &c. Doch in *walk* wandelen / en *salk* speelen is die wat sachter, ten y wanneer de *l* is uytgelaten, en als dan is het *wauk* en *Tauk*, welke woorden gemeenlijk soo worden gebruyckt.

A 2

Ka

Ka is van gelijke pronunciatie met *a*.

be. ce. de. e. pe. te zijn ook wat fichter gepronuncieert als in het *Nederduytsch*; doch niet als *bi, si, di, &c.* gelijk Sommige Meesters haer Leeringen misleyden, met haer sulks te onderwijfen; want het is maar een boerachtig manier.

Naa. Dese 6 Letteren verschillen weynig van de *Nederduytsche* in haer gebruyck: beyde verplicht zijnde aan de selfde Regelen.

ef. el. em. en. e. ku. er. ex. zed. zijn een ende selve met de *Nederduytsche*, hoewel *er* by Sommige *ar* genoemd wort.

U. Vocal, *F*. Consonant, (de welke *Vau* behoort genoemd te worden) en *W*. worde wat grover uytgesproken als by de *Nederduytsche*; maer in 't gebruyck zijn ze een en de selve.

De grootste ongelijkheyt is in dese 4 Letteren *g, h, i, j*.

G wert uytgesproken voor *a, o, u*, ende voor alle Mede-klinkers gelijk in 't *Duytsch*; maer een weynig fichter: als *games* speelen / *gain* winst / *to gape* gaapen / *garter* houffeband / *gold* gont / *gaw* de gicht / *a gun* een toer / *a gutter* een goot / *glow* handfchoen / *grace* genade / &c.

Maer als het voor *e* of *i* staet, soo is het gemeenlijk als *dibi*: als

Gender de bender geslachte.

Genealogie de benerologie geslacht-register

Gentle de bente belceft

General de beneral gemeenp

George de bordsch Jorist

Gorge de bordsch een Labaar / ofte half-tiraet

Gasure de bourse gebaar

GIAN

Giant de biant een Reuse

Gibe de bibe een schimp

Ginger de bindisher Oengber

Uytgenoemen dese volgende, waer in de *g* na de *Duytsche* manier wert uytgesproken, (behalven dat de *Engelsche* soo niet spreken door de keel, ten zy dat een *h* volght: als *ghost* geest) *Gees* Wansfu / *to get* krijgen / *to geld* lubben / *to get* teeten / *together* samen / *to forget* vergeten / *finger* vinger / *a dagger* een dolck / *hunger* honger / *stronger* stercker / *anger* toorn / *to begin* beginnen / *give* geben / *give* gabe / *giddy* wispelurigh / *to give* ongozdelic / *a girle* een gozdel / *to forgive* vergeven / *Druggist* Droghist / *Gilbert* Bijsbert / *Girl* Meppje.

Ook in alle die woorden die eyndigen in *gger*; als mede in die woorden, welckers laetste Syllaben gchoort zyn van *long lang* / *big* groot / *big* bedelc / *sing* singen / *bring* brengen / wert *G* na de *Duytsche* manier gebruykt; als *longer*, *bigger*, &c.

G in het eynde van een woort wort eenighsins gelijk *k* uytgesproken, maer een weynig platter: als

King koning / *Dog* Hont / *Hog* Werken / *leg* been / *dig* graben / *lung* omhelsen.

Maer als *g* achter *d* staet, of als *e* volght op *g*, so is het wederom als *deh* gepronuncieert: to *to lodge* logeren of herbergen / *Judge* Rechter / *judging* rechtende / *judgement* oordeel / *siege* een belegeringe; alwaer de woorden als *lodsh*, *judsh*, *judshing*, *judgment*, seds uytgesproken worden.

Maer het is groot misverstant van de schrijvers, welke willen dat *gh* soude gelijk *f* uytge-

A 3.

sprou.

spoken worden, als in *enough* grnoegh / en veel andere: alwaer die feer weynigh verschillen van de *Duytsche* gh.

H. is in 't *Englisch* (airsch) wat kluchtigh van naam; waer in dez zelfs meeste-verschil van de *Duytsche* bestaat. Want in 't begin van een Syllabe is h van een en de selve kracht en geluyt by de *Engelsche* als by de *Duytsche*. De *Derde Afdeeling* sal des zelfs vrende prononciatie en gebruyck, wanneer by sommige Consonanten gevooght is, duydelijcker aenwijsen.

I. Vocael is niet na de *Duytsche* manier gesproken: maer feer breedt als *ij*: soo *time* tijt is als *zjm*, *fire* byer als *sjr*: maer *give* geben en *live* leben met eenige meer, zijn wat korter, als *give*, *liv*, gesproken.

Nosa. Een groots I alleen staende, beduyt *Ich* in 't *Duytsch*; maer een kleyne i staet noyt alleen.

Nosa. i wort meest wat korter gesproken wanneer e daer by gevooght is in 't eynde van een woordt, gelijk in het *Neaerduytsch*: alwaer ie en de y indifferant gebruyckt worden.

J. Consonant, die behoort *Jod* ofte *jota* genoomt te worden, is niet gebruyckelijck dan voor een vociel, (gelijk oock *van* ofte *V*. Consonant) ende die luydt als *dibi* of *dabi*, de sachte g gelijk, dese a. Letteren dikwils onderfcheydenlijck gebruyckt zijnde; soo *ja*, *je*, *je*, *je*, *je* moeten gelezen worden *deja*, *daje*, *daji*, *dajo*, *daju*: sou voor *Jan* *John* *dajan*, *joy* *byende* / *dazoy*, *dzejel*, to *jeff* *Johnen* de *France* groote j wat gelijk.

II. AFDEELINGE.

Van de *samen-gevoegde* (compound) Letteren, dat is, *van Twee-klincekers en Drie-klincekers*.

E. En twee *klinceker* (in 't Engels *Diphthong*) is een samen-voeging van 2 Vocaelen (ofte 2 samen-geknoopte Vocaelen) in een Syllaab, en alsoo maer een geluyt hebbende.

Om eygentlijck te spreken, zijn 'er maer weynige regte *Diphthongen*; doch dickmael zijnder 2 Vocaelen by een gelleit; die men *Twee-klincekers* noemt, welke deze navolgende zijn.

a. a aa ai, of ay. au & aw. ea. ee. ee. ee, ofte ey. ee. au & ew. oa. oi of oy. oo. ou. ow. na. ne. ni. no.

a ende e (genoemt zijnde a e ende e e *diphthongen*) comen dickwils in 't gebruyck, maer anders niet als in woorden die uyt de *Latijnsche* Taal gesproken zijn, en luyden niet anders als e, gescreven zijnde als een letter.

a a wort onder de oneygentlicke *Diphthongen* gerekent, om dat de tweede a geen geluyt geeft; ende wort feer selden gebruyckt anders als in d'eygentlicke namen, als *Aaron*, *Isaac* &c.

ai ofte ay is gehoort in de woorden *air* lucht / *faith* geloof / a *pair* een paar / *brain* hersteuen / *fair* schoon / *mountain* bergh / *despair* wanhoop / ay in der *ecuwighheit* / *day* dagh / *way* weg.

au ende aw is in de volgende woorden *authority* authoriteit / *fraud* bedrog / *laud* prijs / *aw* outslag / *law* een wet / to *crawl* kruppen / a *saw* een saagh / *I saw* ick saagh.

ea is in eet eten / *great* groot / *speak* spzeken / *beans* boonen / *meat* spijs / *heart* hert / *reason* reden / *heaven* hemel / *deaf* doof / to *swear* zweeren /

en veel diergelijcke in welcke *ea* over-een-komt met *ee* in *Duytsch*, de *a* geen of weynigh geluyt gevonde; als of het *zet* &c. was.

ee wert als *ie* uytgesproken. als: *meest* *hoop* *ginnant* / *swaer* *zoet* / *feet* *voeten* / *daed* *daedt* / *so* *soen* / *a* *sheef* *dief* / *beer* *bier* / *soek* *soech* / &c. leest *miet*, *swiet*, &c.

ei & *ay* altemets als *et*: gelijk in *deest* *bedrog* / *reerive* *ontfangen* / *valley* *een* *dal*: leest *deceet* &c. altemets als *e* als in *eiber* *ofte* / *neiber* *nochte* / *their* *haar* *olte* *haarer* / *they* *sp* / *prey* *buyl* / &c. of het *tha* &c. was: alhoewel het *oo* geroeghlick soude zyn om *ei* gelijk de *Duytschen* te pronuncieeren; als in de woorden, *weicht* *gewicht* / en *eicht* *acht* oock gebruycklick is.

eo heeft in sommige woorden 't geluyt van *e* of *ie* als in *people* *volck* / *jeopardie* *gebaar*; leest *piopel*, *deopardie*: in andere van *o*, als in *George* *Konig* / *disbordsh*.

ou & *ow* is in *Eunuch* *Eunuchus* *ofte* *een* *geschiedt* / *sead* *een* *oude* *brantschap* / *neutral* *neutraal* / *to* *brem* *broutmen* / *new* *nieu* / *few* *weynigh* / *I* *knew* *ik* *wiste*; alwaer *ou* *ofte* *ow* loo veel beduyden als *ie* in de *Duytsche* *Taal*.

ie is geichreven in *belief* *geloof* / *Priest* *Wiefster* / *grief* *griefheyt* / *field* *velt* / *friend* *viyent*. Maer *ie* in 't eynde van een woordt is geen Diphthong.

oa wert uytgesproken als twee *oo* in 't *Duytsch*: als *boat* *boot* *ofte* *schuyt* / *oar* *riem* / *coat* *roch* / *to* *hoast* *roemen* / *bread* *broedt*: leest *boat*, *vor* &c. *oo* een Diphthong, maer geen een *ofte* enckele Letter zynde, wert somtijts gepronuncieert gelijk *oe* in *Duytsch*: als in *shoe*, *shoes*, *shoen* / *sejournen* / oock in *doe* *doen*: maer de *e* in 't woord

die

oe kan wel uytgelaten worden, maer meermets is 't gelijk *oo* in *Duytsch*; als in *toe* *een* *teen* / *foe* *een* *brant* / *Nota*: *e* wert dickwils achter *o* geichreven, daer het niet van nooden is.

oi *ofte* *oy* is gehooft, in *void* *leedigh* / *oy* *oly* / *to* *join* *voegen* / *oyment* *salve* / *joy* *blijdshap* / *rejoyce* *verheugen* / *a* *boy* *een* *jongen* / *choise* *de keuze* / *eifer* *oefst* / *point* *punt* / &c.

Nota. Hier naer wederom aen te mercken, dat *i* en *y* in dese Diphthong onderscheydentlick gebruyct worden in 't midden, *maery* altoos in 't eynde des woords, en geen-*i*.

oo luydt als *oe* in *Duytsch*: *soo* is *too* gelijk *toe* in *toe* *gift* / aldus oock in *fool* *foet* / *fool* *stoel* / *moon* *de* *maan* / *book* *boeck* / *hoop* *een* *hoep* / *rust* *woestel*: maer in sommige woorden wort het gepronuncieert als een lichte *u*; als in *good* *goet* / *wood* *hout* / *wool* *wolle*: leest *gud*, *wut*, *wul*, en *foo* in andere meer.

ou & *ow* luyden dickwils gelijk in 't *Duytsch*: maer hebben evenwel verscheyde pronunciatien. Somtijts wat klaerder op 't *Duytsch*, en meer als een *o* gelijk uytgesproken: als in *fool* *ziel* / *slow* *slechts* / *to* *slow* *shpen* / *a* *bowe* *een* *boogh* / *to* *know* *weten* *ofte* *kennen* / *a* *bowl* *een* *berke* *ofte* *schaal* / *though* *alhoewel* / *to* *slow* *bogelen* / *bestow* *besteden* / *slow* *traag* / *to* *ow* *schuldigh* *zyn*.

Nota. In veel woorden van diergelijcke geluyt, is 't al eens of *ly* met of sonder *u* geichreven worden: als blijkt in *old* *ont* / *ysid* *verhocht* / *cold* *houft* / *gold* *gout* / *to* *hold* *hijben* / *a* *soldier* *een* *soldaat* / *to* *hold* *houden*.

Samtijts wat duysterder, en liever als de *Duytsche*

A. 5.

sche

schepu : als in *hou hupp* / *mou een mupp* / *te bou buppen* / *a bou* een dol ofte *kloot* / *hou hot* / *now nu* / *a lou* een *lupp* / *our onse* / *out upt* / *Om! Hpl* / *rom* *stade* / *blech* ofte *dozp* / *suul bupl* / *a Sow* een *Soch* / een *Wercken* / *a Cow* een *Koe* / *would* *woude* / *could* *honde* / *ouwe* een *once* / *a moustain* een *bergh* / *window* *hennifer* / *farrow* *doeffenis* / *to follow* *volgen* ; alwaer te merken staet , dat het klaerder of duylder pronuncieren van sommige woorden een verscheide betekening hier in veroorsaect ; als in *bow*, *bowl*, *foal* &c. te sien is.

Somtijts oock is *ou* slechts als *u* ; als in *trouble* *moepte* / *you* *u* ofte *ghy* / *double* *tweeboudigh* / *snuch* *aanraken* / *bloud* *bloedt* / *gracius* *genadigh* / *prosperus* *voorspoedigh* &c. leest *trubbel*, *yu*, *dubbel*, *tuysh*, *blud*, *gracius*, *prosperus*.

Maer dat yemant geleert heeft dat *ou* ofte *ow* soude als *uu* in 't *Duytsch* uytgesproken worden , als *cow* voor *cow* is een groot *abuy*.

uu geeft een geluyt gelijk *aa* , als in *guard* *waer* / of andersins is 't gelijk in 't *Duytsch* *guarrel* *kracheel* / *Gualter* *Wouter* / &c.

ue is diergelijck ; alwaer *u* sijn kracht verliest als die *achter g* staet , als in *quest* een *gast* ; maer als de *g* voorgaet vereycht die de *kracht* van de *u* als in *quest* *inquisitie* / *questiun* *vraege*.

Maer *ue* in 't eynde van een woort wort alleenlijk als *u* uytgesproken : als in *true* *waer* / *due* *hehooghlich* / *persue* *bervolgen*.

ui is meest de *u* gelijk ; als in *fruit* *bruyt* / *to recruit* *berbullen* / *suic* (at *law*) *proccs* / in de *Rechte* , *suic* (of *clothes*) een *pack* (*klederen*) / *a suit* een *Request* ofte *smeeking* / *suitable* *gehoeghlijck* / *persuic* *bervolging* / *suice* *sup*.

Doch

Doch in sommige woorden geeft *ui* meer geluid op de *i* ofte *y* lang ofte breed uytgesproken : als in *buy* *hoopen* / en *buier* een *hooper* / *a guide* een *leymant* / *guile* *bedrog* / *to beguile* *bedriegen* / *guise* *wijse* / *to disguise* *vermommen* : leest *by*, *gij*, *gij*, &c.

Maer *to build* *timmeren* / wordt als met een korte *i* uytgesproken , als *bird* ; alhoewel sommige door onwetentheyth het *uu* noemen ; maer *ly* zijn seer misleydt die geleert worden *ui* gelijk *ij* te pronuncieren.

uo is gehoort in *quoth* : als *quoth* / seg *Ach* / *quoth* *he* *segh* *hy*.

Triphthongs of *Dyp* *klankers* zijn alleenlijk dese weynige.

eau *ieu*, *iew*.

eau wordt gevonden in *beauty* *schoonheit*.

ieu in *adieu* *haart wel* / *Lieutenant* *Luytenant*.

iew in *jewel* *juweel* / *view* *besien*.

Nota 1. Alwaer in de handeling van dese voorgeschrevene *Diphthongen* gene mentie gemaakt wort van eenige veranderinge des geluys , daar wordense gepronuncieert even als in de *Nederduytsche* taal.

Nota 2. Daar is seer veel aan gelegen aan de rechte kennisse en 't gebruyck deser *Diphthongen* , also men souder die de *Engelsche Taal* niet perfect kan uytspreeken : en daarom is de *Leere* der selve wat langer gevallen.

A 6

HL. AF?

III. AFDEELINGE.

Van debbelde Letteren, voornamentlijk samen-gevoegde Consonanten.

GH te samen gestelt wort als *tsh* ofte *tzh* gesproken: soo in 't begin of midden van een woort: *cha, che, chi, cho, chu,* is *tzcha, tzhche, tzhchi, tzhcho, tzhchu,* ende in gelijcke manier in 't eynde: als.

each, ech, ieb, ech, ueh

Moeten geprononceert worden als

eatsb, etsh, itsb, otsh, utsh.

Nota. Dese moeten gesproken worden met de tongh hart tegen het gehemelte van de mont aante slaen. De Exempelen volgen:

Chamber, tzhamber kamer / check, tshock berispen / child & children, tzhildren kind & kinderen / chofen, tshofen gehooren / church, tshursh kerck.

Soo *thatch* dach / *each* eck / *teach* ouderwijfen / *breach* bryck / *fetch* halen / *which* welke / *to breach* opstrecken / *such* sulck / *leed* eatzb, teatzb, brenz b. &c.

Uytgenomen de woorden die van 't Grieks komen, de welke men spreeckt ofte behoort te spreken gelijck k: als:

Charakter merck teyken / *Archangel* Hertig-Engel / *Cbronicle* Cronijck / *Melchizedech*, leest *Karaller*, *Arkanthel*, *Melkisedek*: want wie anders leest, leest niet recht.

GH t'samen gestelt zynde, de H in 't begin van een Syllabe is als of het gesmolten was in de pronunciatie: als in *ghoest* geest: en even-soo is de G in 't eynde van een Syllabe: als in *licht* licht / *nicht* nacht / *nicht* nabp / *the* gh de bpe / *rough* / *a draught*.

a draught een byrth / *laugh* lachjen / *cough* hoest / *daughter* dochter / &c. welke woorden worden gemeenlijk aldus uytgesproken *lyt, nyt, ny, rouk, lach, cough*, &c.

Th t'samen gevoecht moeten met de tong tusschen de tanden gesproken worden: en om dat die soo dikwils in 't gebruyk komen, en om dat de pronunciatie soo seer swaer valt voor een *Hollander*, soo is 't noodigh verscheyde Exempelen daer van hier by te brengen: als

thatch op *thack.*

thank

that

thaw

the

thee

then

them

there

therefore

thereof

thick

thief

thigh

thimble

thing

think

third

thirsty

this

thistle

thither

thou.

Dach

Dack

Dat

Dopen ofte outbryesen

De ofte het

Die ofte u

Dan

Van daer.

Daer

Daerom

Daer van

Dief

Dye

Dingerhaet

Dingh

Dencken

Derde

Dorstigh

Dit ofte dese

Distel

Dertwaertg

Du ofte ghy

<i>thorn</i>	doorn
<i>Thursday</i>	Donderdagh
<i>though or although</i>	hoewel / ofte al is 't
<i>thousand</i>	duisent
<i>thraldom</i>	dienstbaerheyt
<i>thrust</i>	dzaet
<i>three</i>	drie ofte dyp
<i>thres</i>	dozsfchen
<i>thresbold</i>	een Dozpel
<i>thrift</i>	spaersaemheyt
<i>to thrive</i>	voorzpoedig zyn
<i>throat</i>	strot ofte gogzel
<i>throns</i>	thoon
<i>to throng</i>	dzingen
<i>to thrattle</i>	wozgen
<i>a throw</i>	een werp
<i>a thrush</i>	een Rijster
<i>to thrust</i>	sichen
<i>thumb</i>	dypm
<i>a thump</i>	een slagh
<i>thunder</i>	donder
<i>thwarting</i>	tegenwerpinge.

Nota. 't Is hier te mercken, dat in veel woorden alwaer de *Duytsche D* gebruycken, d'*Engelsche* hebben *Th* in plaats daer van: gelijk verder blyken sal door een volgende *Regel*.

Siet oock eenige Exempelen van *th* in 't eynde van woorden van gelijcke swarigheyt in de pronunciatie: als

<i>faith</i>	geloobe
<i>breatb</i>	adem
<i>death</i>	doot
<i>tooth</i>	tant

teeth

<i>teeth</i>	tanden
<i>birth</i>	geboorte
<i>oath</i>	eedt
<i>clath</i>	laken
<i>yearb</i>	jeugde
<i>wish</i>	met

Wh heeft niet veel minder swarigheyt in deszelfs pronunciatie, een voortdrijvende adem eischende; als blijkt in de volgende Exempelen:

<i>Whale</i>	Walvisch
<i>Wharf</i>	een wervel
<i>wheat</i>	wat
<i>a wheal</i>	een pupstien
<i>Wheat</i>	Cartme
<i>Wheel</i>	een Wiel
<i>Whelp</i>	een jong Hondken
<i>when</i>	wanneer
<i>whence</i>	war / waer / ofte waer van daen
<i>where</i>	war
<i>a Wherry</i>	een Waerschuypje
<i>a Whetstone</i>	een Slijpsteen
<i>which</i>	welke
<i>while</i>	terwijl
<i>to whine</i>	scheyen
<i>a whip</i>	een geffel
<i>whirlwind</i>	een dzaeywint
<i>to whiffer</i>	luffteren
<i>Whistle</i>	een Fluyt
<i>white</i>	wit
<i>who</i>	wie
<i>whole</i>	gefont
<i>whom</i>	wien

a Wherry

*a Whore
 whose
 why and
 wherefore
 whither*

een Doer
 wiens
 waarom
 waar na toe.

By dese Consonanten kan men *Ti* voegen, waer van dit aen te merken slaet:

Dat die voor een Vocaël staende, meest gepronunciert worden als *ß*, gelijk in 't *Duytsch*: als *Affion Attie* &c.

Uytgenomen in deset twee voorvallen:

1. Wanneer *x* ofte *s* voor *ti* staen: als in *mixturen* en *minginge* / *Fustian Bombazijn* / *combustion* / *verbindinge* / *Christian Christelijche* / *question* / *vraag*.

2. Wanneer tot een woordt, dat met *ti* eyn-dicht, een ander Syllabe achter by gevoeght wordt: als wanneer tot *pitij* ontferminge *one* bygevoeght wordt, dat woort *pitious* ontfermer-tigh makende, soo beloude het sijn eygentlycke kracht van *ti*: gelijk ook in *lustier* hobarrdiger / *migh-tier* machtiger / *wichtier* wichtiger: en dat heeft oock plaats in *Courtier* een *hobeling*.

II. CAPITTEL.

Van de Syllaben.

I. AFDEELINGE.

Van de Bedrylinge der Syllaben.

En Syllabe ofte Syllē (in 't Engelsch a *Syllable*) atkomstigh van een t'amen-Geueghd *Grieksch*

Grieksch woort *συλλαβή* ick begrijpe onder een/ is de versamelinge ofte samen-pronunciernge van soo veel Letteren, als in eenen aassern uytgesproken zynde, een geheel, ofte een deel van een woort uytmaekt: als *man man* / *hand handt* / *right recht* / *right-to-eue* rechtveerdigh / *ful-to wing* volgeude / *la ment-a-ble* beklaegtelich.

II. AFDEELINGE.

Van de Partitie ofte Verdeelinge van Syllaben in een woort.

Regel I. Als een enckele Consonant in 't midden van een woort tusschen twee Vocaelen komt, soo gaecte ordinarij met de volgende Syllabe: als in *ko nest* vroom / *Roman Romeyn* / *a-bun-dance* oberbloed / *to de-reel* aanwijzen ofte onderricht-en.

II. Wanneer een dobbelde Consonant ofte twee Consonanten in 't midden van een woort gevonden worden, de eerste behoort meestendeel tot de vorige, en de tweede tot de volgende Syllabe: als *er-our* dwalinge / *ac com-mo-date* getieden / *Con-so-nans* Mede-hilucker.

III. Maer by aldien twee ofte meer Medeklinkers, die t'amen konnen gepronunciert werden: en een woort bequamselijck konnen beginnen, in 't midden van een woort by malkander komen te staen, als dan sal men die aan de leste Syllabe koppelen: als *child-dren* kinderen / *ab-breviate* verhoogen / *re-strain* bedwingen / *in-cline* geneegen sijn / *in-crease* vermeerderen / *For-tress* een Schutting.

Nachtans gebeurt het dickwils dat *s* ende *t* te samen.

amen staande verdeelt worden : als in *justitiae* rechtbeerbigheid / *chastitatis* kuischheid.

Nôts. 't is een abus in Schryvers en Druckers, die willen dat *r* en *t* altoos de Syllaben moeten beginnen, niet onderscheydende wanneer het sôp behoort te zijn, of niet; als voor exempel: in *substantia* substantia / *Substitutute* Substitut / *fl* moeten de tweede Syllabe beginnen : maer in *chastitatis* kuischheid / de *s* soude met de vorige syllabe gaen; hier geen reden zynde om de tweede Regel in dese *Afdeeling* te breken.

Desgelijcks segh ick van *ff*, *pt*, ende *mn*: want dese woorden behoorden aldus gespelt te worden, *cor-rec-ti-on* tuchtinge / *op-ta-tiv* wenschen / *de / om-ni-sci-ent* alwetende.

IV. Wanneer twee woorden in d'Engelsche Taal by malkander gekoppelt zyn als een woort, in 't midden twee ofte drie Consonanten by een brengende, moeten die Consonanten, die tot het eerste woort behoorden, by de eerste syllabe blijven, al schoon een Vocaal volgde; niet tegenstaande, dat volgens de gemeene Regel, de eerste Consonanten tot de voorige, en de tweede tot de volgende Syllabe behoorde te kleeven; want alle de andere Regelen moeten aen dese voor de meeste part plaats geven; als in *der-stand-ing* verstand / *clea-ving* kleevende / *de-fer-er-ed* wieschermt / *haus-hold-er* huishouder / a *Preach-er* predikant / *per-form-ance* boldoeninge / *wish-aw-sonder* / &c. niet *under-stand-ing*, *Prea-cher*, &c. om dat *understand* en *preach* zijn volkomen woorden van haar selven; en sôo is het raet de andere.

Particuliere Exempelen van de Spellinge der Syllaben.

Tot geriet van de kleine kinderen, zijn hier eenige Exempelen gestelt van sulcke Syllaben die alleenlijk deelen van woorden zijn; als

<i>Ab, eb, ib, ob, ub</i>	<i>Ca, ce, ci, co, cu</i>
<i>Ac, ec, ic, oc, uc</i>	<i>Fa, fe, fi, fo, fu</i>
<i>Ad, ed, id, od, ud</i>	<i>Ga, ge, gi, go, gu</i>
<i>Af, ef, if, of, uf</i>	<i>Ja, je, ji, jo, ju</i>
<i>Ag, eg, ig, og, ug</i>	<i>Sa, se, si, so, su</i>
<i>Ai, ei, ii, oi, ui</i>	<i>Va, ve, vi, vo, vu</i>
<i>Ba, be, bi, bo, bu</i>	<i>Wa, we, wi, wo, wu.</i>

Qua, que, qui, quo, quu
Ach, och, ich, och, uch
Ath, eth, ith, oth, uth
Arch, etch, icht, otch, utch
Bag, beg, big, bog, bug
Bla, ble, bli, blo, blu
Brad, bred, briad, brod, brud
Dag, deg, dig, dog, dug
Gag, geg, gig, gog, gug
Hag, heg, big, bog, bug
Fag, feg, jig, jog, jug
Glad, bled, flid, chod, clud
Crag, leg, pig, log, mug
Migh, righ, figh, tigh
Phar, quer, rir, tor, zur
Shal, ih l, ihew, shun
Shra, thre, thri, thro, thru
Squa, squib, squad, squar
Wra, wrap, wren, wrig, wrot

Sbla, sble, sbli, sblo, sblu

Skr a, skre, skfi, sklo

Dragl, stragl, wragl

Sbrank, sbrink, sbrunk

Thrasb, thresb, thrusb

Causb, serasch, watch sich, witsch, belsch, wretsch.

Met veel meer, die overal in andere boeken te vinden zijn.

Exempelen van woorden van een Syllabe.

A	Een
to Aß	Doen
to Add	Op-doen.
Age	Geuld
Aw	Ontfaggh.
the Breaß	Doest
Croß	Kruys
Death	Doot
Earl	Graaf
a Fool	Orch
Grave	Graf
Hay	Hop
Ink	Inckit
a Knife	een Mes
to Leap	Springen
Malt	Wout
a Nail	Nagel ofte Spijcker
an Oak	Eyken boom
to Pay	Betalen
a Queen	Koningin.
to Rest	Rusten.
Seed	Saat
to Take	Nemen
a Voice	een Stem

War

War
Yarn
ZealOoylogh
Garen
Zuer

Woorden van twee Syllaben.

to Ac-cept	Kan te nemen
to Ba-nish	te Bannen
Cel-lar	Kelder
Drop-ss	Waterfucht
to Em-brace	Omhelzen
to For-sake	te Verlaten
Gar-lick	Loock
to Heave-en	te Luffteren
to In-dart	Mede te deelen
Kind-ness	Druidelijchheit
La-bour	Arbeidt
a Mer-chant	een Koopman
a Nap-kin	een Serbet
to Ob-ey	te Gehoorzamen
a Pea-cock	een Pauc
to Quick-en	Levendigh te maken
to Re-lore	Herstellen
a Serp-ent	een Slang
a Tu-ble	Tafel
to Va-nish	Verdwijnen
to U-nite	Verenigen
Wied-ing	Geſchey
Yel-low	Grel
Zeal-ous	Overiggh.

Woorden van dry Syllaben.

Ac know-ledge	Erkennen
Be-lie-vers	Oerloovigen
Chan-ge-ble.	Veranderlijch

Dn.

Du-ti-full
to En-a-ble
Func-tion
Glat-to-ny
Her-ri-ble
Im-pre-per
Knav-ich-ly
La-zi-ness
to Mal-ti-ply
No-vel-ty
to O-ver-call
Phan-ta-ly
Quan-ti-ty
Re-gif-ter
Sen-si-ble
Tra-vel-ler
Pa-ni-ty
Un-faith-ful
Wan-tah-ness
Tej-ter-day
Zed-ich

Onderdanige
Bekrachtigen
Knappe-bediening
Gulfigheyt
Schryckelijch
Onpeppen
Doefachtighlijch
Luygheyt
te Vermeeerden
Aeuw-gaert
Overleggen
Inbeelding
Deelheyt
Bladtwijfer
Bevoeligh
Kefpenact
Hoelhyt
Oncrouw
Durelheyt
Difteren
Zonnen circkel.

Woorden van vier Syllaben

A-bi-li-ty
Be-ne-fac-ter
Ca-la-mi-ty
De-fcrip-ti-on
E-qua-li-ty
Fi-de-li-tis
Ho-nou-ra-ble
I-do-la-try
Le-gi-ti-mate
Me-lan-cho-ly
No-ti-vi-ty

Dermogentheyt
Weldoender
Eltende
Beschrijvinge
Effenheyt / gelijghheyt
Getrouwigheyt
Erwaerdigh
Wgoderpe
Wettigh
Schwaermoedighheyt
Bevoorte

O-be

O-be-di-ence
Pe-ti-tion
Re-demp-tion
Se-ve-ri-ty
Tef-ti-mo-ny
Vir-gi-ni-ty
Un-for-tu-nate

Gehoorzameheyt
Begeerte
Droeffinghe
Gtstrengheyt
Gevingenisse
Waeghdom
Onge-luckigh.

Vijf-ledige Woorden.

Ad-mi-ra-ti-on
Be-ne-fi-ci-al
Cir-cum-spec-ti-on
Dis-o-be-di-ent
Ex-po-li-ti-on
Fer-mi-ca-ti-on
He-re-di-ta-ry
In-tol-le-ra-ble
La-Sci-vi-ous-ness
Mo-de-ra-ti-on
Op-por-tu-ni-ty
Pro-ba-bi-li-ty
Re-sur-rec-ti-on
Su-per-sti-ti-on
Vr-i-fa-ti-on

Derwondering
Profytelijch
Onschijghheyt
Ongehoorzam
Wtplegginge
Doerterp
Erffelich
Onverdraeghlich
Oephheyt
Wattighheyt
Gelegentheyt
Waeerschyngheyt
Wederopstandinge
Superstie
Wespeckinge.

Ses-ledige Woorden.

Ac-co-mo-dati-on
Cam-me-mo-ra-ti-on
Dis-sim-u-la-ti-on
E-cle-si-as-ti-cal
Fomi-fi-canti-on
In-con-ve-ni-ency
Ma-ni-fes-ta-ti-on

Gerijbinge
Gedenckenig
Gevengheyt
Kerckelike
Kercke / Volkwerk
Ongelegentheyt
Openbaringe

Ph

Pu-ri-fi-ca-ti-on

Reyninge

Su-pe-ri-o-ri-ty

Overhept

Un-re-com-ci-la-ble

Onderfoenlij

Tot verdere Exempelen van 't recht gebruyk der Syllaben en Woorden, soo neemt het 10 Capittel Extra: de 17 eerste Verlen: waer in de X. Geboden begrepen zyn.

AND God spake all these words, saying.
I am the Lord thy God which have brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage:

Thou shalt have no other Gods before me.

Thou shalt not make unto thee any graven image, or any like-ness of any thing that is in the heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth.

Thou shalt not bow down thy self to them, nor serve them: for I the Lord thy God am a jealous God, visiting the iniquity of the fathers upon the children, unto the third and fourth generation of them that hate me:

And shewing mercy unto thousands, of them that love me, and keep my commandments.

Thou shalt not take the Name of the Lord thy God in vain: for the Lord will not hold him guiltless that taketh his Name in vain.

Remember the Sabbath-day, to keep it holy.

Six

Six days shalt thou labour, and do all thy work.

But the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God: in it thou shalt not do any work, thou, nor thy son, nor thy daughter, thy manservant, nor thy maid-servant, nor thy cattel, nor thy stranger that is with in thy gates.

For in six days the Lord made heaven and earth, the sea, and all that in them is, and rested on the seventh day: wherefore the Lord blessed the Sabbath day, and hallowed it.

Honour thy father and thy mother, that thy days may be long upon the land, which the Lord thy God giveth thee.

Thou shalt not kill.

Thou shalt not commit adultery.

Thou shalt not steal.

Thou shalt not bear false witness against thy neighbour.

Thou shalt not covet thy neighbour's house, thou shalt not covet thy neighbour's wife, nor his manservant, nor his maid-servant, nor his ox, nor his ass, nor any thing that is thy neighbour's.

III. CAPITTEL.

Advertissementen nopens het recht verstaen, formeeren en pronuncieeren van Engelsche Syllaben en woorden te samen.

IN dit Capittel is 't nootwendig dat men twee saken doe:

1

I. Dat

1. Dat men toone hoe de volgepde woorden behoorden gepronuncieert te werden, te weten, wat uytgeproken, en wat verfwegen moet werden.

2. Dat men verkheyde Regelen geve om d'overeenkomfte ofte 't onderscheyt tusshen de *Engelsche* en *Nederduytsche* woorden aen te wijzen, alsoo niets tot bevorderinge van de kennisse der *Engelsche*Taal voor de *Nederlanders* foo dienftig is, dan wanneer hy een overvloet van woorden, welckers beduydinge en gebruyck hy te vooren kende, in 't *Engelsch* vinden sal.

Derhalven sal men in de twee volgende *Afdelingen* van dese twee saken handelen.

I. AFDEELINGE.

Van sodanige Syllaben en Woorden als de Letteren begripen die men schrijven moet, maer niet pronuncieeren.

Nota. **D** Aer is seer veel aen de kennisse hier van gelegen: sonder dewelcke geen *Duytman*, die gewent is yder letter te pronuncieeren; ooyt d'*Engelsche* Taal niet goet verstant sal konnen uyten.

Men sal bevinden dat andere *Meesters* verabsceert zijn geweest in de *Engelsche* Taal te beswaren met soo veel *overtollige* Letteren: door dien sulcks ontstaet oft uyt haar eygen verkeert gebruyck in 't schrijven, en by:doen van Letteren, daerse niet behooren te zijn; oft uyt hare onwetenheit van de ware oorzaak, waarom dat veele

Lette-

Letteren die geen geluyt geven, niet te min behouden moeten worden. Tot ware onderrichtinghe hier van soo merckt.

Eerste Aamm. Dat het niet waar is, dat de *Engelsche*, die grondelijck verstaen wat sy schrijven, de Letter *e* yoegen daar die overtolligh en onnodigh is achter aan 't eynde eens woorts; maar het is een verdorven gebruyck onder haar die alsoo doen.

Alsoo nu het gebruyck van de Letter *e* in 't eynde van een woort, van soo groot belang is, dat het recht uytspreken van veele woorden daar aan hanght; soo is 't noorwendigh desselfs recht gebruyck aen te wijzen, als volght:

1. *E* wort niet recht aan 't eynde van eenige. Deelnemige woorden gevoegt, die eyndigen in *ing*, (gelijck by sommige gebruyckt is geweest) in *loving* *beminnende* / *teaching* *ondertwijfende*: nochte in eenige woorden die eyndigen in *ng* als *King* *Kroningh* / *thing* *dingh*: nochte in eenige diergelijcke.

2. Het is oock veel beter deselve uyt te laten als de woorden eyndigen in *ld*, als *child* *hant* / *wild* *wilt* &c, gelijck oock in die gene die eyndigen in *nd* als *wind* *windt* / *to find* *te vinden*.

3. Het is geheel valsch dat *e* gebruyckt soude werden dan *ad* gelijck in *adv* *by-borgen* / ofte *f* als in *chaff* *haff*; daar zijn oock geen woorden, die eyndigen (gelijck by anderen voorgegeven wort) in *gge* noch in *dde*, noch in *dd* (behalven *add* *by-borgen*) noch ook in *ffe*: ook soo en schrijt men *e* niet behoorlijck na *nn* als in *hynn* een *lof-sangh* ofte diergelijcke: nochte en behoort *nn* niet geschreven te worden als in *pein* een *pen* /

B a

het

het is oock gaansch onhebbelick om *e* na *s* te setten, als in *deſe* zegenen / *buſineſs* affairen / &c.

4. Het soude seer wel voegen dat *e* uytgelaten wiert achter een Syllabe, waar in een Diphthonge is: als in *griev* bezoeft *zijn* / *leav* verlaten / *believ* gelooben / *deſiv* bedijngen / &c. om dat de Diphthonge de Syllabe genoeghsaam schijnt te verlangen sonder *e* aan 't eynde; indien het niet een oude Regel ware dat de Letteren *e* en de Consonant *v* noyt de lelle letteren van een woort souden zijn: derhalven wort het hier, niet sonder reden, in des Lesers believen gestelt, om *e* te gebruycken ofte niet: het is oock even al eens wanneer *s* op een Diphthong volgt; maar wanneer eenige andere consonanten volgen, behoort *e* niet geschreven te werden: als in *dead* dood / *deaf* doof / *break* bresken / *prevail* te bobru komen / *room* rugente / *moon* maan / *creep* kruppen / *swear*, *zweeren* / *swear* zweten / &c. ein 't eynd van *elſe* anders / mach ofte geschreven ofte uytgelaten worden.

5. *E* wort behouden in 't eynde van sommige woorden om die te onderscheyden van anderen van 't selde geluyt, maar verschilt in beduydenisse: gelijk in *haste* spoed / *hast* hebt / *bowe* boog / *bow* buigen / *a course* een loop / *course* grof / *feet* he hooken / *feet* fiet / *to breathe* aeffen halen / *breath* adem / &c.

6. *E* in 't eynde van de woorden *come* komen / en *some* wepnige moet aldaer blijven, alhoewel niet gepronuncieert wordt, niet alleenlick om het oud, en (in sommige saken) onveranderlick gebruyck, maar oock om dat sulcks de woorden een recht geluyt geeft, en niet als of die slechts
ſom

ſom en *com* waren, het welcke klaar blijkt in woorden daar uyt t'samen gevoeght.

Het veelvoudige gebruyck van *e* in 't eynde der woorden is om de Syllabe daar die aan behoort in 't uytſpreken te verlangen, 't welck anders kort *s* soude zijn, en een geheel differente beduydinge hebben: gelijk te sien is in dese volgende Exempelen:

a <i>Cap</i> de kap van een mantel.	a <i>Cap</i> een muts
a <i>Dame</i> een Madam	a <i>Dam</i> een Dam
a <i>Duke</i> een Hertogh	a <i>Duck</i> een Eud-bogel
a <i>Fire</i> een buur	a <i>Fir</i> (tree) buurey-hout
<i>Gap</i> gaapen.	a <i>Gap</i> een gzeffe
<i>Here</i> hier.	<i>Her</i> haar
<i>Hide</i> berbergen	<i>Hide</i> berbozgen
<i>Hope</i> hoop	<i>Hop</i> hincelen
<i>Like</i> gelijk	<i>Lick</i> licken
<i>Made</i> gemaacht	<i>Mad</i> dol
<i>Mane</i> (paarts-) maanen	<i>Man</i> man
a <i>Mile</i> een mijl	a <i>Mil</i> een Mofen
to <i>Pine</i> Dervdwinen	a <i>Pin</i> een spelt
to <i>Spare</i> sparen	a <i>Spar</i> een sparre
<i>Spite</i> spijt	a <i>Spit</i> een spit
a <i>Tune</i> een toon (in 't zingen)	a <i>Tun</i> een vat
<i>Win</i> wijt	to <i>Win</i> winnen

Leet *dem*, *dunk*, *wad*, *men*, *pyu*, &c.

Wanneer een woort in *e* eyndigt, moet *e* altoos daar achter gevoegt worden, maar niet uytgesproken worden; *e* somtijts de syll. verlangende, als in

Grace gratie / face aensicht / lice lufften / race een loop (baan) price de prijs.

Alfoo oock in *whence waer van daen / thence daer van daen / justice rechtveerdigheyt / malice boosheyt / &c.*

E wordt in 't eynde van foodanige woorden als van 't *Grieksch* af-komtiglyc zijn, uytgesproken; gelijk in *e-pi-to-me* een hoft begriyp/ ofte in eygen Namen, als in *Jefse, Pha-be, Pe-ne-lo-pe.*

10 E in 't eynde van een Syllabe in 't midden van een woordt wordt niet gepronunciert, wanneer de Syllabe waer toe die behoort, van sich self een compleet woort is, als in *safety sekerheyt / peaceable vreedzaam / times tijden / &c.* leest *safty, peaceable, tijns*; om dat *safe seker / peace vrede / time tijdt* van sich selven woorden zijn.

11. En in 't eynde van een woort verlangt de Syllabe, en wordt niet apart uytgesproken, maar gelijk een Diphthongus: als in dese woorden *true waar / rue wijn-ruyt / due behooflich / ensue volgen / pursue vervolgen*: die men pronuncieeren moet als *trew, rew, &c.*

12. Wanneer e na g volgt in 't eynde van een woort, maackt het dat g als *gh* uytgesproken wort; als in *language taal / leest languedis*; voornamentlijk, als het op *de, otto, ng* volgt; als *bedge hedis hegge / knowledge hemisse / rewege reverdis wzaach / fringe frindsb franje / strange strandsb bzeint*; ander is 't gelijk g in *Duits*, als *long lang*: het onderscheyd blijkct in die woort *swinge swindsb greefften / eade swing zwapen.*

Aamm. II. Altemet komt een dobbelde Consonant

nant op 't eynde van een woort van gene Syllabe, deselve is niet overtolligh, maar veroorsaackt het verharden van de pronuntiatie, en onderscheyt tusschen andere woorden, als *au luy* een herberg om te onderscheyden van in *luy / add luyvoegen / add onleffen / all of / il quaet / wall walle / shall sal / maar sin soude en sy een soom / moeten niet met nu, veel minder met nu geschreven worden.*

Aamm. III. Veel Letteren die andere oertolligh noemen, zijn soo niet, maar zijn van groot belang, en moeten geschreven worden, alhoewel men die niet pronuncieert, te weten, in sulke woorden die afkomtiglyc zijn van 't *Latyn*, als in 't begin der woorden, *hin honouret / heir erfgenaam* heeft weynigh geluyt: alfoo oock *hoft* een *waardt* ende een *lijtijghs-heyt*, b in 't midden van de volgende woorden, *Double twijfelen / debt schult / debtor schuldenaar / van 't Latynsch dubito & debito, leest daut, deo, dentor*, gelijk oock in *selgn* beviset / a *sign* een teeken / an *Ensign* een *Daandzager / veign* regteren / leest *sein, sijn, enijn, rein*, om die reden wordt e in *George Toris / en s* in *people volck / en s* in *iste* ofte *Island Blandt* / uytgelaten: als mede *ue* in *League* een *Verbondt / plague* de pest / *rigue* schelm / *prologue* voor-reden / *Synagoge* Synagoge / *Hague* den *Vaagh / Prague* Praag / leest *laeg, plage &c.* als oock *tongue* de tongh / *tongues* tongen / leest *tung* en *tungridg* werden also geschreven om 't onderscheyt tusschen *tong* taalgen: gelijkerwijs *acqvisite* gerust zijn / moet *acquist* gepronunciert worden. *Catholique* *Katolijch / publique* *publijch / cinque* *vijf / werden*

gepronounceert en dickwils geschreven als *Cash-lick*, *publick*, *zink*, &c.

Month een maant van oots met *e* geschreven, kan men nu met of sonder *e* schrijven, en wordt *month* uytgesproken.

B na n magh men pronuncieeren of uytlaten, zynde indifferent, als in *comb hant* / *dumb stont* / *lamb lam* / *skumb dupm* / *womb baarmoeder*.

Samm. V. De pronunciatie van *eye* een ooggh en *eyes* ooggen is wat kluchtigh, want beyde de *e* werden als uytgelaten, leest *ij*, en *ys*.

II. AFDEELINGE.

Regelen inopende 's over-eem-kemen en onderscheyt siffchen Engelsehe en Duytsche Woorden.

Regel I. A Lwaar de *Duytsche seb* gebruycken, hebben de *Engelsehe* alleenlijck *sh*: gelijck in

beschaeme
geschapen
schaduw
schaap
schel
scheren
scherp
schijnen
schip
schoe of schoen
schouder

ashamed
shaped
shadow
sheep
shel
to shear ofte *shave*
sharp
to shine
ship
shoe
shouder.

Regel II.

Regel II. F, wordt gemeenlijck in plaats van *D*. *Consonant* gebruyckt; als in

<i>Vader</i> <i>Father</i>	<i>visch</i> <i>fish</i>
<i>ballen</i> <i>to fall</i>	<i>vlamme</i> <i>flame</i>
<i>barren</i> <i>to fare</i>	<i>blas</i> <i>flax</i>
<i>barsch</i> <i>falso</i>	<i>bleesch</i> <i>flesh</i>
<i>barren</i> <i>fern</i>	<i>bloet</i> <i>floud</i>
<i>baft</i> <i>fast</i>	<i>voet</i> <i>foot</i>
<i>beder</i> <i>feather</i>	<i>voet</i> <i>ful</i>
<i>been</i> <i>fen</i>	<i>volck</i> <i>folk</i>
<i>belt</i> <i>field</i>	<i>voorz</i> <i>for</i>
<i>berder</i> <i>farther</i>	<i>voorz</i> <i>before</i>
<i>bersch</i> <i>fresh</i>	<i>voorz</i> <i>forch</i>
<i>bet</i> <i>fat</i>	<i>vylandt</i> <i>friend</i>
<i>bijge</i> <i>fig</i>	<i>vyolich</i> <i>frivolich</i>
<i>binden</i> <i>to find</i>	<i>vuyl</i> <i>foul</i>
<i>vinger</i> <i>finger</i>	<i>vuer</i> <i>fire</i>

Regel III. In plaats van *D* gebruycken d'Engelsehe de twee letteren *TH*: als in

<i>Wat</i> <i>that</i>	<i>dan</i> <i>than</i> ende <i>then</i>
<i>de</i> <i>the</i>	<i>daar</i> <i>there</i>
<i>dacken</i> <i>to thatch</i>	<i>dick</i> <i>thick</i>
<i>danken</i> <i>to thank</i>	<i>drie</i> <i>three</i>
<i>dijn</i> <i>thine</i>	<i>doolder</i> <i>thunder</i>
<i>ding</i> <i>thing</i>	<i>dupm</i> <i>thump</i>
<i>denken</i> <i>to think</i>	<i>vyeder</i> <i>brother</i>
<i>derde</i> <i>the third</i>	<i>vader</i> <i>father</i>
<i>deze</i> <i>these</i>	<i>moeder</i> <i>mother</i>
<i>dief</i> <i>thief</i>	<i>padt</i> <i>path</i>

B 5

Regel 4.

Regel 4. In vele woorden, daer de *Duytsche* w gebruycken, hebben de *Engelsche* w; gelijk

waer <i>where</i>	wanneer <i>when</i>
wat <i>what</i>	welcke <i>which</i>
een werf a <i>wharf</i>	een wijle a <i>while</i>
een wiel a <i>wheel</i>	wit <i>white</i>
wey <i>why</i>	

Regel 5. Woorden die in 't *Duytsch* eyndigen in *schap* eyndigen in 't *Engelsch* in *ship*:

Apostelschap	<i>Apostleship</i>
Heerschap	<i>Lordship</i>
Koninghschap	<i>Kingship</i>

Regel 6. De helpwoorden in *lijck* eyndigen in *ly*: als

klaarlijck	<i>clearly</i>
zwaarlijck	<i>heavily</i>
waarlijck	<i>truly</i>
berstandelijck	<i>understandingly</i>
Goddelijck	<i>Divinely.</i>

Regel 7. Vele *Duytsche* woorden die in 't *Duytsch* eyndigen met *heyt* hebben in 't *Engelsch* *Nes*: als

goetheyt	<i>goodness</i>
gerechtigheyt	<i>Uprightness</i>
Godsaligheyt	<i>Godliness</i>
twyffelachtigheyt	<i>doubtfulness</i>
manierlichheyt	<i>mannerliness</i>
klaarheyt	<i>clearness.</i>

Regel 8.

Regel 8. Daer de *Duytsche* loof gebruycken in 't eynde van vele woorden, hebben de *Engelsche* *less*: gelijk

sogetloof	<i>careless</i>
vaderloof	<i>fatherless</i>
godtloof	<i>godless</i>
schadeloof	<i>harmless</i>
moederloof	<i>motherless</i>
smueloof	<i>senless</i>

Regel 9. Waer de *Duytsche* woorden eyndigen in *el*/ keeren de *Engelsche* die om, en searijven *le*: gelijk in

Appel	<i>Apple</i>
Apostel	<i>Apostle</i>
artijckel	<i>article</i>
Bijbel	<i>Bible</i>
bobbel	<i>bubble</i>
bundel	<i>bundle</i>
eabel	<i>cable</i>
capabel	<i>capable</i>
Carbounel	<i>Carbuncle</i>
kastel	<i>Castle</i>
charitabel	<i>charitable</i>
cirkel	<i>circle</i>
Discipel	<i>Disciple</i>
luttel	<i>little</i>
mirakel	<i>miracle</i>
titel	<i>title</i>
schiel	<i>shockle</i>
Tabernakel	<i>Tabernacle.</i>

Nota. Alhier moet aangemerckt werden, dat *le* in het eynde van een woort, en somtijds in

B 6

't mid-

't midden, niet geprononceert wert als in andere Taalen, 'indien een andere Consonant voor de l gaer: maer moet dan liever gelijk el uytgesproken werden, als in *visible* sichten / *able* machtygh / *nimble* snel / of *light* / *troublesom* moeyelic / &c. Evenwel heeft die *le* ofte *el* soo volkomen geluydt niet als in het woort *bel*; maer 't geluydt van *e* werot (by maniere van spreken) ingeswolgen; gelijk of het mogelick ware *bl*, *cl*, *dl*, *fl*, *gl*, *pl*, &c. sonder *e* te pronuncieeren: als in dit woort *Earl* *Gyaaf* en in *Pearl* *Deet* gebruyckelick is.

Regel 10. *Te* in 't *Duytsch* wanneer voor een werck woort in de onbepaalde wijs staar, is in 't *Engelsch* *to*, welcke *to* men in 't *Engelsch* altoos ofte meestendeel voor de onbepaalde wijs der werck-woorden selt: als

hoopcu	to buy
eten	to eat
spreeken	to speak
betalen	to pay, &c.

Maer wanneer te een teeken is van een vergelijkige *Trap* is het *too* in 't *Engelsch*: als

te veel	too much
te wijd	too wide
te groot	too great
te hoogh	too high.

Regel 11. Verscheide *Engelsche* en *Duytsche* woorden zijn ofte al eens ofte seer gelijk, ofte in 't schrijven ofte pronuncieeren; gelijk uyt de volgende Exempelen blijkt.

Nota.

Nota. Door dien alle woorden ofte van een Syllabe zijn als *Man* *Man* / *right* *recht* / ofte van meer Syllaben als *manhood* *mannelicheyt* / *righteousness* *rechtberdigheyt*: soo neemt *voer* *eerst* een rekenschap van d'over-een-komte der *Engelsche* woorden van een *Syllabe* met die van de *Duytsche* Taal, deselve ingevoert zijnde door de *Saxische* en eenige *Dernen*, dewelcke het Landt wel by de 600 jaren hebben bewoont.

Exempelen van foodanige woorden als van 't selve geluydt zijn, alhoewel sommige daar van een wycnigh in 't schrijven mochten komen te verschillen.

E. Woorden van een Syllabe.

een <i>Map</i> an <i>Ape</i>	een bloch a <i>block</i>
al al	een <i>Boek</i> a <i>Book</i>
een <i>Arck</i> an <i>Ark</i>	een <i>Bul</i> a <i>Bull</i> .
arm arm	haf <i>chaff</i>
een <i>bal</i> a <i>bal</i>	<i>Calf</i> <i>Calf</i>
een <i>balck</i> a <i>balck</i>	<i>halm</i> <i>calm</i>
<i>band</i> <i>band</i>	<i>haer</i> <i>car</i>
<i>bed</i> <i>bed</i>	een <i>kap</i> a <i>cap</i> .
een <i>Bect</i> a <i>Beer</i>	<i>caerd</i> <i>card</i>
<i>Beest</i> <i>Beast</i>	(<i>wol-wool- caerd</i> / <i>card</i>)
<i>best</i> <i>best</i>	<i>koel</i> <i>cool</i>
een <i>Bie</i> a <i>Bee</i>	<i>hat</i> <i>cat</i>
<i>Bier</i> <i>Beer</i>	<i>klauw</i> a <i>claw</i>
<i>blind</i> <i>blind</i>	<i>cool</i> <i>cool</i>
<i>blind</i> <i>blind</i>	<i>hoofd</i> <i>cord</i>
<i>bp</i> <i>by</i>	<i>hooren</i> <i>corn</i>
<i>bloed</i> <i>blood</i>	<i>loft</i> <i>loft</i>
een <i>Boot</i> a <i>Boat</i>	
een <i>Boeck</i> a <i>Book</i>	

B 7

3702

Kroec <i>Cow</i>	ig <i>ir</i>
Krab a <i>Crab</i>	ps <i>ice</i>
Kramp a <i>cramp</i>	een hame a <i>can</i>
diep <i>deep</i>	Kerck <i>Kirk</i> ofte <i>Church</i>
Dier <i>Deer</i> ende a <i>deer</i>	een Kerck a <i>Clerck</i>
fa <i>fe</i>	kuie <i>knee</i>
fijn <i>fine</i>	hoek <i>evck</i>
gal <i>gall</i>	Lam <i>lamb</i>
gift <i>gift</i>	lamp <i>lamp</i>
glas <i>glass</i>	Landt <i>land</i>
Godt <i>God</i>	lant <i>late</i>
gom <i>gum</i>	licht <i>light</i>
gras <i>grass</i>	hjn <i>lime</i>
hadt <i>had</i>	een lijn a <i>line</i>
hazt <i>hair</i>	lip <i>lip</i>
half <i>half</i>	lot <i>lot</i>
handt <i>hand</i>	lust <i>lust</i>
hardt <i>hard</i>	Man <i>Man</i>
harp <i>harp</i>	een march a <i>mark</i>
een Hart a <i>Hart</i>	een Mass a <i>Mass</i>
haest <i>haste</i>	een Maet a <i>match</i>
Hert <i>heart</i>	een Matte a <i>mat</i>
heel <i>heel</i>	Meele <i>Meal</i>
Hel <i>Hell</i>	een mijl a <i>mile</i>
help <i>help</i>	mijn <i>mine</i>
een Hen a <i>Hen</i>	een mijn a <i>mine</i>
hier <i>here</i>	milt <i>mild</i>
een hoep a <i>hoop</i>	een mist a <i>mist</i>
Hoy (een kruyt) <i>Hop</i>	naacht <i>nak d</i>
hoop <i>hope</i>	naam <i>name</i>
hoorn <i>horn</i>	een net a <i>net</i>
hee <i>how</i>	een net a <i>net</i>
in 'is	nieuw <i>new</i>
tucht <i>ink</i>	noon <i>noon</i>

op <i>op</i>	een schaal a <i>schale</i>
een paar a <i>pair</i>	School <i>School</i>
een Pan ofte Panne a	sitte <i>fit</i>
Pan	fit stil <i>fit-stil</i>
een pap a <i>pap</i>	lijm <i>lime</i>
een parck a <i>park</i>	snoot <i>snoot</i>
part <i>part</i>	een soek a <i>sack</i>
een Beer a <i>Pear</i>	Son <i>Sun</i>
een Beert a <i>Pearl</i>	soo <i>so</i>
een Penne a <i>Penn</i>	soel <i>sole</i>
pest <i>pest</i> ofte <i>plague</i>	de soel van de voert <i>the</i>
een Pijk a <i>Pike</i>	<i>sole of the foot</i>
een Pijp a <i>Pipe</i>	een soort a <i>sort</i>
pijse <i>pis</i>	een sop a <i>sop</i>
een planck a <i>plank</i>	een sot a <i>Sot</i>
Plant <i>plant</i>	een span a <i>span</i>
een ploegh a <i>Plough</i>	spin <i>spin</i>
een Puynt a <i>Plume of</i>	een spit a <i>spit</i>
Feathers	spijt <i>spite</i>
een Pomp a <i>Pump</i>	een staf a <i>staf</i>
Post <i>post</i>	stil <i>still</i>
een pot a <i>pot</i>	een stoel a <i>stool</i>
een prijs a <i>price</i>	storm <i>storm</i>
Prins <i>Prince</i>	een stobe a <i>stove</i>
een riet a <i>reed</i>	stout <i>stout</i>
de rest <i>the rest</i>	zweet <i>swat</i>
een ribbe a <i>rib</i>	zwell <i>swell</i>
rijp <i>ripe</i>	zwim ofte zween <i>swim</i>
rijst <i>rice</i>	een Swijn a <i>Swine</i>
een Roos a <i>Rose</i>	een Tent a <i>Tent</i>
een sack a <i>sack</i>	Thoon <i>Throne</i>
salve <i>salve</i>	tijdt <i>side</i>
sandt <i>sand</i>	tol <i>tol</i>
sop <i>sop</i>	een top a <i>top</i>

Curf Turf
 een **herf** a **verfe**
 warm **warm**
 was **was**
 een **Webbe** a **Web**
 een **weech** of **werche**
 a **weck**
 wel **wel**
 weft **west**
 wiech (van een **kaers**)
weck

Widt wild
Wijf Wife
Wyd Wide
 windt **wind**
Wijn Wine
Wijf Wife
Wol Wolf
 een **Wolf** a **Wolf**
Worm of Worm
Zee Sea
 een **zijde** a **fu'e**.

3. Voorbeelden van woorden van een ofte
 meer Syllaben; welke wel met malkander over-
 een komen; doch met een weynig meer ver-
 ſchil als de voorgaende:

Aerojd	<i>Accord</i>
een Adder	an <i>adder</i>
advijf	<i>advice</i>
afreede	<i>already</i>
anckel of enckel	<i>ankle</i>
Ancker	<i>Ancker</i> ofte <i>Anchor</i>
Angelaar	<i>Angler</i>
appel	<i>apple</i>
Backer	<i>Baker</i>
ballaſt	<i>ballast</i>
Banier	<i>Banner</i>
Banckes	<i>Banket</i> of <i>Banquet</i>
Bardier	<i>Barber</i>
Baſtaert	<i>Bastard</i>
een beginning	a <i>beginning</i>
beter	<i>better</i>
Bever	<i>Beaver</i>
Bibel	<i>Bible</i>

bii

binninge	<i>Binding</i>
bijtinge	<i>biting</i>
bitter	<i>bitter</i>
bloſſem	<i>bloſſom</i>
boefem	<i>boſom</i>
Bolwerck	<i>Bulwark</i>
boren	<i>to bore</i>
Bottel	<i>Bottle</i>
brecken	<i>to Break</i>
bringen	<i>to bring</i>
een bobbel	a <i>bubble</i>
Bracelet	<i>Bracelet</i>
brouten	<i>to brew</i>
Bruydt	<i>Bride</i>
Bruydegom-	<i>Bridegroom</i>
een Bandel	a <i>bundle</i>
Butter of Water	<i>Butter</i>
Chriſtus	<i>Chriſt</i>
Chriſtendom	<i>Chriſtendom</i>
Cijfer	<i>Cipher</i>
Canker	<i>Canker</i>
Civet	<i>Civet</i>
clay	<i>clay</i>
een Coek	a <i>Cook</i>
Colijck	<i>Colick</i>
Capoen	<i>Capon</i>
colour	<i>colour</i>
Couſijn	<i>Cofin</i>
Convoy	<i>Convoy</i>
Coper	<i>Copper</i>
Coſtuum	<i>Coſtum</i>
Crſtal	<i>Crſtal</i>
Croon	<i>Crown</i>
Circkel	<i>Circle</i>

kuf

Ruffens	<i>Cushians</i>
couragie	<i>courage</i>
Dag	<i>Day</i>
divers	<i>diverse</i>
dobbel	<i>, double</i>
dozijn	<i>dozen</i>
Droncker	<i>drinker</i>
dronckheit	<i>drunken</i>
drijven	<i>to Drive</i>
Dochter	<i>Daughter</i>
Duyvel	<i>Devil</i>
Eccho	<i>Eccho</i>
Engel	<i>Angel</i>
ernstlijck	<i>earnestly</i>
even	<i>even</i>
eten	<i>to eat</i>
eynd	<i>end</i>
Figure	<i>Figure</i>
Fonteyn	<i>Fountain</i>
Galderp	<i>Gallery</i>
een Gaper	<i>a Gaper</i>
gebinge	<i>giving</i>
giffinge	<i>giving</i>
genocgh	<i>enough</i>
gelijck	<i>like</i>
geluck	<i>luck</i>
grabeel	<i>gravel</i>
glorie	<i>glory</i>
handel	<i>handle</i>
haten	<i>to hate</i>
hamer	<i>hammer</i>
hadde	<i>had</i>
hanginge	<i>hanging</i>
houger	<i>hanger</i>

hae

haesten	<i>to hasten</i>
Hoer	<i>a whore</i>
Honig	<i>Honey</i>
Pupp	<i>House</i>
Jefus	<i>Jesus</i>
Jaer	<i>Year</i>
Juwel	<i>Jewel</i>
een kop	<i>a Cup</i>
Ketel	<i>Kettle</i>
klebinge	<i>cleaving</i>
knucckel	<i>knuckle</i>
home	<i>come</i>
hofselijck	<i>costly</i>
Lam	<i>Lame</i>
Lantern	<i>Lantern</i>
een lat	<i>a lat of lash</i>
letter	<i>letter</i>
lusten	<i>to lust</i>
luttel	<i>little</i>
Latijn	<i>Latin</i>
Maker	<i>Maker</i>
manier	<i>manner</i>
machtigh	<i>mighty</i>
Marcht	<i>Market</i>
Meester	<i>Master</i>
Metaal	<i>Metal</i>
Mint	<i>Mint</i>
Musijck	<i>Musick</i>
Myfard	<i>Myfard</i>
Myrthe	<i>Myrthe</i>
Nabuur	<i>Neighbour</i>
Nacht	<i>night</i>
natuur	<i>nature</i>
nabel	<i>navel</i>

offe

offeren	<i>to offer</i>
Oester	<i>Oyster</i>
Olijven	<i>Olives</i>
opwaerts	<i>upwards</i>
open	<i>open</i>
oproer	<i>uproar</i>
order	<i>order</i>
Ost	<i>Ox</i>
oben	<i>Oven</i>
ober	<i>over</i>
een Pack	<i>a Pack</i>
Packhuys	<i>Packhouse</i>
Peper	<i>Pepper</i>
Perfoon	<i>Person</i>
Pilaar	<i>Pillar</i>
padt	<i>path</i>
een Pille	<i>a Pil</i>
Ploegh	<i>Plough</i>
plaats	<i>place</i>
plapster	<i>plaster</i>
Poeder	<i>Powder</i>
Pouderen	<i>to Plunder</i>
een Printer	<i>a Printer</i>
Pocken	<i>Pocks</i>
een pondt	<i>a pound</i>
profit	<i>profit</i>
Propheet	<i>Prophet</i>
Puc	<i>Pit</i>
Pelgrim	<i>Pilgrim</i>
Pistool	<i>Pistol</i>
quyt	<i>quit</i>
Rofijn	<i>Rafin</i>
Ribbe	<i>Rib</i>
Ryder	<i>a Rider</i>

Necro

Reechening	<i>Reckening</i>
Rivier	<i>a River</i>
een Rolle	<i>a roll</i>
Rout	<i>Round</i>
Ruft	<i>Rest</i>
Sabbath	<i>Sabbath</i>
Sabel	<i>Sable</i>
Sadel	<i>a Saddle</i>
Saffraan	<i>Saffran</i> ofte <i>Saffren</i>
Satan	<i>Satan</i>
Satijn	<i>Satin</i>
Sausijs	<i>Sausage</i>
Sapfoen	<i>Season</i>
Scepter	<i>Scepter</i>
Schaduw	<i>Shadow</i>
Schape	<i>Sheep</i>
Schelling	<i>Shilling</i>
Scherpen	<i>Sharpen</i>
Schip	<i>Ship</i>
Schouder	<i>Shoulder</i>
Schifftuur	<i>Scripture</i>
Schuytm	<i>Scum</i>
Secraet	<i>Secret</i>
Senuwe	<i>Sinew</i>
Sebe	<i>a Sive</i>
Selden	<i>Seldom</i>
Serpent	<i>Serpent</i>
Serjant	<i>Sergeant</i> ende <i>Serjeant</i>
Sieck	<i>Sick</i>
Signet	<i>Signet</i>
Sien	<i>See</i>
Sieckle	<i>Sickle</i>
Silber	<i>Silver</i>
Simpel	<i>Simple</i>

Sini

Binginge	<i>Singing</i>
Siroop	<i>Syrup</i>
Sittinge	<i>Sitting</i>
Smert	<i>Smart</i>
Smijten	<i>Smite</i>
Spreecken	<i>Speak</i>
Spredt	<i>Spread</i>
Spongie	<i>Sponge</i>
Slaap	<i>Sleep</i>
Sober	<i>Sober</i>
Somer	<i>Summer</i>
Sonne	<i>Sun</i>
Sonit	<i>Son</i>
Smit	<i>Smith</i>
Soogten	<i>Sorts</i>
Spynkel	<i>Sprinkle</i>
Spellen	<i>to Spell</i>
Staal	<i>Steel</i>
Staan	<i>Stand</i>
Stap	<i>Step</i>
Steele	<i>Steal</i>
Sterre	<i>Star</i>
Stinken	<i>to Stink</i>
Straat	<i>Street</i>
Stroo	<i>Straw</i>
Swaart	<i>Sword</i>
Tafel	<i>Table</i>
Tam	<i>Tame</i>
een Capster	<i>a Tapster</i>
Teer	<i>Tar</i>
Tombe	<i>Tomb</i>
Tonge	<i>Tongue</i>
Tredt	<i>to Tread</i>
Tribuut	<i>Tribute</i>

Trom

Trompet	<i>Trumpet</i>
Dastinge	<i>Fasting</i>
Beersu	<i>Verse</i>
Vlaet	<i>Flame</i>
Dloer	<i>Floor</i>
Dol	<i>Fool</i>
Dolck	<i>Folk</i>
Diefen	<i>Freeze</i>
Wacht	<i>Watch (wait)</i>
Wafel	<i>Wafer</i>
Wagen	<i>Waggon</i>
Wapens	<i>Weapons</i>
Wag	<i>Wax</i>
Wasschen	<i>Wash</i>
Weduwe	<i>Widow</i>
Welkom	<i>Welcome</i>
Wesp	<i>Wasp</i>
Weber	<i>Weaver</i>
Werckman	<i>Workman</i>
Winter	<i>Winter</i>
Wringing	<i>Wringing</i>
Wondt	<i>Wound</i>
Woort	<i>Word</i>
Wdel	<i>Idle</i>
Wep	<i>Sail</i>

Nota 1. In de bovenstaande voorbeelden zijn
Cen K dickwils d'een voor d'ander gebruyckt.

Nota 2. Dese voorbeelden zijn soo veel na de
naekeurighste Regelen en gebruyck gestelt: als
wel wesen kan, alhoewel men geen gewisse secc-
kerhey hier in voorschrijven kan; om dat (ge-
lijck in alle andere Landen) de lenghte van tijd
verandering maakt; en dat veele woorden voor
een dingh gebruyckt worden; en daar zijn ver-
schey-

ſcheyde maniere van pronuntiatien in de verſcheyde Gedeelten van *Engeland*, gelijk in de *Nederlauiſche Provinciën*.

Nota. 3 Door dien men aangemerkt heeft dat de Inwoonderen van 't *Noorder* gedeelte van *Engeland* (alwaar de *Deenen* langſt gebleven zijn) als mede de *Scotten* naarder over een-komen in de pronuntiatie van ſommige woorden met de *Duiſche* manier: als die in anderen gewesten van *Engeland*: ſoo zijn hier eenige woorden daar van neergeſtelt.

een Brugh	a Bridge
Maande	Maunt
Kiift	Kiſt
Getwoonte	Woot
Hoefſt	Hoefſt
Deur	Deur
Wooninge	Woning
Eik een	Eik een
Gaan	Go
Liggen	Lig
Leggen	Leg
Licht	Licht
Langh	Lang
Wect	Wect
Ken	Ken
Welch	Melk
Pick	Pick
Liever	Liever
Snecub	Snaw
Stal	Stal
Maangh	Mangh
Tangen	Tangs & Tengs

Coffer

Coffer	Coffer
Twee	Twee
Werk	Wark
Belangen	Belang
een kindt	a Runt
Blyde	Bliche
Deck	Deck
Craagh	Craagh (oock de keel)
Fel	Fel
Wiſt	Wiſt
Haver	Haver
Bleech	Bleak
Schotel	Skutle
Wijven	Blive
Wrechen	Wreak
Stijf	Stijf
Sterck	Stark
Tappu	Tap.

En oock ſoodaanige Woorden, als by de Oude *Hollanders* met *L* geſchreven waren, en nu ſonder *L* gebruyck worden, zijn alſoo oock by de *Noorſe*, *Engelſche* en *Saboten*: als

Goudt	Goud
Coudt	Coud
Woude	Woudt
Oudt	Oud
Sout	Sout
Soude	Soud
Schouder	Sboulder
Houden	Houd.

Nota. Men ſoude veel meer Exempelen van gelijkigheyt van de *Duiſche* en *Engelſche* Woordeu

G

den kunnen by brengen, maar om dat de *Duytsche* haar Werck woorden in de oubepaalde wijze noemen, en de *Engelsche* deselve in de Eerste Persoon van de Tegenwoordige Tijd der Toonende Wijse noemen, daar door wat meer verschil schijnt te zijn: als *Arreteren* / in 't *Engelsch* *Arrest*, schijnt soo veel gelijkijghheit niet te hebben; hoewel dat het een en 't selfde woort is: alsoo in *tempteren* *tempt*, en een meenigte diergelijke woorden.

4. Het sal oock veel by brengen tot nut van de Leerling, wanneer hy bevint dat daar veel woorden haalt deselve zijn door 't omkeren van *e* in *o* en (*vice versa*) van *o* in *e*, gelijk in dese en meer andere woorden te sien is:

Aleen	<i>Alone</i>
Aleensjrh	<i>Only</i>
een Boon	<i>a Bean</i>
het Bloeden	<i>Bleeding</i>
een Been	<i>a Bone</i>
Broodt	<i>Bread</i>
Brouwer	<i>a Brewer</i>
Broeden	<i>to Breed</i>
Breedt	<i>Broad</i>
Doof	<i>Deaf</i>
Droomt	<i>Dream</i>
Een	<i>One</i>
Eng	<i>Once</i>
Ede	<i>Orde</i>
Geest	<i>Ghost</i>
Groot	<i>Great</i>
Groen	<i>Green</i>
Gratinge	<i>Grating</i>

een Hoop

een Hoop	<i>a Heap</i>
Hoop	<i>Hear</i>
Heet	<i>Hot</i>
Loot	<i>Lead</i>
Meer	<i>More</i>
Meest	<i>Most</i>
Moet	<i>Need</i>
Niet	<i>Not</i>
Oor	<i>Ear</i>
Oost	<i>East</i>
Roodt	<i>Red</i>
Zoom	<i>Seam</i>
Sorch	<i>Seek</i>
Strep	<i>Sops</i>
Heer	<i>Sore</i>
Spoet	<i>Speed</i>
een Steen	<i>a Stone</i>
Woe	<i>Wo</i>
de Werelt	<i>the World.</i>

5. Exempelen van soodanige woorden, als beyde de *Natien* verkregen hebben van 't *Latijn* ofte *Frans*, alleenlijk verschillende in 't verplaatsen van de Toon, en dat de *Engelsche* de woorden in 't eynde soo niet af-korten gelijk de *Duytsche*, maar breedt uytspreeken; gelijk de *Fransse* als voor *Pronunciatie* seggen zy *Pronunciation*, &c.

Absent	<i>Absent</i>
Abuss	<i>Abuse</i>
Accent	<i>Accent</i>
Acces	<i>Access</i>
Accident	<i>Accident</i>
Acco	<i>AB</i>

C 2

Kette

Actie	<i>Actien</i>
Admiraal	<i>Admiral</i>
Advocaat	<i>Advocate</i>
Adieu	<i>Adieu</i>
Affaire	<i>Affaires</i>
Anatomie	<i>Anatomie</i>
Antichrist	<i>Antichrist</i>
Appetit	<i>Appetite</i>
Approchien	<i>Approches</i>
Arty-Biffchop	<i>Arch-Bishop</i>
Argument	<i>Argument</i>
Artillerie	<i>Artillery</i>
Authour	<i>Author</i>
Beneficie	<i>Bénéfice</i>
Cabinet	<i>Cabinet</i>
Catholijck	<i>Catholick</i>
Civil	<i>Civil</i>
Cardinaal	<i>Cardinal</i>
Ceremonie	<i>Cérimonie</i>
Cozfaal	<i>Córdial</i>
Confent	<i>Consent</i>
Comedie	<i>Cómedie</i>
Doctooz	<i>Dóctor</i>
Financie	<i>Financie</i>
homft	
Eract	<i>Eract</i>
Excellentie	<i>Excellency</i>
Generaal	<i>General</i>
Interest	<i>Interest</i>
Liberaal	<i>Liberal</i>
Magiftraat	<i>Magiftrate</i>
Medicijn	<i>Medicin</i>
Memorie	<i>Mémorie</i>
Mérite	<i>Mérit</i>

ofte **In-****Duiflich**

Duiflich	<i>Duiflich</i>
Office	<i>Office</i>
Opinie	<i>Opinion</i>
Ordinantie	<i>Ordinance</i>
Paffoor	<i>Pástor</i>
Perfect	<i>Pérfect</i>
Politie	<i>Pólicie</i>
Principaal	<i>Principal</i>
Profeflie	<i>Profeflion</i>
Reputatie	<i>Reputation</i>
Studeus	<i>Studious</i>
Superftitie	<i>Superftition.</i>
Wifion	<i>Vifion</i>

Veel diergelijcke meer fullen mogelijkc hier na in een ander Werck apart getoont werden.

Volgen hier de Namen der *Getallen*, en *Dagen* des *WEEKS* en' der *Maanden*; malkanderen oock zeer gelijck zijnde.

De getallen zijn

En	<i>One</i>
Twee	<i>Two</i>
Dry	<i>Three</i>
Vier	<i>Four</i>
Vijf	<i>Five</i>
Zes	<i>Six</i>
Sevent	<i>Seaven ofte Seven</i>
Acht	<i>Eight</i>
Negen	<i>Nine</i>
Tien	<i>Ten</i>
Elf	<i>Eleven</i>
Twaelf	<i>Twelve</i>
Dertien	<i>Thirteen</i>

C 3

Dec-

Deertien	<i>Fourteen</i>
Dijftien	<i>Fifteen</i>
Beftien	<i>Sixteen</i>
Seventien	<i>Seventeen</i>
Achtien	<i>Eighteen</i>
Negentien	<i>Nineteen</i>
Twintigh	<i>Twenty</i>
Een en twintigh	<i>One and twenty</i>
Twee en twintigh	<i>Two and twenty</i>
Dertigh	<i>Thirty</i>
Deertigh	<i>Forty</i>
Dijftigh	<i>Fifty</i>
Beftigh	<i>Sixty</i>
Seventigh	<i>Seventy</i>
Achtentigh	<i>Eighty</i>
Negentigh	<i>Ninety</i>
een Houdert	<i>a Hundred</i>
een Dufent	<i>a Thousand</i>
een Milioen	<i>a Million.</i>

De Figuren der Getallen van 1 tot 10000 zijn de selfde met de *Duytsche*, ende alfoo zijn oock desselfs Afbeeldingen door de Letteren al eens als I voor een / V voor vijf / X voor tien / L voor vijftigh / C voor hondert / D voor vijfhondert / M voor dufent.

den Eerfte	<i>the First</i>
de Twee	<i>the Second</i>
de Driede	<i>the Third</i>
de Vierde	<i>the Fourth</i>
de Vijfde	<i>the Fifth</i>
de Zefte	<i>the Sixth</i>

de *De*

de Sebende	<i>the Seventh</i>
de Achtste	<i>the Eighth</i>
de Negende	<i>the Ninth</i>
de Tende	<i>the Tenth</i>
de Elfste ofte elfde	<i>the Eleventh</i>
de Twaalfste	<i>the Twelfth</i>
de Dertienste	<i>the Thirteenth</i>
de Veertienste	<i>the Fourteenth</i>
de Vijftienste	<i>the Fifteenth</i>
de Zestienste	<i>the Sixteenth</i>
de Seventienste	<i>the Seventeenth</i>
de Achtienste	<i>the Eighteenth</i>
de Negentienste	<i>the Nineteenth</i>
de Twintighste	<i>the Twentieth</i>
de Hondertste	<i>the Hundredth</i>
de Dufentste	<i>the Thousandth</i>
Eens ofte eenmaal	<i>Once</i>
Tweemaal	<i>Twice</i>
Driemaal	<i>Thrice ofte Threetimes</i>
Viermaal	<i>Fourtimes.</i>

Volgen *Halpwoorden* Here follow *Aderbe*
van *Order* of *Order*.

en Eerften	<i>Firstly</i>
en Tweeden	<i>Secondly</i>
en Derden	<i>Thirdly</i>
en Vierden	<i>Fourthly.</i>
en Laastten	<i>Lastly ofte Finally.</i>

Woorden der *Getallen* die in 't *Duytsch* eyndigen in hondtigh / eyndigen in 't *Engelsch* in fold; als dobbel ofte tweeboudigh *double* ofte twesfold.

Drieboudigh	<i>Threesfold ofte Triple</i>
Vierboudigh	<i>Fourfold</i>

C 4

Cien

Tienhondigh	Tenfold
Hondertvoudigh	Hundred-fold
Duysentvoudigh	Thousandfold
Wenighvoudigh	Manifold

Van de Dagen des Weecks, *Of the*
Days of the Week

Alhoewel Eenige die noemen en reekenen de eerste, tweede / derde &c. die *first, second, third* &c. nochtans worden de Heydensche Namen gemeenlijk behouden: als

Soubdagh	Sunday
Maandag	Monday
Dingsdagh	Tuesday
Woensdag	Wednesday
Donderdagh	Thursday
Vrydag	Friday
Saterdagh	Saturday

volgen de Namen der Maanden / *The Names of the Months follow.*

Januarus	January
Februarius	February
Martius	March
Aprilis	April
Majus	May
Junius	June
Julius	July
Augustus	August
September	September
October	October
November	November.
December	December.

DAPIT-

CAPITTEL IV.

Van de *gelyckhey* en *ongelyckhey* van
Engelsche Woorden.

D It kan geroont werden in veelderley manieren, *to wit*:

I. Daar zijn veel Woorden die bykans een en 't selde geluydt hebben, maar verschillen in 't schrijven en zin: als

<i>Account</i>	} Rekeningh	} Reckeningh
<i>Account</i>		
<i>Ail Schootingh</i> ofte gebreck		
<i>Ale een soort van Bier</i>		

Air Lucht
Are Dijn
an *Heir een Erfgenaam.*

All Al
Awl een Esfen.

Alter Kutsaar
Alter Der anderen.

Afens Opbaert ofte *Ophalminge*
Affens Toestemminge.

Ball Bal
Barot Schreutwen.

C 5

E 8

Be Dijn (in de onbepaalde tijdt)
Be een *Die*

Beer een *Beer* ofte *Beff*

Beer *Bier*

Bier ofte *Beer* een *Doort-bare* ofte *Ware*

Bru *Buggen*

Bow een *Booge*

Bough een *tack* van een *BOOM*.

Buy *koop*

By *By*

Choler *Chamschap*

Cellar een *kraagh* / een *Walster* of *Walgbant*.

Decem *Betamelich*

Defent *Onderdalinge*.

Defert *Woeftijne*

Defert een *Verdienste* of *e* *writte*.

Dew *Dauw*

Due *Schuldigh* / *Schouglyck* / *Debit*.

Die *Sterben*

Dye *Derwen*.

Nota. Dat *Die* *Sterben* in het *Woort* *Dying* *Stervende* moet oock met *y* *geschreven* worden. om de volgende *i* in het *Deelwoort* van de *Tegenwoordige* tijdt.

Dons *Oedaan*

Dns *Doncker* van *colour*

Zar

Eaz *Op*

Ere *Er* ofte *Doeger*.

Fair *Schoon*

Fare *Spijse* of *kost*

a *Floor* een *Dloet*

Flour of *meal* *Bloette* van *meel*

a *Flower* een *Bloem* der *Kruyden*.

Fool een *Oeck*

Fowl *Dupl*

a *Fowl* een *Dogel*

Frisse *Defysseerde* *Laken*

Froze *Dyfen*.

Gids *Dergule*

Guilt *Schult* / *faat*.

Hair *Haar*

a *Hare* een *Haar*

a *Hart* een *Herte*

Heart het *Hert*

Hear *Hoop*

Here *Here*.

Hear *Orijf* / *bersehtinnelt* ende de *rijf*

Where een *Hoere*.

an *Hole* een *Gat*

Yhole *Oeheel*.

C 6

Hole

Hollo Luyde roepen
Hollow Hol.

Huur een Huur
Our Onse

In In
Inn een Herbergh.

Inghit Inzicht ofte kennisse
Ineit Berwecken.

I Ick
Eye Oogh.

a Kan een Kan
Can kan ofte mogen.

Leest Klepft
Left Op dat niet (een woort van hoede.)

Lofe Verliesen
Loofe Loof.

Meat Spijfe
to Mere Weten
Meest Bequaam
to Meest Ontmoeten.

Naught Onaet
Naught Niets

Nay Aven
Neigh Stepen als een Paart.

an Oar een Arem
Ore Ongefapbert Gout ofte Silber
O're Ouer.

Of van
Off Af.

One Een
Own Eegen.

O ende Oh @ / Och
Ow Schuldig zyn.

a Pair een Paart
to Pare Besnijden / sehillen.

a Parfon een soort van Dyebihanten
a Person een Persoon.

Pance Penningen
Pens Pennen.

Poor Arm
to Poor Gieten
Power Macht.

to Rain Regeren
to Rain Regencu

to Raife Optwecken
Rais Sonnestralen.

Receit Ontfang of Quistance
Receipt Accept van Medicijn.

Right *Recht*

a *Rite* een *Gebzupch* ofte *Costum*.

a *Ring* een *Ring*

to *Ring* *Lupen*.

a *Sale* een *Verkoop*

a *Sail* een *Sayl*.

a *Saw* *Saght*

to *Saw* *Zaagen*.

So *Soo*

a *Sow* *Zapen*

a *Sow* een *Sogh* / een *Wercken*

to *Sow* ofte *few* *Zapen*.

a *Sole* een *Sole* van een *Doet* ofte *Schoen* / *voet*

de *Disch* *Tong* genoemd

Soul *Ziel*.

Some *Sommige* / *Enige*

a *Summ* een *Somma*.

Son *Soon*

the *Sun* *Sonne*.

Streight ofte *strait* *Recht* / *oprecht*

Straight ofte *strait* *Eng* / *nauw* / *benantot*.

Sound *Besont*

to *Sound* *Swijmen* ofte in *swijm* *balled*.

Tail een *Steert*.

Tale een *Vertelling*.

To *Tot* / *aan* / *te* / *na*

Toe *Teen*

Toe *Te* / *oock*

Two *Twee*

Two *Tout* / *Werck* van *Blas*.

Their *Haarce*

There *Daar*.

Through *Door*

Throw *Gooyen* / *werpen* / *smijten*.

Tongues *Tongen* en *Taalen*

Tongs *Tangen*.

a *Vail* een *Sliper*

Vale een *Dal*.

Vain *Nidel* en *bergerfs*

a *Vain* een *Nider* / *Bloed-Nide*.

to *Use* *Gebzupchen*

Ewe *Open* / *jonge* *Hammeren*.

to *Vain* *Wachten*

a *Waight* een *Gelwief*.

Way *Wegh*

to *Waigh* *Wegen*

Waite *Oerquisten*

Waft de *middel* van 't *lijf*.

*V*eer *D*agen / en verlijten
*V*ers (we) *W*aren (wy)

*V*o *W*ee
 to *V*oo *W*pen.

to *W*rap *W*oumen ofie winden
 to *R*ap *S*achjens slaen.

a *W*right een *S*immernan
*W*rite *S*chrijven.

*W*rought *S*elmercht
*W*rote *S*chreef.

Nota. 1. Dat de Woorden *Accompt* en *Receipt* moeten als *Account* en *Receit* uytgesproken werden.

Nota. 2. Veel van de bovengemelde Woorden komen slechts in de klanck over een naar het gemeene gebruyck; maar de meeste na de rechte aart van spellinge.

2. Somsige Woorden over-een-komende in schrijven en Pronunciatie hebben nochtans tweederley beduydiuge: als

*B*ad *Q*uaat
 he *B*ad *H*y heeft beboelen

*B*are *B*loot
 he *B*are hy *D*oegh.

Bark

*B*ark de *B*ast van een *B*oorn
 to *B*ark *B*lassen of bassen als een hout.

*B*ear een *B*epz ofie *B*eer
*B*ear *D*agen en verdzagen
*B*ear a *c*hild *S*wanger zijn ofie *D*aren
*B*ear *s*way het opperste geslag voeren.

a *C*ourse een *L*oop
*C*ours *O*zof.

a *C*rap een *K*rabbe-bisck
 a *C*rab een saure *A*ppel

*C*rack *S*croemen
*C*rack *K*rahen.

*D*isere *B*erdiensft
 to *B*esere *B*erlaten

*E*ar *O*z
*E*ar *K*ooren-ajr.

to *F*are *D*aren
*F*are *W*elstaut
*F*are *S*pyse.

to *H*andle *H*andelen
 to *H*andle *W*oelen
 an *H*andle een *H*andt-bat.

*H*off een *W*eerdt ofie *H*ospes
*H*off een *K*irghs-bepz.

ein een *A*idt
*I*oin *S*ofamentlijck.

Laf

Last de *Leeste* ofte *laeste*
 ro *Last* *Duuren*
 a *Last* een *Schoenmakers* *Leest*
 a *Last* een *Last* ofte *Pach*.

Let *Loe-laten*
Let *Beletten* ofte *verhinderen*.

a *Lie* *Hoog*
 to *Lie* *Liegen*
 to *Lie* *Liggen*
 a *Lie* een *Liegen*.

Maar men schrijft *Lying* *Liegende* / ende *Lying*
Liggende.

Light *Licht*
Light *Licht* van *gewicht*
Light *ras* / *snel* / *sich*
Light *Licht* *baerdigh*.

Mine *Mijn*
 a *Mine* een *Mijn*.

Mine *Munte* (het *kruydt*)
 the *Mine* de *Munt*.

Pike een *Spieffe* ofte *Pierck*
Pike een *Smorck* *wisch*.

Sack *Beck* (*wijn*)
Sack een *Sack*
 to *Sack* (a *citie*) te *Plonderen*) een *Stadt*)

Sole

Sole *Aleen*
Sole *Sool* van een *Dort* of *schoon*
Sole *Conge* of *Schol* (een *Visch*)

to *Stand* *Staan*
 a *Stand* een *Wat* met *Bier*.

Tender *Teder*
 to *Tender* *Aanbieden*.

Weck het *Wemmet* van een *Keerffe*
Weck een *Deck*

Well *Wel*
Well een *Put*.

En hier uyt is't te mercken, dat een en 't selve
 woort heeft veel en verscheyde beduydinge.

3. Oock zijnder veel en verscheyde woorden
 die een en 't selfde dingh beduyden: als

Bad
Ill
Naught) *Quace*

Behold
Lo
See) *Diet*

to *Last*
Continue
Endure
Abide) *Continueren*

Account

Account
Reckoning } Reckeningh.

Awl
Elfsig } Elfen.

Carpenter
YVright } Chunnierman.

Favour
Friendship
Kindness } Vriendfchap.

En veel meer.

Het woort *Use*, alhoewel altoos soo gefchreven, is fomtijts wat harder gepronuncieert, als *Uus*; en als dan beduyt het 't gebuyck en *Coftum*; anders is't fachter uytgesproocken als of het *Ywuz*, ware en soo *to Use* is te gebuycken.

Eyndelick, *Noters*. Dat vermits *he* zijn / niet wert met een -dobbelde *e* (die altoos als *i* of *ie* in't *Duyts* luydt) gefchreven om te verſcheelen van *Be* een *Be*; als oock *the* de in gelijcke manier, om tuffchen *the* u of *ghy* onderſcheyt te maken. daarom is'er ook in gewoonte geworden alle die andere kleyne voornomelicke woorden soo kort te ſchrijven, *he* *hp* / *me* *mp* / *she* *sp* / *we* *wp* / *ye* *yp*; maar die worden meest gelefen als *hi*, *mi*, *ſhi*, *wi*, *yi* in't *Duyts* gepronuncieert zijn.

CAPIT-

CAPITTEL V.

Van d'ACCENTEN ofte toonen der
Woorden.

MEn kan 't gelydt der woorden niet krachtigh genoeg uydrukken ofte afbeelden, dan alleen door 't opstellen van dusdanige [ ] kenteecken (ofte *acute Accent* by de *Grieken* genoemd) aanwijſen welke Syllabe hardt uytgesproken moet werden: waar toe de volgende Regulen in plaats van *Prosodia* kunnen dienen

Nota. De Syllaben in de volgende Voorbeelden die dit [ ] merck boven haar hebben, moeten heel lang en hard uytgesproocken werden.

Aann. 1. In 't *Engelſch* zijuder by kans onnatuurlijke veel woorden van een Syllabe, waar in de leere van Toonen geen plaats heeft.

Aann. 2. Wanneer een Syllabe in een twee of drie-leedigh woort een Diphthongus maackt, doet dat die Syllabe daar de Diphthongus in is, hardt uytgesproocken worden, als *Heaven* Hemel / *heavenly* Hemelſch / *redem* uyt-hoopen ofte verlossen / *reliev* te hulpe komen / &c.

Aann. 3. Wanneer een Vocaal voot twee Mede-klinders komt, soo is de Syllabe lang als *former* de voortgaande / a *Léser* een Letter.

Aann. 4. De Syllaben *ſhip*, *dom*, *lefs*, *nefs*, lyen tie wanneer in 't eynde der woorden ſtaan, werden noyt lang gepronuncieert; gelijck in *Maſterſhip* Meesterſchap / *Careleſſ* ſorgeloos / *Earldom* Graafſchap / *Godlineſſ* Godtſaligheyt / *Worthily* Waardighlijck / *Puritie* Zuyverheyt.

Ge-

Gelyck oock alle de vreemde woorden die cyndigen in *ion* ofte *ous* als *satisfaction* volboeninge / *dangerosus* gebaarligh / *advantagious* profyteligh &c.

Deſe Syllabe *ble*, *cle*, *gle*, *ple* zijn oock altoos kort. Gelyck in *table* taſfel / *probable* waarſchyneligh / *ſpectacle* een byſpel / *vorangle* krachteen / *Temple* Tempel / *Exámple* voorbeeld &c.

Anm. 5. Woorden van twee Syllaben hebben 't Accent (ofte Toon) in de d'eerſte Syllabe als *Editer* Dader / *wáter* water.

Maar Woorden van meer Syllaben voeren 't Accent in de laaſte Syllabe op twee na *liberty* vryheyt / *deliberation* overweginge &c.

Anm. 5. Deſe ledckens, *A. ab*, *ad*, *be-*
cen, *de*, *dis*, *en*, *for*, *fore*, *in*, *mis*, *per*, *pro*,
re, *sub*, *ſur*, *ſus*, *over*, *un*, *up*, *under*, *wich*
in t'ſamenvoeginge voor aan een woort geſtel,
zijnde, maken dat de volgende Syllabe hardt.
en langh uytgeſproocken wordt, gelyck in

<i>Abás</i>	Verminderen
<i>Abominable</i>	Der ſoepeligh
<i>Abbés</i>	Kanſiecken
<i>Belle</i>	Belegen
<i>Couſt</i>	Beſtaan
<i>Dépénd</i>	Kanhangen
<i>Différs</i>	Verſtropen
<i>Enurs</i>	Volharden
<i>Forbid</i>	Verbieden
<i>Forewarn</i>	Verwittigen
<i>Inclúde</i>	Inſluypen
<i>Mispénd</i>	Qualigh beſteden
<i>Perſorm</i>	Volbzengen
<i>Propoſe</i>	Doorzellen

Re-

<i>Recant</i>	Ver-roepen
<i>Subscribe</i>	Onderſcekenen
<i>Survive</i>	Overleben
<i>Suspend</i>	Ophouden
<i>Overtake</i>	Achterhalen
<i>Umánght</i>	Ongelceert
<i>Underſtand</i>	Verſtaan
<i>Uphold</i>	Onderſteunen
<i>Withold</i>	Outhouden.

Anm. 7. Woorden die de *Engelſche* met andere Taalen gemeen zijn, hebben 't Accent in d'eerſte Syllabr: als in

<i>Conſequent</i>	Verbolgh
<i>Confort</i>	Vergeſeſchappen
<i>Contrary</i>	Contrarie
<i>Excellent</i>	Excellent
<i>Family</i>	Wijghoudinge
<i>History</i>	Wiſtoye
<i>Milick</i>	Wulſch
<i>Perſect</i>	Perſect
<i>Perſon</i>	Perſoon
<i>Prophet</i>	Prophceet. &c.

Anm. 8. d'Accent ofte Toon onderſcheyt de Naam-woorden van de Werk-woorden: als volgt

Naam-woorden.

<i>a Convert</i>	een die bekeert iſt
<i>an overhrow</i>	een Aederlaagh
<i>Tórnent</i>	Wijne
<i>a Préſent</i>	een Geſchenck.

Con-

- Werck-woorden.

to *Convert*
to *Overtrokken*
to *Tarmint*
to *Prezent*

Beheeren
Overtwinnen
Dijnigen
Dereeren.

Nota. Maar in *Gedichten* werden dese Regulen altemet gecontrarieert, door een vryheyt die de *Poëten* sich toematischen.

Nu dese weynige Voorbeelden konnen dienen om eenigh licht in de kennisse der *Engelsche* Taale te geven: tot dat de Harmonie ofte gelijkheyt van alle Taalen klaarder en openbaarder werd: door de kennisse des *Algemeyne Characters*.

Ende hier mede koomen wy tot het EYNDE van het eerste deel van de

GRAMMATICA.

HET

HET TWEEDE DEEL

Van de Grammatica.

Van d'ETYMOLOGY,

OFTE

Oorspronck der Woorden.

ETYMOLOGY *wijst d'afkomst, als mede het onderscheyt d:r woorden; ende begrypt alle de Deelen des spraacks.*

Eerste CAPITTEL.

Van de Af-komste der Engelsche Woorden.

Hier magh men veel moeyte sparen, die men gemeenelijck besteedt in 't ondersoekken van d'oorspronck der woorden in andere Taalen, als in 't *Hebreewsch, Grieksch, &c.* Noch oock kan het den Leerling veel nuts toebrengen, om daar lang over te blijven: maar hy kan dit volgende weynighje aanmercken.

Raakende de particuliere af-komst van Naamwoorden, werckwoorden, deel-woorden, en hulp-woorden sal in 't verhandelen van haare particuliere Hoofstucken gesproocken worden.

Van woorden in 't generaal valt dit volgende te seggen;

D

I. Dat

1. Dat de woorden van eene Syllabe werden meest *Teutoonische* woorden, en soo even eens niet de *Hoogduytsche* Taal; die, sonder twiffel, ouder is als de *Latijnsche*, en sommige van die uyt de *Grieksche* getrocken: als van *ἔρα era* de aardt komt, *earth*, van *δαμάω δαμαω* temmen ofse tam te maken *tame*, van *ἄνθρωπος* *anros* een are ofse bijl an *ax*, van *μῆνη mene* de maan the *moon*, van *πάτος patus* een padt a *path* &c.

2. Dat de meeste *Engelsche* Woorden van meer Syllaben als een, die niet uyt een Syllabe geformeert zijn, zijn van de *Latijnsche* af-komstigh; veel waar van de *Fransse* van de *Latijnsse* geleent hebben, en d' *Engelsse* van haar (daar onder oock eenige woorden van een Syllabe) als uyt het *Latijn* komen dese:

<i>Audacious</i>	Stout
<i>Clemency</i>	Goedertierentheyt
<i>Face</i>	Angesicht
<i>Fate</i>	Doot-lot
<i>Glory</i>	Glorie
<i>Grace</i>	Genade
<i>Honour</i>	Eer
<i>Image</i>	Beeldt
<i>Infants</i>	Kindertkens
<i>Ingenious</i>	Vernuftigh
<i>Liberal</i>	Milde
<i>Majesty</i>	Majesteyt
<i>Multitude</i>	Meenichte
<i>Nature</i>	Natuur
<i>Ornament</i>	Vercleringe
<i>Prudent</i>	Wijs ofse weten de
<i>Possibile</i>	Moogelich
<i>Vice</i>	Oudengentheyt.

Einde

Ende bykans een ontelbaar getal diergelijk.

De oorspronckelijke woorden in het *Latijn* zijnde *Facies*, *Clemencia*, *Multitudo*, *Natura*, *Ornamentum*, *Vitium* &c.

Nota. Hier staat te mercken, dat voor de meeste part de de woorden die aldus uyt het *Latijn* spruyten, worden in 't eynde wat verkort, als *Ornamentum* an *Ornament* een *Clerant* / *Facies* the *Face* 't *Kaangesichte* / *severus*, *severe* streng &c. behalve de Naam-woorden die eyndigen in *io*, tot dewelcke, volgens de *Fransse* manier, achter by gevoegt wort: als *Religio* *Religion* *Godtsdienst* / *Oratio* *Oration* een *fredent* / *Creatio* *Creation* *Schepplinge* &c.

Wanneer daar een grooter en meerder onderscheyt is, soo werden wel woorden van de *Fransse* geformeert na dat de *Fransse* die van de *Latijnsse* genomen hebben: als uyt de *Fransse*, *bonté*, *lion*, *almofac*, *temps*, *sigre*, *strange*, *fontaine*, komen dese *Engelsche* woorden *bonty* *mildadigheyt* / *Lion*, *Leetw* / *Almoner* *Almoesener* / *tense* *tydt* / *enger* *suur* en *heftigh* / *strange* *bycent* / *fontain* *fonteyn*.

3. Daar zijn oock sommige andere woorden die suyer *Frans* zijn, en niet uyt het *Latijn* gesproken, die men in d' *Engelsche* Taal gebruyckt, gelijk *Garden* een *Cupn* / *garter* een *houffebandt* / *buckler* een *schilt* / *io advance* *voortsetten* / *to please* *plegen* &c. komende van de *Fransse* woorden *jardin*, *jartier*, *bouclier*, *avanter*, *plaidr* &c.

4. Veele *Engelsche* woorden atkomstigh uyt het *Latijn*, hebben haar grootste verschil hier in dat sy mer de *Fransse* de Letteren *b* & *d* in 't midden

D 2

VAN

van de woorden invoegen : gelijk van *Camera* : *cinis humilis, simulo, similis, tener, tremula* & geformeert wierden dese woorden]

<i>Chambre</i> ofte <i>Chamber</i>	een Kiar. &
<i>Cindre</i> ofte <i>Cinder</i>	Doode loof (Afliche)
<i>Humble</i>	Doornoechigh
<i>Diffembie</i>	Depufen
<i>Rafembie</i>	Oeligh zju
<i>Tender</i>	Leeder
<i>Tremble</i>	Beben.

Gelijk de *Franfs* die fchrijven *Chambre, cendre, humble, cendre, &c.*

Nota. Sommige *Engelf* he woorden die van de *Franfe* komen , werden na die manier gefchreven , als

<i>Sepulchra</i>	een Graf
<i>Refcontra</i>	een Kentontre bijge- ning)
<i>Ancre</i>	een Ancker.

En veel meer.

Maar worden altoos uitgefprooken ale of te cyndigheden in er als *sepulcher, refcontra, Ancher, &c.*

5. Woorden af-komftigh of t'famen gevoegt van anderen zijn te confidereeren , of by de t'famen-voeginge van twee woorden , of by de voorftelling van fommige Lederjens : door beyde welke manieren die te onderscheyden zijn van haar voorrige Beduydingen.

1. Exempelen van twee Woorden van vercheyde bed ydingen t'famen gevoeght:

Ab.

<i>All mighty</i>	Almachtigh
<i>Clear-fighted</i>	Clarefichtig
<i>Hous-holder</i>	Duyshou
<i>Omnipotent</i>	Almoogen de
<i>Rain-water</i>	Regenwater
<i>Unicorn</i>	Eenhoorn
<i>Water-mill</i>	Water-moolen &c.

2. De Lederjes die men gemeenlijk voor een woort voeght, zijn dese, *dis, mis, in, enter, em, un, diende de* : welke meest oorspronckelijck *Latijn* of *Franfs* zijn , gevende de woorden daar die aangevoegt zijn een heel vercheyde beduydinge : als

Un, in't *Duyt* on / beduydt altoos een weygeringe ofte onkenninge , en beteekent soo veel als niet : als *unwif* niet wif ofte onwif / *unprofitable* onprofytelijck / *unheal* h'jull ongefolt / en veel meer.

In wert oock voor de meeste part gelijk *un* gebruyckt ; maar niet anders als in woorden dewelcke haar oorspronck nemen uyt *Latijn* : als

Impatient Ongeduldigh / *impossible* ontmogelijck : alwaer *in* & *in* onderscheydentlijck in de famen gevoegde woorden gebruyckt worden.

Maar in fommige woorden heeft *in* d'effelfs eygenen ware beteekeningh : gelijk hier in *intelligence* hondschap / *indeed* in der daad / *inrich* ofte *enrich* verrijcken : En het ware wenschelijck dat alle woorden waar *in* voorgeselt wort , en de ware beteekeningh d'effelfs niet verlaat , dat men aldaer in plaats van *in*, *En* foudt fchrijven , als voor *indure*, *endure*, *durin* en *bolharden* / voor *ingender*, *engender* getreken / voor *in*

D 3

grave

grave, *engrave* insnijden / voor *implant*, *emplant* *implant*en: op dat de onwetende Leser niet verabuseert magh worden, door dien *In* alrems *In* beduydt, en alrems niet wanneer 't by woorden gevoeght word.

Dis en *mis* beduyden een ontkenninge soo wel als *es* ofte *us*, en noch meer. want *dis* geeft het woort daar 't voor gevoeght wordt een recht contrarie meeninge: als *honour* eer / *dishonour* oopre / *like* gelijk / *dislike* ongelijk / (ofte in 't minste niet gelijk) *grace* genade / *disgrace* ongenade / *honest* eerlijk / *dishonest* oneerlijk &c.

En *mis* is daar en boven een teeken van dwalinge, als *take* nemen / *batten* / *mistake* een misslagh hebben / *deed* een daadt / *misdeed* een misdadt / *chance* geval / *miscarriage*, *misbap*, *misfortune* ongeluk.

De, *dien* *inter* hebben de selfde significatie als in 't *Latijn*, gelijk oock *dis* in sommige weynige woorden: als *detain* onthouden / *divide* verdeelen / *interdict* verbieden / *intervene* tusschen komen / *distinguish* onderscheyden.

II. AFDEELINGE.

Van het Onderscheyt (Difference) der VVoorden, ofte Deelen des Spraaks.

DAAR zija in 't *Engels* gelijk in 't *Latijn* *Abes Deelen des Spraaks* ofte verscheydenheden van woorden: die men aldus noemt:

<i>Nouns</i>	Naam-woort
<i>Pronoun</i>	Doornamen
<i>Verb.</i>	Werck-woort

Par-

Participle

Adverb

Conjunction

Preposition

Interjection

Deel-woort

Vulp-woort

t Samenborginge

Doorzettinge

Tusschenwerpinge.

Nota. De *Engelsche* hebben, behalven dese *Acht Deelen der Spraack*, oock *Hedetiens* ofte *stucken der woorden*, (die sy *Particles* noemen) en gebruyken deselve tot onderscheydinge der gevallen van *Naam-woorden* en der *Trappen van vergelijkinge* en der *Wijzen en Tijden van Werk-woorden*: gelijk onder hare particuliere Hoofd *stucken* getoont sal worden.

III. CAPITTEL.

Van Naam-woorden.

NAAM-woorden, in 't *Engels*, *Nouns*, zijn woorden waar door alle Personen en saaken genoemd worden, en daar door hare Hoedanigheden te kennen gegeven en onderscheyden worden: als a *Tree* een boom / *fair* schoon.

Nota. Raackende de *Naam-woorden*, als mede andere *Deelen der Spraak* valt er weynigh te aanmerken; derhalven kan men de *Engelsche* Taal in soo veel te korter tijdt, en met meerder gemak leeren: om dat in de buyginge haarer *Woorden* de uitgangen derselve minder veranderingen hebben als de Andere *Europische* Taalen; want in de *Selfstandige Naam-Voorden* zijn'er maar twee veranderingen, *te weten*, Een in 't *Enkel*

ca

en een in 't *Meerder Getal*, daar in 't *Latijs* en 't *Grieks* wel over de 50 zijn: de *Byvoeglijke Naam-woorden* hebben geen *Buyginge*, en derhalven oock maar een *uytgangh*, daar de *Latijs* en *Grieksche* wel omtrent de 30 hebben: alle de *Buygingen* der *Engelsche Werk-woorden* kan men *uytdrukken* met 3 of 4 *terminatien* of *uytgan- gen*, soo wel als der *Latijsche* met omtrent 60 en de *Grieksche* met omtrent 100 veel *Duyfenden*: noch oock en werden de *Engelsche Selfstandige Naam- woorden* onderscheyden door *Gestachten* en *Geval- len*, noch oock en worden *Byvoeglijke Naam- woorden* of daar door of *door Getallen* verandert. Derhalven kan men veel *tijt sparen* in dit *Gedeel- te* van de *Grammatica*, die men anders in andere *Taalen* soude moeten besteden.

I. AFDEELINGE.

Van de Onderscheidinge en Natuur der Naam-woorden.

Alle *Naam-woorden* zijn of *Selfstandige* of *Byvoegbelyke*:

Selfstandige zijn *Naam woorden* die van sich *selven* kunnen bestaan, en werden derhalven *self- standige* genoemt, in 't *Engels*, *Nouns* *Substantives*, de genoemde *saack* volkomenlyck *beduydende*, sonder hulp van eenigh ander woord

Dese zijn of *Eygen* (*Proper*) behoorende tot een eenigh ding: als de *Namen* der *Menschen*, *Lantschappen*, *Steden*, *particuliere kostelijcke Ge- steentens* &c. gelijk *Edward* *Quart* / *Daniel*, *London*,

London, *York*, *Vienna* *Wenen* / a *Diamond* een *Diamant* / a *Carbuncle* een *Carbouchet* / the *Thames* de *Teem* &c.

Of *Common* (*Common*) die aan alle dingen ge- meen zijn, om des gemeene *Natuurswille*, als een *Mensch* a *Man*, een *Stadt* a *City*, een *Rivier* a *River*.

Byvoegbelyke Naam woorden, in 't *Engels*, *Nouns* *Adjectives*, zijn foodanige als van haar *selven* niet kunnen bestaan, maar moeten by *Selfstan- dige Naam-woorden* gevoeght werden; en als dan toouense de *Gedaante* of *hoedanigheyt* van de *Selfstandige* gelijk *valant*, *strong*, *high*, *be- duyden* van sich *selven* niet, dan wanneer by *Self- standige* gevoeght werden, en dan *makense* een *volkomen sin*: als a *valant Soldier* een *hietch* *Soldaat* / a *strong Horse* een *stetch* *Paert* / a *high hill* een *hooge* *heubel* &c.

II. AFDEEELINGE.

Van't geen aan te merken in opende de Self- standige Naam-woorden, en wat daar noch meer toebehoort.

I. *Aanm.* **V**ele *Selfstandige Naam woorden* zijn af *komstigh* van *andere*, en hebben *verscheyden terminatien* of *Uytgan- gen*.

I. *Namen* van *Konst* *eyndigen* in *ick*, als *Logick* *Logica* / *Rhetorick* *Rhetorica* / *Musick* *Musich*.

II. De *Oude Oprechte Engelsche* *woorden* *eyndige* meest in *dise* of *ness*, als

Cowardise
Carelesse
Whiteneſs
Hardneſs
Badneſs
Greeneſs
Fooliſhneſs
Madneſs

Bloohertigheyt
Onachtſaamheyt
Witheyt
Har digheyt
Quaatheyt
Spootheyt
Sottigheyt
Polligheyt.

Alle welke geformeert zijn van de Byvoeghelijcke Namen

Comard
Careleſs
YWhiſs
Hard
Bad
Great
Fooliſh
Mad

Bloohertigh
Onachtſaam
Wit
Hard
Quaat
Spoot
Sotachtigh
Dol.

III. Van sommige Selfſtandige Namen werden andere geformeert, die eyndigen in *heid* en *heid*; als van

a *Man* een *Man*
a *Brother* een *Broeder*
a *Widow* een *Weduwe*
Child hint

Manhood *Manbaarheyt*
Brotherhood *Broederſchap*
Widowhood *Weduweſchap*
Childhood *Kindtſheyt.*

Gelijck oock

Faſe Wolf
God Oodt
Maiden een *Maaght*

Faſhood *Wolſheyt*
Godhead *Godheyt*
Maidenhead *Maagdom.*

IV. Spm-

IV. Sommige *Selfſtandige* Namen werden afkomſtigh van *Selfſtandige* door 't aannemen van *r*, *er*, *er*, *er* ſter als *Love* *Liefde* / *Lover* *Liefhebber*.

<i>Fish</i> een <i>Viſch</i>	a <i>Fisher</i> een <i>Viſſcher</i>
a <i>Game</i> een <i>Spel</i>	a <i>Gameſter</i> een <i>Spelder</i>
a <i>Glove</i> een <i>Handſchoen</i>	a <i>Glover</i> een <i>Handſchoenmaker</i>
a <i>Garden</i> een <i>Tuyn</i>	a <i>Gardener</i> een <i>Tuynier</i>
a <i>Gun</i> een <i>Oeſchut</i>	a <i>Gunner</i> een <i>Buſſchietter</i>
a <i>Hat</i> een <i>Hoet</i>	a <i>Hatter</i> een <i>Hoedemaker</i>
a <i>Law</i> een <i>Wet</i>	a <i>Lawyer</i> een <i>Rechtsgeleerde</i>
a <i>Pot</i> een <i>Pot</i>	a <i>Potter</i> een <i>Pottebaker</i>
a <i>Seam</i> een <i>Maat</i> of <i>Zoom</i>	a <i>Seamſter</i> een <i>Maepsſter.</i>

V. Van *Selfſtandige* komen *Selfſtandige* Namen die eyndigen in *dom*, als van

<i>Chriſt</i> <i>Chriſtus</i>	<i>Chriſtendom</i> <i>Chriſtendom</i>
a <i>King</i> een <i>Koningh</i>	<i>Kingdom</i> <i>Koninkrijk</i>
a <i>Duke</i> een <i>Hertogh</i>	<i>Dukedom</i> <i>Hertoghdom</i>
a <i>Earl</i> een <i>Graaf</i>	<i>Earldom</i> <i>Graafſchap</i>
a <i>Rule</i> een <i>Regel</i>	<i>Ruledom</i> <i>Regeringe.</i>

Gelijck oock van de Byvoeghelijcke

Wiſe *Wijs* *Wiſdom* *Wijsheyt.*

Hier toe behooren ook de Namen van Officieren die eyndigen in *ick*: als van

Bishop een Bisschop	Bishoprick Bisdom
Bayliff een Baljuw	Bailiwick een Baljuws- tjick.

VI. Veele *Selstandige* Namen die eyndigen in *th* zijn af komstigh van *Byvoegblijcke* met wey-nigh veranderingh: gelijk van

Bread Bred	Breadth Breete
Long Langh	Length Lenghte
Deep Diep	Depth Diepte
Warm Warm	Warmth Warmte
Dear Dier	Deark Dierte
Slow Traag	Sloth Traagheyt
Weal Oerde	Wealth Ryckdom

Als oock van de *Selstandige*,

Moon Maan	Month een Maant.
-----------	------------------

Alfoo oock van Sommige *Werk-woorden* komen *Selstandige* Naam-woorden uytgānde in *th*: als van

to Grow Groepen	Growth Wasdom
to steal Steelen	Stealth Dief-stal

Eenige *Wootden* die in *ment* en *age* eyndigen zijn uyt de *Fransje* Taal af komstigh: als

Commandment	Gebodt
Temperamēt	Matigheyt
Mirriage	Huwelijck
Tutorage	Dooghtschay.

Meest

Meest de *Wootden* die eyndigen in *ty*, *tie*, ofte *en* komen uyt het *Latijn*, als

Chastity	Stupsheyt
Piety	Gods-ligheyt
Purity	Reynigheyt
Clarity	Charitaat
Honour	Eere
Labour	Arbejdt
Favour	Gunft &c.

II. *Aanm* Dat *Selstandige* Naam-woorden niet verandert worden ten aanzien van hare *Geslachten*; also dat geen enkel woort van beyde *Geslachten* kan zijn: maar wanneer men die noemen wil in beyde de *Geslachten*, dan moet men

1. Of andere woorden te hulp nemen: gelijk

a Man een Man	a Woman een Vrouw
a Boy een Jongen	a Girl een Meppjen
a Hors een Paert	a Mair een Merck.
a Gander een (Mann- ken) Sang	a Goose een (Wijcken Sang
a Duck een Hert	a Doe een Kijee.

2. Of anders wert een *For-naam* van 't *Mannelick* ofte *Vrouwelick* *Geslachte* gestelt, om de woorden in de *Geslachten* te ondericheyden: als

a he Friend een Vrient	a she Friend een Vrient- dinne
a he-Goat een Boeck	a she-Goat een Oeyt
a he Cat een Cater	a she-Cat een Cat.

3. Ofte anders werde *oft* achter aan 't woort gevoeght, als

a Lyon

a <i>Lyn</i> een <i>Leentw</i>	a <i>Lyonsf.</i> een <i>Leetwin-</i> <i>uc</i>
a <i>Prince</i> een <i>Prinre</i>	a <i>Princesf.</i> een <i>Princes.</i>

III. *Aanw.* Selfftandige Namen hebben 2 *Getal-*
len, te weten, het *Enckel*, waar in men spreekt van
een eenige faack, en niet meer: als a *ftool* een
ftoel / a *ftone* een *fteen*: en het *Meerder Getal*
waar in men van meer als een spreecke, als *ftools*
ftoelen / *ftones* *ftenen*.

Het *Meerder getal* werdt gefortmeert

1. Gemeenlijk door 't byvoegen van <i>s</i> , ach- ter 't <i>Enckel Getal</i> (gelijk in ofte en in 't <i>Duyts</i>) als	<i>Books</i> <i>Boecken</i>
a <i>Broek</i> een <i>Boeck</i>	<i>Hands</i> <i>Handen</i> .

2. Wanneer een *Woort* eyndicht met *s*, *x*, *ch* *y*
ofte *sh* in 't *Enckel Getal*, foa doet in 't *Meerder*
es achter by: als

a <i>Kifs</i> een <i>Soen</i>	<i>Kiffs</i> <i>soenen</i> ofte <i>soen-</i> <i>ties</i>
a <i>Witnesf.</i> een <i>Getup-</i> <i>te</i>	<i>Witnesfes</i> <i>Getuppen</i>
a <i>Box</i> een <i>Doof</i>	<i>Boxes</i> <i>Doofen</i>
aa <i>Fox</i> een <i>Dof</i>	<i>Foxes</i> <i>Doffen</i>
<i>Chureh</i> een <i>Kerck</i>	<i>Churches</i> <i>Kercken</i>
a <i>Dish</i> een <i>Dig</i> ofte <i>Schotel</i>	<i>Dishes</i> <i>Diffen</i>
a <i>Fish</i> een <i>Dig</i>	<i>Fishes</i> <i>Diffen</i>

3. Indien het *Enckel Getal* eyndicht in *f* ofte
fe, foa werdt de *f* in 't *Meerder Getal* in *v* ver-
andert, en *s* wordt daar achter bygevoegt: als

Broef

<i>Broef</i> <i>Os</i> (vleefch)	<i>Bevcs</i> <i>Offen</i>
<i>Calf</i> <i>Kaalf</i>	<i>Calvs</i> <i>Kaalfen</i>
<i>Knife</i> een <i>Mes</i>	<i>Knives</i> <i>Meffen</i>
<i>Life</i> <i>Leven</i>	<i>Lives</i> <i>Lebens</i>
<i>Loaf</i> een <i>Broodt</i>	<i>Loavs</i> <i>Brooden</i>
<i>Self</i> <i>Self</i>	<i>Selvs</i> <i>Selven</i>
<i>Staf</i> een <i>Stoek</i>	<i>Staves</i> <i>Stoeken</i>
<i>Thief</i> een <i>Dief</i>	<i>Thievs</i> <i>Dieben</i>
<i>Wife</i> <i>Wif</i>	<i>Wives</i> <i>Wifven</i>
<i>Wolvs</i> <i>Wolff</i>	<i>Wolvs</i> <i>Wolben</i> .

Sommige werden van defe Regels uytgefondert, gelijk

1. Sommige Selfftandige Naam-woorden hebben geen *Enckel Getal*, als

<i>Afairs</i>	<i>Affaires</i>
<i>Cates</i>	<i>Lechere</i> <i>Spiffen</i>
<i>Bovvels</i>	<i>Ungewand</i>
<i>Ashes</i>	<i>Affche</i>
<i>Bellows</i>	<i>Winghalgh</i>
<i>Enrals</i>	<i>Ungewand</i>
<i>Dregs</i>	<i>Dyoffem</i>
<i>Oats</i>	<i>Waber</i>
<i>Schambles</i>	de <i>Dtefeh</i> <i>hal</i>
<i>Siffers</i>	<i>Schaar</i>
<i>Shears</i>	<i>Schaar</i>
<i>Tongs</i>	<i>Taug</i> .

2. Daer zijn oock woorden die geen *Meerder Getal* hebben; als

1. de *Eyge* Namen *Peter*, *Londen*, *Euphrates*, &c.
2. Van gelijken, de Namen van *Ouderdom*, als *Infancy*, een *kinft* *ouderdom* als het noch niet fprecken *hant* / *Childhood* *kinftheyt* / *Youth* *Jonckheyt* &c.

3. S

3. So oock meest alle de Namen van Metalen als *Gold Gout / Silver Silber / Iren Izer* &c.
4. Veele Naamen van dingen die uyttesharde groeyen; als

<i>Parseley</i>	Petercelie
<i>Sage</i>	Salic ofte <i>Sabie</i>
<i>Corn</i>	Koorn
<i>Barely</i>	Gerst
<i>Wheat</i>	Carw
<i>Saffran ofte Saffron</i>	Saffraan
<i>Sugar</i>	Suucker
<i>Pepper</i>	Pepper
<i>Grass</i>	Gras
<i>Hay</i>	Wop
<i>Bread</i>	Broodt.

5. Sommige Namen van dingen die dun zijn :

als	
<i>Milk</i>	Melch
<i>Vineger</i>	Ajhu
<i>Buster</i>	Boter
<i>Pitch</i>	Pich
<i>Tar</i>	Teer
<i>Greas</i>	Smer
<i>Glue</i>	Limt. &c.

Door de kennisse van soodanige woorden in de *Duytsche* Taal sal men wel ten naasten by kunnen weten wat woorden in 't *Engels* geen Enckel ofte Meerder getal hebben.

3. Daar zijn andere Woorden die wel beyde de Getallen hebben, doch werden niet geformeert volgens die twee voorgaande Regelen, maar zijn ongeregelde Namen: gelijk

Brother

<i>Brother</i>	Broeders	<i>Brothers</i>	Broeders
it		<i>Children</i>	Kinderen
<i>Cow</i>		<i>Kine</i>	Koepen
<i>Foot</i>	Foot	<i>Feet</i>	Doeten
<i>Lous</i>	Lups	<i>Lice</i>	Lupsen
<i>Man</i>	Mann	<i>Men</i>	Mannen
<i>Woman</i>	Wout	<i>Women</i>	(<i>Wemen</i> ofte Woomen) Wouten
<i>Mous</i>	Mups	<i>Mice</i>	Mupsen
<i>Ox</i>	Os	<i>Oxen</i>	Ossen
<i>Chicken</i>	Kiecken	<i>Chickens</i>	Kieckens
<i>a Die</i>	Dobbelsceet	<i>Dies</i>	Dobbelsceuten
<i>Penny</i>	Stuyper	<i>Pence</i>	Stuyvers
<i>Sow</i>	Wercken	<i>Swine</i>	Werckens
<i>Tooth</i>	Tand	<i>Teeth</i>	Tanden

Doch sommige van dese woorden hebben oock haar *Meerder Getal* volgens de Regel; als *Brothers*, *Cows*, *Sows*.

Chickens en *Swine* kunnen in beyde Getallen gebruyckt werden. als oock *Hofe* kouten.

IV. *Aanm.* De Selfstandige Naam-woorden hebben wel 6. *Gevalen* (in 't *Engels*, *Cases*) doch worden selve niet gebuyght, maar desselfs verscheyde *Gevalen* worden onderscheyden door de veranderinge van de *Ledeens* ofte *Voorstellingen*, gelijk uyt de volgende *Afdeeling* blijkt.

III. AFDEELINGE.

Van de Ledeens, en Buyginge der Selfstandige Namen, met harer Voorstellingen.

DE *Naam-woorden* werden door de *Ledeens* bekeut, en door de *Voorstellingen* gebooghen.

D

De Ledekens zijn *a of an ende the*. *A en an* beduyden soo veel als *een* in 't *Duyts*: dit onderscheyt is'er tusschen *a en an*, dat *a* voor woorden staar die met Consonanten beginnen, en *an* voor woorden, die met Vocalen beginnen: gelijk *a bed* en *bedt* / *a root* en *wojtel* / *an arm* een *arm* / *an As* een *Esel* / *an Esel* een *Kal*.

The beduydt het selfde als de Ledekens *de, den, en het* in *Duyts*, alsoo gebruyckt werdende: gelijk

the *Air*
the *Heaven*
the *Water*

de *Lucht*
den *Hemel*
het *Water*.

Nota. Dat verscheyde *Selfstandige Naam-woorden* sonder dese *Ledekens* gebruyckt worden; doch dies aangaande behoeft men geen moeyte te nemen, want de selfde woorden die in 't *Duyts* die *Ledekens* onubtrecken, hebben oock geëch in 't *Engels*.

De ses *Geval'en*, (*Cases*) beyde in 't *Enkel* en 't *Meerder* *getal*, worden aldus genoemt

Noemelijke
Baarlische
Geevelische
Kankidaghlische
Roepelische
Kineemelijke

Nominativ
Genitiv
Dativ
Accusativ
Vocativ
Ablativ.

't Gebruyk van dese sal door de volgende *Exempelen* getoont worden.

Voorstellingen dienende tot de verscheyde *Geval'en* en vande *Naam-woorden* zijn dese, *of, to, in, with, from, through, by, out* of *out of, with-*
out

out (en than achter de *vergelijkige Trap*.)

De *Noemelijke* en *Aanklaghliche Geval'en*, (*Nominativ* en *Accusativ Cases*) hebben geen *Voorstellingen*. De *Baarlische* (*Genitiv*) is bekent door *van* / als *of the Heaven van den Hemel* / *of the Earth van de Karde*: *to aan en for* booy dienen op de *Geeveliche Geval* (*Dativ Case*;) als *to the Citie aan de Stadt* / *to ofte for the man aan ofte booy de Man*; De *Kineemelijke Geval* (*Ablativ Case*) heeft voor sich verscheyde *Voorstellin'en*; en werdt nooyt gebruyckt sonder dat een van de volgende daar by gevoegt ofte ond't verlaan wort, te weten, *in, with, from, through, by, out, ofte out of, without* (en than als achter de *vergelijkige Trap*) als *in, with, from, through, by, out of, without the hand in / met / van / dooy / by / upt / sonder de hand*; ende *He is taller than Thomas* *Hy is langer als Thomas*; de *Roepende Vocativ* heeft geen *Voorstellinge*, dan alleen de *Roepende Tusschenwerpinge* O!

Hier volgt een *Voorbeeld* van de *Buyginge* der *Voorstellingen* en *Ledekens* met de *Naam-woorden*.

Singular Number		Enkel Getal.	
Nom.	an Angel	Nom.	een Engel
Gen.	of an Angel	Baarl.	van een Engel
Dat.	to an Angel	Gev.	aan een Engel
Accuf.	an Angel	Aankl.	een Engel
Vocat.	O Angel	Roep.	O Engel
Ablat.	from an Angel	Af.	van den Engel.
			Plural.

Plural,

N. } Angels
 G. } of Angels
 D. } to Angels
 Ac. } Angels
 V. } O Angels
 Ab } from Angels

Merder

N. } Engelen
 B. } van Engelen
 G. } aan Engelen
 A. } Engelen
 R. } O Engelen
 A. } van Engelen

Singular.

N. } the Tree
 G. } of the Tree
 D. } to the Tree
 Ac. } the Tree
 Ab. } from the Tree

Enkel.

N. } de Boom
 B. } van de Boom
 G. } aan den Boom
 A. } de Boom
 Af. } van den Boom.

Plural.

N. } the Trees
 G. } of the Trees
 D. } to the Trees
 Ac. } the Trees
 Ab. } from the Trees.

Merder

N. } de Boomen
 B. } van de Boomen
 G. } aan de Boomen
 A. } de Boomen
 Af. } van de Boomen.

Nota. 1. Dat in plaats van *of* voor de Naarlike Gevallen, *s* dikwils is achter 't woort gestelt, en *of* uytgelaten, als *the Childrens Bread* het Brood der kinderen ofte van de kinderen.

Nota. 2. De Voorstellinge *to* aan is dikwils uytgelaten als men de Gevelicke Gevallen gebruyckt: als *I gave it him* Ik gaf het hem / dat is *to* aan hem.

Nota. 3. De Voorstellinge *in* in de *Duytsche* Taal is in 't *Engels* somtijts *in* en somtijts *into*: als *I dwell in the Citie* ik woon in de Stadt / *he came into the Citie* hy quam in tot (ofte, tot in) de Stadt

Stadt. *There is money in the sack or bag* daar is gelt in de sack / *he threw money into the sack* hy wierp gelt in de sack: alwaar 't woort *dat* volght op *into* gereekent wort d' *Aanklagende* Gevallen te zyn.

Volght een korte reden waar in men een voorbeeldt geeft van alle *Voorstellinge* en *Leetfens* met harer gebruyck in de verscheide Gevallen waar op die sien:

There is a Bible of my Fathers which I give to my Friend in Engeland with my hand, having got it by subtilty from my Brother out of the chamber, without my Fathers knowledge, because he shall give me a better than it. Daar is een Bybel van mijn Vader / dewelcke ich aan mijn Vrient in Engelandt geeft met mijn handt / die gekregen hebbende door loofsheyt van mijn Broeder uyt de kamer / sonder mijn Vaders kennisse, om dat hy my een beter als die geben sal.

Het geen meer tot de *Leere* der *Engelsche* *Naam-woorden* behoort; is ook in 't *Gebruyck* onder de *Duytsche*, en derhalven is het niet noodigh den *Leerlingh* met onnutte *Aanmerckingen* op te houden.

III. CAPITTEL.

Van *Byvoeghelicke* *Naamwoorden*.

OM dat de *Byvoeghelicke* van alle *Geflachten*, *Getallen* en *Gevallen* zyn geeijck de *Selfstandige* daar die by gevoeght werden, ofte, om duydelijker te seggen, buyten de *Selfstandige*, hebbonse geen *Geflachten*, *Getallen*, *Gevallen* ofte

veranderinge in termination ofte uytgangen , en daarom valt'er weynigh aangaende die aan te merken. Alleenlijck neemt dese twee dingen in acht (1) der selver *stellingen* ofte rechte formceeringe (2) de *Trappen van Vergelijkinge*.

I. *Staat te merken*, dat sy meest uyt de *Selfstandige* geformeert zijn , als hier onder blijkt.

I. Exempelen van *Byvoeghelicke* woorden die een volheyt beteecken , door het by-doen van *full* vol in 't eynd van de *Selfstandige*:

<i>Beautifull</i>	Schoon
<i>Beautifull</i>	Mildadigh
<i>Carefull</i>	Zorgvuldigh
<i>Decentfull</i>	Bedriegelich
<i>Disdainfull</i>	Wersmadelich
<i>Dreadfull</i>	Schriekelich
<i>Fruisfull</i>	Druyckbaar
<i>Faithfull</i>	Getrouw
<i>Hurtfull</i>	Schadelich
<i>loifull</i>	Drolich
<i>Mindfull</i>	Indachtigh
<i>Painfull</i>	Pijnlich
<i>Plentifull</i>	Overbloedigh
<i>Powerfull</i>	Wachtigh
<i>VVilfull</i>	Doerwilligh.

Van

<i>Beauty</i>	Schoonheyt
<i>Bounty</i>	Mildadighheyt
<i>Care</i>	Zorge
<i>Deceit</i>	Bedrog
<i>Disdain</i>	Wersmachheyt
<i>Dread</i>	Drees en schrik
<i>Fruit</i>	Druyck

Faith

<i>Faith</i>	Oeloof
<i>Hurt</i>	Schaade
<i>Ioy</i>	Zelfschap
<i>Mind</i>	Sinn
<i>Pain</i>	Pijn
<i>Plenty</i>	Overbloet
<i>Power</i>	Macht
<i>Will</i>	Wille.

2. Oock om de fin van de *Selfstandige* yets te vermeerderen , wordt *some* pets / yet-weg ofte eenige aan 't eynd van de *Byvoegelicke* altemets geitelt : als van

<i>Delight</i>	Lust ofte playfier
<i>Games</i>	Spelen
<i>Hand</i>	Handt
<i>Light</i>	Licht
<i>Burden</i>	Last
<i>Trouble</i>	Moeyte.

Zijn geformeert.

<i>Burdenfom</i>	Lastigh
<i>Delightfom</i>	Wersmakelich
<i>Gamefom</i>	Spelachtigh
<i>Handfom</i>	Frapp gemaccht
<i>Lightfom</i>	Lichtbaerdigh
<i>Troublefom</i>	Surustigh ofte moeyelich.

3. *Byvoeghelicke* in y eyndigen , toonen een weynigh vermeerderinge met een mede-declinge van een *Selfstandigh* woort : als van

<i>Air</i> Lucht	<i>Airy</i> Luchtigh
<i>Blood</i> Bloet	<i>Bloudy</i> Bloedachtigh
	<i>Earth</i>

Earth Hardt
Fire Oger
Flesh Diefch
Hair Papz
Health Gefontheyt
Heart Hert
Lowf een Lups

Might Macht
Wis Veruuf

Wind Wint
Wood Wout

4. Die in *ly* eyndigen, toonen eenige gelijk-
heyt met de Selfftandige: gelijk van

Brother Broeder
a Gyant een Reus

Earth Harde
Heaven Hemel
God Godt
Good Goet

Body Lichaem
Love Liefde
Order Ouder ofie Re-
gel

Oock Soldier-like Soldaat-gelijck / Man-like
Maanlijck.

5. By voegelicke nyt Selfftandige, die materie
ofie Stoffe (gelijck Metalen &c.) beduyden, fpruy-
tende, eyndigen in en :

Earthy Kartfch
Fiery Dietigh
Fleshy Diefchlick
Hairy Warigh
Healthy Gefont
Heartly Hertigh
Lowly Lupsigh ofie
Lupsachtigh
Mighty Machtigh
Witty Verftandigh /
Veruufigh
Windy Windigh
Woody Woutachtigh.

Brotherly Broederlich
Gyantly (Gyant-like)
Reusachtigh

Earthy Kartfch
Heavenly Hemellicke
Godly Godtsaligh
Goodly Schoon ofie
hertlich

Bodyly Lichaemlich
Lovely Lieflich
Orderly Oeregelt ofie
Oudemelijck

Gold

Gold Gout
Brafs Koopt

Lead Lood
Wood Wout
Wool Wol

6. Byvoegelicke in *left* eyndigende, zijn van
een verminderende aart: als van

Beard Saart

Father Vader
Friend Vriend
Question Vraag

Grace Genade ofie gra-
tie

Care Sorge
Comfort Crooft

Golden Goude
Brazen ofie Brazen Ko-
perigh
Lenden Looden
Wooden Wouten
Wollen Wollen

Beardless Saardloos
ofie sonder Saart
Fatherless Vadrloos
Friendless Vriendloos
Questionless Sonder
twijffel

Graceless sonder Ge-
nade

Careless Soggeloos
Comfortless Croofte-
loos

7. Die zijn oock eenighfins van de felfde aart
welcke in *izb* eyndigen: als van

Ague Kooft
Fool Bot
Water Water
Child kind
Whore Doer
Green Groen
Theef Dief

White Wit
Sweet Doet
Soft Zacht

Aguish Kooftich
Foolish Botachtigh
Waterish Waterachtig
Childish kindachtigh
Whorish Doerachtigh
Greenish Groenachtigh
Theevish Theefen om
te fteelen ofie dief-
achtigh

Whitish Witachtigh
Sweetish Doetachtigh
Softish Zachtachtigh

E

No.

Nota. In de vier laatst-gemelde Exempelen wort een Byvoegelicke Naam-woort uyt een ander gemaackt.

8. Daar zijn noch Byvoeghlicke in *ble* cyndigende: als

<i>Saleable</i>	} Bequaam om te verhoopen.
<i>Vendible</i>	
<i>Palpable</i>	klaarlijckelijck / tastelijck.
<i>Possible</i>	Moogelijck
<i>Peaceable</i>	Breedzaam van <i>peace</i> Dreed
<i>Seasonable</i>	Eijdelijck van <i>Season</i> Tijde
<i>Notable</i>	Merkelijck van <i>Note</i> Idderck
<i>Profitable</i>	Dryflijckelijck van <i>Profit</i> Doozdel
<i>Answerable</i>	Antwoozdelijck van <i>Answer</i> Antwooz
<i>Changeable</i>	Veranderelijck van <i>Change</i> Derras

bering ende Wissel.

9. Hier byvoegen, dat Byvoegelicke woorden eyndigen dickwils in *ous*: als van

<i>Danger</i> Gebaar	<i>Dangerous</i> Gevaertelijck
<i>Courage</i> Moed	<i>Courageous</i> Moedigh
<i>Zeal</i> Over	<i>Zealous</i> Overlijgh
<i>Virtue</i> Deught	<i>Virtuous</i> Deughdelijck
<i>Miracle</i> Wonder	<i>Miraculous</i> Wonderlijck
<i>Plenty</i> Overbloet	<i>Plentiful</i> Overbloedig

10. Eyndelijck, Selfshandige Konst woorden op het eynde van de Byvoeghlicke maken *al*, *tal* *sal*: als

Lijgh

Logick Bewijs-konst   *Logical* Bewijs-konstijgh

Rhetorical Redeneer-konst ofte de konst van Welvspreekend-heyt

Rhetorical Redeneerlijck-konstijgh

Musick Sangh-konst / *Musical* Sang konstijgh

Musical Sang konstijgh ofte *Wet-* / *Angelic* Engelisch

Canon Regel   *Canonical* Regelmatig.

11. *Aann.* De Byvoegelicke Naam-woorden hebben Trappen ofte Graden van Vergelijkinge en Vermeerderinge: want boven de *Stellende* ofte *Positief* (*Positive* genoemt) hebben sy noch twee Trappen, de *Vergelijckende* (*Comparatief*) ende de *Overtreffende* ofte *Uytnemende* (*Superlatief*.)

Dic na de Regel zijn aldus geformeert:

1. De *Stellende Positief* (*Positive*) stelt het woort slechts gelijk het is: als *great groot / wez dol / sweet soet*.

2. De *Vergelijckend* ofte *Comparatief* (*Comparativ*.) vermeerdert ofte verheft de hoedauigheyt door 't aannemen van *er* in 't eynde; ofte door 't vooftellen van het *Leleden more*: gelijk *soft sacht / sister* ofte *more soft sachter / wise wijs / wijser* ofte *more wise wijser / light lichter / lighter* ofte *more light lichter / black zwart / blacker* ofte *more black zwarter &c.*

3. De *Overtreffende* of *Superlatief* *Trap* (*Superlatief*) verhooght de saak soo veel, dat niets welijve overtreffen kan, en wert geformeert door *est* achter 't woort, ofte 't *Ledetjen most* voor 't vooft van d'Eerste Stellinge te setten, gelijk *great groot /*

E 2

grante

greatest or *most great* grootst / *cruel* fel, *cruellest* ofte *most cruel* allerfelst / *poor* arm / *poorest* ofte *most poor* armst / *rich* rijk / *richest* ofte *most rich* rijkst.

2. De Regelstrijdige zijn dese;

<i>Good</i>	<i>Better</i> ,	<i>Best</i>
<i>Doct</i>	<i>Weter</i> /	<i>Best</i>
<i>Bad</i>	<i>worse</i> ,	<i>worst</i> (voor <i>worst</i>)

Ill ofte *Naught* / *quant* / *quader* / ofte *erger* / *quaatste* / *ergste*

Much / *veel* / *more* (ofte *meer*) *most*

Many / *meerder* / *meest*

Little, *less* (oneygentlijcker *lesser*) *lest* (voor *leest*)

Wepnigh / *minder* / *minst*

ende *kleyn* / *kleynster* / *kleynst*.

Nota. In 't schrijven van 't woort *lest* valt 'er wat verschil; Sommige willen liever *leest* schrijven, om te onderscheiden van *lest*, op dat niet een *t'samenvoeging*e zynde: maar 't is best geoordeelt dat het soude *lest* voor *minst* of *kleynst* geschreven werden, en de *t'samenvoeging*e sou *leest* wesen.

3. Sommige zijn vergeleken met de ledereen *less* en *lest*: als

Able
less Able
lest Able

Sorrowfull
less Sorrowfull
lest Sorrowfull

Machtigh
minder Machtigh
minst Machtigh

Woebigh
minder Woebigh
minst Woebigh.

4. Op

4. Op de selfde manier met de Byvoeghlijke Naam-woorden kan men oock eenige Hulp-woorden en Voorstellingen vergelijken, even als of sy Byvoeghlike waren: als

Early, *Earlier*, *Earliest*
Woeigh / *Woeiger* / *Woeighst*
Honestly *Erbaarlijck*
more Honestly *Erbaarlijcker*
most Honestly *aller-Erbaarlijckste*

Up, *Upper*, *Uppermost*
Op / *Opper* / *Opperste*

Beneath, *Nether*, *Nethermost*
Onder / *Lager* / *Laaghsle*

Before, *Former*, *Foremost* ofte *first* of *all*
Door / *Vorder* / *Erst* / *Akererste*

Nigh
Near / *Nearer*, *Nearrest* & *next*

Dicht by / *Dichter* / *nader* of *naarder* / *naast* of *aller-naast*

Behind, *more behind* ofte *hinder*, *hindermost* ofte *aftermost*

Achter / *meer achter* / *aller-achterste*.

5. Daar zijn sommige *Byvoeghlijke Namen*, die de *Trappen der Vergelykinge* niet kunnen deelachtig zijn: als

1. Alle Namen van *Getal*, gelijk *one*, *two*, *three*, *four*, *ten* / *twice* / *dyce* / *vier* &c.

2. Oock dese volgende woorden, *any* *enige* / *no* ofte *none* *nientant* ofte *geen* / *each* *eder* / *another* *een ander* / *all* *al* / *own* *eppen* / *both* *beide* / *such* *sutch*.

B 3

IV. CA.

IV. CAPITTEL.

Van Voor-namen (Pronouns.)

EN Voor-naam is een Deel des Spraacks, een Naam-woort seer gelijk, en wort altemens in plaats daar van gestelt, en beduydt soo veel als een Naam-woort, meest gebruyckt wordende in het vertoonen, verhalen, herhalen ofte uytspreeken van eenige redenen, en voorstellingen van Vragen.

I. AFDEELINGE.

Van de Namen, en 't onderscheyt der Voor-Namen.

DE Voor-namen (Pronouns) zijn Enckel ofte Dubbel, en t'amen-gevoeght: Oock *Self standige* ofte *Byvoegelycke*: als mede *Personeele* en *Impersoneele*.

De Enckele *Selfstandige* zijn dese, *I* ich / *me* my / *We* wy / *us* onse / *thou* gy / *thee* u / *ye* wylieden / *you* ulieden / *he* hy / *she* sy / *him* hem / *her* haer / *it* het / *they* zy ofte *ze* / *them* haars wy.

De Enckele *Byvoegelycke* zijn dese: *My* ofte *mine* mijn / *thy* ofte *thine* uw of *uwe* / *your* ende *your* uw of *uwer* / *his* sijne / *hers* haer / *our* ende *ours* onse / *this* dit / *that* dat / *these* dese / *those* die / *their* haerlied / *which* welke / *who* wie / *whom* wien / *whose* wiens / *what* wat.

De

De t'amen-gevoegde worden meest gesformert uyt de byvoeginge van *self* en *selfs* aan andere Voor-namen: gelijk volght.

I my self . Ich self ofte ich mijn self
Your selfs . U selfen
You your self . Ghy self
Himself . Hem self ofte selve
Herself . Heir ofte haer self
Thy self . Dijn self ofte u self
He himself . Hy selfs ofte selven
That same ofte self same . Die selve / dat selve ofte dat gene

She herself . Sy self ofte selve
Themselves . Haer selven
We our selfs . Wy selven
Who . Wie
Where self } over it be
What self } het oock zy
That same ofte self same . De selve ofte de gene
This same . Dese selve ofte de gene
The which . De welke
Our own self . Ons eygen selven
My own self . Mijn eygen self
They themselves . Zy selven
His own self . Dijn eygen selfs
Their own selfs . Haer eygen selve
Those which . De welke
That which . Het welke

Nota. De Voornaam *their* haer / ende het hulp woort *there* daar / hebben geen onderscheyt in het uytspreeken, maar werden verscheydenlyk geschreven, waar op men wel letten moet.

E 4

I ich

*I*ck / *thou* op / *he* *hy* / *we* *wy* / *you* *ghy* *lyden* / *they* *sy* *lieden* / en die daar nyt getoemert worden, zijn alleen *Personeele*, ende andere *Personeele*.

III. CAPITTEL.

Van de Hoedanigheyt, ende Betrekeningh van de Voor-namen.

1. **I**N Voor-namen zijnder drie *Personen* in beide *Getallen*, die de *Naam-woorden* niet en hebben: als

1. *I*ck / *we* *wy* / de *perfoonen* zynde die *spreeken* ofte *doen*: als *I* *wriste* *ich* *schryfve* / *we* *eat* *wy* *oeten*.

2. *Thou* *ghy* / *you* *ghy* *lieden* tot wien *wy* *spreeken*: als *thou* *reude* / *ghy* *leest* / *you* *play* *ghy* *lieden* *spreekt*.

3. *He* *hy* / *she* *sy* / *it* *het* / *they* *sy* *lieden* / van de welken *wy* *spreeken*: als *he* *loveth* *hy* *bermt* / *she* *heareth* *sy* *hoort* / *it* *is* *done* *het* *is* *gebaan* / *they* *work* *sy* *lieden* *werken*.

Ende dese zijn alle *oorspronckelike* (*Primitive*) nevens *me* *my* / *thee* *u* / *him* *hem* / *her* *haar* / *us* *ong* / *them* *hun* / die in de *buysinghe* van de *voogaande* gevonden werden.

2. De *Tweede* loort zijn van desen *Afsmijgh* (*Derivative*): als *mine* *mijn* en *mijnen* / van *I* en *me*; *thine* *uw* van *thou* en *thee*; *yours* *u* *lieber* van *you*; *his* *zijn* / *sijs* van *he*; *hers* en *theirs* *hare* van *she*, *her*, *they*.

Dese *Besttelike* (*Possessive*) zijn, die een *Eygenfchap* in yets betoekenen.

3. *This*

5. *This* ende *that* *dit*, *dese* ende *dat* / met *Ision*, *he*, *zijn* *Bewijfelycke* (*Demonstrative*) *Ver-or-namen* genoemt; om dat *ly* een *Perfoon* ofte *saack* toonen: als *thou* *art* *the* *man* *ghy* *zijt* *de* *man* / *this* *is* *the* *cause* *dit* *otte* *dese* *is* *de* *oof* *saack*.

4. *Opfichigh* (*Relative*) *Voor-namen*, die tot yets *dat* nu even is *voor-gegaen* behooren, zijn *who* *die* *otte* *wie* / *whom* *wien* en *whom* / *what* *wat* / *which* *het* *welcke* / *whose* *wien* / *whereof* *waar* *van*: als *he* *is* *now* *my* *friend*, *who* *before* *was* *my* *enemy* *hy* *is* *nu* *mijn* *viand* / *die* *te* *vooren* *mijn* *vyand* *wag*: *I* *shall* *let* *you* *know* *who* *hath* *said* *shat*, *ich* *sal* *u* *laten* *weten* *wie* *dat* *gefeyt* *heeft*: *they* *are* *ill* *natur'd* *people* *which* *are* *irreconcilable*, *sy* *zijn* *quaat-aardige* *lieden* *de* *welcke* *onberfoevenelich* *zijn*: *it* *was* *a* *poor* *man* *whom* *he* *helped*, *het* *was* *een* *arm* *menfch* *dien* *hy* *geholpen* *heeft*: *A* *kind* *neighbour* *whose* *love* *I* *acknowledge*, *een* *byndelich* *buurman* / *wiens* *liefe* *ich* *erkenne*: *it* *was* *a* *juft* *caufe* *whereof* *he* *spake*, *de* *saack* *was* *rechtvaardigh* *waar* *van* *hy* *spach*.

5. De *Vragende* ofte *Eyfhende* (*Interrogative*) zijnde *Voorftellingen* van *Vragen*, zijn de *selfde* met de *voorgenomde* *opfichtige*, allenlijck *onderfcheyden* door het *achter* *stellen* van *dit* *tecken* [?] *loo* *who* *is* *there*? *wie* *is* *daar*? *which* *is* *best*? *welcke* *is* *het* *beste*? *what* *is* *that*? *wat* *is* *dat*?

Nota. Veel die *onder* de *Voor-namen* *gereeckent* werden zijn *eygentlijk* *by* *voeglike* *Naam-woorden*: Maar alle *oprechte* *Voor-namen* werden *begrepen* in het *volgende* *Voorbeelt*,

B 5.

Voor-

		Voorna- men		Haarer Befitte- licken.	
		Oorfp. Recht.	Geduyghda Handige.	Men eeft Handige.	Sonder Self- Handige.
Perfoon 1.	Enck	I	we	my	mine
	Meerd.	We	us	our	ours
Perfoon 2.	Enck	Thou	thee	thy	thine
	Meerd.	Ye	you	your	yours
Perf. 3.	Enck	Mann.	He	him	his
		Vrouw.	She	her	her. hers
	Geen.	It		Its	
	Meerder.	They	them	their. theirs	
	Perfonen.	Who	whom	whose	
Vrag.	Saken.		what	whosef	

III. AF;

III. AFDEELINGE.

Van de Geflachten (Genders) Getallen (Numbers) en
Buyginge (Declension) der Voornamen.

DE Voornamen hebben, gelijk de Naam-
woorden, drie Geflachten, en twee Getallen:
Alle de Voor-namen kunnen gebruyckt worden
in alle Geflachten door de Getallen daar fy van
zijn, ende Perfoonon daarse toe behooren, funder
verandering in de uytgangen: Gelyck *I* *thou*
thou ghyp / *he fhy* in 't Enckel Getal, en *we* *ye*
ghyp-*I*. *they fhy*-*I*. in 't Meerder Getal, zijn van dat
Geflachte als die gene die fpreect, ofte aan ofte
van wien men fpreect, uytgenomen alleenlijk
he fhy / en *she fhy* / die niet als van 't Mannelick of
Vrouwelick Geflachte kunnen zijn.

Sommige Voor-namen hebben geen *Roepelyke*
Gevalen, anders hebbenft alle de Gevalen gelijk
een Naam-woort, doch verffchillen wat van de
gemeene manier van de Buyginge der Naam-
woorden: gelijk voornamentlijk te fien is in de
volgende Exempelen van de Voor-namen *I*, *thou*,
he, *she*, *this*, *who*, *my* ofte *mine*, *I* *my* *self*.

	I	Th
	Singular	Enckel:
No.	<i>I</i>	<i>Th</i>
Gen. (Baar.)	<i>of me</i>	<i>Daar my</i>
Dat. (Gev.)	<i>To me</i>	<i>aan my</i>
Ac. (Aankl.)	<i>Me</i>	<i>my</i>
Abl. (Af.)	<i>From me</i>	<i>Daar my</i>

E 6

Plural.

Plural.	Meerder.
No.	<i>We Wy</i>
Gen. (Bar.)	} <i>Of wi Onser ofte van ons</i>
Dar (Ger.)	
Kc. (Aank)	
Ab. (Af)	
	<i>From us Van ons</i>
	<i>Thou Ohj.</i>
	Enkel.

Sing.	Enkel.
N.	<i>Thou Ohj</i>
G.	} <i>Of thee Van u</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From thee Van u</i>

Plural.	Meerder.
N.	<i>Ye ofte you Ohj-lieden</i>
G.	} <i>Of you Van u-l.</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From you Van u-lieden.</i>

	He Hy
Sing.	Enk.
N.	<i>He Hy</i>
G.	} <i>His ofte of aim Dijnz ofte van hem:</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From him Van hem</i>

Plural.	Meerd.
N.	<i>They Sy-lieden.</i>
G.	} <i>Of them ofte theirs Dazez ofte hunnet</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From them Van hen-lieden.</i>

Ske.

	Ske Sy.
Sing.	Enk.
N.	<i>Ske Sy</i>
G.	} <i>Hers ofte of her Haarsz ofte heurz.</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From her Van haar.</i>

Nota. Het Meerder-Getal van *he hy* en *ske sy* is even eens.

This Dese / en That Dat.

Sing.	Enk.
N.	<i>This Dese / en That Dat</i>
G.	} <i>Of this en that Van dese en dat</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From this en that Van dese en dat.</i>

Plural.	Meerder.
N.	<i>These Dese.</i>
G.	} <i>Of these Van dese</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From these Van dese.</i>

Nota. *This* heeft geen meerder getal.

	Who Wie.
Sing.	Enk.
N.	<i>Who Wie ofte wien:</i>
G.	} <i>Of whom Van wien:</i>
D.	
Ac.	
Ab.	
	<i>From whom Van wien.</i>

Nota.

Nota. Het *Meerdel Getal* van *who* is gelijk het *Enckel*.

Hier volgt een Voorbeeld van een *besituelicke Voor-Naam* by een *Selfstandige Naam-woort* gevoegt.

Sing.	Enk.
N.	<i>my Garden mijn Cupn</i>
G.	<i>of my Garden van mijn Cupn</i>
D.	<i>to my Garden aan mijn Cupn</i>
Ac.	<i>my Garden mijn Cupn</i>
Ab.	<i>from my Garden van mijn Cupn.</i>

Plural.	Meerder.
N.	<i>my Gardens mijn Cupnen</i>
G.	<i>of my Gardens van mijn Cupnen</i>
D.	<i>to my Gardens aan mijn Cupnen</i>
Ac.	<i>my Gardens mijn Cupnen</i>
Ab.	<i>from my Gardens van mijn Cupnen</i>

I my self **Ich selfs.**

Sing.	Enk.
N.	<i>I my self</i> Ich self
G.	<i>Of me my self</i> Dan mijn selfen
D.	<i>to me my self</i> Aan mijn selfen
Ac.	<i>Me my self</i> Mijn selfen
Ab.	<i>From me my self</i> Dan mijn selfen

Plural.	Meerder.
N.	<i>We our selves</i> Wy selfen
G.	<i>Of us our selves</i> Dan ons selfen
D.	<i>To us our selves</i> Aan ons selfen
Ac.	<i>Our selves</i> Ous selfen
Ab.	<i>From us our selves</i> Dan ons selfen.

Nota.

Nota. Aldus kan men oock *you your self* / *ghy selfs* / en *he his* ofte *himself* *hy selfs* buygen &c.

Nota. *My* en *mine* zijn een en 't selve, alleenlijk is 'er dat onderscheyt, dat *my* gebruykt wert als het volgende woort met een Consonant begint: gelijk *my table* mijn tafel: ende *mine* als een Vocaal volgt: als *mine adversary* mijn tegenpart: oock, dat men *my* niet gebruyken en kan sonder een Selfstandige Naam-woort: maar *mine* kan wel alleen staan: als blijkt wanneer men een Vraag beantwoorden sal, als *whose writing is this?* wiens schryft is dit? het antwoord is, *mine*. Diergelijk kan geseyt worden van *thy* en *thine*.

Nota. *Voor-namen* en *werck-woorden* worden meelt te samen gebruyckt, om de sin gesamentlijk volkomender te maken.

V. C A P I T T E L.

Van Werck-woorden (Verbs.)

En *Werck-Woort* (a *Verb*) is een deel des *Spraaks* dat men buygen kan door *wijzen* ofte manieren ende *Tijden*; en beduydt *wesen*, *doen*, ofte *lyden*: als *I am* ich ben / *I give* ich geve / *I am beaten* ich ben geslagen.

Werck-woorden zijn of *Personnelicke* of *onpersonnelicke*, de *Personnelicke* woorden in de buyginge verandert door 3 *Personen* in beide *Getallen*: gelijk *I hear*, *thou hearest*, *he heareth*, *ich hoor* / *gy hoort* / *hy hoort*: *we hear*, *ye hear*, *they hear*, *wy hooren* / *ghy-l. hooret* / *sy-l. hooren*.

De *Onpersonnelicke* *Werck-woorden* worden soot niet verandert, alleenlijk een *Perfoon* behoudende:

de: als it rainsb het regent / &c. gelijk hier na.
in 't particulier breeder sal verhandelt worden.

Werk-woorden worden geconsiderent in hun-
ne Geslachten en byzigenen:

I. AFDEELINGE.

Vast de Geslachten der Persoonelike Werk-
woorden.

DE Persoonelike Werk-woorden (*Verbs Person-
nal*) zijn werckende, lijdende en onzijdige
Activ Passiv en Neuters.

De werckende (*Activ*) beteekenen alle een
doeninge, overgaande ofte geschiedende aan en
persoon ofte saack, en om de werckende Persoon
te ondersicheyden, worden hunner eygen Voor-
namen, gelijk ook de Naam-woorden daar voor-
gesteld: als *I teach the youngman* ick ondet wyse
den jongeluygh. *Thou persecutest the righteous* ghy
bervolghe de rechtbeerdige. *He sedeth the par-
ty boeds den Arme. The Soldiers ruin the Citie de
Soldaten vernielen de Stadt.*

De Lijdende (*Passiv*) bereekenen alle een lijdende
en kunnen niet uygedruckt werden sonder het
Selfstandige Werk-woord: (alsoo genoemt) *I am
ich ben / als I am despised* ick ben beraght / *they
were instructed* sy werden ondertwisen / *we were
amended* wy werden gebetert.

De Onzijdige (*Neutral*) zijn eygentlijk noch
werckende noch lijdende: als *I flourish* ick bloeyt
doet soo dat die meer na de eene kant ofte de an-
dere helen, so werden daar toe soodanige behulp-
jant.

same werck-woorden gevoecht als daar noodighit
toe zijn; gelijk sommige beduyden een losse
doeninge, als *I stand* ick sta / *I come* ick come /
I walk ick wandre / tot dese behoort *have* heb-
ben / en *doe* doen / als *I stand* ofte *did stand* ick
sta / *I have stand* ick heb gestaan.

Sommige beteekenen een lijdende, en die ne-
men wel tot haar een *helpende lijdende werk-woord*
(en *Auxiliary Verb*) *to be*, zijn: gelijk *I am weary*
ich bey moede / *he is foolish*, hy is mal.

II. AFDEELINGE.

Van de Wijzen (*Moods*) en Tijden (*Tenses*) waer
door de Werk-woorden gebogen werden.

1. DE Werk-woorden worden geleyst 6 Wijzen
ofte manieren (*moods*) te hebben, maar het
is onnodigh om meer als 5 te reekenen, te weten,

1. De *Tonende wijze* (*indicativ Mood*) waar door
men yets te kennen geeft: als *I write*, ick schryf-
ve.

2. De *Gebiedende* (*Imperativ*) waar door men
yets gebiedt ofte belast, als *write thou*, schryft
ooy.

3. De *Onbepaalde* ofte *Oneyndige wijze* (*Infini-
tiv mood*) waar in men van een sake spreekt son-
der eenige palen van tijdt ofte yets anders; en tot
dese wijze, in plaats van het achterstellen van een
in *Duyts*, werdt het Ledeken *to* te voor het woort
gesteld, als *to write* (te) schryven.

Die men de *Wenschende*, *Vermogende* en *On-
dervoegelycke* wijze noemt, verschillen weynigh
ont

otte niet van de ~~Toonende~~ wijze; dan alleen dat voor de *wenshende* (*Optativ*) het hulp-woort ofte tusschen-werpinge van roepinge, *oh that!* of *oh!* gestelt wort.

En dat de *Pemogende* (*Potential*) dese woorden voor zich heeft, *might mochte / could konde* de &c. dewelcke gebogen worden, en het werk-woort selver niet.

Om en dat de *Ondervoeghlyke* wijze (*Subjunctiva mood*) het help-woort *when wannet / ofte that op dat /* voor sich heeft.

In 't *Duyts* noemt men de Onbepaalde wijze het Wortel-woort, en se oock in 't *Engels*: doch van de eerste Persoon van de tegenwoordige tijdt der Toonende Wijse, werden andere Wijzen en Tijden gemaect.

II. De *Tijden* werden gereeckent dese 5. te zijn:

1. De *Tegenwoordige Tijdt* (*Present Tense*) de welke spreeckt van de *saek* die nu is, verhandelt ofte gedaan wordt: als *I labour* ick arbeide.

2. De *Onvolkomen* (*Preterimperfect*) die van yets spreeckt, 't geen noch niet volkomen voorby is: dese Tijdt wort gemeenelijck gemaect van de *Tegenwoordige* door 't achter by voegen van *d* ofte *ed*; ofte anders door *did* te stellen voor de eerste Persoon van de *Tegenwoordige Tijdt*: als *I laboured* ofte *did labour* ick arbeidede.

3. De *Volkomen* (*Preterperfect*) dewelcke van de tijt spreeckt die volkomen voorby is: dese tijt wert geformeert door 't voorstellen van het helpende woort *have hebbe* voor de eerste Persoon van de *Onvolkomen tijdt*, maar niet door 't voor-

setten

setten van ge ofte een soodanige Syllabe gelijk in 't *Duyts* ofte *Grieks*: als *I have laboured* ick hebbe gewercht.

4. De *Meer als Voorleden* (*Preterpluperfect*) die handelt van de tijdt die meer als voorleden is: dese tijdt wert geformeert door 't byvoegen van het helpende woort *had hadde* voor de eerste Persoon van de *Onvolkomen Tijdt*: als *I had laboured* ick hadde gearbept.

5. De *Toekomende* (*Future*) handelt van de tijdt die noch te komen staat: en werde geformeert door 't voorstellen van *shall sal* ofte *will wil* voor de eerste Persoon van de *Tegenwoordige tijdt*: als *I shall* ofte *will labour* ick sal ofte wil arbeiden.

III. AFDEELINGE:

Van saken die te merken zijn omtrent de Buysinghe der werk-woorden.

DE *Vervoegingen* (ofte *Buysingen*) in 't *Engels* *Conjugations* zijn de veranderingen der werk-woorden, welke door *Wijzen* ofte *manieren*, *Tijden*, *Gewallen* ende *Persoonen* geschieden.

Van de *Wijzen* en *Tijden* heeft men in de vorige *Afsteeling* gesprooken: door alle *Wijzen* en *Tijden* zynder drie *Persoonen* in beyde *Getallen*; behalven in de *Gebiedende wijze*, die geen eerste Persoon in 't Enckel Getal heet, en oock d'*On-eyndige wijze*, die geen *Getallen* of *Persoonen* heeft.

Het onderscheyt is alleenlijck in de tweede en derde Persoon van het Enckel Getal; alwaar in de

Toonen-

Toemede en Onderwoegelijke wijzen, en de Te-
genwoordige Tijd: de tweede Persoon eyndicht in
st, ende de derden in th, ofte, om de lichter uyt-
spracck, in s: ende in den Onvolkomen Tijd, in
dt: en in 't Meerder Getal eyndigen alle de Per-
soonen gelijk de eerste in 't Enckel Getal: als
I beat ich slaan / thou beatest ghy slaat / he beates
ofte beats hy slaat / Meerd. we beat wy slaan /
ye beat ghy lieben slaat / they beat sy-leden slaan.
In de Onvolkomen Tijd: I beat ofte did beat ich
sloegh / thou beatest, beatest ofte didst beat ghy
sloeght / ende soo voort: sonder veranderinge
van de eerste Persoon.

Daar zijn vier Vervoegingen, in de welke de
voornaamste veranderinge gevonden wort in
den Onvolkomen Tijd.

De Eerste Vervoeginge is: als men tot het werk-
woord van de Onbepaalde maniere d ofte ed by-
voeght, soo heeft men een woort dat den Onvol-
komen ende den Voorleden Tijt uytdruct: als I love
ich bemint / I loved ich bemintde / van To love be-
minnen.

Hier volgen eenige werck woorden, welke
onder de eerste vervoeginge behooren:

to banish bannen banished gebannen
to beguile bedriegen beguiled
to boast pochen boasted
to bridle temmen bridled
to brush borstelen brushed
to delight vermaken delighted
to maintain onderhouden maintained
to moderate matigen moderated
to signify beteckenen signified
to strengthen verstercken strengthened &c.

De

De Tweede Vervoeginge is als men aan de Onbe-
paalde wijze een klincker niaat, en een s achter
aan stelt, soo heeft men een woort, dat den On-
volkomen tijdt, en oock den Voorleden uytdruct,
als van to sweep begen / I sweep ich beeghde / I have
swept ich hebbe beeght.

Onder dese Vervoeginge behooren de navolgen-
de Werck-woorden.

to feel voelen felt gevoelt
to keep bewaren kept
to leave verlaten left
to sleep slapen slept
to creep kruipen crept
to weep weenen wept &c.

De Derde Vervoeginge is als men van het woort
der Onbepaalde maniere een klincker uytlaar, soo
heeft men een woort dat den Onvolkomen en Voor-
leden tijdt uytdruct, als van to bleed bloeden /
I bled ich bloedde / I have bled ich hebbe ge-
bloedt.

Onder dese Vervoeginge behooren de volgende
Werck-woorden.

to breed broeden bredt gebroedt
to lead lieden led ofte lead
to feed voeden fed
to spread spreiden spread
to speed haasten sped &c.

De Vierde Vervoeginge neemt i uyt de leste Syl-
labe van de Onbepaalde manier, ende stelt ss in
plaats daar van, en dan soo heeft men de Onvol-
komen en Voorleden tijdt: als

to grind

to grind *lijpen* ground *geslepen*
 to bind *binden* bound
 to find *binden* found
 to wind *winden* wound &c.

IV. AFDEELINGE.

Van de *Buyginge* der *Helpende woorden*.

DE *Helpende Werck-woorden* zijn *have heb-
 bent / doe doet / en amben / let laat* met der
felver af-komelingen had, hadt, shall en will &c.
 gelijk blijkt door de navolgende *buyginge* der
felver; en voor eerst van

I have *Ich hebbe.*

Indicativ mood *Coonende wijze.*

Present Tense *Tegenwoordige Tijdt.*

Singular.

I have
Thou hast
He hath

Plural.

We have
Ye have
They have

Enkel.

Ich hebbe
Ghy hebt
Hij heeft.

Meerder

Wy hebben
Ghy-l. hebt
Sp-l. hebben.

The Praterimperfect *Onvolkomen Tijdt.*

Singular.

I had
Thou hadst
He had

Enkel.

Ich hadde
Ghy hadt
Hij hadde.

Plural.

Plural.
We had
Ye had
They had

Meerder.
Wy hadden
Ghy-l. hadden
Sp-l. hadden.

The Praterperfect *Volkomen Tijdt.*

Sing.

I have had
Thou hast had
He hath had

Plural.

We have had
Ye have had
They have had

Enk.

Ich hebbe gehad
Ghy hebt gehad
Hij heeft gehad.

Meerder.

Wy hebben gehad
Ghy-l. hebt gehad
Sp-l. hebben gehad

Praterperfect. *Meer als voozl.*

Sing.

I had had
Thou hadst had
He had had

Plur

We had had
Ye had had
They had had

Enk.

Ich hadde gehad
Ghy hadt gehad
Hij hadde gehad.

Meerder.

Wy hadden gehad
Ghy-l. hadden gehad
Sp-l. hadden gehad

The Future *Coonende.*

Sing.

I shall ofte will have
Thou shalt ofte will
have
He shall ofte will have

Enk.

Ich sal hebben
Ghy sul hebben
Hij sal hebben.

Plur.

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We shall ofte will have</i>	Wy zullen hebben
<i>Ye shall ofte will have</i>	Ghy-l. zult hebben
<i>They shall ofte will have</i>	Op-l. zullen hebben.

The Imperat. mood **Gebedende Wijsje**

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>Have ofte have thou</i>	Hebt ofte hebt ghy
<i>Let him have</i>	Laat hem hebben
<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>Have we ofte let us have</i>	Hebben wy ofte laat
	ous hebben
<i>Have you</i>	Hebbet ghy-l.
<i>Let them have</i>	Hebben sy-l. ofte laat
	haar hebben.

The Optativ mood **Wenschende wijsje.**

The Present & Imperfect Tense **Den tegenwoordigen en Onvolmaekten Tijdt.**

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>Oh that</i> $\left\{ \begin{array}{l} I \text{ had} \\ Thou \text{ hadst} \\ He \text{ had} \end{array} \right.$	Och of $\left\{ \begin{array}{l} Ich \text{ hadde} \\ Ghy \text{ hadt} \\ Op \text{ had.} \end{array} \right.$
<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>Oh that</i> $\left\{ \begin{array}{l} We \text{ had} \\ Ye \text{ had} \\ They \text{ had} \end{array} \right.$	Och of $\left\{ \begin{array}{l} Wy \text{ hadden} \\ Op-l \text{ hadt} \\ Op-l \text{ hadden.} \end{array} \right.$

De *Volkomen* en *Verleden Tijdt* zijn al eens in dese als in de *Toemende Wijsje*, dan alleen dat *oh that* **och** of daar voor staat.

In

In de *Onderoegblicke* en *Moogende Wijsje* zijn ook alle de *Tijden* en *Vervoegingen* al eens, behalven dat voor de *Onderoeglijke Wijsje* *woben* als ofte *that op dat* / gestelt wort, en dat voor de *Moogende wijsje* dese woorden staan, *might mochte / could konde / en would woude /* welkers tweede *Perfoon in st* eyndicht, en daar door veroorzaekt dat het *Werck-woord* altoos in de *Onbepaalde maniere* staat; om dat die *geboogen* worden en 't *woort* niet: als

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>I might, could ofte would have</i>	Ik mochte / konde ofte woude hebben.
<i>Thou mightest, couldst ofte wouldst have</i>	Ghy mocht / kond ofte woud hebben.
<i>He, might, could ofte would have</i>	Hy mochte / konde ofte woude hebben.

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We might, could, ofte would have</i>	Wy mochten / konden ofte wouden hebben
<i>Ye might, could, ofte would have</i>	Ghy-l. mochtet / konden ofte woudet hebben
<i>They might, could ofte would have</i>	Sy-l. mochten / konden ofte wouden hebben.

The Infinitiv mood **Onbepaalde Wijsje.**

Present Tense **Tegenwoordige Tijdt.**

<i>Have</i>	Hebben.
-------------	----------------

F

The

*The Praterfect Volkomen.**To Have had*   **Gehadt hebben.***The Participles* **Deelneemingen.***Present* **Tegenwoordigh.***Having*   **Hebbende.***Praterfect* **Volkomen.***Had*   **Gehadt.**

De buyginge van het *Helpende* (*Auxiliary*)
 Werck-woort; ofte anders *Selfstandige* (*Substan-*
tive) genoemd, te woren

I am **Ich ben.***The Indicative mood* **Toewende wijsse.***The Present Tense* **Tegenwoordige Tijdt.***Singul.*   **Enkel.***I am*   **Ich ben***Thou art*   **Ghy zijt***He is*   **Hij is.***Plur.*   **Meerd.***We are*   **Wy zijn***Ye are*   **Ghy-1. zijt***They are*   **Hij-1. zijn.***The Praterimperfect* **Onvolkomen.***Singul.*   **Enk.***I was*   **Ich was***Thou wast*   **Ghy waant***He was*   **Hij was.***Plur.**Plur.*   **Meerd.***We were*   **Wy waren***Ye were*   **Ghy-1. waant***They were*   **Hij-1. waren.***The Praterfect* **Volkomen.***Sing.*   **Enk.***I have been*   **Ich hebbe geweest***Thou hast been*   **Ghy hebt geweest***He hath been*   **Hij heeft geweest.***Plur.*   **Meerd.***We have been*   **Wy hebben geweest***Ye have been*   **Ghy-1. hebt geweest***They have been*   **Hij-1. hebben geweest***The Praterpluperfect* **Woolken Tijdt.***Sing.*   **Enk.***I had been*   **Ich hadde geweest***Thou hadst been*   **Ghy hadt geweest***He had been*   **Hij hadde geweest.***Plur.*   **Meerd.***We had been*   **Wy hadden geweest***Ye had been*   **Ghy-1. hadden geweest***They had been*   **Hij-1. hadden geweest.***The Future* **Toekomende.***Sing.*   **Enk.***I shall or will be*   **Ich sal zijn ofte wesen***Thou shalt or wilt be*   **Ghy sult zijn***He shall or will be*   **Hij sal zijn.***Plur.**Plur.*

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We shall ofte will be</i>	Wy fullen zijn
<i>Ye shall ofte will be</i>	Ghy-l. sijt zijn.
<i>They shall ofte will be.</i>	Sy-l. fullen zijn.

The Imperativ mood Gebiedende wyfe.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>Be Thou</i>	Weeft ghy
<i>Let him be</i>	Dat hy sy.
<i>Plural.</i>	Meerder
<i>Be ye or let us</i>	Sijn wy ofte dat wy zijn
<i>Be ye</i>	Eijc ghy-licden
<i>Let them be</i>	Laat haar-l. zijn.

The Subjunctiv mood Onderboeghelijcke manier.
Present Tense Tegentwoordige Tijdt.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>That</i> $\left\{ \begin{array}{l} I be \\ Thou beest \\ He be \end{array} \right.$	op dat $\left\{ \begin{array}{l} Ick sy \\ Ghy zijt \\ Hy sy. \end{array} \right.$
<i>Plural.</i>	Meerder.
<i>That</i> $\left\{ \begin{array}{l} We be \\ Ye be \\ They be \end{array} \right.$	op dat $\left\{ \begin{array}{l} Wy zijn \\ Ghy-l. zijt \\ Sy-l. zijn. \end{array} \right.$

The Imperfect Oubolkomen.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>That</i> $\left\{ \begin{array}{l} I were \\ Thou wert \\ He were \end{array} \right.$	op dat $\left\{ \begin{array}{l} Ick ware \\ Ghy waert \\ Hy ware. \end{array} \right.$

Plur.

<i>Plural.</i>	Meerder
<i>That</i> $\left\{ \begin{array}{l} We were \\ Ye were \\ They were \end{array} \right.$	op dat $\left\{ \begin{array}{l} Wy waren \\ Ghy l. waert \\ Sy-l. waren. \end{array} \right.$

The Praterperfect Volkomen.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>When</i> $\left\{ \begin{array}{l} I have been \\ Thou hast been \\ He hath been \end{array} \right.$	als $\left\{ \begin{array}{l} Ick geweest heb-be \\ Ghy geweest hebt \\ Hy geweest heeft. \end{array} \right.$
<i>When</i> $\left\{ \begin{array}{l} We have been \\ Ye have been \\ They have been \end{array} \right.$	als $\left\{ \begin{array}{l} Wy geweest hebtben \\ Ghy-l. geweest hebtzijn. \\ Sy-l. geweesthebben. \end{array} \right.$

Praterpluperfect Meer als Woordleden.

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>If I were or had been.</i>	Indien ick hadde ofte ware geweest
<i>If thou wast or hadst been</i>	Indien ghy waert ofte haddet geweest
<i>If he were or had been</i>	Indien hy ware ofte hadde geweest.
<i>Plural.</i>	Meerd.
<i>If we were or had been</i>	Indien wy waren of o hadden geweest
<i>If ye were or had been</i>	Indien ghy-l. waert ofte haddet geweest
<i>If they were or had been</i>	Indien sy-l. waren ofte hadden geweest.

F 3.

The

The Future Toekomende .

<i>Sing.</i>	Enk.
<i>When I shall or will be</i>	Als ich zijn sal
<i>When thou shalt or wilt be</i>	Als ghy zijn sult
<i>When he shall or will be</i>	Als hy zijn sal .

<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>When we shall or will be</i>	Als wy zijn sullen.
<i>When ye shall or will be</i>	Als ghy p-l. zijn sult
<i>When they shall or will be</i>	Als sy-l. zijn sullen.

De *Wenshende* en *Moegende* Wijzen zijn ten naasten by al eens , Behalven hunne Voortellingen.

<i>The Infinitiv mood</i>	De oneyudige Wijsje.
<i>Present & Imperf.</i>	Tegeuw. en Onvolkomen
<i>to Be</i>	Wesen ofte zijn.

<i>Praterperfect</i>	Volkomen.
<i>to Have been</i>	Getweest hebben.

<i>Praterplu perf.</i>	Meer als Doo zedem.
<i>To have had been</i>	Getweest hadden.

<i>Participles</i>	Deelnemingen.
<i>Present</i>	Tegeuwoozdigh.
<i>Being</i>	Zijnde.

Pra

<i>Praterp.</i>	Volkomen
<i>to Be</i>	Getweest.

<i>Praterplu.</i>	Doozj.
<i>Having been</i>	Getweest hebbende.

Hier volgt een Voorbeeld van de *Buyginge* van de *Tegenwoordige* en *Onvolmaakte* Tijden van 't helpende Werck-woort *I do* ich doe / want in de andere Tijden wort het niet gebruyckt als een Helpende Werck-woort, maar als *doen*, ofte *maken* in 't *Duyts*.

<i>The Indicativ and Subjunctiv moods.</i>	De Toonende en Oorberbooghliche wijsje.
--	--

Present Tense Tegeuwoozdige Eijde.

<i>Sing</i>	Enk.
<i>I do</i>	Ik doe
<i>Thou dost</i>	Ghy doet
<i>He doth</i>	Hy doet.
<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>We do</i>	Wy doen
<i>Ye do</i>	Ghy-l. doet
<i>They do.</i>	Sy-l. doen.

Imperfect Onvolkomen.

<i>I did</i>	Geh dedde
<i>Thou didst</i>	Ghy deedet
<i>He did</i>	Hy deedet.

F 4

Plur

Plur.
We did
Ye did
They did

Meerd.
Wy deden
Ghy-l. dedet
Sy-l. deden.

De Buyginge van *might* mochte / *could* konde / en *would* woude / kan de Lefer vinden in de *Wanfchande wijfe* van de buyginge van *have* hebben.

Dit zy nu genoegh gefeyt van de Helpende Werck-woorden: dan alleen deſe aanmerckinge op't gebruyck der ſelver: *te weten*:

I do wordt geftekt voor den *Tegenwoordigen Tijd* van een Werck-woort.

I did ſtaat voor den *Onvolkomen Tijd*.

I have voor den *Volkomen*.

I had voor den *Voorleden*.

I ſhall ofte *will* voor den *Toekomenden Tijd* van t *Werckende woort*.

I am met deſſelfs *Am* komſtige *Tijden* voor het *Lijdende woort*.

Hier volgt een Afbeeldinge van de buyginge van een Werckende en Lijdende Werck-woort, eerst van het werckende; als ..

I call Ich roepe.

The Indicative mood *Loonende wijfe.*
Present Tense *Tegenwoordige Tijd.*

Sing.
I call or *do call*
Thou calleſt or *doſt call*
We call or *do call*

Enk.
Ich roepe
Ghy roept
Wy roept.

Plur.

Plur.
We call or *do call*
Ye call or *do call*
They call or *do call*

Meerd.
Wy roepen
Ghy-l. roepet
Sy-l. roepen.

The Imperfect *Onvolkomen*

Sing.
I called or *did call*
Thou calledſt or *didſt call*
He called or *did call*

Enk.
Ich riep
Ghy riept
Hy riep.

Plur.
We called or *did call*
Ye called or *did call*
They called or *did call*

Meerd
Wy riepden
Ghy-l. riepden
Sy-l. riepden.

The Praterperfect *De Volkomen*

Sing.
I have called
Thou haſt called
He hath called

Enk
Ich heb geroepen.
Ghy hebt geroepen
Wy heeft geroepen.

Plur.
We have called
Ye have called
They have called

Meerd.
Wy hebben geroepen
Ghy-l. hebt geroepen
Sy-l. hebben geroepen.

The *Præteritum*. De meer als Doozleden.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I had called</i>	Ick hadde geroepen.
<i>Thou hadst called</i>	Ghy hadt geroepen.
<i>He hath called</i>	Hy hadde geroepen.
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We had called</i>	Wy hadden geroepen.
<i>Ye had called</i>	Ghy-l. haddet geroepen.
<i>They had called</i>	Sy-l. hadden geroepen.

The *Future Tense* den Toekomende Tijdt.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I shall call</i>	Ick sal roepen.
<i>Thou shalt call</i>	Ghy sult roepen.
<i>He shall call</i>	Hy sal roepen.
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We shall</i>	Wy sullen roepen.
<i>Ye shall call</i>	Ghy-l. sult roepen.
<i>They shall call</i>	Sy-l. sullen roepen.

The *Imperativ mood* Gebiedende wijsse.The *Present Tense* Tegenwoordige Tijdt.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>Call thou</i>	Roept ghy.
<i>Let him call</i>	Kaat hem roepen.

Plur.

<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>Call we or let us call</i>	Roepen wy.
<i>Call ye</i>	Roept ghy-l.
<i>Let them call</i>	Dat sy-l. roepen.

The *Infinitiv mood* Onzijdige Wijsse.
Present Tegenwoordigh.

<i>to Call</i>	Roepen.
<i>Perfect & Pluperf.</i>	Dolkomen en Doozl.
<i>to Have or had call'd</i>	Geroepen hebben ofte hadden.

Participles Deelnemingen.*Pres.* Tegenw.

<i>Calling</i>	Roepende
----------------	----------

Hier volgt een Lijdende Werck-woort.

<i>I am called</i>	Ick ben ofte worde geroepen.
--------------------	------------------------------

The *Indicativ mood* Toonende wijsse.
Present Tense Tegenwoordige Tijdt.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I am called</i>	Ick worde ofte ben geroepen.
<i>Thou art called</i>	Ghy wordt geroepen.
<i>He is called</i>	Hy wordt geroepen.

<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We are called</i>	Wy worden geroepen.
<i>Ye are called</i>	Ghy-l. worde geroepen.
<i>They are called</i>	Sy-l. worden geroepen.

F 6

The

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I was called</i>	<i>Ich wierde geroepen.</i>
<i>Thou wast called</i>	<i>Ghy wierde geroepen</i>
<i>He was called</i>	<i>Hij wierde geroepen.</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We were called</i>	<i>Wy wierden geroepen</i>
<i>Ye were called</i>	<i>Ghy-l. wierdet geroepen.</i>
<i>They were called</i>	<i>Sp-l. wierden geroepen.</i>

Præterf. Volkomen.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I have been called</i>	<i>Ich ben geroepen geweest</i>
<i>Thou hast been called</i>	<i>Ghy zijt geroepen geweest</i>
<i>He hath been called</i>	<i>Hij is geroepen geweest.</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We have been called</i>	<i>Wy zijn geroepen geweest</i>
<i>Ye have been called</i>	<i>Ghy-l. zijt geroepen geweest</i>
<i>They have been called</i>	<i>Sp-l. zijn geroepen geweest.</i>

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I had been called</i>	<i>Ich hadde geroepen geweest.</i>
<i>Thou hadst been called</i>	<i>Ghy hadt geroepen geweest</i>
<i>He had been called</i>	<i>Hij hadde geroepen geweest.</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We had been called</i>	<i>Wy hadden geroepen geweest</i>
<i>Ye had been called</i>	<i>Ghy-l. haddet geroepen geweest</i>
<i>They had been called</i>	<i>Sp-l. hadden geroepen geweest.</i>

Future Toekomende.

<i>Sing.</i>	<i>Enk.</i>
<i>I shall be called</i>	<i>Ich sal geroepen worden</i>
<i>Thou shalt be called</i>	<i>Ghy sult geroepen worden</i>
<i>He shall be called</i>	<i>Hij sal geroepen worden</i>
<i>Plur.</i>	<i>Meerd.</i>
<i>We shall be called</i>	<i>Wy sullen geroepen worden</i>
<i>Ye shall be called</i>	<i>Ghy-l. sult geroepen worden</i>
<i>They shall be called</i>	<i>Sp-l. sullen geroepen worden.</i>

Imperat. mood Gebiedende wijsse.
Prof. Legentv.

<i>Sing.</i>	Enh.
<i>Be thou called</i>	Zyt ghy geroepen
<i>Let him be called</i>	Dat hy geroepen zy.
<i>Plur.</i>	Meerd.
<i>Let us be called</i>	Laat ons geroepen worden
<i>Be ye called</i>	Dat ghy-l. geroepen wordt
<i>Let them be called</i>	Laat haer-l. geroepen worden.

De *Ondervoogbelicke*, *Wensbelicke*, en *Mengende* VVijfen zijn al eens met de *Toenende* VVijfe, behalven het kleyn onderscheyt van de Voorstellige woorden, waar van te vooren genoeg gedacht is geweest.

The Infinitiv mood Onbepaalde Wijsse.

Prof. Legentv.

<i>to be called</i>	Geroepen worden.
<i>Perfect & Pluperf.</i>	Volkomen en Doozl.
<i>oo Have or had been called</i>	Geroepen geweest hebben ofte hadden.

Participles Deelnemingen.

Prof. Legentv.

<i>Being called</i>	Geroepen zijnde.
---------------------	-------------------------

En.

Perfekt en Pluperf. Volkomen. en Doozl.
Called. Geroepen

V. AFDEELINGE.

Vau de Onzeregelmatige Werck-woorden.

Voorbeelden van soodanige Werck-woorden die geheel ofte ten deele onzeregelt zijn, en worden in 't *Engels anomalous* genoemd. van 't *Grieks ἀνώμαλος*. Doch onder dese Onzeregelde kan men dese drie Aanmerkingen in acht nemen, te weten,

1. Dat Werck-woorden die eyndigen in *end*: hebben haarer Volkomen Tijd *toenende* Deel-woort in *ent*, als

<i>Bend buggen</i>	<i>bent</i> gehoogen
<i>Leud leenen</i>	<i>lent</i> geleent
<i>Reud scheuren</i>	<i>rent</i> gescheurd
<i>Send senden</i>	<i>sent</i> gesonden
<i>Spend verteeren</i>	<i>spent</i> verteert.

2. Die in *ing* eyndigen, maken hunner Volkomen Tijd en Deel-woort in *ung*, als

<i>Ring lugen</i>	<i>rung</i> gelupd
<i>Sing singen</i>	<i>swng</i> gesongen
<i>Sling slingeren</i>	<i>slung</i> geslingert
<i>Spring springen</i>	<i>sprung</i> gesprongen
<i>Sring sringen</i>	<i>srung</i> gestooken
<i>Wring wringen</i>	<i>wrung</i> getwongen.

3. Die in *ow* eyndigen, hebben haren Onvolkomen Tijd in *ew*, en haer Deel-woort in *oww*: als

Blew

<i>Blow</i>	<i>blow</i>	<i>blowen</i>
<i>Blaasen</i>	<i>blies</i>	<i>geblazen</i>
<i>Crown</i>	<i>crow</i>	<i>crowen</i>
<i>Kraepen</i>	<i>kraepde</i>	<i>gekraept</i>
<i>Grew</i>	<i>grew</i>	<i>grewen</i>
<i>Groepen</i>	<i>groepe</i>	<i>gegroept</i>
<i>Knew</i>	<i>knew</i>	<i>knewen</i>
<i>Weten</i>	<i>wiste</i>	<i>geweten</i>
<i>Threw</i>	<i>threw</i>	<i>throwen</i>
<i>Smiten</i>	<i>smeet</i>	<i>gesmeten</i>

Doch sommige woorden zijn soo ongeregelt, dat die toe gene. regel gebracht kunnen werden, van welke hier een Lijste volgt
 De tegenw. Tijd ofte } Onvolkomen Tijd ofte
 Onbepaalde Wijs. } Deel woort.

<i>Abide</i>	<i>Abode</i>
<i>Verblijven</i>	<i>verblijven</i>
<i>Arise</i>	<i>arose</i>
<i>Opstaan</i>	<i>opgestaan</i>
<i>Ask</i>	<i>askt</i>
<i>Wagen</i>	<i>gebzwaagt</i>
<i>Awake</i>	<i>awoke</i> ofte <i>awak's</i>
<i>Ontwaken</i>	<i>ontwaakt</i>
<i>Bear</i>	<i>bore</i> ofte <i>bare</i> <i>born</i>
<i>Wagen</i>	<i>doezgh</i> <i>gebzagen</i>
<i>beat</i>	<i>beat</i> & <i>beaten</i>
<i>Slaan</i>	<i>geslagen</i>
<i>Begat</i>	<i>begot</i> & <i>begotten</i>
<i>Crelen</i>	<i>geteert</i>
<i>Begin</i>	<i>begun</i> ofte <i>began</i>
<i>Beginnen</i>	<i>begonnen</i>
<i>Beheld</i>	<i>beheld</i> ofte <i>behelden</i>
<i>Aanfehouten</i>	<i>aanfehoutw.</i>

<i>Besech</i>	<i>befought</i>
<i>Bidden</i>	<i>gebeden</i>
<i>bid</i>	<i>bad</i> en <i>bidden</i>
<i>Behieden</i>	<i>beholen</i>
<i>Bite</i>	<i>bit</i> , <i>bitten</i>
<i>Bijten</i>	<i>gebeten</i>
<i>Break</i>	<i>broke</i>
<i>Bieken</i>	<i>gebozen</i>
<i>Bring</i>	<i>brought</i>
<i>Bringen</i>	<i>gebracht</i>
<i>Build</i>	<i>buile</i>
<i>Boutwen</i>	<i>geboutw</i>
<i>Buy</i>	<i>bought</i>
<i>Koopen</i>	<i>gekocht</i>
<i>Can</i>	<i>could</i>
<i>Ich kan</i>	<i>ich konde</i>
<i>Cast</i>	<i>cast</i>
<i>Smiten</i>	<i>gesmeten</i>
<i>Catch</i>	<i>catcht</i> ofte <i>caught</i>
<i>Dangen</i>	<i>gebangen</i>
<i>Chide</i>	<i>chid</i> <i>chidden</i>
<i>Behijben</i>	<i>behef</i> <i>beheeven</i>
<i>Choofe</i>	<i>chofe</i> <i>chofen</i>
<i>Kiesen</i>	<i>koog</i> <i>gehooren</i>
<i>Cleav</i>	<i>cloven</i> en <i>cleft</i>
<i>Klooben</i>	<i>geklooben</i>
<i>Climb</i>	<i>clomb</i> <i>climbed</i>
<i>Klimmen</i>	<i>klom</i> <i>geklimmen</i>
<i>Come</i>	<i>came</i> <i>come</i>
<i>Komen</i>	<i>quam</i> <i>gekomen</i>
<i>Can</i>	<i>cut</i>
<i>Snijden</i>	<i>gefneden</i>
<i>Dare</i>	<i>durst</i> <i>dared</i>
<i>Dozen</i>	<i>dozje</i> <i>gedozen</i>

Do did den
 Doen deedde gedaen
Drink drank en drankw
 Drinkken gedroncken
Drive drove driven
 Drive drove driven
Dybben dyef gedeben
 Rat late eatew
 Eaten ich at gegeren
Fall fel fallm
 Dallen viel gevallen
Fighte Fonght
 Bechten gebochten
Flie flew flown
 Vliegen bloogh gebloogen
Forfaks forfook forfaken
 Versaken verfaachte verfaecht
Froes frose frofen
 Vriesen vroom gebzoren
Get got gottm
 Krijgen kreegh ghtregen
Give gave given
 Geben gaf gegeven
Go went gone
 Gaan ging gegaen
Hang hung hung
 Hangen hingh gehangen
Hids hid hiddm
 Bergen berghe berbergh
His hit hittm
 Raken raachte geraecht
Hold held holdm
 Houden hield gehouden
Knit knit knittm
 Biepen biepedde en gebieped

Enck

Knock knock
 Kloppen klopte en geklopt
Loft Loft
 Verliesen verloor en verlooren
Lay lay layn en laid
 Leggen lagh gelegen
Lie lied lied
 Liegen loogh geloogen
Make made
 Maken maachte en gemaecht
Mow mow'd moww
 Maepen maayde gemaapt
Ow I ought
 Schuldigh zijn ick was schuldigh
Put put
 Stellen stelde en gestelt
Ride rode ofte rid ridden
 Rijden reede gereden
Rise I rose risen
 Opstaen ick stoude en opgestaan
Ring rang ofte rung
 Ruppen luyde en geluyde
Run ran run
 Loopen liep geloopen
Sea saw seen
 Sien sagh gesien
seek sought
 Soechen sochte en gesocht
soke sod suddm
 Hoochen hoochte gehoocht
sell sold
 Verkoopen verkocht
shoke shok shok ofte shokm
 Schudde geschude

shins

shine shone shined
 Schijnen scheen gescheenen
shed shed
 Slozte sloztede en gestozt
shot shot shot
 Schieten schoot geschooten
shrink shrink shrunken
 Krimpen krimpde gchrompen
shut shut
 Sluypen / gestoten
sink sank ofte sunk sunken
 Sincken souck gesoucken
sit sat sate
 Sitten sat gezeten
slay I flew slain
 Doot slaan ich sloegh doot doot geslagen
slide slid ofte slide slidde
 Olyen gleeckde gegleen
smite smote ofte smit smoten ofte smitten
 Slaan sloegh geslagen
speak spake ofte spake spoken
 Spzehen spzach gespzoehen
spin spun spun
 Spinnen spun gesponnen
spit spit spit
 Spuwen spooch gespogen
spring sprang sprang
 Uptspzuren uptspzuptede uptgespzooter
stand stood
 Staan stont en gestaen
steal stole stolen
 Steelen stal gestolen
stick stuck stucken ofte stikte
 Steechen stach gesteechen

sing

sing sung singed
 Spzichelen spzichte gepzichelt
stride strode stridden
 Widjt-stappen stapte gestapt
strive strove striven
 Strijden streebt gestreden
strike stroke strucken
 Slaan sloegh geslagen
swear swore ofte swore sworn
 Swgeren swoor geswooren
swell swel'd swelt ofte swols
 Swellen swol geswollen
swim swam ofte swam swam
 Swemmen swom geswommen
take took taken
 Neemen nam genomen
teach taught
 Onderwijfen onderwies en onderwefen
tear tore ofte tore torn
 Scheuren scheurde gescheurt
tell told
 Seggen / vertellen / vertelde in gedacht
think thought
 Dencken dachte en gedacht
thrive I thrive thriven
 Welbaren ick baarde wel gebaren
trade trade traden
 Creden tradt getreden
war warre ofte wore worn
 Verslijten versleet versleeten
war warre wore worn
 Weden weefde geweden
whip whipt
 Weffelen weffelde en gegerffelt.

will

Will would

Willen wilde

Vvin was or was won

Winnen won gewonnen

Worck wrought

Wercken wyachte en gewercht of gewoacht

Wryte wrote or write wrytten

Schryben schreef geschreyden.

VI. AFDEELINGE.

Vande over-een-komst der Werck-woorden met
Anders Deelen des Spracks.

Hier uyt kan men bespeuren van wat woorden
veele Engelse Werck-woorden-uytspruyten,
als mede hare gelijkigheit met de selve.

Daar werden veele Naam-woorden, soo wel
Byvoeghelicke als Selfstandige Werck-woorden
gemaect: het welck geschiet op tweederly ma-
nieren.

1. Voor Eerst. Door 't verlangen der Vocal
en 't versachten van de Consonant: als van

a Houfe Hups to Houfe in Hups nesten

Brass Hooper to Brass Verhooperen

Glass Glas to Glasse Derglasen

Grass Gras to Grasse Weeden

Price Prijs to Price Waerdereen

Breath Adem to Breathe Adem scheypen

shade } Shaduw to shade Verschaden

a Fish een Fisch to Fish Verscheyden

oyf

Oyl Olie to Oyl met Olie smeen
ren

a Rule een Regel to Rule Regeeren

Love Liefde to Love Beminnen

Life Leue to Live Leuen

Strife Strijdt to Strive Strijden

Further } Verber to Further Verbozen

Forward } Forward deren

Hinder } Hinder Verhinderen
ofte te beletten

2. Door het Ledeken en in 't eynde by te voegen: als

Haste Spoedt to Hasten Verspoeden

Length Langhte to Lengthen Verlangten

Strength Sterchte to Strengthen Verstercken

Short Kort to Shorten Verkorten

Sift Sacht to Siftien Versachten

Fast Dast to Fasten Dast maken

White Wit to Whiten Wit maken

Black Swart to Blacken Swart maken

Hard Hardt to Harden Verharden.

En veel meer diergelijke.

VII. AFDEELINGE.

Van d'Onpersoonlicke Werck-woorden.

Onpersoonlicke Werck-woorden (in 't Engels
Verbs Impersonal) zijn foodanige als geen per-
soonen hebben, maar staan altoos in de derde
per-

perfoon van 't Enckel Getal, behalven als men voorgaat, en dan staanſe in de derde perfoon van 't Meerder Getal: Sy worden verdeelt in *Werckende, Lijden en Onzijdige*.

De *Werckende* hebben deſe Ledekens voor haar, men oft *one*: als

<i>Men ſay</i>	Men ſeyt
<i>Men work</i>	Men wercht
<i>One writes</i>	Men ſchryft
<i>One reads</i>	Men leeft.

De *Lijdende* hebben voor haar *there is*: als
There is much done   **Daar is veel gedaan**
There is wrought   **Daar is geworcht.**

De *Onzijdige* volgen het Ledeken *it*: als
It rains   **Het regent**
It blows   **Het waagt**
It pleases   **Het bejaaght**
It delights   **Het vermaacht**
It behooves   **Het is van nooden.**

Tot verder verklaringh hier in, ſooneent een voorbeeld van de buyginge van eenige Onperſonnelike Werck-woorden: als

Het Werckende woort.

<i>One ſaith</i>	Men ſeyt
<i>One ſaid</i>	Men ſeyde
<i>One hath ſaid</i>	Men heeft geſeyt
<i>One had ſaid</i>	Men hadde geſeyt
<i>One ſhall ſay</i>	Men ſal ſeggen.

Het

Het Lijdende woort.

<i>There is wrought</i>	Daar woort geworcht
<i>There was wrought</i>	Daar wirt geworcht
<i>There hath been wrought</i>	Daar is geworcht geweest
<i>There had been wrought</i>	Daar had geworcht geweest
<i>There shall be wrought</i>	Daar ſal geworcht worden.

Het Onzijdige woort.

<i>It pleases</i>	Het bejaaght
<i>It pleased</i> ofte <i>did please</i>	Het bejaaghte
<i>It hath pleased</i>	Het heeft bejaaght
<i>It had pleased</i>	Het hadde bejaaght
<i>It shall please</i>	Het ſal behagen
<i>It may please</i>	Het mach behagen
<i>It might please</i>	Het mocht behagen.

VI. CAPITTE L.

Van de Deel-woorden.

Deel-woorden (in 't Engeliſch *Participles*) zijn af-komliſch van Werck-woorden, en worden gebruyckt gelijk Byvoegelijke Naam-woorden, de ſaack die ſy beteekenen uytdruckende, nevens de tijd daer die in geſchiet.

De Deel-woorden zijn tweederley; het eene is van het werckende woort, handelende van ſaken in den Tegenwoordige Tijd, en eyndicht altoos in *ing*, als *wiſking* wiſchende / *reading* leſende / *hearing* hoorende / *teaching* lerende.

Het andere is van het *Lijdende* woort, handelende

G

lende

lende van faken in de Volkomen Tijd en eyndicht in d, s, often: als *wished* *getwenfcht* / *read* *geleest* / *caught* *geleert* / *fiem* *gefiem*.

Nota 1. De werckende Deel-woorden die in *ing* eyndigen, konnen oock door het voorstellen van een Ledeken *s* ofte *an* ofte *the*, voor Selftftandige Naam-woorden gerekent worden: als *feing*, *hearing*, *feeling*, *tasting*, *fmelling*, zijn Deelwoorden, beduydende, *fiende* / *hoorende* / *voelende* / *fmakende* / *ruyphende*; en wanneer *the* *die* *dur* voor gefelt wort, als *the feeing*, *the hearing* &c. beduydende het gezicht / het gehoor / het geboel / de fmaack / de reuck: en foo in meest alle andere woorden.

Nota 2. Door 't byvoegen van *r* ofte *er* in 't eynde van de Onbepaalde wijfe der werck-woorden, heeft men een felftftandige Naam-woord, als *give* *geben* / *a giver* *een geber*, *teach* *leeren* / *a teacher* *een leeraar* / *love* *beminnen* / *a lover* *een liefhebber* &c. gelijk *ing* het Deel-woort maackt.

VII. CAPITTE L.

Van Help-woorden (*Adverbs*.)

Een Help-woort ofte Bywoort (*an Adverb*) is een deel des Spracks, dat niet geboogen kan worden, gemeenelyk by een Werck-woort ftande, om deffelfs hoedanigheyt meerder opt te drucken: als *he feeth clearly* *hy fiet klaartlych* / *I ran fpeedily* *ich liep fpoedighlych*.

Daar zijn verfcheyde By-woorden, en die hebben oock verfcheyde beduydinge, gelijk blykt door huane verfameling: als volgt;

Sommige

1. Des Tijds: als *to day* *huyden* / *now* *nu* / *immediately*, *prefently*, *by and by*, *forthwith*, *dadelijch* / *ftacks* / *ftur* / *terftout* / *ever* *opt* / *never* *noyt* / *feldom* *felden* / *quickly*, *fpeedily* *fmelijch* / *rafchlych* / *yefterday* *giffter* / *ereyefterday* *vergiffter* / *late* *laet* / *latefy* *oulaughf* / *heretofore* *boozmaets* / *early* *byoegh* / *often* *an oftentimes* *dickwylf* / *to morrow* *morgen* / *heretafter* *hier na* / *when* *wanneer* / *then* *dan* / *finally* *eyndelijch* / *daily* *daagelijchs* / *always* *altijdt* / *evermore* *immermeec* / *till* *that* *tot dat* / *ere* *ect* / *a little* *fomer* *wat eerder* / *after* *that* *baar na* / *fometimes* *alkeenitf* / *before* *booz* / *many* *times* *meentghmael* / *long* *ago* *over lang* / *at noon* *'s middaghs* &c.

2. Der plaats (Place) als *here* *hier* / *there* *daar* / *where* *waar* / *fomwhere* *ergens* / *nowhere* *nergens* / *besides* *neffens* / *every* *where* *overal* / *elewhere* *elders* / *whitherwards* *werwaerts* / *hitherwards* *hertwaerts* / *hence* *hier van daar* / *thence* *baar van daar* / *within* *binnen* / *without* *buuten* / *nigh* *naby* / *neer* *dichtby* / *far* *verre* / *further* *veerder* / *a fide* *ter zijde* / *round* *about* *rontom* / *before* *booz* / *after* *achter* / *under* *onder* / *above* *boven* / *beneath* *beneden* / *inwards* *binntwaerts* / *yunder* *ginder* / *to* *ast* *again* *ging* *en* *weet*.

3. Vragende (*asking*) als *wherefore* *ofte why* *waarom?* / *how* *hoet* / *how* *fo* / *hoe* *foo?* / *not* *niet?* / *what* *wat?* / *why* *not* *waarom* *niet?*

4. Toefeggende (*affirming*) als *surely*, *certainly* *boozfecher* / *fecherlych* / *truly*, *werly* / *waarlych* / *yea* *ja* / *indeed* *in* *der* *daar* / *fo*

G 2

ofte

Sommige zijn

(ofte at least so innuiter) / without debs-sonder twijffel.

5. Ontkenkende (*Denying*) : als no nery / not niet / in no wise geenstus / not at all in 't minste niet.

6. Des Getals (*Number*) : als once eenmaal / twice tweemaal / thrice driemaal / &c. so many times soo meenighmaal / firstly eerste-lijk / secondly ten anderst / thirdly ten deden / &c.

7. Des Quantiteys ofte veelheyt (*Quantity*) : als enough geroeugh / abundantly overbloedigh / more or less meer ofte min / too much te veel / too little te weynigh / at least ten minsten / very much seer veel.

8. Des Hoedanigheys (*Quality*) : als well wel / ill, evilly, badly quaalich / wisely wijzelich / poorly armelich / honestly hoemelich / learnedly geleerdelich / stoutly stoutelich / en veel meer By-voegelycke Naamwoorden die door 't aannemen van ly in 't eynde des woorts Hulp-woorden worden.

9. Van gelijckenisse (*Likeness*) en vergelijkinge (*Comparison*) als so alsoo/also ooch / as, like as gelijch oft. als / in like manner dsgelijchs / unequally ongelijckelijch / differently verscheydentelijch / according volghenst even so elken soo / then dan / as well also wel / so well soo wel / how hoe / more meer / less min / better beter / worse erger / especially booznamenlijck ; hier toe soude men alle Adjectiua van de Vergelijckige Triep kunnen brengen.

10. Aanmanende (*Exhorting*) : als go to

wd

Sommige zijn

wel aan / fall on ta sa / speedily sluchts / courageously moedighlijch / quickly, lively, wisely wacher aan / lustigh / gauld &c.

11. Vermanende (*Warning*) : als look to it, take heed, beware, fiet toe / waecht u / goed u.

12. Versachtende (*Assuming*) : als sweetly, softly, prettily, soeijens / sachtijens / sijnijes / tenderly teerheys / scarcely nauwelijch.

13. Wenshende (*Wishing*) : als ob if : ob zhat / och of!

14. Twijffelende (*Doubting*) ofte bygeval : als perhaps misschien / likely, it may be, mogelijk / peradventure by avontuur / per chance by gebal.

15. Scheydende (*parting*) : als apart, asunder, ter zijden/van malhandert / otherwise, anderstus / particularly besonderlijch / distinctly onderscheydentelijch / before and after booz en na / hiherwards and thierwards herwaerts en der waerts.

16. Uytfluytende (*Excluding*) : als only alleelijch / not only niet alleelijch / but also maar ooch.

17. Van Toegevinge (*Permitting*) : als though alhoewel / all be it al 't / no; withoutstanding niet te min.

18. Verkiefende (*choosing*) : als, rather than, lieber dan / better then berer dan / chiefly booznamenlijck.

19. Van geen volle saack : als almost bykans / well neer or nigh by-na / schier.

20. Toonende (*Showing*) : als behold, lo,

G 3

see,

Sommige zijn

(See, look thither / stiet / stiet-daar / &c.
 22. Uytreckende (*Extending*;) als *too much* te veel / *too far* te ver / *too long* te langh.
 23. Roepende (*Calling*;) als *ho!* / *sa low!* / *hem!* / *whoop!* / *hepla!* / *hem!* / *hou!*

Nota. Het onderscheyt tusschen *than* en *then* is dit; *then* is een Helpwoord des Tijds, en *than* is een teeken van de Vergelijkige Trap: daar men wel op letten moet.

VIII. CAPITTEL.

Van de Coppelingen (Conjugations.)

En Koppeling is een Onbuylglike Deel des Spraacks, het welck bequaemlijk woorden-sinnen by malkander gevoegt.

Dese zijn van vericheyde soorten en beduydingen: als

- Sommige zijn
1. Aanhechtende (*Copulativ*;) als *and* / *ende* / *also* / *alsoo* / *likewise* / *desgelijck* / *with* / *met* / *herewith* / *hier mede* / *consequently* / *betvolgens* / *yet* / *noch* / *further* / *booyt* / *more* / *over* / *daar-en* / *boven* / *besides* / *beveens*.
  2. Onderscheidende (*Adversativ*;) als *but* / *maar* / *yet* / *doch* / *but* / *if* / *maar of* / *although* / *schoon* / *hoewel* / *while* / *betwylle*.
  3. Scheydende (*Disjunctiv*;) als *nor* / *neither* / *nochte* / *either* / *ofte* / *at least* / *ten minsten* / *ofterwylse* / *elke* / *anderfing*.
  4. Veroorfaeckende (*Causals*;) als *for* / *want* / *because* / *om dat* / *wherefore* / *waarom* / *therefore*

Sommige zijn

therefore / *daarom* / *for* / *as much as* / *hadien dat* / *if* / *sih* / *aangesien* / *that* / *op dat* / *&c.*
 5. Conditioneele (*Conditionals*;) als *if* / *indien* / *if that* / *indien dat* / *in case* / *that* / *ingeval* / *whilst* / *that* / *terwijl dat* / *whether* / *ofte*.
 6. Uytcurige (*Exceptiv*;) als *unless* / *ten* / *except* / *siwing* / *uytgenomen* / *besides* / *that* / *behalten dat* / *&c.*

Nota. Veele Helpwoorden worden voor Koppelingen gereeckent, &c.

IX. CAPITTEL.

Van de Voorstellingen (Prepositions)

En *Voorstelling* is een Onbuylglike Deel des Spraacks, dienstigh om de sin der woorden wel te onderscheyden, gemeenlijk voor het woort staande, als *with* / *my friend* / *niet mijn vriend* / *impudent* / *onbeschaamt*.

De Voorstellingen zijn dese:

To, unto	Van / na
To ofte at	Tot
By, through	By / dooyt
Towards	Na toe
For & before	Dooyt
Ere	Er
Ere that	Er dat
Ere then	Er dan
About	Om trent
For	Om
About, round about	Front / rontom
Against	Tegen
	G 4

Beym

<i>Beyond</i>	Stijg / berijp
<i>Besides that</i>	Schalden
<i>Within</i>	Winnen
<i>Without</i>	Dupten
<i>Between en Between</i>	Tuffehen
<i>Above</i>	Boven
<i>On high</i>	Om hoogh
<i>Beneath, below</i>	Beneden
<i>Besides</i>	Rebens / benebens-
<i>After, behind</i>	Wchter
<i>Without</i>	Sonder
<i>Under, among</i>	Onder
<i>Nigh, near, hard by</i>	By / nabij / dicht by
<i>On behalf</i>	Dan wegn
<i>According to</i>	Na (volgens) dat
<i>Until, til that</i>	Tot dat
<i>With</i>	Met / mede
<i>Out, out of</i>	Uyt
<i>Up, upon</i>	Op
<i>After</i>	Na / naa
<i>In, into</i>	In.

Op dat het gehruyc der *Voorsettinge* meer bekint mach worden, soo neemt dese volgende Voorbeelden tot hunner Verklaringe: als

To his Father Tot sijn Dader
At London Tot Londen
Towards Leyden Na Leyden toe
By this By desen
By the way By den wegh
Through the Cittie Dooz den Stadt
Before the time Dooz den tijde
Against, a enemy Tegens een Vyande
Next the street Naast de straat

Abw

Above the air Boven de lucht
According to the command Na 't ghepdt
To the Heavens Van de Hemelen
On the table Aan de Tafel
From otte with the whole heart Van gantscher herten.
Out of the house Uyt het huys.

X. CAPITTEL.

Van Tusschenwerpingen (Interjectionen.)

En *Interjectie* ofte *Tusschenwerpinge* is een Onbuigelicke Deel des Spracks, geen referentie hebbende aan de woorden die voor of achter staan; en is maar alleenlijk een uytroepinge des hertstochts: gelijk

- Sommige zijn
1. Van *Verwondering (Admiration)*: als *oh wonderfull ook wonderlijch! is it possible? is 't moogelijck? how! how so! hoe! hoe dus!*
  2. Van *Verbusinge (Rejoycing)*: als *heyda! hey! O brave! o byaaf!*
  3. Van *Droefheer (Sorrow)*: als *alas! hys laaf! ah me ach my! wo tuce! wo is me wec my!*
  4. Van *Veracktinge (Detestation)*: als *foe! foe! for shame foe! schaame u.*
  5. Van *Roepinge (Calling)*: als *hey! how! hem! hem! hoo! holla! hem! &c.*
  6. Van *Stilswijginge (Silence)*: als *hush, mum, st. whis, sus, sil &c.*

XI. CAPITTEL.

Van de Overeenkomste der Uytſpraak van de
Oude Engeliſche woorden, met der
Jelver Beduydinge.

Deſe Aanmerkinge magh uyt deſe kleyne *Academy* niet uytgelaten worden, door dien die een voortrefelijckheyt des Engeliſchen Taals kan-wijſt, dewilke in verſcheyde andere *Talen* ſo fruay niet te vinden is: te weten, dat woerden van een Syllabe geformeert worden van ſodanige Letters, dat die de ſin en meeninge des Spreekers natuurlijck beter uyt drucken, als in veel andere *Taalen* geſchieden kan door een *Periphrasis*, ofte een ſamen-vergadering van veele woorden.

De volgende Exempelen ſullen klaarlijck de beweginge des gemuets tonen door 't verſcheyden geluyt der Letteren; waar van ſommige ſterker zijn, ſommige ſachter, ſommige klaarder, ſommige duiſtender, ſommige ſcherper zyn &c. als

Str. Woorden die beginnen met *ſr* toonen van ſich ſelven een groote kracht te willen beduyden, als, *ſtrike ſlaan / ſtrife ſtrijdt / ſtrain ſpexceren / ſtrengb ſterchte / ſtruggle woꝛſtelen / ſtrus* ofte *ſtrout* opgeblaſen *tuyn / ſtretch* uyt-rechen &c.

Sr. De letteren *ſ* ſchijnen oock wat een hardt geluydt hebben, doch ſoo veel niet als *ſr*, als of dele het haare maar lochten te mainteneeren, liever als yets te willen onrucken: als *ſtand ſlaan / ſlay* blijven / *ſturdy* en *ſtout* hertnechigh / *ſtick* ſtercken / *ſlijf ſlijf / ſtop* verhuideren / *ſtill* beſlijvende.

Thr

Thr ſchijnen een ſterke beduydinge te hebben: als *throw* gooſſen / *thruſt* houtwen / *throng* dꝛuch / beſigh / *through* dooz.

W ſchijnen eenige kromheyt ofte ontruckinge te beduyden: als, *wry* (ofte *wry*) krom / ſcheef / *wreath* ombꝛaeyen / *wrest* met kracht wꝛingen / *wreath* woꝛſtelen / *wrong* ongelijck / *wrinck* verſtꝛucken / *wriggle* in order ombꝛaeyen / *wrangle* krachteen / a *wrinck* een bout in 't aangeſicht / *wrath* graniſchap / *wrap* inbouwen.

Sw beduydt een ſtille ſachte beweginge: als *to bear ſway* in zwaang gaan / *ſwim* zwenmen / *ſwitch* een zweep / *ſwinge* geeffelen / *ſwiſt* ſnel / *ſweet* ſoet.

Sm is gelijk *ſw*, als in *ſmooth* gladt / *ſmile* ſachtjens lachen / *ſmart* ſmert &c.

Cl beduydt een aanheftung aan malkanderen, als *clay* kleben / *clay* pot-aarde / *cling* vaſt hieben / *climb* klimmen / *cloſe* dicht / *to cloſe* dicht maken.

Sp beduydt een verſpreydinge: als, *ſpread* ſpreyden / *ſpring* opwaſſchen / *ſprig*, *ſprout*: een tach / *ſprinckle* ſpreckelen / *ſplit* ſplijten / a *ſplinter* een ſplinter / *ſpit* ſtozen / *ſpit* ſpoutwen &c.

Sl beduydt een ſachte beweginge die men qualijck beſpeuren kan, als *ſlide* glijen / *ſlippery* ſlibberigh / *ſlime* ſlijm / a *ſis* een ſpleet / *ſlow*, *ſlack* traagh &c.

(*Ash*) De woorden die in *ash* eyndigen; beduyden een klare en ſcherpe ſaack, als *rash* onbaecht / *crash* ruſſchen / *gaſh* ſchielijck ſnijden / a *laſh* een ſlagh / *plaſh* ploſſen &c.

(*Ush*) De woorden die in *ush* ſchijnen yets duiſters te willen beduyden: als *crush* vermozſelen /

push stooten / *brush* borstelen / &c.

(*Inkle*) Sommige woorden die in *inkle* cyndigen, beduyden een dickwils doornige van een *haack*: als *inkle* dichtwils *hlincken* / *sprikke* hier en daar *sprenckelen* / *twinkle* de oogen dichtwils open en toedoen / &c.

XII. C A P I T T E L.

Van het gebruik van seekere Figuren, die de Engelsche met andere gemeen hebben.

Tot het *Etynologische* verhandelen der woorden behooren oock de *Figuren* in 't schrijven en sprecken, alhoewel die, uyt het *Grieks* gekomen zijnde van 't gemeene Volk soo wel niet bekend zijn: en alle *Figuren* worden in 't *Engels* niet gebruyekt, alleenlijk dese: te weten,

1. *Præteritus*, doet yets by in 't te woorte als *crisf*, *arsen* voor *risf*, *risen* opstaan: dit *Figuur* word selden gebruyekt.

2. *Aphæresis* neemt yets af van 't begin van 't woort, in plaats waar van altemets een *Apostroph* ['] *Jesus* gesetelt wordt, doch niet altijd: als *iu* voor *it* is het *ispis* 's voor *is it*? is het? *gainst* voor *against* tegen; *vested* voor *invested* bevestigt.

3. *Syncope* neemt wegh uit het midden, dar men altemets in plaats van een *Apostroph* ['] gebruyekt, doch niet altijd: en voornamentlijk, niet in woord: n van gemeen gebruyk: als *happend* voor *happened* gebeurde / *lov's* voor *loves* looft / *go's* voor *goeth* gaat / *giv's* geeft / *mad's* voor *maddest* allerdoest / *Heav'n* voor *Heaven* Hemel / *desir'd* voor *desire'd* begeerde / *sewnight* voor

voor *severnights* acht dagen / *fortnight* voor *fourteenights* veertien dagen / *o're* voor *over* ober.

Nota. Sommige schrijven *honour*, *labour*, *saour* &c. sonder *u*; als *honor* &c. maar het is al eens, doch beter met *u*; als *honour* eere.

4. *Synæresis* ofte *Crafsis* treckt twee woorden ofte syllaben in een: als *I'lle* voor *I will* ich wil / *its* voor *it is* het is / *a horseman* voor *horse man* een *Ruiter* / *shall not* sal niet / *will not* wil niet / doch dat twee laatste woorden worden uyt een onbehoorlike verdorventheyt des *Spraaks* gebruyekt.

Apocope neemt yets af van 't eynde des woorts, en voornamentlijk (gelijk in 't *Duitsch*) van 't *finale*, als 't *ablest* voor *the ablest* de machtighste / en veel diergelijke: als mede *ses* voor *sesch* haalen.

XIII. C A P I T T E L.

Van de Verkorting van verscheyde woorden in 't schrijven.

Het is niet noodigh hier van foodanige Verkorting en te handelen, als men in andere *Talen* heeft, gelijk *à* voor *am* ofte *an*, & voor *and* *einde* &c. voor *and so forth* en soo voort.

De verkortingen alleen aan de Engelse Taal
eygen, zyn dese:

9	} the de that dat you ghy our onse your uwer their hunner
9	
9	
9	
9	
w th en wch	} with met which welcke
wch en wch	
ms voor ment, als	} <i>Commandant.</i> voor <i>commandment</i> gebodt. <i>Parliament</i> voor <i>Parliament</i> .
w ⁿ voor wben waameer.	
R ^e voor righs recht.	
pr.	} <i>pra</i>
vix. voor	
	} so wis te weten.
St	} <i>Saint</i> een Sinte <i>Majesty</i> Majesteyt <i>Bishop</i> Bisschop <i>Doctor</i> Doctoor <i>Lordship</i> Heerschop <i>Ladyship</i> Mevrouwshap <i>Honorable</i> Eerwachte <i>Hid</i> Honsured Oe-erde <i>Worpp</i> en <i>Worshp</i> <i>Worship</i> Achtbaarheyt <i>Worpp</i> <i>Worshipful</i> Achtbare <i>Rd</i> <i>Reverend</i> Eerwaarde <i>Sr</i> <i>Sir</i> Heer <i>Mr</i> <i>Master</i> mijn Heer <i>Kt</i> ofte <i>Knt</i> <i>Knight</i> Ridder <i>Esqr</i> <i>Esquire</i> Schiltknaap <i>Cap</i> <i>Captain</i> Capiteyn
Mais	
Bp	
Dr	
Ldpp	
Ldip	
Honble	
Hid	
Worpp en Worshp	
Worpp	

XIV. CA.

XIV. CAPITTEL.

Van de Distinctien ofte Punctiatien die men in het
schrijven gebruyckt.

Hier behoeft niet veel van geseyt te worden a
om dat die al eens zijn in 't Engelse als in 't
Duytsch.

Hunner gebruyck is oock wel genoeg bekend :
Een *Comma* (,) beduydt een kleynne spacie om
aadem te scheppen

Een *Semi-Colon* (;) beduyt een weynigh meer
tijd.

Een *Colon* (:) beduydt noch een langer tijd.

Een *Punctum* (.) wordt gestelt achter een cynde
van een sin ofte meeninge.

Een *Interrogatie* *Interrogation* (?) beduydt
een voorstellinge van een vrage.

Dit (!) is een teeken van *Verwondering* en
Uytroeping, en andere *Tusschen-werpingen*.

Een *Parenthesis* ( ) aldus gemaect, is een
merck, dat het gene daar tusschen staat, of be-
houden of uytgelaten kan werden, sonder de ver-
anderinge des sins.

Dit merck (-) is een verdeeling, en oock
verbindinge van woorden aan malkanderen.

HET

HET DERDE DEEL

Van de

GRAMMATICA.

Van de

SYNTAXIS.

SYNTAXIS is een ordentelike aanhechtinge van woorden en sinnen by malkander.

Om dat de meeste regelen hier van bekend zijn door de *Latijnsche Grammatica*. en om dat dikwils de selke manier van spreken by de *Duytsche* gebruyckt worden als by de *Engelsche*, so souden het al te overvloedigh zyn; en gantsch niet noodsaackelick om hier de regelen van de *Syntaxis* te hervatten: en derhalven sal dit Deel van de *Grammatica* wat kort vallen.

Doch nademaal d'ar eenige verplaatsingen van woorden zijn, en eygenschappen tot de *Engelsche* Taal alleen behoorende, en niet tot de *Duytsche*; derhalven sal het noodsaackelick zijn eenige bondige Aanmerkingen te stellen: gelijk,

1. De *Naemlycke Geval* staat voor het *Werck-woord*: als *the Tree grow's* de *Boom* groeyt / *the Man fall's* de *Maan* valt &c.

2. De *Aanklagelycke Geval* volgt op het *Werk-*

Werk-woord; alsoo dat het *Werk-woord* niet leit staat gelijk in 't *Duyts*; want men seyt in 't *Engels* niet, *the Judge shall him punish*, maar *the Judge shall punish him* De *Strefter* sal straffen hem; *I have writtten a letter* ich heb geschreven een brief; *He hath seen my Friend* hy heeft gesien myn *Vriend* / en niet *He hath my Friend seen*.

In dese Regel is het grootste onderscheyt tuschen de *Duytsche* en *Engelsche* manier van 't verplaatsen der *Werk-woorden*.

Aann. 3. Waar in de *Engelsche* Taal twee tekenen van ontkenninge by malkander komen, beduyden die een toestemminge, als *I have not no money*, dat is, *I have some money* ich heb wat gelt; *he hath not no bread*, ofte *he hath some bread* hy is niet sonder broodt.

Aann. 4. De Namen der Getallen worden anders in 't *Engels* als in 't *Duyts* genoemt: gelijk

1. Men seyt *sixty five* festigh vijf / niet *five and sixty* vijfen en t'festigh / en loo in alle andere Getallen die boven de twintigh zijn, gelijk *twenty six* twintigh ses &c.

2. Daar is ook een ander manier om twintigh te noemen, welke is door *score*, als *a score* is 20, *threescore* is 60, *four score* is 80, *four score and ten* 90 &c.

3. Men seyt in 't *Engels* niet *it is half twelve a clock* het is half twaalv; maar *it is half an hour past eleven* het is een half uur ober elf / en soo in alle andere tijden des daags.

4. Daar de *Duytsche* seggen, van dagh ober acht dagen / seggen de *Engelsche*, *this day* segghet, dat is, dese dagh seven avondten / en oock *this day* fortight dese dagh beertien avondten / in plaats

plaats van van daagh ober heertien dagen.

5. *Aann.* Even wordt gezet in plaats van *yet* ja ofte zelfs / *verily* waarlijk: als *who would we believe even this, wie wilde zelfs dat niet geloovent I had rather even die then lose all, ich had liebet zelfs te sterben / dan alles te verliezen / even from my childhood self van mijn kindt beenen af &c.*

6. *Aann.* *A* wordt altemets in plaats van *totte* gebruyckt: als, *I go a board ich ga aan boort / I go a fishing ich ga visschen / I go a hunting ik ga jagen / &c.*

7. *Aann.* Daar is een onderscheyt tusschen *of* en *off*: want *of* is een teeken van de *Beerlyche Geval*, en *off* beduydt een scheidyng van *yet*: als, *half of the Soldiers fell off from their Captain, de helft van de Soldaten vicken af van haar Capiteyn / I saw him a farr off, ich sagh hem van verre.*

8. *Aann.* *Long* beduydt somwijlen een fout in *vemant*, *also do you stand van yets quaats*: als *it is long of you, het is uwe schult / it shall not be long of me, het sal mijn schult niet zijn / ofte het sal aan my niet schoyten.*

Het verdere gebruyck van *Syntaxis*, en *vervoeginge der Engelsche woorden* en *sinnen by malkanderen*, nevens eenige *eygenschapen der Engelschen Taal*, sal den *Lezer* in de volgende *Oeffeninge* kunnen vinden.

Een klepne

A Small

O E F F E N I N G . E X E R C I S E .

Waar in alle de *Veranderingen der Getijden*, der *Werk-woorden*, en *veele Vervoegingen der woorden* en *redenen duydelyk aangewesen worden.*

Wherein are significantly shown all the *Alterations of the Tenses of Verbs*, and many *Connections of words and speeches.*

Indicativ mood Present Tense.

De Toonende manier. Tegenwoordige Tijd.

Dear friends, what do you do all the day? or the whole day?

Liebe Dient / wat doet gy al den dag? ofte den gantschen dagh?

I Exercise my self in things that do edify.

Ich oefnene mijn selven in nietteyngne dingen.

And I, what do I at this hour?

Ende Ich / wat doe ich te deser uren?

Thou art in a good Moode when thou hast money.

Ghy zijt wel gesint als ghy gelt hebt.

What doth your Brother Adam now at this time?

Wat doet u Broeder Adam nu ter tijdt?

He is jocund (glad, cheerful) when he hath good Company.

Hij is lustigh / als hy goet geselschap heeft.

What do ye now?

Wat doet ghy nu?

Wo

We rejoyce / are merry / and have peace, and plenty in our Country.

What think you that we do dayly?

Ye are Content when ye have sufficient of Gold, and Silver.

What do those good Companions?

They are (or be) pleasant, when they are busy about their work (or employment)

Denying. They be not.

Affirming. But they be.

The Prater imperfect tense.

Worthy Brother, what did you almost?

I was Joyfull, and had it wholly according to my wish.

What think you I did there above?

You were writing.

Wy zijn blijde / en hebben Guede / ende overbloedt in ons Landt.

Wat ment ghy dat wy dagelijcks doen?

Ghy l. jyt te breiden / als ghy genogghsroom Guede ende Silver hebt.

Wat doen die goede Maets?

Sy zijn vrolijck als sy besigh in 't werck sijn.

Loochenende. Sy sijn niet.

Beweltigende. Sy sijn immers.

Den Onvolkomen geleden Tijd.

Waarde Worder wat dedde (ofte deedt) ghy seker?

Ich was verheugt / ende hadde heel in myn wensche.

Wat ment ghy dat Ich daar boven dedde? Ghy schreeft (ofte waert schrijvende)

and

and hadst delight therein.

What did Bernard below?

He was sick, and had a desire to die.

What did ye together in the Garden?

We were sad (sorrowfull) and had heart-grief.

Gels (reckm) what we did in the kitchen?

Ye were weary, and had desire to rest.

What did the Soldiers in the field?

They were well, and had their pleasure.

In the Prater tense.

Loving Neighbour, what did you yesterday morning?

I was welcome, and had what I desired.

Know you what I did at that same time?

Thou wert provoked (disturbed) and hadst a great pain.

ende hadt vermaacht daer in.

Wat deedt Bernaart om laagh / ofte beneden?

Ghy was sieck / ende hadde lust te sterben.

Wat deedt ghy. I. t' samen in 't Hof?

Wy waren droevig / ende hadden hertzeer.

Kocht wat wy in de Keuken dedden?

Ghy l. waert moede / ende had lust te rusten.

Wat dedden de Strijghs-murthen in 't veld?

Sy waren wel / ende hadden haar vermaacht.

In den Geleden tijd.

Wentende Waerman / wat deedt ghy gisteren ochten?

Ich was wellesicht / ende hadt 't gene Ich begeerde.

Waar ghy wat ick te dier tijt dedde?

Ghy waert verstoort / ende hadt een grote pijn.

Wat

Wat dede Karel u?
Behoutwt soone gisten?

Hij was uptgegaan/
ende had goet geselschap.

Wat dreed ghy-l. over-
giffen.

Wij waren blijde/
ende hadden 't booz de
wint.

Wet ghy wat wy
toen deden?

Ghy-l. waart qua-
lijck / ende woude erger
zijn.

Wat deden de kroop-
luden leffent?

Hij waren alle ver-
baast / ende hadden
groot gebaar.

In den Volkomen ge-
leden tijdt.

Wat hebt ghy in den
boogzaanden tijde ge-
daan / &c.

Ich hebbe geseft /
ende gedaan wat ich
vermocht.

Ghy hebt gebjaagt/
ende geantwoort.

Hij heeft gegeten/
ende gedroncken.

What did your son
in law Charles yester-
day?

He was gon forth,
and had good Compe-
ny.

What did ye the day
before yesterday?

We were glad, and
had it before the wind.

Know ye what we
did then?

Ye were ill, and
would be worse.

What did the Mer-
chants the other day?

They were all ama-
zed, and had great pe-
rill, or danger.

*In the Preterperfect
tense.*

What have you done
in time past? or in fut-
mer time? &c.

I have said, and done
what I was able.

Thou hast questi-
oned, and answered.

He hath eaten, and
drunken.

She hath bought, and
found.

We have bought the
Cloth, and paid for it.

Ye have won the
play, and lost it.

They have delivered,
and send the goods.

Querying, &c.

Have I said, and done?

Hast thou gon, and
returned?

Hath he saved his life
with loss of ship and
goods?

Denying, &c.

I have not done, nor
said.

Thou hast not read,
nor writ.

He hath not lost his
ship, nor goods, &c.

Questioning, &c.

Have not I done, and
said?

Hij heeft gefocht/
ende gebonden.

Wij hebben het Ka-
ken gekocht / ende daar
booz betaalt.

Ghy-l. hebt het spel
gewonnen / ende ver-
looren.

Hij-l. hebben 't goet
gegeven / ende gefon-
den.

Vragende, &c.

Heb ich geseft / ende
gedaan?

Hebt ghy gegaan /
ende wederom gekeert?

Heeft hy sijn leven
behouden / met verlies
van Schip ende goet?

Ontkennende, &c.

Ich en heb niet ge-
daan / noch geseft.

Ghy en hebt niet ge-
lesen / noch geschreven.

Hij en heeft sijn
Schip / noch goet niet
verlooren / &c.

Vragende, &c.

En heb ich niet ge-
daan / en geseft?

En hebt ghy niet
qualijck gedaen / uwa'
ere / ende geloof (ofte
Credijt) te verliesen
&c.

Hast not thou done
ill, to lose thy honour,
and Credit? &c.

In den meer als volkom-
men geleden tijdt.

*In the Preterpluperfekt
tenfe.*

Wat hadt ghy ge-
daen / al eer ich quam?
Ick hadde gesproo-
ken / ende ghespreekt.

What had you done
ere (or before) I came?
I had spoken, and
listened.

Ghy had ont-tozt /
ofte ontmaacht / en 't
hermaacht.

Thou hadst ript, or
undone, and done, or
made it again.

Ghy hadde ontbeten /
ende noemnael gege-
ten.

He had broke his fast,
and dined.

So hadde getweten /
ende verfigende dat.

She had known, and
neglected it.

Wy hadden gele-
bert / ende ontfangen.

We had delivered,
and received.

Ghy I had Selt ut-
geleent / ende ontleent.

Ye had lent and bor-
rowed money.

So hadden getwacht /
ende gehoopt.

They had waited, and
hoped.

Vragende &c.

Hadde ich gesproo-
ken? ende ghespreekt?

Quarrying, &c.

Had I spoken? and
listened?

Hadt ghy Selt ge-
kregen ende verquist?

Had you gotten mo-
ney? and spent it?

De

Denying? &c.

Loochenende, &c.

I had not heard nor
spoken.

Thou hadst not grie-
ved, nor lamented, &c.

Ick en hadde niet
gehoort / noch gesproo-
ken.

Ghy en hadt niet ge-
treurt / noch gekermt,
&c.

Questioning, &c.

Vragende, &c.

Had not I heard, nor
spoken.

En hadde ich niet
gehoort / noch gesproo-
ken?

Hadst not thou? &c.

Hadt ghy niet? &c.

In the Future tenfe.

In den Toekomenden
tijdt.

What will you do af-
ter dinner, (after-noon?)

Wat sult ghy na
noemnael / (middagh)
doen?

I will, or shall be
rich, and have abun-
dance.

Ick sal rijkich zijn /
ende overbloet hebben.

What shall or will
I do anon, by and by, or
almost?

Wat sal ich strahens
schij / ofte vphang
doen?

You I shall, or wil be
poor, and have nothing
at all.

Ghy sult arm zijn /
ende niet met allen heb-
ben.

What think you that
Nicolas will do to mor-
row?

Wat meynt ghy dat
Nicolaas morgen doen
sult?

H

Op

Wp sal wijs zijn / ende enen grooten Naem vorten:

Wat sult ghy overmogen doen?

Wp sullen wel gegetoest worden / ende dussendtboude danck hebben.

Wat sullen wy de naast komende weech doen?

Ghy-l. sult gelukkig ghy / ende de Deyse vol hebben.

Wat sullen de Drome Nupden hoortaan doen?

Sy sullen in vrede zijn / ende sullen vruyt ende ruste hebben in der eruwigheyt.

De gebiedende manier, In den Tegenvoordigen, ende Toekomenden tijdt.

Wrees lustigh ofte vrolich / ende hebt goeden moed.

He will be wise, and bear a great name.

What will ye do over to morrow?

We shall be well entertained, and receive a thousand thanks, or receive thanks à 1000 fold.

What will, or shall we do the next week that cometh in?

Ye shall be happy, prosperous; and have the purse full.

What shall the honest people do hence forward?

They shall be in peace, and shall have joy and rest eternall.

The Imperative mood. In the Present, and Future tense.

Be brisk; or frolic; and be of good Courage?

Tell

Tell James, that he be diligent, and vigilant.

Let us be prudent, or wise, and keep correspondence with the good.

Be ye Courteous, and have an humble heart.

Bid them, that they pray to the Almighty, and receive his gifts and benefits thankfully.

The Optative mood.

Oh that I be wise, and I had my wish!

Oh that thou wert rich, and hadst thy desire!

I would, he were modest, *Civil, Courteous*) and had any Comeliness, or pleasantness in gesture, and grace in speech, and utterance!

Oh that we were wise! &c.

Segt Jacobus dat hy neersligh zy / ende 't oogc in 't Seyl hebbe / (dat is wachter zy.)

Laet ons boozsichtig wesen / ende 't samenhandelingh met den goede hebben.

Wrees ghy-l. goetertieren / ende hebt een ootmoedig herte.

Seght hen dat sy den Almogenden bidden / ende zyn gaben en welbaben in danck ontfangen.

De wenshende manier.

Och dat ich wijs zy / ende mijnen wensch hadde!

Och dat ghy rijck waart / en uwe begeerte haddet!

Ich woude dat hy sjeusch ware / ende eenige bevalligheyt hadde!

Och of wy wijs waren! &c.

H. 2

T. 2

De Ondervorgelijcke
manier.

The Subjection mood.

Al is 't dat-ich littel
Gelt hebbe / soo en
heb ich geen kleynen
moet.

Al is 't dat ghy een
kleyn lichaem hebt / soo
en hebt ghy geen kleyn
herte.

Winstel hy veele
woorden heeft / soo en
heeft hy niet veele scho-
nste dagen / &c. Plural.

Doen ich de waar-
heyt septe / doen was
ich van elck een ge-
haat.

Als ghy oorslof had
soo en hielt ghy niet op
van speelen.

Doen Isaac aan Ca-
sel stont / soo diende
hy als Schencker / of
Dienaar.

Overrecht dat ich
t'wrent geweest heb /
en heb ich mijn woort
niet gehonden?

Although I have but
little money, yet have
I not a weak Courage.

Though you have a
small body, yet hast
thou not a little heart.

Although he hath
many words, yet hath
he not many fair days,
&c.

When I told the truth,
then was I hated of every
man.

When you had leave,
then you ceased not
from play.

When Isaac stood at
the Table, he served as
a Skinker (a filler of
wines) or as a waiting
man, &c.

Considering that I
have been at your house,
I have not I kept my
word!

Though

Though you have cat-
en honey, yet you have
not sucke the hony
Combs.

Now that Andrew
hath gone to seek peace,
he shall de blessed,
&c.

Considering that I
had toyl, and trouble,
so ought I also to have
some reward.

Sith that (for so much
as) thou hadst been at
the Wedding (marriage)
thou oughtst also to
go to the funeral.

Although that D. had
come at day-break, yet
I should be not have been
time enough, &c.

When I shall be sick,
or ill, you shall then be
my Physician.

When thou shalt have
a long gown, then thou

Al schoon dat ghy
Woning gegeten hebt /
nogtans en hebt ghy
de Woningh-raten niet
geſogen.

Nu om dat Andries
de vrede is gaan soe-
ken / soo sal hy saligh
wesen / &c.

Overrecht dat ich ar-
beyde gedaht hadde /
en moeyte, soo behoor-
de ik oock eenigen loon
te hebben.

Alts dat ghy ter
Wijploft geweest had-
det / soo behoorde ghy
oock ter Hjt-baart te
gaan.

Al waart dat D. in
de dagerant / (ofte in 't
kriecken van den mor-
gen) gekomen hadde /
noch en soude hy niet
tijds genog geweest
zijn / &c.

Als ich krank of-
te qualijck sijn sal / ghy
sult dan mijnen Ge-
neef-meester (Doctoor,
of Arts) wesen.

Als ghy eenen langen
Cabaart sult hebben /
dan so sult ghy een Medi-
ca

cus, Medicijn-Doctor / (of Arts) geacht worden.

Wanneer / of als Zophyrus de Schiltwachthouder sal / soo sal hy de Stad ver-raden. &c.

will be counted a Doctor.

When *Sophyrus* shall keep watch, he then will betray the City. &c.

De Onbepaalde Manier.

The Indefinite mood.

't Werck van eerlijckhe luyden is / om sulcken in achtigh / (of waardeering) te hebben / die de waarheit nabolgen.

The work of honest people is, to have such in esteem that follow the truth.

Hijerlijck te basten / niet den mont te bidden / ende aalmoeffen in 't openbaar te doen / om van de werelt gesien ende geprezen te worden / is dit het leven der Hypocriten (huichelaars, schijn heyligen, geveyniden) niet.

To fast onwardly, to pray with the mouth to do Alms in publick, for to be seen and Com-mended of the world, is not this the life of Hypocrites and Dissemblers?

De koophandel (of verhandeling) van rechte kooplieden is meer te sien op 't (naa 't.) gemeen profijt / dan op eegen voordeel / of haer.

The dealing of right Merchants is, to look more at the common profit, than at ones own (*self*;) advantage, or gain.

Not.

Not to have learned, what is necessary, and meet for age, is much bewailed by old (*or Ancient*) men.

Niet geleert te hebben 't gene woort den Ouderdom noodig (of noodsaekelick) ende bequaam is / wordt van den Ouden beel (of seer) beklaaht / of te beweent.

Of Participles.

Van Deel-woorden, of te Deel-nemingen.

In telling the truth, I render my self hateful.

De waarheit seggende (booschappende) maacht ich myself hatelick.

Living soberly and carefully, so N. wared old.

Soberlijck / en besozgelijck levende / soo wort N. ont.

By gaining, and sparing, we become Lords of yearly Rents, and revenues.

Al winnende / en sparende worden wy Rentmeesters.

In resting, and ceasing from al work or labour, they grow lazy, and sluggish.

Van alle werck rustende / en aflatende / (ophoudende) soo wort den sp. luy / en buyg.

Ruminating the H. Scriptures, so men become wise, civil (*or gentle*) composed, and dexterous, (*or quick of wit*.)

De H. Schrift herfiatwende / soo wort men wijs / heusch / geschicht, ende bejevindig.

By bragging, brava-ding, vaunting and

Al trofende / pronkende / beroemende / H. 4. ende

ende pachtende sich au-
stellende (ofte met O-
flegatie al aan tredende)
doet wy ons felven on-
verre ende schande aan.

Wpen ons staat /
ende graadt gaande /
zyn beyde de Godt-
vuchtige / ende de we-
rde oock , daer doot
grarger.

't Quaet toe laten-
de, ende siddende, maakt
ghe u selfs schuldig, of
strafbaar.

Wel beginnende, en
wel volpandigende,
doet het werck pryfen.

Tusschen stichtien-
de, ende gespet blindt
zynde, isser een wydt;
ende byet' onderschep
of versheydenheyt.

Onbedachtsaemijgh,
ofte roekelooslyk spre-
kende, mach ren dar
sijn vyf dza geschoten
woerden.

't Werck beloonen-
de, verfoeret den suu-
ren arbejdt.

Jesting in way of Offen-
tation, wee produce to-
our selves dishonour,
and shame.

In going above our
estate or degree, both
the godly, and the world
too. are offended, or
scandalized thereby.

Permitting, and suf-
fering evil, you make
your self guilty, or cul-
pable.

Beginning well, and
ending well, causeth
the work to be com-
mended, or praised.

Betweene pur-blind,
and being stark blind
their is a vast difference.

A fools bolt may
soon be shot, by speak-
ing unadvisedly or in-
considerately.

Rewarding the work
sweeteneth the sowr
or crabbed labour.

Impersonali. Oppersooneelijcken.

Yesterday they arose
(or did arise) and acted
marvellously. To mor-
row they will do some-
thing that's good, by the
grace or (help) of God.

It pleaseth me, that
they do warrantable
things, or els that they
leave it undone.

Men should not do
amiss, to shew whether
I pronounce wrong.

I wish that men may
get (or draw) advantage,
and profit out of (or by)
my writings.

Men get a hoarse
throat by speaking
shrill, and lowd.

It breaketh my loyns
a peeces.

It's our part to praise
God for his Spirit and
Truth. Amen.

Gisteren stontt men
op / en deed wonder-
baarlijck / Moogen sal
men met Godes gena-
de (of hulpe) wat goets
doen.

Het verhaagt my dat
men geoorlofde dinget
doet / oft dat men 't late
staan / (of ongedaan.)

Men sou niet
qualijck doen, te wij-
sen) ofte toonen) of ich
qualijck pronuncieere,
(ofte uyt spreke.)

Ich wensche i dat
men wt mijn schrij-
bens mit en proijst
trecken mach.

Men krijght e en-
heesche heet doot obz-
scherp, en luydt te spre-
ken.

Het breekt mijn len-
denen aan stoken.

Het staet ons Godt
te lobben vooz sijn Geest
en Waarheyt. Amen.

THE ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

The English and Neiberdutch

A C A D E M Y.

THE SECOND PART.

Wherein

Are Collected several Dialogues, Letters, Bills
of Exchange; and other things relating to
Merchandise: whereby men may in a
short time attain to the perfect
knowledge of the

DUTCH LANGUAGE:

d'Engelsche ende Nederduytsche

A C A D E M Y.

HET TWEEDE DEEL.

Waer in

Bergadert syn verscheyde t'*Samen*spreekingen/
*Die*ven/*Wissel*dieven/ en andere dingen no-
pende het stuk van koopmanschap: waer
door men in korte tijdt geraken kan
tot de volkomen kennisse der

ENGELSCHÉ TAAL:

Tot AMSTERDAM.

Gedruckt by de Weduwe van Steven Swart.

Een Morgen-groet-
nisse tusschen A. B.
ende B. D.

Ich wensch **U. U.**
een goeden morgen
Heer.

Ende u van gelijke
he / mijn Heer, een goe-
de morgen / ende een
goet jaer.

Goeden morgen
Wurman.
Ich bedanke **U. G.**
mijn lieven naasten
(gebuur.)

Ich wensch u een
goeden dagh / Me-
ster **U.**

Ende u oock / Mr.
A.

Een goede / ende een
blijde dagh **30 U. U.**
Monieur. Ich be-
danche **U. G.** seer oot-
moedelijch.

Mijn Heer, hoe baart
ghy desen ochtent?

Seigneur, bereidt om
H. G. eenigen dienst
aan te doen / (ofte te
bewijzen)

Mijn Heer, hoe gaat
het met uw' gezondheid

*A morning Salutation-
between A. B. and
B. D.*

I Wish you good mor-
row, Sir.

And to you likewise,
Sir, a good morrow,
and a good year.

Good morn, (mor-
row) Neighbour.

I thank you, my lov-
ing Neighbour.

I wish you a good
day, Master B.

And to you also, Mr.
A.

A good, and a merry
day be to you.

Sir, I very humbly
thank you.

Sir, how do you fare
this morning?

Sir, ready to do you
any service.

Sir, how goes it
with your health this mor-

morning-time?

Sir, very well, at
your Command.

Let this be a prosper-
ous day to you, Sir.

My dear friend, so
that it might not go ill
with you also!

How have you rested
to night?

Well, God be prais-
ed.

Sir, what do you up
so early this morning,
abroad in this cool wea-
ther, I pray you?

How? (why) is it not
time to be up? and as
concerning the weather,
it is temperate, and to-
lerable.

Wherefore do you
rise so soon?

To rise early (or be-
times) a mornings, is
the most wholesome
thing of all the World.

in desen ochtent-sont
Monieur, seer wel /
tot uwen gebode.

U. moet desen dagh /
(Mijn Heer) een booze
swoedige dagh zijn.

Och dat 'er oock niet
H. G. niet en mocht
qualijk gaan! mijn
waarde vriend.

Hoe hebt ghy van
desen nacht gerust?
Wel / Godt lof.

Seigneur, wat maakt
H. G. desen morgen-
stont soo vroegh op /
bupten in dese hoelte /
ofte 't hoel weder / ich
bidt u!

Waarom is 't niet tijde
op te zijn? ende wat
het weder uelaught / het
is tamelijch / ende ver-
draaghtlijch / ofte ver-
draagzaam.

Waarom staet ghy
soo vroegh op?

's Morgens (ofte
sachtens) vroegh op te
staan is 't aldergoets-
ste ding van de ganc-
sche Werelt.

Reen Scheydinge in den
Avondt-loodt : tuf-
foken G ende H.

Hoe laat is 't (hoe
veel heeft de Klock)
mijn Heer?

Wat ure is (ofte
van) der nacht is 't?

Seigneur, wat ure
is het nu?

Het is tien uren
(ofte de Klock heeft
tien) het is by tien /
het heeft tien geflagen /
het is opna tien uren /
het is omtrent tien uren /
mijn Heer.

Zeh en wist 't niet /
Zeh entene het so laat
niet en is / my dunckt
dat het so laat niet was
ferst.

Behouders nu' gun-
ste / het is toch / het
is Junners / het is in
der daat ofsoo / het is
waarschijck / (waarschtig)
mijn Heer, Zeh heb
't hooren staan.

Monsieur, wat uren
zijn 't die daer staan?
weetje 't?

A Farewel at the Even-
ing-side, between G.
and H.

W Hat a Clock is it;
Sir?

What time a night is
it? (or what hour of the
night may it be?)

What a Clock is it
now Sir?

It is ten a Clock, it is
nigh ten, it is well nigh
ten, it hath struck ten,
it is almost ten a Clock,
it is a bout ten a Clock,
Sir.

I knew it not, I sup-
posed it is not so late, me
thinks it cannot be so
late.

With your favour,
but it is, it is verily, it is
so indeed, it is truly,
Sir, I have heard it strike.

Sir, what hours be
they there that strike?
know you it?

Ele

Eleven, Sir, it is

Monsieur, what a
Clock may it be? I pray

Sir, it cannot fail
but it must be Eleven.

Then it is time to go
to bed: it is high time
then to go to sleep: we
will then go to sleep: we
must break off our dis-
course, and then depart,
and go to our rest.

I am not drowsy: I
have at present no need
of rest: I am nor sleepy.
I am wholly awake
still.

But I am very drowsy,
my eyes lids are heavy
of sleep (or taken with
sleep) rest is very needful
for me (or I have great
need of rest) I am very
sleepy: I cannot hold
my eyes open any long-
er; I bid you therefore
good-night; Sir.

Elf/ mijn Heer: het
is elf uren.

Mijn Heer, wat ure
mijst 't doch? wesen 't
bid ik?

Seigneur, het'en haer
niet mankeren / maer
het moet elf zijn.

Van is het tijdt te
bedde te gaan / het is
als daer' hoogh tijdt te
gaan slapen: wy sullen
daer gaan slapen: wy
moeten van ons spra-
ken afzetten / ende dan
sleppen / ende na onse
raste gaan.

Ich ben niet balse-
righ: Ich heb recht-
woyt geen ruste van
doen: Ich ben niet
slapetigh: Ich ben
noch heel-waeker.

Maer ich ben doch
heel balseerigh / mijn
oog-scheelen zijn al
met slaach bevangen /
rust is my seer noodig /
(ofte-ick hebbe ruste
seer noodigh van doen)
Ich ben seer slapetigh:
Ich en kan mijn oog-
gen niet langer open

A. 3

hou-

houden. *Ik wil afgeen*
H. C. de naam: gade
nacht / mijn: gade

Wat dan: slapen /
 ende Godt: beware
H. C. Ich wensche
H. C. eenen goeden
nacht / laat: tele: nacht
H. C. boezertich: sijn
in: mijn: hant: hant:
nacht H. C. mach
the: saam (ge: son: delijk)
sijn: Ich: wensche: han
herten: dat: ghy: onde
rust: (ofte: oobekom
ert) derg: ghehele
nacht: doog: maoght: sla
pen: om: te: leeren: koop
en: ende: yerkoope:

Om te leeren: koop
 ende yerkoope.

G Oeden dag / Heer
 ende: uw: Waat:
 sijn.

Ende: a: pack: / Wat:
 kerse.

Wat: maecht: ghy: al:
 hier: soo: boegh: in: de:
 houde: / hebje: hier: lang:
 geweest.

Onfent: een: uura:
 Hebje: ghy: van: daag:
 wat: verhocht:

Wat: soude: ich: al:

Go to sleep then, and
 God keep you. I wish
 you a good night, let
 this night be beneficial
 unto you, I wish this
 night might be stupri-
 cious to you, I wish from
 my heart, that you may
 sleep soundly (or with-
 out *Incombeant*) this
 whole night,

To learn how to buy, and
 sell

G Oed morrow, Sir,
 and your Company.

And you likewise,
 Mistress.

What do you here in
 the cold so soon, have
 you been here long?

About an hour.
 Have you sold any
 thing to-day?

What should I have
 sold

fold already? I have not
 so much as taken hand-
 sel.

rechts: verhocht: heb-
 ben: ich: en: heb: so: veel:
 niet: als: hand: sel: out-
 fangen:

Nor I.
 Be of good courage.
 God will send us some
 Chapmen, or Merchants,
 I hope.

I hope so too, here
 come's one, he will
 come hither.

Friend, what lack
 you; what will you buy?
 Come hither, doth it
 please you to buy
 ought? loock and see, if
 I have not that likes
 you, that serves your
 (turn)

Come in, I have here
 good Cloth, good Lin-
 nen of all sorts, and of
 all prices, good Silks,
 Chamberlains, Dagwask,
 Velt; likewise I have
 good Flesh, good Fish,
 and good Herrings;
 Here is good Butter, and
 also good Cheese, E-
 dams, Ter-gow's: and
 so forth.

Boch: sich.
 Zyt: goet: niet: s?
 Ich: verhoop: dat: Godt:
 ons: eenige: Knapen:
 ofte: Kooplied: souden:
 sal:

Ich: hoop: 'et: ooch:
 hier: komter: een: / by: sal:
 hier: komen.

Wytent: / wat: out-
 bzecht: u: / wat: wilt:
 koop: / kom: hier:
 helst: u: prij: te: ho-
 ven: / aen: schout: inde:
 list: / of: ich: niet: en: heb:
 dat: u: aansaet: / dat: u:
 dient.

Komt: binnen: / Ich:
 hebbe: hier: goet: Ta-
 ken: / goet: Lijmaet:
 van: allerley: soorien: / en:
 van: alle: prijzen: / goede:
 Zijde: lakenen: / Name-
 lot: / Damast: / Flus-
 weel: / Ich: heb: noch:
 goet: Vleesch: / goede:
 Diefch: / en: goeden: Ha-
 ring: / Hier: is: goede:
 Boter: / ende: goede:
 kaas: / Chamsche: /
 A 4

Personliche / &c.
 Wie viel ein Gott Will you buy a good

Spanns Leder / ofte Spanish Leather , or

Darinnen Hauts / Noo- hat ; or good Books in

nen / een goeden Boek / French , English , Low-

de Hofboez / ofte goe- duach- , Latin , or in

Spelck / ofder Italian? or desire you a

dingck / ofder writing Book? buy

Italianns / ofte wie- somewhat , look what

ken Schrijf- boeck / will serve you , and what

Acoopt doch wat / be- may be for your tern ,

siet wat u dient / ende I will give you good

wat u gerieben mach / cheap : ask for what

ich sal u goeden hoop- you please , I'll let you

geben / draaght naar- see it , the fight shall

wat u beidit / ich sal- cost you nothing , but

al u laten sien / of- your own pains .

sichte en sal u niet af- / dan who egeu-

moete .

Wie veel sal ik boez / How much shall I

u alle hand die taken pay for th'ell of this

geuen? / Cloth?

Wie sal ic 'er vijf / You shall pay five

schillingen boez beta- Shillings for it .

Wie veel moet men / How much must an

en alle hand die such- Ell of this piece of Lin-

tenmaat kosten? / nen cost me?

Wie sal u reiner dan- / It shall cost you a

ke kosten? / dollar .

Wie veel gelt het / How much the pound

van die dese krasen? / of this Cheefe?

The

1 The pound I rate at Met pont gelt / ofte

fivegroats. / waerdeer ich op vijf

What cost the kan- / gwoet .

of this Wine? / Wat gelt de kan ban-

The kan must yield dese wijn?

me five stivers. / De kan moet vijf

How much do you / stuipers geiden .

rate the piece at? / Hoe veel looffe 'r

I rate it at seven gil- / sush?

ders , and ten stivers , at / Gh'waardeer 'er / met

a word. / een looffe / seven gulden

What shall I give for / tien stuipers?

that? but do not over- / Wat sal ich daar

prise it to me , I pray- / boez geben? maar en

Not I surely : I will / over- lovet my doch

I'll tell it you , at a word, / niet / bid ich .

you shall pay for it / Aren ich seker?

twenty and seven sti- / Ich en sal 't u niet

vers , and a half ; if it / ovet loben / ich sal 't u

please you , that is is / met een looffe seggen /

good not dear. / ghe sal 'er boez beta-

It is a great deal too / len / seven- en / twintigh

much. / stuipers / ende een half

In sooth it is not / be / als 't u beliefe / dar

how much do you bid / is loovers niet duir .

me? bid something : I / Het is veel te veel .

will not give it you for / Doo lovet 'er en 't

that which you proffer / niet . Hoe veel biedt

me , bid me somewhat / ghy my? biedt wat :

A 5

Wat

Wat soude-ich daar
op bieden?

Wij hebt 'er mij al
te hoogt geboet.

Ich heb niet: maar
't is niet gespet / dat ich
't niet hoogt minder
verhoopen en sal / als
ich 'er wel gewaant hebbe
bedde: seght mij wat
ghy 'er hoogt geven
wilt.

Ich sal 'er twee-en-
scintig stuivers: hoogt
geven / en niet een duyst
meer.

Hoogt dien prijs en
't niet te hoogt / ghy
bidt my broeds / ghy
bidt mij al te weinig.

Ich heb hier wel wat /
dat 'tch u hoogt dien
prijs verhoopen kan /

maer 't en is soo goet
niet / want niet te be-
gelijken / het en ge-
maecht 't niet by een
met. sucht broeds:

Ich sal 't u toornen:
Hier / bidt wijs u wel
verhoopen om minder
prijs: doch de minste
prijs en is niet altyds
hoet gesocht: want

Wat should I bid
upon that?

You have set it me at
too high a price.

I have not: but it is
not said, that I will not
sell it for less; then I
have rated it at: tell me
what you will give for it.

I will give twenty
and two sivers for it,
and not a doit more.

For that price it is not
to be sold: you proffer
me less, you bid me too
little; I have some
here, which I can sell
you for that price: but
it is not so good: so
not to be compared, it
does not come near it
by a good way, I will
shew it you. look, this
I will sell you for less
price: but the least price
is not always good to
be sought: can you do
better then buy that
which is good? If you
were my Brother, I
could

could not give you a
better.

Will you take my
money?

Not so.

You shall have yet
two sivers; and a half
more.

I cannot: I should
still be a looser by it: I
let it you as near as I
may, I have set you the
lowest, and uttermost
price: what should one
make many words
about it?

I may give you more.

Well, God guide
you: go, and try else-
where: if you can buy
cheaper, you shall
have it for a siver: you
can get it no where for
the price you bid me,
and such ware; I am
able to sell it as cheap as
any other man, as any

beter doen, dan te koop-
pen 't gene dat goet is /
alwaer, mijn broeder:
der / Ich en soude u
geen beter hantual ge-
ven.

Wilt ghy mijn gelt
aannemen?

Niet so.

Ghy sult noch eenen
stanten meer hebben.

Ich kan niet: 'tch
soude 'er noch een
broed / hier aan zijn: 'tch
verlaet het u soo dajus
als ich mach / Ich hebbe
u te laaght. 'tch en
geen te laaght prijs: want
wat soude men meer
aan, heere woorden ma-
ken?

Ich en mach niet
meer geven.

Wel / God geleide
u: gaet / ghy anders-
woert: ergens op: 'tch
ander: sijn: beter koop
hant: koop / ghy
sult 't u hoop enen
stanten hebben: ghy kunt
't nergens bekomen
hoogt de prijs die ghy
biedt / ende al sulche
ware.

waeren; In den mach
 ghy om alsoo goeden
 hoop te behouden; als
 een ander man / als
 gemint in de stad /
 maar ich en wil 't niet
 beleyden niet behouden;
 Ich verlaet het; in
 na hoop de selve; ghy
 wilt 't niet behouden;
 In niet want; want;
 Ghy en sit hier niet om
 niet niet of te winnen;
 want ich 't helpen hart
 want ich moet 't of
 helpen; ghy weet wel
 genoeg dat alles heel
 want is; / Deen moet
 maar; / ander
 helpen; / Ghy u belieft
 niet de 't in twintig
 stuivers te geven; / ghy
 wilt 't hebben; / ander
 want ich en kan 't; /
 niet helpen; / op dat
 al te hard om; / te
 handelen;

Wat den ich? hoor
 ander; / men kan aan
 't; / niet winnen;
 dat poer een soe deus
 want; / als ghy / ich
 want; / niet; /
 moeten toe; /
 want;

in the City, but I will
 not sel it to loss; I offer
 it you very near for the
 same price, that it hath
 cost me; I must gain
 somewhat; I sit not
 here to gain nothing; if
 I can shift it; for I must
 live by it, you know
 well enough that every
 thing is very dear; the
 one must needs follow
 the other. If you please
 to give me the twenty
 and six stivers, you shall
 have it; otherwise I
 cannot help you; you
 talk to hard for me to
 deal with;

Forsooth, that I am
 men can gain nothing
 by you; if every one
 were as parsimonious
 as you, I might shut up
 my shop; for I should
 not get bread to eat.

want ich en sou; het
 broodt niet krijgen; om
 te eten;
 Het belieft u alsoo te
 seggen;
 't; / In der haad
 maar;

It pleaseth you to say
 so.
 It is true indeed.

Now, hear me a
 word.
 Well; speak some-
 what to the purpose.
 I will give you the
 other siver, and not a
 mite more; I may be-
 slow no more, I should
 be chidden;

Ma / hoorst my een
 woord;
 Wel / seght, wat te
 begen;
 Ich sal u d'ander
 stuiver geven / ende
 niet een sier meer / Ich
 en mach niet meer be-
 slowen / Ich soude be-
 schiden zijn;

That were a small
 matter, I likewise should
 get and obtain displea-
 sure; if I let it go for
 less, are you within a
 siver? it is a shame that
 you should vex a wo-
 man so long for one si-
 ver, what may a siver
 or two avail you?

Wat ware een klein
 te sake / Ich soude
 oock onlust behalen /
 ende beschiden /; / so
 ich 't om minder liet
 gaan; / zyt ghy binnen
 een siver? 't is schan-
 de; datje een, wou-
 manisch, om een siver
 soo lange onrustert /
 wat magh u een siver
 of twee baten?

Yes, you say well,
 here a siver, and there
 a siver, will make two;
 Well, shall I not have

Ja / ghy seght wel /
 eenen siver hier / ende
 eenen siver daar /
 maken wel twee; / Wel
 A 7

man / Val / Zich 'er niet it?

Hebbert

Om dien prijs niet/

Adien dan / Zich wil

gaan / alwaar ik be-

ter onthaal ontmoeten

zal.

Ghy sijt welkom :

Da / kom hier / neemt

het / Zich en mach geen

handel / of om te gaen / 't is

al te goet hoop.

Wat wilt seggen :

maar ik segge / Val te

huur is / ghy hebt mi

bedrogen / ende be-

roogen / ghy hebt

mi berecht.

Zich / om het / u

vrucht / 't sake datse u

seker ongeschocht be-

stint.

Alfoo te doen son-

de mi een schandte zijn :

hou / Daar is u gelt :

Wie veel moet ghy heb-

ben

Wat weet ghy wel

genoeg / vijftien pon-

den / ende tien schel-

lingen : 't is niet alsoo / 't

't niet te bege?

Not for that price

Or.

Farewell then : I'll

go where I shall meet

with better usage.

You are well come:

Now, come hither, take

it, I may not refuse

handse: It is too good

cheap.

You will say so: but

I say, it is too dear; you

have beguiled, and de-

frauded me, you have

over sold it me.

I release you of it, if

that you find your self

agrieved (or malcon-

tent.)

That would be a

shame for me, to do so:

hold, there is your

money; how much

must you have?

You know that well

enough, sixteen pounds,

and ten shillings: is it

not so, is it not right?

Wel,

Wel, see there, and

give me ten stivers back

again.

I have no small

change, for how much

do you give me this?

For, eight shillings,

and six groats.

I will not take it at

that price: it is not

worth so much; you

are it too high.

But it is, ask some-

body else, I pray.

Give me other money,

I should not be able to

put off this.

You may sufficiently

well, I will make it

good, if it do not go:

if you cannot put it

a way, bring it me

again, and I will give

you other more; hold,

there is an other for to

please you.

I am now content:

Will you have it carried

Wol / siet daar / ende

geeft mi tien stuyvers

ter'room.

Zich / en heb geen

klein gelt / voor hoe

veel geeft ghy mi dit?

Voort acht schellingen /

ende ses groat.

Doog dien prijs en

wil ik 'er niet ontfan-

gen: 't is te soe veel

met waart ghy sijn

het al te hoog.

't Is doch / vraagt

'et liever gemaent, an-

ders.

Geft mi ander

geld: / Zich en souw

dit niet konnen up: ge-

ben.

Ghy moogt wel ge-

noegsamelijc / Zich

wil't goet doen / soe 't

niet en gaet: als is 't

niet en kunt weg schie-

ken / brengt 'et my

wederom / ende ik sal

u ander gelt geben:

houdt / daar is een an-

der stuk / om u te bye-

den te stellen.

En ben ik te bye-

den: wilt ghy 't gebr-

gen

gijn hebbet / Ich sal
 u doen vragen;
 ghy zoudt niet met den
 Edelman. / Ich heb
 niet van u toe-
 be / Ich heb u niet
 vragen: / Wieken
 Bresse.

Ich heb u te
 bedanken /
 want ghy
 hebt u mijn
 goeden hoop
 niet / als enig mensch /
 voor uwe zaak
 als met
 ghy / want wanneer
 ghy / ende onder-
 zocht
 het / want sijn
 he /

Wilt / Marciessie /
 Ich sal u ten
 hoogst
 doen / en
 behouwen /

Grooten
 Solgnear.

I will cause it to be
 carryed for you; thou
 boy! take this, go with
 the Gentleman.

It is needless, I can
 carry it, well my self:
 farewell, Mistress.

I thank you heartily;
 my friend: when you
 have need of any thing
 I will afford you as
 good a penny-worth
 as any man; as well
 without as with money;
 come when you will,
 and make tryal of it:
 come boldly.

Well, Mistress, I will
 do it very freely, and
 willingly: Now, be you
 commended to God.

Great thanks to you,
 Sir.

Ich

A Dialogue between a Een Samen-spraak
Merchant and his Ser- tusschen een Koop-
vant. man en sijne Diena-
 ren.

Mr. *S*ufanna where are
 the Boys.

S. Sir they are not
 yet up.

Mr. What chyme is
 that? go waken them.

S. See there comes
Abraham from above.

Mr. It is troublesome
 for you to get out of
 bed.

Ab. My Master for-
 give it me.

Mr. Go open the
 shop.

Ab. I am going.

Mr. How comes it:
 that your Comrades do
 not get up?

Ab. They shall come
 presently.

Mr. As soon as you
 have opened the shop;
 write out the Account
 for *Master T. S.*

Ab. I shall do it Sir.

Mr. *S*ufanna waar zijn
 de Jongens.

S. Mijn Heer / sy
 zijn noch niet op.

Mr. Wat schande is
 dat! gaat maecht haar
 wakker.

S. Siet daar komt
Abraham van boven.

Mr. Het valt u wel
 moeijelich up te
 komen.

Ab. Mijn Heer
 vergeeft het my.

Mr. Gaat Doet de
 winkel open.

Ab. Ich ga.

Mr. Hoe komt het
 dat u Wachters niet
 opstaan?

Ab. Sy sullen
 sijn komen.

Mr. As soon as you
 ghy / de winkel hebt
 open gedaan / schryft
 de Rekeningh
 uut
 voor Mijne Heer T. S.

Ab. Ich sal het
 doen mijn Heer.

Mr.

- Mr. Ich ga binnen. *Mr. I am going in.*
Ab. Ha Benjamin are you there?
 B. Wat seide de Meester aan u?
Ab. He was troubled that we slept so long.
 B. Het is noch vroeg genoeg om een wandel te hebben.
B. It is yet time enough to have a bad day.
 Ab. Dat is waar.
Ab. That is true.
 B. Cornelis slaapt noch.
B. Cornelius is yet asleep.
 Ab. Indien de Meester hem niet in de winkel vindt, sal hij fier kwaad zijn.
Ab. If the Master doth not find him in the shop, he will be very angry.
 B. Ich sal hem gaan roepen.
B. I shall go and call him.
 Ab. Dat is goet.
Ab. That is good.
 B. Cornelis wilt ghy den heelen dag slapen?
B. Cornelius will you sleep the whole day?
 Cor. Ich niet, gaat beneven / ich sal u terstont volgen.
Cor. Not I, go down, I shall immediately follow you.
 B. Maak haften.
B. Make haste then.
 Mr. Do you hear, youth, I will that you gett up every morning at six of the clock: Go see whether the post be come on.

Cor.

- Cor. Very well, Master, I do go now.
Cor. Zeer wel, Meester / Ich ga.
 Mr. And you, Benjamin, dispose me thole Merchandizes together.
Mr. En ghy Benjamin schickt wy die koopmansgoepen te samen.
 B. Must we let these bales stand there?
B. Moet men die balen daar laten staan?
 Mr. No: draw them unto that corner.
Mr. Neen: trecht haer in dien hoek.
 B. And all those packs?
B. En alle die pakken?
 Mr. You must bring them into the Warehouse.
Mr. Ghy moet die in 't Packhuys brengen.
 Ab. Master, there is the account which you demand.
Ab. Meester / daar is de reekeningh die ghy eyscht.
 Mr. You must go and carry it.
Mr. Ghy moet die gaan brengen.
 Ab. At what hour?
Ab. Op wat ure?
 Mr. Betwixt nine and ten; and ask whether he would that we should bring him any goods from *Franchfort* *Marts*? (or *Fair*?)
Mr. Tusschen negen en tien: en vraag hem of: hy wilde dat men hem eenigh goet wate de Franckfortse Messe soude brengen?
 Ab. I shall do it.
Ab. Ich sal het wel doen.
 Mr. Benjamin go not out of the shop: I must go out.
Mr. Benjamin gaat niet uyt de winkel: Ich moet uytgaan.

Jus.

Inf. *Maître N. N. Es de* *Maître N. N. Is the*
Maître in? *Master within?*

Ben. *Neen / Inf.* *Ben* No, Madam, he
fronts / Inf. *is gone out: do you please*
gaan: wilt u het te *to have any thing?*
hebben?

Inf. *Ich soude wel-* *Mrs.* *I would well*
ken schoon fack ge- *have a fine piece of*
streep Taffety willen *striped Taffety?*
hebben.

B. *Madam, have you*
heb ik een stuk *a mind to this?*

Inf. *Hebt ghy geen* *Mrs.* *Have you none*
van een ander couleur? *of another colour?*

B. *Wat wat vertoe* *B!* *Of what colour*
dat het u belieft, wat *you please; what do you*
lecht ghy van dit? *say of this?*

Inf. *Wat is een be-* *Mrs.* *This is better:*
ter: maar hoe sellen *but how shall we do*
wy het stellen wensde *concerning the price?*
de prijs?

B. *Madam, it is of five*
Madame / het is *gildersche ell.*
van vijf gilden de el.

Inf. *Ich kan dat op-* *Mrs.* *I can get it*
pen ander betere hoop- *cheaper at another*
krigen. *(place.)*

B. *Wat is de prijs* *B.* *That is the price*
met een woort: ghy *a word, you can not*
hant heb nergens beter *any where get it cheap-*
hoop krijgen. *er.*

Inf. *Hoe veel ellen is* *Mrs.* *How many ell-*
er aan dat fack? *are here in that piece?*

B. *Just twenty five.*
Just by en twint-
tygh.

Mrs.

Mrs. *To how much* *Inf.* *How veel be-*
doth that amount in all? *loopt het alles?*

B. *To an hundred* *B.* *Cor* *hondert en*
and five and twenty gil- *bij- en- twintigh* *gul-*
ders. *den.*

Mrs. *There is your* *Inf.* *Daar is u gelt /*
money, send it home *send het met de kuyper*
by the porter. *t'huys.*

B. *Very well, Madam,* *B.* *Seer wel / Inf.*
I thank you for your *fer / Ich bedank u*
money; when you have *voor u gelt / als ghy*
need of any things, we *wat van doen hebt / wy*
shall give you them *willen u dat goet hoop*
cheap. *geven.*

Mrs. *Farewell, a good* *Inf.* *Daar wel / gort*
day to you. *den dagh.*

B. *Madam, I am* *B.* *Madame / Ich ben*
your Servant. *u Dienaar.*

Cor. *Is the Master* *Cor.* *Is de Meester*
gone out? *vertgegaan?*

B. *Long since.* *B.* *Al ober lang.*
Cor. *The Post is not* *Cor.* *De Post is niet*
come. *gekomen.*

B. *Will you stay a* *B.* *Wilt ghy wat in*
little in the shop? I'll go *de winkel blijven? Ich*
to get my breakfast. *ga mijn ontbijt nemen.*

Cor. *I shall keep the* *Cor.* *Ich sal soo*
shop so long. *lang wel op de winkel*
hel passen.

B. *Go you now, I shall* *B.* *Gaat ghy nu;*
well attend the shop. *ich sal de winkel wel*
attendemen.

Cor. *Have you got* *Cor.* *Hebt ghy soo ras*
your breakfast so soon? *ontbeten?*

B. *Ich*

B. Ick misack soo veel beslagh niet.

Cor. Zijn 'er brieven niet te schrijven?

B. Wat moet u schrijven? 'er de Meester te hups komst.

Cor. 'Wat hier is veel leerboek.

B. Wat boekebrieven zijn 'er?

Cor. Spanish brieven.

B. 'Che niet arbeiden.

Cor. 'Wij hebben noot een uure ledigh te zijn.

B. 'Wij miscken ge duide hebben 'er langh niet te schrijven.

Cor. 'Wat is onse eenige hoop / dat uo noch eens Meesters kunnen worden.

B. Hier naar komst de Meester.

Mr. 'Is 'Abr. noch niet thuis gekomen?

Cor. Neen.

Mr. 'Heer 'u want mijn boek te leeren?

B. I der doe make lo great a doe.

Cor. Are there any letters to be writted out?

B. That you must fe before the Master comes home.

Cor. His here is much work for me.

B. What letters are there?

Cor. Spanish Letter.

B. You must work.

Cor. We have never one hour leasurable time.

B. We must have patience as long as we are Apprentick.

Cor. That is our onely hope, that we shall once become Masters also.

B. Look, there cometh the Master.

Mr. Is not 'Abr. com'd home yet?

Cor. No.

Mr. Do you know where Master S. L. dwalleth?

Cor.

Cor. Yes.

Mr. Carry him this bag of Duckatoons, and cause it to be told over before you.

Cor. I shall do so.

Mr. What a clock is it, Benjamin?

B. Master, I beleeve that it is about noon.

Mr. I must go to the Exchange; hath any body been here?

B. A Gentilwoman hath been here to buy a piece of striped Tassity.

Mr. What was she for a Gentilwoman?

B. She dwelleth next to Mr. J. W.

Mr. I do well know who it is. I go to the Exchange; send 'Abr. to me if he come presently.

B. I shall do it.

B. Thou art no sooner com'd in, Abraham, but must go out again.

Ab. Wherefore?

B. To go and find

Cor. Ja.

Mr. Brijnght hem dit sachje met Duckatoons / en doet het booz te over-tellen.

B. Ick sal soo doen.

Mr. Wat een clock is het Benjamin?

B. Meester / Ich geloof dat het omtrent middaggh is.

Mr. Ick moet na de Beurss gaan; is hier jemand geweest?

B. Een Zuffter heeft hier een stuk gestreepte Cassacas wesen kopen.

Mr. Wat was se booz een Zuffter?

B. Sy woont neffens den Heer J. W.

Mr. Ick weet wel wie het is. Ick ga na de Beurss. Send my 'Abr. indien hy haest komst.

B. Ick sal het doen.

B. Abraham, ge zijt soo ras met ingchoonan / of moet weder upt gaan.

Ab. Waarom?

B. Om de Meester op

op de Beurſe te gaan the Maſter upon the Exchange.

Ab. Dan ſal ich niet een oogenblich tijt hebben om een mont- bol te eten. *Ab.* Then I shall not have a moments time to eat a mouth-full.

A. Het iſt te laat om te ontuygen / ghy ſult te later middagmaal vonden: haalt u. *B.* It is too late to take a breakfast: thou shalt have the better dinner: make haſt.

Ab. Ich ga dan. *Ab.* I go then. *B.* Do you come ſoon again from the Exchange?

Ab. Seher ja. *Ab.* Truly yes. *B.* Have you ſeen the Maſter?

Ab. Ja / de Beurſe iſt ſcherp. *Ab.* Yes, the Exchange is almost don.

B. De Maſter ſal dan wel haalt weder kinnen. *B.* The Maſter ſhall then ſoon come back.

Ab. Ich geloof ja. *Ab.* I believe ſo. *B.* So much the leſs ſhall we ſtay for dinner.

Ab. Ja / indien het middag-maal. getert *Ab.* Yea, if dinner be ready.

B. Is de Juffrou niet opgegaan? *B.* Is not the Miſtris got up.

A. Weet ghy niet dat ſe wat ſieckelijch iſt? *A.* Do you not know that ſhe is ſomthing ſickly?

B.

B. That happeneth oftner. *B.* Dat gebeurt wel merr.

A. Where have you been this whole morning? *A.* Waar hebt ghy deſen heelen morgen gewest?

B. That Mr. N. made me ſtay two hours. *B.* Dien Heer N. heeft my twee uren doen wachten.

A. That is too tedious. *A.* Dat iſt te verdyetig.

B. I ſhall not come there again on a long time. *B.* Ich ſal in langh daar niet weder kinnen.

A. How do you know that? *A.* Hoe weet gy dat ik

B. It is because my things are made off with him. *B.* Het iſt om dat mijn ſaken met hem afgedaan zijn?

A. Hath he given you money? *A.* Heeft hy u gelt gegeven?

B. Did you not ſee that I brought it in with me? *B.* Hebt ghy niet geſien dat ich het mede bracht?

A. That is well. *A.* Dat gaat wel.

B. Lo it ſtrikes there one of the clock. *B.* Dier / het ſlaat daar een uur.

A. I ſhould well be willing that we ſhould eat. *A.* Ich ſoude wel willen dat wy al aten.

B. The Maſter doth not come ſoon as I thought for. *B.* De Maſter komt ſoo ras niet als ich geloofde.

A. Look there, he comes. *A.* Dier daar komt hy.

Mr.

Mr. Lustigh Jongens / is het eten ge-
rect?

Ab. Meester / ich ga
het de Maet brengen.
Ja Mr. het is baar-
digh.

Mr. Is mijn Drouw
ghekeet?

B. Ja.
Mr. Laat ons gaan
eten. Is Cornel. noch
niet gekomen?

Ab. Aen hy: maar
ich geloove dat hy haast
hier sal zijn.

Mr. Heer ghy alle die
Reeckeningen in order
geleght?

B. Ja ich.
Mr. Dat is wel.

Hier volgen meer t'Sa-
men - praatjes van
verscheyde saken.

Welch is 't gebuych
van 't geboulen?

Te onderscheyden
het heet van 't houde/
het lochtige van 't
dooze / het harde van
het weerce / het gladde
van het rouwe / en het
zware van het lichte.

Mr. Come Boys, is
the dinner ready.

Ab. Master, I go to
ask the Maid. Yes Mr.
it is ready.

Mr. Is my Wife
drest?

B. Yes.
Mr. Let us go to
dinner: Is 'Cor. net
com yet?

Ab. No: but I be-
lieve that he shall be
soon here.

Mr. Have you laid
all those Reckonings in
order?

B. Yes.
Mr. That is well.

Here follow more Confe-
sations of diverse
matters.

Welch is the use of
the Feeling?

To distinguish the hot
from the cold, the moist
from the dry, the hard
from the soft, the
smooth from the rough,
and the heavy from the
light.

Which

Which is that of the
Tast?

To distinguish the
sweet from the salt, the
sour from the bitter, the
unripe from the ripe, the
savourless, or that
which hath no tast, from
the sharp.

Which is the use of
the Smelling?

To smell (and so dis-
tinguish) the raw from
the roasted, the fresh
from the stinking.

What is the use of the
Hearing?

To judge of the
sound, the noise, the
voice, the cry, and of
silence.

Which is the use of
the Sight?

To distinguish the co-
lours (or things dyed)
as the white, the black,
the brown, the gray,
the blew, the violet, the
green, the red, and all
other colours.

Where is it that the
three inward Senses are
placed?

In the brains.

Welch is dat van de
smach?

Te onderscheyden het
soete van het soure / het
suure van het bittere / het
onripe van het rijpe / het
smakeloose van het scher-
pe.

Welch is 't gebuych
van de Reuch?

Te ruicken het rau-
we van 't geboulen / het
kerse van het stinken-
de.

Wat is 't gebuych
van 't Schoort?

Te oordeelen van 't
ghuydt / het gerucht /
de stem / het geschrey /
en van het stilstuygen.

Welch is het gebuych
van 't Gesicht?

Te onderscheyden de
kerwen / als het wit /
het zwart / het bruyn /
het grijs / het bleau /
het violet / het groen /
het root / en alle andere
colouren.

Waar is 't dat de drie
inwerlyche sinnen geseten
sijn:

In de hersenen.

B 2

Welch

Welch is de gemeene sin?

Die het beeldt aen neemt van een gesiene / gehooyde / geboride / gerooide en gesmaachte saach / en die dooz de dampen des slaaps bezeten zijnde ons in de ongevochtigheit laar.

Welch is de sin van de Inbeeldinge?

Die van 't verschil der dingen oordeelt / en de gedachten maacht.

Welch is de sin van de Oeugenisse?

Die de bekenissen der dingen opsluut / aan welcken wy willen gedencken.

Wat is het onderscheyt der werkingen van het waken en het slapen?

Dat droogt de hersenen / en dit bevochtigt die.

Wat betekenth het geentwen?

Lust tot slapen.

En het roucken?

Which is the Common Sense?

That which assumeth the image of a thing seen, heard, felt, smelled and tasted, and being possessed (or exercised) by the damps of sleep, leaveth us in an insensibleness.

Which is the Sense of the Imagination?

That which judgeth of the difference of things, and makes the thoughts.

Which is the Sense of Memory?

That which shutteth up the images of the things, on which we will think.

What is the difference of the operations of waking and sleeping?

That drieth the brains, and this moisteneth them.

What tokeneth the yawning?

Desire to sleep.

And the snoring?

A true

A true (or sound) sleeping? Een waarlijk slapen

When is it that men have hunger and thirst? Wanneer is 't dat men hunger en dorst heeft?

When the stomach is empty. Als de maag ledigh is.

From whence is it that men have the hicker (or hickap,) and do rise? Waar van komt het dat men den hick heeft / en rispt?

From that the stomach is full. Dan dat de maagh vol is.

And the loathing, nauhsating, or desire to vomit? En de walginget

Because that it is raw and unable to digest. Dan dat die raauw en onmachtigh is te vertieren.

What doth paleness (in the face) betoken? Wat betekenth de bleekheyt?

An evil constitution, and a weak state of health. Een quade gesteltheit / en een zwache gesontheyt?

And faintness, or looseness (of joints)? En de slappheyt?

A worn or tired out state of health. Een afgematte gesontheyt.

What is the cause of tooth ache or aking? Welck is de oorzaak van tant-pijn?

The rottenness of the gums. De verrottinge van het tant-bleesch.

What is it that præsignifyeth (or foresheweth) blindness? Wat is het tecken dat de blindheyt woort beduydet?

Het loopen der oog- The running of the
gen? eyes.

En dat van de doof- And that of deafness?
heyt?

Het ruyffen der oog- The noise of (or in)
ren. the ears.

Wat is de stuf ofte What is the Rheum?
sichtige?

Het af-bloepen van The flowing down or
bochtigheyt. distillation of moisture.

En de Amblyopig- And the Alima or
heyt? short windedness?

Het is een bezwaart- It is the difficulty of
heyt van adem te halen. drawing the breath.

Wat hulpmiddel is What remedy is there
'er tegen den juygh / op against the falling down
dat die de amandelen of the uvula, or the
van de keel niet te zeer Squinly, that the Al-
benaantwout? mons of the throat (or
ears) may not too much
straiten it?

Wat is wel te gorgel- That is to gurgle well.
kn.

Wat is de raauwe What is the Lientery,
Loop? or Coeliac Passion?

Het is een afsaanch It is a looseness or
die uyt raauwigheyt flux of the belly, which
komt / wanneer het comes from indigestion,
voetsel of geheel of ten and rawness, when the
deele niet gheoocht af- food comes away either
loopt. whole or imperfectly
decocted.

En de Druyck loop? And the Diarrhæa? It

It is the simple and Dat is een gemeyne
common loosness of the lossen afsaanch.
belly.

And the bloody flux, En de Roode Loop?

or Dysenteric? Dat is een Bloed-
It is a running out of gaanch.

Which is the begin- Welck is het begin
ning of the gravel and van het Gravel / ende
of the stone? van Steen?

That is the Difury or Dat is de koude pis.
difficulty of the Urin.

What is the highest Wilt is het hooghste
remedy against poyson? hulpmiddel tegen bet-
gif?

That is Treacle. Dat is de Dsakeel.
What is the Gout? Wat is het Piere-
rijn?

It is a flowing (or Het is een tusschen-
running) of a sharp bloepen van scherpe
humour which torments bochtigheyt / die de ge-
the joints of the mem- wrychten der leden
bers; and that on the plaecht / en dat Pant-
hands is called Cheira- eibel genoemt wordt
gra (or hand gout) and aan de handen / en
that on the foot, the Doet - eibel aan de
Podagra, or foot-evil. voeten.

From whence comes Waer van komt de
the Dropsy? Water-sucht?

From a water that in- Dan een water dat
terposedeth itself between sich tusschen vel en
the skin and flesh. blesch zet.

What is the Epilepsy Wat is de St. Jans-
(or St. Johns evil,) and eibel / ende qualickheyt?
its maladic? Dat

Wat is een sichte/
wenig versehen den van
de vallende sieke.

Wat is de Doozloo-
per van de Lamheyt
en Droectheyt?

Wat is de Kramp en
de Vertrekkingh.

Nora. Dooz de dooz-
gaende t' Samen-pzart-
jes, / ofie eenige andere
in dit Boekchen / moet
men niet drucken / dat
men daar dooz ymant
tot een Philosooph
ofie Medieus meyn-
te maken; men byengt
dese Dyaatjes maar by
volgens 't gemeene be-
grip der menschen / of
om discours halven /
en boognamenlijck /
maar tot onderwijst-
ge in de Talen / 't welck
het oogherck van dit
Boek is.

Van de Hooft-stoffen.

Daar zijn vier
Hooft-stoffen (ofie Ele-
menten) die de vier dees-
ten deses onderste ge-
schapene Werelts zijn/
waar wpt het geheel-El

That is a sickness that
differs little from the
Falling sickness.

What is the forerun-
ner of Lameness, the
Palsy and Apoplexy?

That is the Cramp
and Convulsion.

Nora. Men may not
here understand by the
foregoing Dialogues,
or any other in this
Book, that it is intended
to make men exact Phi-
losophers or Physicians;
but these Confabula-
tions are onely brought
in, according to the
vulgar apprehension, and
for discours sake; also,
most especially, for in-
formation in the Lan-
guages, which is the
design of this Book.

Of the Elements.

There are four Ele-
ments, which are the
four parts of this infe-
riour created world, out
of which the whole Uni-
versie is made (compos-
ed)

ed,) to wit, the Fire,
the Water, the Air, and
the Earth.

What is the nature of
the Fire?

To be very fine (or
subtil) but yet very hot,
and very light or en-
lightening.

And what is that of
the Air?

That is to be thin and
transparent, or shining.

And that of the Wa-
ter?

To be cold, flowing
or fluid, and fleeting or
running.

And that of the Earth?

That is to be very
heavy and very salt.

Is it then very certain
that all the jointly com-
posed bodies are made
of these four Elements?

They who busy them-
selves with opening of
things in their first prin-
ciple, according to the
common opinion, ob-
lige us to believe it, by

gemaakt is / te weten
het Duur / de Lucht /
het Water / en de Har-
de.

Wat is den aart van
het Duur?

Deer sijn te wesen /
maer nogtans seer heet /
seer lichtende.

En wat is die van
de Lucht?

Die is dun en dooz-
schijnende te wesen.

Ende die drs Wa-
ters?

Kout / vloeyend / en
blytend te sijn.

En die van de Har-
de?

Die is / seer zwaar
en seer vast te wesen.

Is het dan seer zeker
dat alle de t'samen ge-
selde Lichamen van dese
vier Hooft-stoffen ge-
maacht sijn?

Op die sich bemoeijen
met de dingen in haer
eerste beginsel op te los-
sen / na de gemeene opi-
nie / verplicheten ons
dat te gelooven / dooz
B 5 hare

hare dagelijche ervartheit : niet tegenstaende dat Sommige Zout / Swavel / en Quicksilver de Eerste Beginselken noemen.

Wat wat eynde zijn de Sterren in de vastigheit des Hemels geschapen gewordt?

Dat heeft geredt om de Werelt te verlichten / de donkerheden verduyvende / en om de beelten der Tijden af te meten / geuurig onrokkende.

Hoe veel Planeten telt men?

Seven / de Son / de Maan / Mercur / Venus / Mars / Jupiter / Saturnus.

Heeft de Maan haar aantwassen en afneming?

Neen / maar sy schijnt dat te hebben / na dat sy sich aan onse oogen vertoont / en recht of van ter zijden tegen de Son is gesit.

their daily experience: notwithstanding that Some do call Salt, Sulphur (or *Brimstone*) Quicksilver (or *Mercury*) the first principles.

To what end were the Stars created in the Firmament of Heaven?

That hath been to enlighten the World, dissipating (driving away) the darknesse, and to measure out the successions, or turns of times, continually rolling about.

How many Planets do they reckon?

Seven, the Sun, the Moon, Mercury, Venus, Mars, Jupiter, Saturn.

Hath the Moon her encrease and decrease?

No, but it seemeth to have so, for that it show's it self so to our eyes, and is placed right over or obliquely against the Sun.

How

How come the day-break (or *Aurora*) and the Evening-tide?

The one by the Setting of the Sun, and th'other by it's Rising.

Which is the cause of the change of Seasons?

That is the Sun; for it makes the Spring, the Summer, the Harvest (or *Autumn*) and the Winter, according to the places where it comes.

How are the Eclipses made?

By the interposition of a third, and the opposition of two heavenly bodies.

Are there diverse sorts of Stars?

There are, the one greater than the other; and experience let's us see every night, that there are severall Wandring Stars, but infinitely more fixed.

Hoe komen de Dageraad en den Avondsflout?

Deene dooz het ontbergaan van de Son / en d'ander dooz zyn eygaan.

Welk is de oorzaak van de verandering der Getijden?

Dat is de Son; want die maecht de Lente / de Somer / de Herfst / en de Winter / na de plaats en daar in hy sich viint.

Hoe geschieden de Verdupsteringen?

Dooz tuschen-sielinge van een derde / en de tegenstelling van twee Hemelsche Lichtmen.

Sijn 'er verscheyde slag van Sterren?

Daar zijn 'er / d'ene grooter als d'ander; en d'experientie doet ons alle nachten sien / dat 'er verscheyden Swaal-sterren / maar onegndigh meer vaste zijn.

B 6

A Dij.

Een r'Samen- spraack
nopende Wissel-Brie-
ven.

M. **S**iet / daar zijn
twee Wissel brie-
ven / die men moet doen
aan- nemen / bynght
haar die terstont.

K. Op wien zijn sy?

M. **D**e een is op
Mijn Heer N. en d'and-
ere op Mijn Heer L.

K. Wanneer moet
men die hebben?

M. **M**orgen / op dat
tyd bericht mochten
kommen geven aan onse
Opzienden of sy aange-
nomen zijn of niet.

K. Mijn Heer N.
heeft het woort van
aan- nemen gegeven /
maar Mijn Heer L. heeft
het geweigert.

M. **B**ynght die dan
by een Notaris.

K. **W**y wien?

M. **W**y Mijn Heer
D. en secht hem dat hy
't protest van dage ver-
werdige / want men

*A. Discourse concerning
Bills of Exchange.*

M. **L**ook, there are
two Bills of Ex-
change. which we must
procure (or get) to be
accepted; bring them to
them presently.

K. On whom are
they?

M. One is on *Master*
N. and the other on *Mr.*
L.

K. When must we
have them?

M. To-morrow, that
we might be able to ad-
vise our Friends whe-
ther they be accepted or
not.

M. *Mr. N.* hath given
his word for accep-
tance, but *Mr. L.* hath
refus'd it.

M. Carry it then to
a Notarie Publick.

K. To whom?

M. To *Mr. D.* and
tell him that he make
the protest ready to day
for we must send it
away.

a-way by the Post to-
morrow.

M. Have you been
this morning by *Mr. B.*
to let the Bill be accept-
ed, which we received
yesternight from Ant-
werp?

K. He hath told me
that he had received no
order about it, and that
therefore we should
stay till the next post.

M. We must keep the
Bill therefore till that
time, being there is no
danger.

M. See these other
Bills which are due,
carry them to the per-
sons on whom they re-
fect, that they may be
written off in Bank; it
is now already the fifth
day since their bills
were due.

C. *Mr. R.* hath told
me that he would write
it off this morning with-
out fail.

M. We must give a

moet morgen met de
Post dat wagh senden.

M. **W**est ghy desen
morgen by mijn Heer
B. geweest / om dese
Wissel te doen accep-
men / die wy gister-
about van Antwerpen
ontfangen?

K. **H**y heeft my ge-
seft / dat hy geen last
daar ober ontfangen
had / en dat men daar
op moest wachten tot
de naaste post.

M. **M**en moet de
Bijel dan bewaren tot
dien tijdt / dewijl daer
geen gevaar is.

M. **S**iet daar ande-
re Wisselen die verba-
len zijn / bynght die
aan de Personen daer
sy op luyden / dat sy in
Bank of- geschreven
worden; het is nu al
den vyfden dagh na 't
verbal haer bybren.

M. Mijn Heer *R.*
heeft my geseft dat hy
sonder misfen van dese
morgen die sou af-
schryven.

M. **M**en sal een
schek

schellingh moeten geven om dat te weten / niet byese van ons schade te doen / en indien hy dat niet gedaen heeft / soo sal men sijn niet byese moeten doen protesteren. Gaat dan na de Wanch / siet of hy sijne partje op ons reekeningh geschreven heeft / en hy gebreec bij dat / soo mist niet een protest van sijn byese te doen lichten.

K. Mijn Heer, ick home vernemen of de Wissel byese / die ick gister u liet / goet is of niet?

A. Hy is goet / ick sal haer aannemen / komt na de middaggh die weder halen.

B. Mijn Heer, siet / daar is een Wissel op u.

M. Laet ons die sijn: ick kan die als noch niet aannemen, ghy sult dat seggen aan mijn Heer T.

B. Mijn Heer, hy heeft geseght dat hy

shilling, to know it, for fear of loosing, and if he hath not done it, we shall before'd to protest his bill: Go then to the Bank, see whether he hath writ his Sum upon our account, and in case not, do not fail to cause a roteff of his bill to be drawn.

K. Sir, I come to see (enquire) whether the bill of Exchange, I left you yesterday, be good or not.

A. It is good, I shall accept it, come in the after-noon to fetch it again.

B. Sir, Look you, there is a Bill upon you.

M. Let us see it: as yet I can not accept it; you may say so to Mr. T.

B. Sir, he hath said that he could not say, and

and that he hath order to send it back accepted or protested.

M. Well, tell him that I shall accept it under protest for the honour of the bill, and of him that endors'd it.

K. Let us go to the Exchange, it is already begun.

M. Sr. do you any thing (by Exchange) to Leghorn?

G. Yes.

M. At what rate is (the Exchange?)

G. At 95.

Have you good bills, at this price?

Yes, I have the best of the Exchange.

I shall give 94.

What cannot be: In case I can do it at 95, will you give that?

No, I will give no more than 94.

Sr. Whill you that I make this partie (sum

niet kan wachten / en dat hy last heeft die weder te senden aangenomen of geprotestert.

M. Wel / seght hem dat ick die sal aannemen onder protest om de eere van den byese / en van die haer op den ruggh heeft geteheit.

K. Laet ons na de Weurs gaan / sy heeft al aangevangen.

M. Mijn Heer, doet ghy yet op Livorno?

G. Ja ick.

M. Tot wat prijs doet men dat?

G. Tot 95.

Hebt ghy goede byesen tot die prijs?

Ja / ick heb de beste van de Weurs.

ick sal 94 geven.

Wat kan niet zijn: Indien ick het kan doen tot 95 / sult ghy dat geven?

Nee / ick wil niet meer dan 94 geven.

Mijn Heer, tot 95 wilt ghy dat ick dese

Deze partie make ik
Deen.

't Is dan onmogelijk/
want de Wissel rijst.

Rijst die?

Ja zeker / mijn Heer.
Daar is niet aan ge-
legen; ick geloof niet
dat ghy meer sould
konnen krijgen.

Indien men het
quart gaf / sould ghy
dat konnen doen?

Geensins minder dan
ick geseyt heb.

Ich sal sien / maar
ick sie geen gelegenheit
dat men het sou konnen
binden: en indien ick het
binde / wat somme sield
op nemen?

Tot op twee of drie
duysent kroonen.

Mijn Heer, ick heb
2000 kroonen gedaan.

Tot wat prijs?

Tot 96.

Wat is wel; geest de
nante-rekeningh.

Siet daar is die.

Ich sal die tot uwtent
hengen.

Wringht die broegh.

or parcel) at 95?

No.

It is then impossible;
for the Exchange riseth.

Riseth it?

Yea assuredly, Sir.

That is of no impor-
tance; I believe not
that you could get
more.

If we should give you
a fourth (quart) would
you do it?

By no means less than
I have said.

I shall see, but I see
no opportunity to find
it; and if I do find it,
what sum will you
take?

To about two or three
thousand Crowns.

Sr. I have done
(by Exchange) 2000
Crowns.

At what price?

At 96

That is well; give
me a note of it.

Look there it is.

I shall carry it to your
house.

Bring it betimes.

At

At what a clock shall
I go to fetch the bills?

At three or four a
clock

Will you do another
sum on Paris?

Yes I have yet about
800 to draw.

Well, will you do it
at the same price?

I should have more;
for the Exchange riseth.

Pardon me, it falleth
rather.

Do it then at the same
price of the other.

I go to see if I can do
it.

That is done. What
sum is there?

There shall be about
800, as I have told you.

I shall presently go
and fetch the note to
your house.

I have good bills
upon *Lighorn* at a
good price.

I have no more to
give.

Op wat uur sal ick
de Wissel-brieven gaan
halen?

Ten drie of vier
uuren.

Wilt ghy noch een
partij doen op Parijs?

Ja ick heb noch ons-
trent 800 te trecken.

Wel / wilt ghy die
voor de selve prijs?

Ich sou meer moe-
ten hebben / want de
Wissel rijst.

Bergerst het my / sy
dant eer.

Doer het dan op de
selve prijs van de an-
dere.

Ich ga sien of ick het
kan doen.

Dat is gedaan.

Wat somme is 'er?

Daer sal ontrent
800 wezen / gelyck ick
u geseyt heb.

Ich sal de aantece-
keningh terstont tot
uwtent gaan halen.

Ich heb goede brie-
ven op *Livorno* tot
goede prijs.

Ich heb niets meer
te geven.

Mijn

Mijn Heer, ghy kond
dat naar uw goet-dunc-
ken doen.

Laat ons sien wat
prijs.

Het is wel hoogh/
ghy noemt dat goede
koop.

Wat is wel laagh.
Neemt het tot de
prijs die ick u geseyt
heb.

Wat is gedaen.
Kan wien moet men
de brieven doen beta-
len?

Han my / ofte last
van my geldende.

Hoe veel sult gy aan
my nu geven / en ick sal
dese seide partje van
Liborno intreken?

Ich sal u 91 doen
geben.

Het min dan 92.
Wat boozdeel sou daar
zijn? Moet men geen
dobbels. Mahelaardp-
gelden daar van beta-
len?

Daar is niets te
doen / men wil niet
meer dan 91 geben.

So you can do that
as you think good.

Let us see what price.

It is very high, you
call that good cheap.

That is low.
Take it at the price
of which I told you.

That is done.
To whom must we
cause the bills to be
paid?

To me, or to my ef-
fectual order.

How much will you
now give me, and I
shall draw in this same
partie (sum) from
Lephorn?

I shall cause that 91
shall be given you.

Not less than 92.
What profit should
there be of that? Must
we not pay for that
double Brokeridge (or
Brokers-money)?

There is nothing to
do, men will not give
more than 91.

Then

Then I shall keep it.

Ich sal dan die be-
waren.

*This that follows shows
how we should ask our
necessary things.*

Dit navolgende toont
hoe wy onse noodige
saken eyschen sou-
den

I pray, give me some-
thing for my break-
fast.

Give me a piece of
bread, if you please.

Reach me that white
bread.

Cut me some of that
great brown loaf.

Give me the crust,
give him the crum.

Give us some Bread
and Butter.

I would have stale
bread.

Buy us some wheaten
bread.

Let me taste the Ry-
bread.

Let me have some
meat.

I desire some flesh.

A good dish of stew'd
meat.

Ich bid u / geest mi-
wat booz myn ont-
bijt.

Geest mi een stuk
broodts / soo 't u be-
liest.

Laugt mi dat witte
brood.

Suyt mi wat van
dat groot bruyn broot.

Geest mi de kost /
geest hem de krum.

Geest ons wat
Water en Broot.

Ich woude ont bac-
ken broot hebben.

Koop booz ons wat
Gersten broot.

Laat mi het Rog-
gen broot proeben.

Laat mi wat spijs
hebben.

Ich verforche wat
bleesch.

Een goede schotel
van gesloofde spijs.

Een

En ſtukje vet Of ſe-bleeſch	A piece of fat beef:
Wel geſoute Of- bleeſch.	Well ſalted (or pow- der'd) beef.
Wringt my een klein beetje Schape- bleeſch.	Bring me a little bit of mutton.
Ich woude liever mager hebben.	I would rather have lean.
Laar my het hebben 'tzo gefruyt / gebaden / gehoort / gebachen / of gerooft.	Let me have it either fried, roſted, boyled, (toidden) baked, or broiled.
Koop booz my een ſchouder / half / boozt ofte bout Lam- bleeſch.	Buy for me a shoul- der, a neck, a breast or a leg of Lamb.
Gelieft M. G. my te helpen met een ſtuk van de Halfs lende.	Please to help me with a piece of that loin of Veal.
Een weging van de nier.	A little of the kidney.
Ich bidde / ſnijt my wat van de Demifoen- paſty booz.	I pray, carve me ſome of that Veniſon paſty.
Ich verlang na wat Appel-taert.	I long for ſome of that Applepy. (<i>taert</i>)
Een paar vrefche Doender Eieren.	A couple of freſh hen Eggs.
Een Kalkoen's Ey.	A Turkey Egg.
Wringt my een kop ofte koumerje koude Melch.	Bring me a cup or diſh of cold milk.

Reach

Reach me a ſpoon for to eat my boild milk with.	Langt my een lepel om mijne gehoochte Melch daar mede te eten.
Cut me a piece of old cheefe.	Snijt my een ſtuk oude kaas.
Bring here Pepper, Vineger, Salt, and a Sallar.	Wringt hier Peper / Wijn / Zout / en een Salaat
I love a diſh of fiſh, both Sea- and Rivier- fiſh.	Ich magh (wel) een Schotel Fiſch / beppe Zee- en Rivier-fiſch.
Boy, make haſte, and give me a glas of ſtrong beer, and to this Gen- tilman a glaſ of wine.	Zongen / rey u / en geeft my een glas goet Wier / en een glas Wijn aan dien heer.

Several

Several Letters.

Nortwick Ofsb. 1676.

MY loving Cousin,

I have understood that you shall come to be tumbled with my Master, therefore I let you know how you must live here: First, you must get up every morning at six a clock, and wash your hands and face, then rease your mouth, and rub your teeth, and then you must go into your chamber and pray; after that, you must come into the school, and hear a chapter read, and learn your lesson, then you go down again, and get for your breakfast a piece of bread and butter, and when you have eaten that, go again into the school, and say your lesson to the Master, and write till twely a clock, when the Maid calls us down to dinner; after dinner you go into the school again, and stay till half an hour past five, and then you play half an hour, and after that, you must core and read a chapter till the supper be ready, then half an hour after that, you must prepare you for bed: thus we live here, and I let you know this, to inform you thereof before hand, out of the true love which I bear you, as being

Your affectionate Cousin

L. S.

Ver.

Verscheyde Brieven.

Noortwÿck den 11 October, 1676.

Mijn lieve Neef /

Ich heb verstaan dat ghy hier by mijn Meester in de kost sult konen leggen / soo sal ick u laten weten hoe ghy hier leven moet; booz eerst / ghy moet alle morgen te ses uren opstaan / en wel twee handen en aangeficht wassen / als dan twee mont spoelen / en de tanden wÿsden / en dan moet ghy in u kamer gaan / en bidden / daar na moet ghy op school komen / en hooren een Capittel leesen / en leeren twee les / dan gaat gy weder benden / en kriegt tot twee outbijt een stuk Water en Broodt / en als ghy dat gegeten hebt / gaat gy weder op school / en segt twee les op aan de Meester / en schrijft dan tot twaalf uren / waermer de Meyd ons afroept om te konen ceten / na de middaghy komt gy weder op school / en blijft tot half ses / en dan speeld ghy een half uur / daar na moet ghy een Capittel konen leesen / tot dat het Avondmaal gered is / dan een half uur daar na moet gy u bereyden te bed te gaan: Aldus leven wy hier / en ick laat u dit weten / om u van te vooren te verwittigen / upt de oprechte liefde die ick u toebrage / als zijnde

Uwe toegenege Neef

L. S.

c. 11

Eerwaardige Vader /

Da voorgeaande aanbiedinge mijns ſchuldigen plichts / bedanke ik H. E. herrelych voos uwre tedere liefde tot wywaarts / en groote ſorge voos mijne opvoedinge. Ich verſloue mi tegenwoordigh / zchere kenniſſe in 't ſchryben bekonnen hebbende / aar u te vertonen deſe weprige letteren / zijnde de eerſte vruchten van mijn arbeid; en ich hoop in 't kort noch meer erbaren te zyn / en u foodanige blijcken van mijn toekomen te geben / welke te hemen ſullen geben dat ghy geen onkoſten en arbeid aan mi te vergeeffs gedaan hebt; Ondertuſſchen ſmeek ich dit in dank te willen aanvemen / als mi hem voozkornende / die in alles ſich bebluyticht H. E. contentement te geben / blyvende mi en altoos

*Beveerlyck den 15
Oktob. 1676.*

U. E. onderdanige Soon

A. L.

Haarlem in Hollandt, Octob. 15 1676.

Dierbare Broeder:

De voozſienigheyt onſe Lichamen voos een tijde afgeſcheyden hebbende / wijs ons aan hoe mi ons ober al daar mi komen te dzagen hebben: en de koſtelijke tijdt / die mi te herroepen is / moet mi met d'uyterſte blij gebzuken. Onſe gemorderen / welke nog van den anderen konnen woorden afgeſondert / moeten

den

Honoured Father,

My humble duty unto you presented, giving you hearty thanks for your tender love to me, and great care of my education; I make bold at this time, having gained a little skill in the art of writing, to present you with a few lines, being the first fruits of my labours; and I hope in a short time to be better accomplished, and to give you such an account of my proceedings as shall demonstrate that your cost and charges are not bestowed on me in vain. Mean while I humbly crave your acceptance of this, as coming from him who in all things studiously to give you content, being now and ever

Beveerlyck

Octob. 15 1676.

Your obedient Son

A. D.

Haarlem in Holland Octob. 15 1676.

MY dear Brother,

Providence having separated our bodies for a season, directs us also how to improve in every place where we come: and precious time, which never can be recalled, is to be made use of with our utmost diligence. Our minds which never can be separated, must therefore by our pens be constantly communicating to one another in such things

C

things

things, as may encrease our mutuall knowledge, and continue the testimonies of our reall affections to each other. You have the advantage of your native Country, a good air, great plenty of all things necessary, and especially the constant advice of our vertuous Parents: Idwell in a neat and cleanly City, among very civil people, have a due freedom, am indifferently well supplied, gain knowledge in Arithmerick, and Book-keeping, am in a way of attaining the methods of merchandizing, and correspondence in sundry parts of the world, with many other advantages: but that which must make both our enjoyments prosperous to us, is the gracious temper of our minds, and the blessing of God thereupon, which I heartily wish for us both, and so rest

Your most endeared Brother

D. B.

Utrecht, Octob. ij 1676.

Sir,

When I turn my thoughts and pen towards you, who have been my old Fellow-Student, in whose society I have had so much complacence, and from whose affable deportment, and free communication, such rare discoveries as might serve to enrich my mind above the tripe and common

berhalve dooz onse peunen geduurig met malhanderen discoureeen van foodainge saken / die onse onderlinge kennisse mogen vermeerderen / en de geruggeuiffen van onse oprechte genegenheden tot malhanderen continueeren. Sij hebt het voozdel van uw' Vaderlandt / een gesonde lucht / groote overbloeit van alle noodduft / en vooznaamlijch de geduurige heylsane raadt van onse vzoome Ouders. Ich woonie in een nette en reyne Stadt / onder vele Boggerlijche Luyden; geniete behoozlijche vyfheyt / woze redelijch vel onderhouden / neme toe in de kennisse van Cyffer-konst en Boechhouden / ben nu op den wegh van een stijl van koopmanschap te behouen / en cogrespondeentien in verscheyden Gewesten der Werelt / nebens veel andere voozdeelen; doch het gene onser bryde genot voozspoedigh moet maken / is de deughtsane gematigheyt onser gemoederen / en Godijs zegen daar op / 't welck ons beyde hertelijch toewenscheude / blybe

Uwe geaffectioneerde Broeder

D. B.

Utrecht, Octob. ij 1676.

Mijn Heer,

So wanneer ich mijne gedachten en penne t'uwaaerts wende / die mijn mede-Scholter zijt geweest / in wiens geselschap ich soo groot behagen hebbe geseheyt / mitsgaders dat leestelijch compositient / en die openhartige mededeelinge van foodainge rare ontdekkingen / wel-

C 2

he

he dienen mochten tot berrijchinge van mijn ge-
 moet boven den tranen en d'algemeene noot in der
 gener die sterft een gewoonlijke professie
 doen: soo moet ich boozwaer bekennen / dat
 de gedachtenissen uwer mijn rouwer genits
 met een frisse verbe overtrekken / en booz mi
 zijn een versachtende dauw en aangename
 reuch / waar dooz alle mijne sinnen berlicft en
 verquicht worden; en ich sou met seer groot
 gemak / en soet-bloepentheit den gantschen
 dach aan soodanigen Dziendt homien schryben/
 en oock mijne oogen bestraffen / by aldien dase
 in der nacht soo slaperigh mochten worden / dat
 daar dooz d'ommeegaugh niet soo waarden
 Dziendt belct / ofte genegenheden mijns ge-
 moets van hem souden worden afgewert. Och!
 hoe waaraechtigh bevind ich nu dat uwe woop-
 den zijn / te weten / dat de rechte Philosophie
 ofte wijsgierigheit hoben all' het gout in In-
 dien te waardeeren is / en dat de edle deelen des
 gemoets te berrijchen alle de cabinetten van
 Zwavelen / een tonne schats / daar de generie
 man zijn Godt van maecht / verre te hoben
 gaat. Doch dese mijne beknopte Brief wordt/
 dooz de enghheit ofte kortheit des tyds / die
 mijne werchelijke gedachten gebaungen neemt/
 hinnen dese nauwe paalen bepaak / welke my
 sterft toelaten H. E. beken te maken dat de
 ydele ommeegaugh der meeste menschen alhier/
 en de vertwertheit der smibbelingen in de Scho-
 len / nebens de berheffing van hinnen School-
 geleerde Godt geleertheit / en de bepalinge van
 de wydelustige en edle geest des menschen bin-
 nen

common Notions of Vulgar Pretenders, I must
 acknowledge, that the Remembrances of you
 are a fresh tincturing of my ruder Genius, a
 mollysing dew and a greatfull odour, enamouring
 and delighting all my senses: and I could write all
 day to such a friend with the greatest facility and
 fluency, and blame my eyes alio, it at night they
 should encline to such a drowsiness as should pre-
 vent my converse or restrain the motions of my
 mind from your dear self. Oh how true do I now
 find your words, that true Philosophy is to be pre-
 ferrd before all the gold in the Indies! and the en-
 riching of the noble parts of the mind superlati-
 vly exceeding all those cabinets of Jewels and
 tons of treasure which vulgar spirits make their
 God. But this short Epistle is, through the straits of
 time which imprison my active thoughts, to be
 confined within those narrow bounds, which
 onely permit me to tell you, that the vain conver-
 sation of most men here, and the confusdness of
 their janglings in the Schools, with their advan-
 cing of their Scholastical Theology, and confining
 C 3 the

54 d'Engelsche en Nederduytsche

the vast and noble spirit of man to an *Aristotelian* Philosophy, have rendred all my hopes for advantages from the Academy unusefull and uncomfortable; (I wish 't were better with you in *England*) hereupon I betake my self to a more retired state, wherein my mind is transcending all those other seeming substances, but real shadows: Yet can I never live so abstractedly from other men and things, but that I must still retain in the more intimate recesses of my thoughts, your worthy self; to whom I am.

Ever obliged

R. E.

Severall Letters and other things pecnliary relating to Merchandize.

One friend counselleth another how to proceed well in merchandizing which he hath newly begun.

The superscription.

To my esteemed good Friend *Mr. B. L.* Merchant in *Amsterdam*.

MY dear Friend *B. L.* having heard that you have begun to trade for your self, and that you have taken upon you so great and weighty a calling as a merchant adventurer, I have thought my self bound as a professed Friend of yours, to congratulate you in your estate, and

to

A C A D E M Y.

55

met de palen van een Aristotelische wijsgerigheid alle mijne gewenschte verhoogingen in d'Academie onnut en troosteloos hebben gemaakt: (ich wensche dat het *A. E.* in Engeland beter ga) hier op is het dat ich mij tot eenfamer plaats begebe / waar in mijn gemoet alle die andere schynbare wesen / doch wesentliche schaduwen / overtrek: echter evenwel kan ich van andere menschen en dingen soo afgescheiden niet leven / of ik moet noch in mijn aller-innerste eenfame gedachten gestadigh behouden twee eerbare Persoon / wien ich altijd verobilgeert blyve

R. E.

Verfcheyde Brieven en andere saacken, befonderlyck raackende 't stuck van Koopmanschap.

Eenen Vrient geeft den anderen raat, hde hy in sijnen handel die hy eerst begonnen heeft, wel voort sal varen.

Het opschryft.

Kan mijn hoogheachten en goeden vrient *Mr. B. L.* Koopman tot *Amsterdam*.

Mijn geliefde Vrient *B. L.* ghehoort hebben de / dat ghy voer u selfs begonnen hebt te handlen / en dat ghy soo grooten en gewichtigen beroep aangenomen hebt / een Koopman avonturier te wesen / heb ich mij als verbonden geacht / mij als u. i. vrient uytghebende

C 4

111

in uwen staat te verblijden / en u. l. de beste raet te geben dat my mogelijk is / tot brer uytboeringe van uwen handet. Laat my **H. E.** dan in 't eerste raden / dat ghy u niet al te seer en spoet om rijk te worden / want Salomon segt / die sich haestet om rijk te worden, sal met 'er haast tot armoede vervallen. Siet ten eersten wel toe / dat ghy de vyfde Gods hebt / hem souder op houden dach en nacht dienende / en laat oock de zorgen van dit leven. u van geen gebreke der plicht die ghy Godt schuldigh zijt / beletten. Weest niet al te gierig om al te veel te doen te hebben; want grooten koophandel verooftaacht een mensch haast rijk of arm te worden. Van de onsekerheyt en verganclychheyt van aartsche dingen sult ghy u versekeren / en sterch in den geloove en hoope van het eynighe leven wesen; want kooplieden loopen groote prijckelen / vyfren / en abouturen / en moeten dickwils groote verliesen dragen; en soo ghy dat geen fundament doot het toekomende leven gelegd hebt / waar 't mogelijk dat ghy hier al te mets sulche veranderingen soude ontmoeten die u harte souden doen zidderen en beven. Wat ghy by der hande neemt of doet / weest versekerd dat ghy alle menschen recht doet; want het beurt selden dat vorderen met onrecht verkeren / langh voozpoedigh zijn. Ontroof den Prince van zijn Colken niet; want een pondt op die manere gewonnen / kost dickwils wel tien. Wandelt niet met bedyegelyche / valsche / of dat geen koopmans waar en is. Houdt recht gewichten / gelyche wagen / en wettige waten. Recmt gorde acht van al het gene ghy in uwen

to give you the best advise I can for your better managing of your affairs. First therefore let me advise you, not to bee too hasty to be rich, for Salomon sayth, *he that hasteth to be rich shall suddenly come to poverty.* Be sure, in the first place, that you fear God, and serve him incessantly night and day, and let not your cares for this life hinder you of doing any part of your duty to God. Be not too greedy of falling into much business; for great merchandize soon makes a man either rich or poor. Acquaint your self much with the uncertainty or fading condition of outward things, and be strong in faith and hope of eternall life: for Merchants run many hazards, fears, and adventures, and often undergo great losses; and if you have not a foundation laid up for the life to come, you may possibly meet somtimes with such changes here, as may make your heart to quake. Whatsoever you take in hand or do, be sure to deal justly with all men: for ill gotten goods seldom prosper long. Rob not the Prince of his customs: for many times a pound that way gotten costs ten. Trade not in deceitful, unmerchantable, and false wares. Keep just weights, equal balance, and lawfull measures. Take good notice of all that you receive in, and pay out, in

C 5,

the

the way of your trade. Keep your books and accounts exact and in good order: for therein stands much the credit of a merchant. Be often perusing your books, acquaint your self with your estate: for many through neglect of that have not onely been undone, but greatly disgraced. Adventure no more at any one time than what if you lose you can by Gods blessing bear. Make your adventures in many parcels, that if one should fail the other perhaps may help the loss. Take heed with whom you trade, and whom you trust. Trust no man but try him first. And seek not without great necessity to be credited of others: for the more you stand on your own feet, the less care and more honour you have. Be not lightly surety for any, for many thereby suffer great damage: neither lightly desire any to be surety for you: for one good turn will ask another. What you have once promised be carefull to perform: for merchants suffer much by not keeping their word. When therefore you have payments to make, provide in time, have the sums and days in continually remembrance. Relie on no other man to the last for your own payments: for so you may be deceived and crack your own credit. Be as carefull as may be not to trade above the compass of your stock. Leave

not

handel ontfangt en uyt geeft. Houdt uwe boeken en reekeningen bequaam en in goede orde: want daar bestaat d'erre van een koopman grooteleych in. Oefnest uwe boeken dickwils / maecte dat ghy uwen staat wel kent / want dooz het versumpen van dien / zijnder veele niet allernlijch bedrogen / maar in groote schade verballen. Waaght op eenen tijt niet meer / dan soo ghy het quaamt te verliesen / ghy dooz Godes zegen soude konnen dragen. Waecht dat het gene ghy abontuurt in veele gedeelten op / op dat soo d'ene quam te berongelucken / het andere de schade mogelijk soude konnen helpen dragen. Diet tot niet wien ghy handelt / en wien ghy vertrouwt. Vertrouwt niemant / of pfoeft hem eerst. En tracht ooch niet sonder groot gezeck van andere vertrouwt te worden: Want hoe vaster ghy in u eygen schoenen staet / hoe minder sozge / en hoe maerder eere ghy sijn hebben. Weest dooz niemant lichtelijch sozge; want veele lyden daar groote schade dooz: versocht ooch niemant licht sozge dooz u te blijven; want d'ene vrientschap eyscht den andere. Weest sozghbuldigh na te koden dat ghy eens belooft hebt: want kooplieden lyden groote schade / dooz dien sy haar woort niet en houden. Daarom wanneer ghy enige betakinge te doen hebt / versozght het in tijdt: de soumen en verballen altydt in u gedachten hebbende. Verlaet u tot op het lest op niemant wegens u betalinge: want daar dooz soude ghy konnen bedrogen worden / en u eygen geloof breken. Weest soo sozghbuldigh als 't mogelijk is / boven de streck van u vermogen niet te handelen.

C 6

Deler.

denken. Maar utwe dingen niet te veel op andere
 staan; maar hebt 'er selve een gestadige oogte op.
 Gaat in ulven d'acht / noch boden ulven staat /
 noch al te veel onder ulven staat: maar houdt u
 in de middel weg; op dat ulve conscientie niet
 gequetst in woerde / indien op quaant te faille-
 ren. Weet u erre liever als rijkdom. Tracht
 niet dooz; soo veel vertrouwt te worden als ghy
 hond. Als ghy wintse gedaan hebt / looft Godt
 en gedencht den armen. Weest niet overbadingh;
 want dat is bereckende: noch te gierigh; want
 dat is berachtelich. Houd altyt een deel en dooz-
 luchtigh gemaet / dooz een goed verstand geleyd
 zijnde. Besluit quaar geselschap dooz alle mid-
 delen / en onder andere dingen wacht u dooz
 paarden / wijn / en vrouwen; dewelcke vele
 jonge kooplieden bedorven hebben. Ziet een
 frecheren tijt om gemeenelich t'huys te wesen /
 en soo 't moogelich is / set niemant te kur op
 gesette tijden. Verheert op de Weerse en andere
 plaatsen daar kooplieden by een komen: want
 of wesen verroozsaacht sonder dat een mensche
 in twyffel getracken woijt. Zoo ghy dooz an-
 deren handelt / doet; dooz haer als dooz u sel-
 ven: daar dooz berijst ghy vrienden en een
 goeden naam. Weest berfcherer dat utw adijst
 goet is / of laet het verambert woeden: en
 waanneer 't recht is / konit het sonder missen na.
 Reekent beekijst met u Meesters of koopliu-
 den: want hozte recheningen verroozsaachten lan-
 ge vrientschap. Daar zijn ongetwyffelt vele
 andere dingen die noodigh zijn waargenomen te
 woeden / die ny onmogelich zijn te bedencken;
 quaar tijdt en erbaretheit sullen u die wel kee-
 ren.

not your busines too much to others, but have
 a continual oversight of it your self. Live not in
 fashion either above your rank, or too much in-
 ferious to it: but keep in a middle way, so as your
 conscience may not be wounded if you should
 fail. Love more your honour than riches. Seek not
 to be credited for all that you can. When you have
 gained, praise God and remember the poor. Be
 not prodigal, for that is wasting: nor yet nig-
 gardly, for that is bale. Keep still a noble and ge-
 nerous mind guided by a good understanding.
 Shun by all means evill company; and among
 other things take heed of horses, wine, and wo-
 men, which have been the overthrow of many
 young merchants. Have a certain time ordi-
 narily of being at home, and miss no man if it
 be possible at time appointed. Frequent the Ex-
 change and meeting places of merchants: for ab-
 sence makes a man sometimes suspected. If you
 deal for others, do for them as for your self; you
 thereby gain friends and reputation. Be sure your
 advise be good, or have it altered, and when it
 is right follow it punctually. Reckon often with
 your Masters or Chapmen, for short reckoning
 makes long friends. There are many other things
 doubtless, which are needfull to be taken care of,
 which are not possible for me to think on: but

time

time and experience will teach you them: And think it not strange if you learn something by shame and loss: for things so learned usually are best remembered. So hoping that mine advise to you herein shall not be altogether cast off, I leave you to God; and rest,

Your faithfull Friend

D. G.

Sir, It may perhaps yield you content to understand, that within a few days several Merchandizes are come into this Citie, which a while since you desired to have: You do undoubtedly well know what they be. Write me then if you have inclination thereto: and also how much: but do it without delay, because I do very well know, that men shall have all things cheaper in the beginning then in the sequel (or following part) of the sale, which men shall make thereof. As to the Merchandize which you last offerd me, I have (consulted) laid it over, that I shall not find my Account (or get what I aimed at) therein: but I inform you of Mr. N. who hath confessed to me, that he wished to have the same, in case you will exchange with him for other goods which he hath; which do vend very well. Heere you see all that at present I have to say; I beseech you to answer with the first, and always to be assur'd of my Friendship.

Sir,

Your most humble and most
obedient Servants.

For

ren. En denckt het niet hcermt te wesen / dat ghy pets dooz sehnde en sehnde leert: want dingen op die wijsse geleert / werden best onthouden. Dus hoopende dat sijner raat aan H. X. in desen / in 't geheel niet verwoopen sal worden / beveele ich H. X. den hcerre / en blybe

H. getrouwen Dient:

D. C.

MYn Heer,

Ghy sult misschien vernoght zijn van te verstaan / dat zedert eenige dagen in dese Stadt bescbepde koopmanschappen gekomen zijn / die ghy ober eenigen tijd wenschte te hebben. Ghy weer sonder twijffel wat dat is. Schrijft my dan soo ghy daar toe geneegen zijt / en oock hoe veel; maar doet dat sonder uytstel / om dat ich seer wel weet dat men alles beter hoop hebben sal in het begin / dan in 't vervolgh: van 't berkoopen / dat men daar van sal doen. Wat belanght de koopmanschap die ghy my laetst aanbodt / ich heb overgelept dat ich daar in mijn rechenning niet sal vinden; waar ich wijsse H. aan Mijn Heer N. die my betuyght heeft / dat hy deselve wenschte te hebben / ingeval ghy een ruglingh met hem wilt doen booz andere saaken die hy heeft / die seer wel verhorje worden. Diec hier alles wat ich u tegenwoordigh te seggen heb. Ich bid u met den eersten te antwoorden / en altijr van mijne Dientschap verseckert te zijn. Ich ben

Mijn Heer.

Uwen ootmoedigen en on-
derdanigen Dienaar.

Aan

Aan Sr. J. F. in Genoua.

Myn Heer,
 In antwoort van **U. E.** aangename van
 den 21. postato dichte desin / dat het kasje met
 2. Ps. Armozijne / ghemincert en ghemercert
 S. 18. No. 5. wel hebbe ontfangen; soo oga de
 selve sal geopent hebben / werdt **U. E.** de dcught
 en qualiteyt geadviseert / en sal geen koopers
 verslymen. Doch alsoo den tegenwoordigen wa-
 ren. Doxlogh groote schaarsheyt van golt
 maecht / soo hervoutz noch al lange tijde sal moe-
 ten wachten eer de selve sal konnen beuisiceren;
 't succes werdt **U. E.** geadviseert.

De twee Wissel-brieven ten laste van Monfr.
 B. L. van 500. Daald. waar van **U. E.** de ac-
 ceptatie hebbe gecommunicert / zijn mij ter
 beghoofliche tijde in Banco afgeschreeven / waar
 van **U. E.** op sijn rekening courant hebbe gecre-
 diteert vooz gulden 1301 : 4 : 8. met de agio van
 Bankgelt 2 4. per cento / waar vooz mijn ge-
 liefte te debiteren om d'aancoot te konnen zijn.
 Woogders in Negotie geen veranderingh / mijn
 referrende aan d'ingestoote Prijs-Courant/
U. E. eenigh profijt daar in sijnde / ben bereydt
 met **U. E.** aan te gaan / waar mede na cozdiale
 groetenij Godt in genade beboelen.

T. P.

In Amsterdam, den 15.
 February.

A20

Per Mr. J. F. in Genoua.

Sr.
 These serve for answer of your acceptable (let-
 ter) of the 21. post; that I have well received the
 small chest with 2. Pieces of silk Taffety number'd
 and mark'd S S No. 5. as soon as I shall have open-
 ed the same, the vertue and quality thereof shall
 be advised you: I shall omit no buyers; yet being
 the present heavy warr makes great Scarcity of
 money, I beleve I shall before'd to stay a longer
 time ere I shall be able to do any good with the
 same; but you shall be advis'd of the success.

The two Bills of exchange charged upon Mr.
 B. L. of 500 dald, of which you have communi-
 cated the Acceptance, are written off to me in
 due time: for which I have credited you in your
 Reckoning courant for gilders 1301 : 4 : 8
 with the agio of Bank money at 4 1/2 percent: wherefo-
 re please to make me debtor, that we may agree
 in one. Further, in trading is there no alteration?
 I refer to the enclosed Price Courant; if you see
 any profit therein, I am ready to concur with
 you; wherewith, after cordial salutations, recom-
 mend you to God in mercy.

Amsterdam March the 15. 1676.

20

To Mr. P. C. in Milain.

Sir, The above is copy of my last; since which I have been without any of your acceptable Letters; wherefore they will come the sooner: I will not doubt but you shall have had effected the orders for the buying in of the chest of gold-thread, which being done, please not to fail to send it me over with the very first; being there is a great longing for it, and the sum thereof you may please to draw over Lyons with order on Paris upon Mr. N. N. where I have given the requisite orders for the honouring of your bills.

The Product of my cloth which is sold, that will now in a short time be due, please to bestow in a Bale of silk, 1/2 Tram and half organisa, at the price you last advised.

I will hope that you shall have sold the Russian Leather; if not, I desire you let no occasion, be neglected.

Your orders concerning the buying in of 10 Bales of Pepper, have not yet been able to effect; sith the same, contrary to all mens opinions, went higher in the Companys sale in the Respective Chambers of these Lands, than men had thought: but I believe that in 3 or 4 weeks the same shall be to be had at the limited price; wherein I shall let no opportunity slip.

The Convoy to Cadix, Leghorn and Smirna is granted against ultimo Junij: if you have any thing

Aan Sr. P. C. in Milaan.

Myn Heer, 't Dovenstaande is Copia van mijn laatste / t'febet bevindende myn sonder H. E. aangenaame Brieven / dat d'ijc te hogter sal zjn: ich wil niet twyffelen of H. E. sal de ordjes tot den Inkoop van het kinstje Gout-djaat g'effectueert hebben / 't welck geschiedt zijnde / g'leest niet te manquee ren om my op het alder vroechtijde over te senden / alsoo daar groot verlangen na is / en 't beloop daar van kan H. E. sich p'bealceren te trecken over Lions; met ordje op Parijs in Sr. N. N. alwaar de noodige ordjes gegeven sijn: de om H. E. Brieven te honoreeren.

't Probenn van mijn verkofte Takens / dat nu met den eersten staat te verballen / g'leest te besiden in een Baaltje Zijde; Tram / en half Organisa / ten prijse als H. E. laatst hebbe g'adviseert.

De Aucten wil bertrouwen dat H. E. sal verhoft hebben / soo niet / verfochte geen occasie boozhy te laten gaan.

De ordjes nopende den Inkoop van 10. Baken Peper hebbe booz als noech niet konnen effectueren / alsoo (tegen alle opinie) de selve by de Compagnie in de respectie Kameren van dese Landen hooger zjn gelopen als men g'est hadde; maar vertrouwde naar verloop van 3 a 4 weechen noech tot de gelimiteerde prijs sal konnen gemaacken / daar in geen gelegentheyf sal laten boozhy gaan.

't Convooy van Cadix, Livorno en Smirna is toegestaan tegens ultimo Junij, soo H. E. p'etst heeft te commanderen / sal deselve op het alder naer;

68 d'Engelsche en Nederduytsche
naarlijgste observeeren. Voorder in Negotie
als by de ingesloote Prijs Courant sal können
sien / waar aan inproferere: waar mede &c.

G. S.

In Amsterdam, den 12 Maart, 1676.

London, ady den 17. Octob. 1676.

Myn Heer,
Mijn seben jarigen dienst voleyndicht heb
bende / ben nu beginnende in de Werelt Negotie
te doen booz mijn selben; en weteude dat mijn Aec
ringe veel op kennisse steunt / soo neme de stoutig
heyt mijn voorige bytentschap met **U. C.** te ver
uilenwen / verhoepende / inden het in **U. C.** macht
te / my eenige bytentschap daar in te betwijffen / dat
U. C. nu wter ste doen sult / (om de liefde die **U. C.**
my toedjaaght) om my te helpen / en het gene **U. C.**
daar in doen sult / sal aangenaam zyn aan
U. C. dienstwillige Dienaar

A. Q.

WISSEL-BRIEVEN.

Exon ady 1. December 1676 voor 300. pont
Sterling a 35 Schellingen en 6 groot Vlaams.

Op dubbel usf betaalt desen mijnen ersten
Wissel-byief aan Sr. D. C. ofte oydere / by
hondert pouden Sterlinech / a byff en dertigh
Schellingen / en ses groot Vlaams / de waarde
van Sr. J. B. en stelt het op mijn reekening als per
adbyff /

U. E. Vriant

P. P.

Aan Sr. H. Koopman
tot Amsterdam.

In

ACADEMY. 69

thing to command I shall observe the same most
diligently, Further it is in trading as you may see
by the enclosed Price-courant; to which I refer my
self; wherewith &c.

G. S.

Amsterdam March the 12. 1676.

London, Octob. 17. 1676.

S^R,
Having finished my seven years Apprentiship;
am now entering into the world for employment
for my self, and knowing my Trade depends upon
acquintance, I make bold to renew former friend
ship with you; hoping, if it lies in your power,
to do me any kindness therein, you will (for the
love you bear to me) do your utmost to help me,
and what you shall do therein shall be acceptable
to

Your Servant to command

A. Q.

BILLS OF EXCHANGE.

Exon the 1. December, 1676. for 300 pounds Ster
ling at 35 Shillings and 6. groot Flemish.

AT double usance pay this my first Bill of Ex
change to Mr. D. C. or order, three hundred
pounds Sterling at thirty five Shillings six groot
Flemish for the value of Mr. J. B. and place it to
mine accompt as per advice.

Your Friend

P. P.

To Mr. H. A. Merchant
in Amsterdam.

In

In *Amſterdam*, the 5. of *June*, 1676. for 100.
pounds *Stylings*.

AT ten days ſight, not having received my firſt,
pay this my ſecond Bill of Exchange to Mr. *A.*
B. or order, one hundred pounds *Stylings*, the
value received here of Maſter *N. H.* make good
payment, and place it to accompt, as per adviſe.

Your loving Friend

E. M.

To Mr. *G. A. Merchant*
in *Hamburgo*.

An Assignation.

MR. *O. N.* be pleaſed to pay to Mr. *D. H.* or to
the bearer (*ſhower*) hereof, eight hundred and
ſixty *gilders*, and it will be as ſatisfactory as pay'd
to my ſelf, (or, and it will prove to you good payment
againſt me.)

I. W.

In *Middelburg*, the 6.
June, 1676.

A Bill of loading (Connoſſement) after the
Dutch manner.

SHIPPED by the grace of God in good order, and
well conditioned, by *Robert Merchant*, in and
upon the good Ship, called the *Palm-Tree*, whereof
is Maſter under God for this preſent voyage *Wil-*
liam Goodman, and now riding at anker in the *Maſe*
by

In *Amſterdam*, den 5. *Juny*, 1676. voor
100. pont *ſterlings*.

Ten dagen naar ſicht / mijn eerste niet heb-
bende outfangen / betaalt dese mijnen tweede
Wissel-Brief aan Sr. *A. B.* ofte *ordere* / houder
ponden *ſterlinghs* / de waarde alhier om fangen
van Sr. *N. H.* doet goede betalinge / ende ſicht het
op recheninge / als per advijs /

U. E. beminde Vrient

E. M.

Aan *S. G. A. Koopman*
tot *Hamburg*.

Een Assignatie.

SR. *O. N. H. C.* gelieve aan Sr. *D. H.* ofte aan
toonder deses / te betalen acht hondert en vijf-
tigh *guldens* / ende het sal *H. C.* tegens my boog
goede betalinge verſtrecken.

I. W.

In *Middelburgh*, den 6.
Juny, 1676.

Ren Connoſſement (A Bill of Loading) na de
Engelſche manier.

Ick *Willems Goetman* van *Dordrecht*, *Schip-*
per naast *Godt* van mijnen *Scheps* / genaamt
De Palm-Boom, als nu ter tijdt gereed leggende
in de *Maas* by *Rotterdam*, om met den eerste
goeden *winde* die *Godt* verkeeren sal te zeylen na
Rouaan,

Rouaan, alwaar mijn rechte ontladinge zijn sal / oirsonde ende bekenne dat ich ontfangen hebbe onder den Oberloop van mijn boozs. Schip van n. Robbert Koopman, te weten: M: W: ten Daelen Tychten / al dzoog ende byl geconditioneert / ende generacht met dit boozstaande merk. Al het welcke ich beloobe te leveren (w: dien my Godt behouden reysk verleen) met mijn boozn. Schip tot Rouaan boozs: aan den eerfame Joannes Liever; ofte aan sinen Facteur ofte Ge-deputeerden / mitz my betaleude booz mijn Dyacht bay dit boozs. Goet vijf en twintigh guldens Hollands gelt / ende de aberge va der nsantien van der Zee. Ende oen dit te voldoen dat boozs. is / soo verbinde ich my selven ende alle mijn goet / ende mijn boozs. Schip met alle sijn toebehooren. In kennisse der waarheyt / soo hebbe ich dze Commissieenten hier af ondertoe-kenit met mijnen name / of mijnen schijber van mijneht toegen / al van eender inhoudt / het eene voldaan / de andere van getuer waerden. Geschreven in Rotterdam, den 20 dag van October 1678.

Willem Goetman.

Een Duytsche Obligatie voor Geld.

Ich ondergeschreven bekenne midts desen deughdelijck schuldigh te wesen aan den heer H. Q. de somme van acht hondert gilden booz constant geldt / by my R. V. tot mijn genoege ontfangen / welcke boozn. somme van acht hondert gilden ich aan hem of e Schoonder deses

beloo-

by Rotterdam, and by Gods grace bound for Roan, to say M: W: ten Bales of Russia Leather, being marked and numbred as in the margin, and are to be delivered in the like good order, and well conditioned at the aforesaid Port of Roan) the danger of the seas onely excepted) unto John Liever or to his assignes, he or they paying freight for the said goods five and twenty Hollands guilders, with primage and avarage accustomed. In witness whereof the Master or Purser of the said Ship hath affirmed to three Bills of Loading, all of this tenor and date, the one of which three Bills being accomplished, the other two to stand void. And so God send the good Ship to her desired Port in safety. Amen. Dated in Rotterdam the 20 day of October, 1676.

William Goetman.

A Dutch Bond or Obligation for money.

I Underwritten do acknowledge by these, really to be indebted to Mr. H. Q. the sum of eight hundred guilders, for ready money to my content received, by me R. V. which said sum of eight hundred guilders I do promise to pay to him or the Shower hereof without charges or damages at

D

the

the end of twelve moneths, precisely after the date hereof with the Interest of the same, according to four and a fourth part per cent in the year; untill the full payment. Hereto binding my person and all my goods, none excepted, setting the same open to the power of all Judges and Laws: In witness of the truth whereof I have signed the same with my own hand. Actum in *Amsterdam* the third of *November*, in the year sixteen hundred seventy six.

R. V.

A clearing of an accompt.

THis day the tenth of *November* 1676. have we *V. L.* and *B. H.* friendly agreed together, and have reckoned from the beginning to the end for certain disbursed moneys, and other things, which *V. L.* demanded and he remained indebted to me by the end of the accompt for the sum of 194. guilders, which I acknowledge to have received; and here with all our reckonings are dead and annihilated, and all that was standing out between us satisfied. Acted in *Amsterdam* in the house of *A. M.* in presence of *A. B.* and *N. L.* as witnesses, the tenth of *November*, 1676.

*V. L. B. H.**Words*

veloobe kost en schadeloos te betalen ober (waarf Maanden / waar dato beses prijs / met den Interest van dien / tegens hier en een quart per cento in 't jaar; tot de effectueele betalinge toe. Hier vooren verbindende mijn persoon ende alle mijne goederen / geen uytgesondert / stellen den deselve tot bedwang van allen Rechteren en rechten. In kennisse der waarheyt dit met mijn eygen handt onderteekent. Actum in *Amsterdam* den derden *November*, in 't jaar sestieng hondert ses-en-t'sevintigh.

R. V.

Een *AF* reeckeningh.

Op hupden / den tienden *November* 1676. zijn wy *V. L.* ende *B. H.* minnelijk ober een gekomen / ende hebben van alles afgerekent vooz verschote penningen / en andere saken / die ich *V. L.* was eyschende / ende hy wy tot slot van reeckeninge schuldigh bleef / vooz de somme van 194. gulden / welcke somme ich bekennens ontfangen te hebben; ende hier mede zijn alle onse reekeningen doodt ende te niet / ende alles wat wy met malhanderen hadden uytstaen / voldaan. Aldus gedaen tussen *Amsterdam* / ten huse van *A. M.* in de tegenwoordighheyt van *A. B.* ende *N. L.* als Getuygen / den tienden *November* / 1676.

V. L. B. H.

D 1

Woor:

Woorden van meest *Words of most use amongst*
gebruyck onder de *the Merchants.*
Kooplieden.

Adresseeren.	to Adress.
Agio.	l'Agio, advance of Bank money.
Arbeysloon.	Labourage.
Commissie.	Commission.
Comossementen.	Bills of loading.
Consigneeren.	to Consign.
Conboj.	Custom.
Courtage ofte <i>Maak-</i> lerp.	Brokeridge.
Dito.	The said.
Endorseeren.	to Endors.
Factuur.	Invoice.
Gouverno.	Government.
Haberj.	Loss or dammage in a Ship.
Wervisselj.	Change or recharge.
Lichter-huur.	Lighter hire.
Loob's gelt.	Pilot money.
Op s'icht.	At sight.
Provisie.	Provision.
Schuyt-huur.	Boat-hire.
Tol.	Toll.
Wacht.	Fraight.
Wfo.	Ufince viz. one months time to pay.
Wwaagj-gelt.	Weigh money.
Wwiffel.	Change, Exchange.

The

The Ten Commandments: De Tien Geboden:
Exod. 20: 1, 2, 3, &c. Exod. 20. 1, 2, 3, &c.

Their God spake all these Doe sprak God alle dese
Words, saying: woorden, seggende:

I Am the Lord thy God; which have brought thee out of Egypt, out of the house of bondage.

I *Ik* ben de Heere utweest
God / die u uit Egipten
land / uit den dienste
huisse uitgeleid hebbe.

The first Commandment.

Thou shalt have no other Gods before my face.

Dat eerste Gebod.

Op en sult geen andere
Goden voor mijn
aengesicht hebben.

The second Commandment.

Thou shalt not make unto thee any graven Image, nor any likeness of any thing that is in Heaven above, or that is in the Earth beneath, or that is in the waters under the earth: Thou shalt not bow down thy self to them, nor serve them: for I the Lord thy God am a jealous God, visiting [or who do visit] the iniquity of the Fathers, upon the Children, unto the third, and

Dat tweede Gebod.

Op en sult u geen gesneden beeld / noch enige
gelijghemisse maken van
't gene dat boven in den
hemel is / noch van 't gene
dat onder op der aerden is /
noch van 't gene dat in de
wateren onder der aerden is:
Op en sult u voor die niet
buigen / noch haer dienen;
want ik de Heere utwe
est Godt ben een puerig
Godt / die de misdaed der
Vaderen besochte aen de
Kinderen / aen het derde / ende
aen.

D 3.

aan het vierde lid der
geue die my haten/
en doe barmhertigheit
den duisenden der geue
die my lief hebben / ende
mijne Geboden onder-
houden,

Dat derde Gebodt.

Op en sult den Na-
me des Heeren uwes
Gods niet pdelijh ge-
bruycken; want de Hee-
re en sal hem niet on-
schuldig houden / die
sijnen Name pdelijh ge-
bruyckt.

Dat vierde Gebodt.

Gedenckt des Sab-
bat daegs / dat gij dien
Heiliget; ses dagen sult
gij arbeiden / ende al u
werk doen / maer des
sevende dag is de Sab-
bath des Heeren uwes
Gods / dan en sult gij
geen werk doen / gij noch
uw' Dione / noch uw'
Dochter / noch uw'
Dienst-knecht / noch
uw' Dienst-maegt /
noch u Dier / noch uw'
Dreemdeling die in uw'
Doorten is; want u
ses dagen heeft de Heere

fourth generation of
them that hate me, and
showing [see 1. then]
mercy unto thousands
of them that love me,
and keep my Com-
mandments.

The third Commandment.

Thou shalt not take
the Name of the Lord
thy God in vain; for the
Lord will not hold him
guiltless that taketh his
Name in vain.

The fourth Commandment.

Remember the Sab-
bathday, to keep it
Holy; six dayes shalt
thou labor, and do all
thy work, but the se-
venth day is the Sab-
bath of the Lord thy
God, (then) thou shalt
not do any work, thou
nor thy Son, nor thy
Daughter, nor thy Man
servant, nor thy Maid
servant, nor thy Cattel,
nor thy Stranger that is
within thy Gates; for in
six dayes the Lord made
Heaven and Earth, the

Sea,

Sea; and all that in
them is, and he rested
the seventh day, whe-
refore the Lord blessed
the Sabbath-day, and
hallowed it.

The fifth Commandment.

Honour thy Father,
and thy Mother; that
thy dayes may be long
upon the Land, which
the Lord thy God giveth
thee.

The sixth Commandment.

Thou shalt not Kill.

The seventh Commandment.

Thou shalt not com-
mit Adultery.

The eight Commandment.

Thou shalt not steal.

The ninth Commandment.

Thou shalt not bear
false witness against thy
neighbour.

The tenth Commandment.

Thou shalt not covet
thy neighbours House,
thou shalt not covet thy
neighbours Wife, nor

den Hemel ende de Aerd
de gemaecht / de Dier/
ende alles wat daer in
is / ende hij rustede ten
sevendē dage / daerom
segende de Heere den
Sabbath-dag / ende
heyligde de sēven.

Dat vijfde Gebodt.

Eert uwen Vader /
ende uwē Moeder; op
dat uwē dagen verlan-
gen in den Lande /
dat u de Heere uwē God
geeft.

Dat sesde Gebodt.

Op en sult niet
Dood-slaen.

Dat sevenste Gebodt.

Op en sult niet Echt-
brycken.

Dat achtste Gebodt.

Op en sult niet stee-
len.

Dat negende Gebodt.

Op en sult geen val-
sche getuygenisse spreken
tegen uwē naasten.

Dat tiende Gebodt.

Op en sult niet begeer-
ren uwes naasten Huys /
op en sult niet begeeren
uwes naasten Wif / nog
sijnen

D 4

zijn Dienst knecht / his Man-servant, nor his
 noch sijn Dienst- Maid-servant, nor his
 maegt / noch sijn Oxé, nor his Assé, nor
 Ofse / noch sijnen Esel / any thing that is thy
 noch het dat ihwes nae- neighbour.

Het H. Gebed, geschre-
 ven in *Matth 6* dat
 de Heere *Jesus Christus*
 sijne Discipulen ge-
 leert heeft, om aldus
 te bidden.

*The H. Prayer, written in
 Matth 6, which the
 Lord Jesus Christ
 taught his Disciples, for
 to Pray thus.*

O Afs Vader, die in de
 Hemelen [zijn] w-
 len Naem werde ge-
 heyligt / uw' Koninkrij-
 ke home / utwen wille
 geschiede / gelijk in den
 Hemel / [aloo] ook op
 der Aerden : ons dage-
 lijke brood geef ons he-
 den / ende vergeef ons
 onse schulden / gelijk ook
 wij vergeven onse schul-
 denaren : Ende en leid
 ons niet in verfoeking-
 ge / maer verlost ons
 van den boosheit : want
 ihwe is het Koninkrijke /
 ende de kracht / ende de
 heerlijkheid in der eeu-
 wigheid / Amen.

O Ur Father, which
 art in heaven, hallow-
 ed be thy Name, thy
 Kingdom come, thy
 will be done, as in Hea-
 ven (so) likewise upon
 the Earth : give us this
 day our daily bread,
 and forgive us our debts
 even as we forgive our
 debtors : And lead us
 not into temptation but
 deliver us from evil :
 for thine is the King-
 dom, and the power,
 and the glory, for ever,
 Amen.

The

The Creed.

Het Geloof.

I Believe in God the
 Father, the Almighty
 maker (or Creator) of
 Heaven and Earth; and
 in Jesus Christ his Onely
 Son, our Lord, which
 was conceived by the
 Holy Ghost, born of the
 Virgin Mary, suffered
 under Pontius Pilate,
 was crucified, dyed,
 and buried, and descen-
 ded into Hell.

I Ik Geloofe in God
 den Vader / den Al-
 machtigen Schepper
 des Hemels ende der
 Aerden ; Ende in Je-
 sum Christum sijnen
 eenig-gebornen Zone /
 onsen Heere / die ont-
 fangen is van den Hei-
 ligen Geest / geboren
 uit de Maegt Maria /
 die geleden heeft onder
 Pontio Pilato ; is ge-
 kruust / gestorven / ende
 begraven / neder gedaet
 ter Helten.

*That is: Continued in the
 state of the Dead, and
 under the power of death
 till the third day.*

The third day he aro-
 se again from the dead,
 he ascended into Hea-
 ven, and sitteth on the
 right hand of God the
 Father Almighty, from
 thence he shall come to
 judge the living, and
 the dead.

Dat is : Continuée
 in de stand der Doo-
 den, ende onder de
 magts des doots, tot
 op den derden dag.

Den derden dage we-
 derom op-gestaen van
 den dooden / op-gebaren
 ten Hemel / en sit ter
 rechterhand Godes des
 Almachtigen Vaders /
 van daer hij komen sal
 om te oordelen / de le-
 vende / ende de dooden.

I believe in the Holy
 Ghost : I believe an

Ik geloofe in den
 Heiligen Geest : Ik ge-
 D 5.

getoote een Heilige
 algemeine Christelijke
 Kerke / gemeenschap der
 Heiligen / vergevinge
 der sonden / opstandinge
 des vleeschs / ende een
 eeuwigh leven / Amen.

Holy Catholick Christi-
 an Church, the com-
 munion of Saints, the
 forgiveness of sins, the
 resurrection of the bo-
 dy and the live everla-
 sing; Amen.

Familiar Phrases.

Gemeene Spreekwy-
zen.

Phrases between a Go-
 verness and a young
 Gentlewoman.

Spreekwyzen tus-
 schen een Gover-
 nante, en een Jong-
 ge Joffer.

I Am very sleepy.
 Let me sleep.
 Do you sleep?
 Are you in bed still?
 Awake.
 You sleep too much.
 You are very sleepy.

I Ik ben zeer slaaperig.
 Laat mij slaapen.
 Slaapt gy?
 Bent gy nog te bed?
 Ontwaak.
 Gy slaapt al te lang.
 Gy bent zeer slape-
 rig.

Rise quickly.

Staa op met der
 haast.

Why will you not
 make haste?

Waarom wilt gy u
 niet haasten?

Are you up?

Zyt gy al op?

Is your sister up?

Is uw Zuster al op?

Take care; You will
 catch cold.

Zaag zorg / gy zult
 koude batten.

Blow your nose.

Snuyt uw neus.

Put on my Clothes.

Doe' mijne kleedereu
 aan.

Dress my head.

Zet mijn kap.

Take thath clean
 smock.

Neem dat schoon
 hemd.

Wash your hands.

Wasch uw handen.

Comb my head.

Kem mijn hoofd.

D 6

Lace

Lace me.
Help me.
Have you done?
Say now your Prayer.
Begin again.
Where is your Prayer

Book?
Bring your Bible.
Read a Chapter.
Read softly.
Spell that word.
You do not read welk
You read too fast.
You learn nothing.
You observe no-
thing.

You do not study.
You are idle.
You do not know
your leſſon.
There is your leſſon.
Why do you ſpeak
Engliſh to me?
Speak always Dutch.
Will you eat your
break-ſalt?

What will you have
for your break-ſalt?
Take your work.
Say what you will
have.
Shew me your work.
That is not well.

Rijg my.
Helpt my.
Hebt gy gedaan?
Zeg nu uw gebed.
Begin op nieuw.
Waar is uw gebede

boek?
Haal uw Bijbel.
Lees een Hoopittel.
Lees zachter.
Spel dat woord.
Op leest niet wel.
Op leest al te rad.
Op leert niets.
Op let nergens op.

Gy bebliptigt u niet.
Gy zyt lay.
Gy heut u teg niet.

Daar is uw Les.
Waarom ſprecht gy
Engelſch tegen my.
Spreek altijd Duyts.
Wilt gy ombeten?

Wat wilt gy tot uw
ombete hebben?
Neem uw Werk.
Zeg wat gy hebben
wilt.
Toon my uw werk.
Dat is niet wel.

You.

You make mouths.
Op trekt uw mond
ſcherf.

It is dinner time.
't Is tijd om 't Mid-
dagmaal te houden.

Leave your work.
Laat uw Werk
ſtaan.

Sit at Table.
Sir you down.
Put your Napkin be-
fore you.

Where is your knife?
Bles the Table.
Eat ſome potage.
Eat ſome.

Will you have ſome
mutton?
Will you have fat or
lean?

Do you love fat?
Will you have ſome
of that?
Do you love ſauce?

Tell me what you
love.

Eat.
You do not eat.
Will you have a
bone?

Here, there is the
wing of a Fuller.
Eat bread with your
meat.

Op trekt uw mond
ſcherf.
't Is tijd om 't Mid-
dagmaal te houden.

Laat uw Werk
ſtaan.

Zit aan de Tafel.
Zit neer.
Doe uw Serbet
booz.

Waar is uw Mes.
Zegen de Tafel.
Eet wat Warmoes.
Eet 'er wat van.

Wilt gy wat Schaa-
penbierſch hebben?
Wilt gy bet of ma-
ger hebben?

Eet gy gaarn bet?
Wilt gy daar wat
van hebben?
Houdt gy wel van
ſaus?

Zeg my wat gy
graag eet.

Eet.
Gy eet niet.
Wilt gy een been
hebben?

Daar is een booz-
hout van een Fullen.
Eet brood. tot uw
hoſt.

D. 7. You

You do not eat bread
with your meat.

Have your drunk.
Call for some drink.
Is this meat good?
Will you have any
more of it?

Have you eaten
enough?

Have you dined well?

Do you love cheese?

Say grace.
Go to play.
You must make this
up again.

Have you a good
needle?
Have you got some
thread?

Go to dance.
Have you danced?
Exercise your self.
Dans a Courant.
You do not dance
well.

Stand right.
Raise up your head.

Do the reverence.

Look upon me.
Is your Master gone?

Op eet geen brood
tot u kost.

Hebt gy gedronken.
Eetst ghy zynken.
Is dese kost goed?
Wilt gy 'er ooch nog
wat van hebben?
Hebt gy genoeg ge-
geten?

Hebt gy een goed
Middagmaal gedaan?
Houdt gy wel van
kaas?

Dank mi.
Ga speelen.
Op moet dit weer
verdoen.

Hebt gy een goede
Naald?
Hebt gy wel garen?

Gaan mi dansen.
Hebt gy gedanst?
Oefen u zelve.
Dans een Courant.
Op danst niet wel.

Staa recht ober end.
Houdt uw Hoofd recht
op.

Doe uwe eerbiedig-
heid.

Zie mi aan.
Is uw Meester heen
gegaan?

have

Have you done al-
ready?

Go to sing.
Carry your book
with you.

Come to work again
when you have done.

Have you sung?
Have you a new les-
son?

You do not sing well.
Sing a Song.
Go to play on the
Guitarre.

There is your Gui-
tarre.

Repeat your lesson.
You do not know it.
You know nothing.

Is your Guitarre in
tune?

Can you tune your
Guitarre?

Your Chanterel is
worth nothing?

You do not hold
your Guitarre well.

Return to your
work.

Go and learn Dutch.
Where have you put
your Grammar?

Look for your Book.

Hebt gy alreede ge-
daan?

Gaan u zingen.
Neem uw boek met
u.

Kom weer te werk
als gy gedaan hebt.

Hebt gy gezongen?
Hebt gy een nieuwe
Lesse?

Gy zingt niet wel.
Zing een Lied.
Gaan speel op de
Luit.

Daar is uw Luit.

Nees uw Les ober.
Gy kent ze niet.
Gy kent 'er niets
van.

Is uw Luit wel ge-
steld?

Koudt gy uw Luit
wel stellen?

Uw hiegnen snaar
deugt niet.

Op houdt uw Luit
niet wel.

Gaan weer aan uw
Werk.

Gaan en leer Duytsch.
Waar hebt gy uw
Letterhoust gelantent?

Zie na uw boek.

Wat

What lesson have you?	Wat booz een Les [et] gyt?
What Dialogue have you read?	Welke t'zamenfpreking hebt gij gelezen.
Read before me.	Lees my eens booz.
You do not pronounce well.	Gij fprecht niet wel opt.
Can you say your lesson by heart?	Konst gij uw Les van huyten.
You have no memory.	Gij kond niets onthouden.
You take no pains.	Gij doet 'er geen moeite toe.
Go and walk in the Garden.	Gaa en fuper wat in de tuyn.
Do not over-heat your self.	Maak u zelven niet te heet.
Come again quickly.	Kom ras weer.
What will you have for your supper?	Wat wilt gij t'avond eeten?
Come to supper?	Kom om uw avond-maal te eeten.
Eat some milk.	Eet wat melk.
Do not eat so much fruit.	Eet zo veel fruyt niet.
You will be sick.	Gij zult 'er ziek van worden.
Fruit is not good for you.	Fruyt is niet goet booz u.
'Tis time to go to bed.	't Is tijd om na bed te gaan.
Go to bed.	Gaa na bed toe.
Undress your self.	Outhleed u.
Pray to God.	Bid God.

Rise

Rise to morrow betimes.	Staas morgen v'roeg op.
Do you understand him well?	Verstaat gij hem wel?
Did you understand what he said?	Verstond gij wel wat hy zeyde?
Do you understand what he says?	Verstaat gij wat hy zegt?
Do you understand me well?	Verstaat gij my wel?
I do not understand you.	Ik verstaan u niet.
I understand you well.	Ik verstaan u wel.
Do you understand Dutch?	Verstaat gij Duytsch?
I do not understand it.	Ik verstaan 't niet.
I understand it well.	Ik verstaan 't wel.
Doth Master understand it?	Verstaat Meester ... het?
Have you understood me?	Hebt gij my verstaan?
I did not understand you.	Ik verstond u niet.
I understood you well.	Ik verstond u wel.
Have you understood him?	Hebt gij hem verstaan?
Have you understood her?	Hebt gij haar verstaan?
Have you understood them?	Hebt gij hen verstaan?
Have you understood them?	Hebt gij henc verstaan? What

I do not know what
you ſay ?

What ſay you ?

What have you ſaid ?

I heard it.

I never heard it.

One told it me.

They ſay ſo.

Every one ſaith it.

Maſter told it me.

Madam did not tell
it me.

Did he tell it to you.

Did ſhe tell you ſo ?

When did you hear
it ?

I heard it this day.

Who told you that ?

I do not believe it.

'Tis a Chimera.

What doth he ſay ?

What doth ſhe ſay ?

What did he ſay to
you ?

What did ſhe ſay to
you ?

He ſaid nothing to
me ?

She ſaid nothing to
me.

Ik weet niet wat gy
zegt.

Wat zegt gy ?

Wat hebt gy gezegt ?

Ik hoorde het.

Ik heb het nooit ge-
hoord.

Iemand heeft het
my gezegt.

Zy zeggen zo.

En een zegt het.

Monsieur . . . heeft
het my gezeyd.

Madame heeft het
my niet gezegt.

Heeft hy 't u gezegt ?

Heeft zy u zo gezegt ?

Wanneer hebt gy 't
gehoord ?

Ik hoorde het - van
daag.

Wie heeft u dat ge-
zegt ?

Ik geloof het niet.

't Is een verbeeldſel.

Wat zegt hy ?

Wat zegt zy ?

Wat zeyde hy tegen u ?

Wat zeyde zy tegen u ?

Gy zeyde niets tegen
my.

Zy zeyde niets tegen
my.

He

He told me no news.

Maſter told me news.

Do not tell him that.

I will tell him.

I will not tell him.

I will not tell them.

Do not tell them.

Have you ſaid that ?

No. I did not ſay it.

Maſter told it me.

Do you know him ?

Do you know her ?

Do you know them ?

I do not know them ?

We know one ano-
ther ?

We do not know one
another.

I think I know him.

I think I have ſeen
him.

I have known him.

I have known her.

We have known one
another.

He did know me
well.

Gy heeft my geen
nieuws vertelt.

Monsieur . . . heeft
my wat nieuws ver-
haald.

Zeg hem dat niet.

Ik zal 't hem zeggen.

Ik zal 't hem niet
zeggen.

Ik zal 't hem niet zeg-
gen.

Zeg het hem niet.

Hebt gy dat gezeyd ?

Neen ik heb 't niet ge-
zeyd.

Monsieur . . . heeft
het my gezeyd.

Kent gy hem ?

Kent gy haar ?

Kent gy hen ?

Ik ken hen niet.

Wy kennen malhan-
der wel.

Wy kennen malhan-
der niet.

Ik denk dat ik hem
ken.

Ik denk dat ik hem
gezien heb.

Ik heb hem gekend.

Ik heb haar gekend.

Wy hebben malhan-
der gekend.

Wy kende my wel.

She

She did know me
well.

I never knew him.

Do you know me?
Do you not know
me?

I have forgot your
name.

Have you forgot me?

Doth she know you?
Doth Master know
you?

Master doth not
know me.

Mistress doth not
know me.

Master knows me
well.

He doth not know
me.

He doth not know me
any more.

He hath forgot me.

She knows me no
more.

Do you see one ano-
ther.

I see him every day.

I see her every day.

Zy hende my wel
gekend.

Zy heb hem nooit
kent gy my?
Kent gy my niet?

Zy heb uw naam
vergeeten.

Hebt gy my verge-
ten?

Kent zy u?
Kent Monsieur ...
u?

Monsieur ... kent
my niet.

Mistrouw kent my
niet?

Monsieur ... kent
my wel.

Zy kent my niet.

Zy kent my niet
meer.

Zy heeft my verge-
ten.

Zy kent my niet
meer.

Ziet gy malhande-
r?

Zy zie hem alle da-
gen.

Zy zie haar dage-
lijks.

We

We see one another
often.

We see one another
no more.

I see them often.

I have not seen him
this great while.

I did not see her this
great while.

I have not seen them
this great while.

One sees you no
more.

One never sees you.

'Tis a miracle to see
you.

We saw one another
formely.

Master saw me.

He never saw me.

I saw him but once
in my life.

I have seen him by
change.

I see him no more.

Go to see there.

When will you see
Master?

Zy zien malhande-
r dikwijls.

Zy zien malhande-
r niet meer.

Zy zie hem dikwijls.

Zy heb hem in lang
niet gezien.

Zy heb haar in lang
niet gezien.

Zy heb hen in lang
niet gezien.

Men ziet u niet
meer.

Men ziet u nooit.

't Is een wonder u te
zien.

Zy hebben malhan-
der vooz derzen wel ge-
zien.

Monsieur ... heeft
my gezien.

Zy heeft my nooit
gezien.

Zy heb hem maar
eens van mijn leebec-
t gezien.

Zy heb hem by getal
gezien.

Zy zie hem geen
meer.

Gaa om daar te zien.

Wanneer zult gy
Monsieur ... gaan
zien?

I

94 d'Engelsche en Nederduytsche

I have the honour to be known of him.

I will see him after noon.

Pray remember me to him.

What is it a Clock?

What a Clock do you think it is?

See what it is a Clock?

Do you know what it is a Clock?

Tell me what a Clock it is.

Do you not know what it is a Clock?

I do not know what a Clock it is.

One of the Clock struck just now.

'Tis a quarter past one.

It is half an hour past one.

It is three quarters past one.

Two of the Clock will strike presently.

It has not struck one yet.

It has not struck two yet.

I have not heard the Clock.

Ik heb de eere van hem te kennen.

Ik zal hem na de middag zien.

Doe mijn groeten af te aan hem.

Hoe laat is 't?

Hoe laat denkt gy dat het is?

Zie hoe laat het is.

Weet gy ook hoe laat het is?

Zeg my eens hoe laat het is.

Weet gy ook hoe laat het is?

Ik weet niet hoe laat het is.

't Is 30 eben een uur geslagen.

't Is een quartier over eenen

't Is half twee.

't Is een quartier booz twee.

't Zal daandelyk twee slaan.

't Heeft nog geen een geslagen.

't Heeft noch geen twee geslagen.

Ik heb de klok niet gehoord.

'Tis

ACADEMY. 95

'Tis two by the Sun.

'Tis between three and four.

It struck four just now.

It has struck five.

About ten of the Clock.

This Clock goes too fast.

This Clock goes too slow.

'Tis but one by my Watch.

The Clocks do not agree.

See by the Sun.

The hour is passed.

His hour was come.

Where is your hour-glass?

Have you an hour-glass?

Within eight days.

Within a fortnight.

Speak out.

You speak too low.

Towards night.

At night.

't Is twee by de Zon.

't Is tusschen drie en vier.

't Heeft 30 eben vier geslagen.

't Heeft vijf geslagen.

Ontrent tien uren.

Dit uurwerk gaat te rad.

Dit uurwerk gaat te langzaam.

't Is nog maar een uur by mijn uurwerk.

De klokken verscheen.

Zie aan de Zon.

't uur is gepasseert.

Zijn uur was gekomen.

Waar is uw Zandlooper?

Hebt gy een Zandlooper?

Binnen acht dagen.

Binnen veertien dagen.

Spreek up.

Gy spreekt al te zacht.

Tegen den avond.

't Avond.

Come

Come this way.
Go by that way.
Pass this way.
Pass that way.
Let us pass the other
side.

On the right hand.
On the left hand.
By the Sun.
By the Moon.
Turn upon your
right hand.

At the sixth house of
the street on the left
hand.

Are you married?
How many times
have you been married?
How many Wives
have you had?

Are you Father and
Mother living still?

Sir, is your Father
living?

His Father and Mo-
ther are dead.

Is your Mother liv-
ing?

My Mother is dead.

My Father is dead.
My Father died four
years ago.

Stom dit heen.
Gaa die weg langs.
Gaa dit heen.
Gaa dat heen.
Laat ons aan de an-
dere zijde gaan.

Ter rechterhand.
Ter linkerhand.
By de Son.
By de Maan.
Draa aan uw rech-
terhand om.

By 't zesde huys aan
de straat aan de linker-
hand.

Went gy getrouwd?
Hoe dikwils bent gy
al getrouwd geweest?

Hoe veel vrouwen
hebt gy al gehad?

Leeft uw Vader en
Moeder nog?

Uw Heer leeft uw
Vader nog?

Sijn Vader en Mo-
der zijn dood?

Is uw Moeder nog
in 't leeven?

Mijn Moeder is
dood.

Mijn Vader is dood.
Mijn Vader is al
over vier jaaren gestor-
ven.

My

My Mother is married
again.

My Father is married
again.

Is Master married?

Is Mistress married?

How many Children
have you?

I have four.

Sons or Daughters?

I have a Son and
three Daughters?

How many Brothers
have you?

I have four.

I have none.

How many Sisters
have you?

How old is Master?

How old is Mistress?

How many Children
hath he?

How many hath she?

When will you go
into the Country.

Master is gone into
the Country.

My Lady is gone to
London.

Mijn Moeder is
weer getrouwd.

Mijn Vader is weer
getrouwd.

Is Monsieur... ge-
trouwd?

Is Mistress... ge-
trouwd?

Hoe veel kinderen
hebt gy?

Ik heb 'er vier.

Zoemen of Doch-
ters?

Ik heb een Zoon / en
drie Dochters.

Hoe veel Broeders
hebt gy?

Ik heb 'er vier.

Ik heb 'er geen.

Hoe veel Zusters
hebt gy?

Hoe oud is Mon-
sieur?

Hoe oud is Mistress?

Hoe veel kinderen
heeft hy?

Hoe veel heeft zy 'er?

Wanneer gaat gy in
't Land?

Monsieur is op 't
land gegaan.

Mevrouw is ua
Londen gegaan.

E

Is

Is your Sister married?
When was she married?
She is not married?

She is going to be married.

She will not marry.
I will not marry.
'Tis very cold.
I am very cold?
Are you not cold?
How cold is it?
Warm your self.

Let us warm our selves.

Come near the fire.
Let us come near the fire.

Make a good fire.

Make a fire.
Blow the fire.
Kindle the fire.
The fire is out.
Put a Fagot in the fire.

Let us burn a Fagot.

Put Coal into the fire.

Put out the fire.

Is uw Zuster getrouwd?

Wanneer is zy getrouwd?

Zy is nog onge-
trouwd.

Zy zal gaan trou-
wen

Zy wil niet trouwen.
Ik wil niet trouwen.
'T is zeer koud.
Ik ben zeer koud.
Went gy niet koud?
Hoe koud is 't?
Warm u wat.

Laatende ons wat
warmen.

Kom dicht by 't vuur.
Laat ons by 't vuur
komen.

Leg een goed vuur
aan.

Leg een vuur aan.
Blas het vuur aan.
Stech het vuur aan.
't Duur is upt.
Leg een takkebos in
't vuur.

Laat ons een takke-
bos branden.

Leg koolen aan 't
vuur.

Doof het vuur upt.

Light

Light the Candle.
Put out the Candle.
The fire is now half a
live.

There is a good fire.

That Coal burns well.

Snuff the Candle.
This is good Wood.
It rains.
The wind blows.
The wind is high.

It freezes.
It thaws.
It snows.
It hails.
Doth it freeze?
Doth it snow?
Good cheer and good
fire.

Are you not cold?
Do you burn Coal in
Holland?
Come and warm
your self.

Is it so cold at Paris
as at London?

It is colder in Swed-
land than here.

This is a very melan-
choly day.

Stech de haerf aan.
Doe de haerf upt.
't Duur is half ge-
glommen.

Daar is een goed
vuur.

Die koolen branden
wel.

Snufft de kaers.
Dit is goed hout.
Het regent.
Het waapt.
Het is een harde
wind.

Het vriez.
Het dooit.
Het sneeuwt.
Het hagelt.
Driest het?
Sneeuwt het?
Goede sier en een
goed vuur.

Zijt gy niet koud?
Brandt gy koolen in
Holland?
Kom en warm u wat.

Is het te Parijs wel
zo koud als te Londen?

Het is in Zweden
kouder als hier.

Dit is een zwaant-
mordige dag.

E 2 The

200 d'Engelsche en Nederduytsche

The days are very short.

'Tis not day light at seven of the Clock.

'Tis not day-light at five of the Clock.

The nights are very long.

It doth nothing but rain.

One cannot tell how to spend his time.

The Winter doth not please me.

It is soon night.

One cannot see any more at five.

'Tis a dying season.

It is misty.

One cannot see neither Heaven nor Earth.

It is very dark.

The days begin to lengthen.

The days are a little longer.

It is not so cold to day as yesterday.

'Tis colder to day than yesterday.

De dagen zijn zeer kort.

't Is te zeven uren nog geen dag.

't Is te vijf uren nog geen dag.

De nachten zijn zeer lang.

Het doet niet dan regenen.

Men weet niet hoe men zijn tijd zal doorgbrengen.

Ik heb geen zin in de Winter.

't Is niet der haast avond.

Men kan te vijfen niet meer zien.

Het is een afgaande tijd.

Het is mistig.

Men kan Hemel noch Erde zien.

Het is zeer duyster.

De dagen beginnen te lengen.

De dagen zijn al een weynig langer.

't Is van daeg so koud niet als gisteren.

't Is van daeg kouder als gisteren.

'Tis

ACADEMY. 103

'Tis very cold still.

It was yesterday very cold.

It was colder last year.

This is a very cold Winter.

We have had no Winter yet.

The Winter is gone.

We had a terrible Winter two years ago.

Do you remember the great Winter?

I never saw so cold a Winter.

'Tis fine weather. It is a fine day.

Let us go a walking.

The days are very long.

'Tis fine in the Country.

There is a fine nose-gay.

That nose-gay smells well.

Let us go and walk in the Garden.

't Is nog byz koud.

't Was gisteren zeer koud.

Het was berledener jaar kouder.

Dit is een zeer koude Winter.

Wij hebben nog geen Winter gehad.

De Winter is verby.

Wij hadden ober twee jaar een selle Winter.

Wag u die harde Winter nog wel hergen?

Ik heb nog nooit zo een koude Winter meer beleefd.

't Is mooi weer.

Het is een schoone dag.

Laat ons wat gaan wandelen.

De dagen zijn zeer lang.

't Is nu mooi op 't Land.

Daar is een mooi ruyfertje.

Die ruyfer ruyft wel.

Laat ons wat in de tuyn gaan wandelen.

E 3 Let

Let us go into the shadow.

Let us enter into that green Arbor.

How do you call that flower.

There is a fine flower.

There are fine violets.

Let's gather some.

Make me a nosegay.

There are fine roses.

What rose-tree is that.

Give me one.

Take one.

There is a fine alley.

The trees are very green.

Give me that Tulip.

It begins to be hot.

I have eaven Cherries already.

Let us go abroad.

Let us walk.

Laat ons in de schaduw gaan.

Laat ons onder dat groen loof gaan.

Hoe heet die Blom.

Dat is een mooge blom.

Dat zijn schoone Violetten.

Laat 'er ons wat plukken.

Maak my een nosegay.

Dat zijn schoone roozen.

Wat is dat boog een Roozeboom?

Geef 'er my een.

Neem 'er een.

Dat is een mooge galerij.

De boomen zijn zeer groen.

Geef my dien Tulip.

't Begint heet te worden.

Ik heb alrede kerssen gegeten.

Laat ons eens uytgaan.

Laat ons wat kuylen.

Let

Let us go into the Spring Garden.

The Weather is very sweet.

The aire is very temperate.

Will you be pleased to walk after supper?

We have no Spring.

The seasons are out of order.

We had no Spring.

'Tis a little Winter.

Nothing is forward. All are too forward.

How hot it is.

'T is very hot to day.

'Tis an exceeding heat.

I cannot endure the heat.

I do not love heat.

I sweat.

I sweat all over.

Heat hinders me from sleeping.

'Tis not so hot to day

Laat ons in de Spring-hof gaan.

't Weer is zeer lieflijk.

De lucht is zeer gematigt.

Belieft het u naa de Avondmaaltijd wat te wandelen.

Wy hebben geen Lente.

De satsenen zijn uyt hunne order.

Wy hebben geen Lente gehad.

Dat is een hogre Winter.

Niets is voorszij.

Alles is al te voorszij.

Hoe heet 't?

't Is zeer heet van daag.

't Is een geweldige hitte.

Ik en kan de hitte niet verdragen.

Ik ben geen liefhever van hitte.

Ik zweet.

Ik ben overal be-zweet.

De hitte hindert my van slaapen.

't Is van daag zo

as it was yesterday.
I am very hot.
We have a very hot
summer.
The air is colder.
'Tis choking heat.
I never felt such heat.

Is it as hot in France
as here?
It is hotter there.
It is very hot there.
Let us go a swim-
ming.
Let us go to wash
our selves.

The heat is over.
I can do nothing dur-
ing the heat.
The cold comes.
We want rain.
There are abundance
of fruits this year.
There is a fine Mel-
lon.

Do you love Melons?
We are going into
the Country.
'Tis too hot.
Let us not go out.

It thunders.
It lightens.

heet niet als gisteren.
'Ik ben zeer heet.
Wij hebben een zeer
heete zomer.
De Lucht is koelder.
't 's smakend heet.
'Ik heb nog nooit zulk
een hitte gevoeld.

'Is het wel zo heet
in D'zandryk als hier i
't 's heeter daar.
't 's daar zeer heet.
Laat ons gaan
zwemmen.
Laatenwe ons gaan
baaden.

De hitte is al over.
'Ik kan niets doen
zo lang het zo heet is.
De koude komt.
Ons vooft regen.
Daar is zeer veel
vrucht dit jaar.
Dat is een schoone
Meloen.
Geeft gy gaern Me-
lounen.

Wij gaan in 't Land.
't 's al te heet.
Laat ons niet uit-
gaan.
Het Donderd.
Het Bliksem.

'Tis

'Tis a great storm.
Corns are spoiled.
We are in the Dog-
days.
The Dog-days are
passed.
The days are very
much shortened.
'Tis cold in the mor-
ning.

The Vintages are
fine this year.
The Winter comes.

The Winter is at
hand.
The evenings are
long.
'Tis good to be near
the fire.

There is abundance of
wines this year.
Wine is cheap.

The Vines were fine.
They have gathered
a world of fruit.

The new wine is
good.
It was very hot in

't 's een zware
storm.
't Hooren is bedur-
ven.

Wij zijn in de hond-
dagen.
De hondsdagen zijn
over.
De dagen zijn al veel
gehopt.
't 's koel smoggens.

't 's een goede
Wijn-oogst dit jaar.
De Winter komt
aan.

De Winter staat
voorz de hand.
De avonden zijn
lang.
't 's nu goed dicht
by een vuur.

Daar is dit jaar zeer
veel wijn geballen.
De wijn is goed
koop.

De Wijn-gaarden
stonden schoon.
Zij hebben magtig
veel vruchten berga-
berd.

De nieuwe wijn is
goed.
't 's van deeze so-
ort.

106 d'Engelsche en Nederduytsche

Holland this Summer.

Fire begins to smell well.

'Tis neither cold nor hot.

The cold weather is come.

mer zeer heet in Hol-
land geweest.'t Duur begint un-
aangenaam te worden.'t Is niet koud noch
heet.'t Koude weer is nu
gekomen.*Dialogues* between
*two persons.*t'Zaamenpraaken
tusschen twee
Persoonen.*The first Dialogue.*De eerste t'zaamen-
sprak.

G O D morrow Sir.

Your servant.

I am yours.

How do you do?

At your service.

I am very glad to see
you.I most humbly thank
you.How doth the
Gentleman your Coun-
sin?He is well, I thank
God.

I believe he is well.

G O E den morgen mijn
Heer.

Uw dienaar.

Ik ben de uwer.

Hoe vaart gij.

t'Uwen dienst.

Ik ben blijde u te
zien.Ik bedank u oot-
moediglijk.Hoe vaart Mon-
sieur uw Cousijn.

Hy is wel/ God dank.

Ik geloof dat hy wel
is.

A C A D E M Y. 107

He was well yester-
night.He was well the last
time I saw him.

Where is he?

In the Country,

In Town.

At home.

He is gone out.

How doth Mistress.

She is well.

I believe she is well.

She was well yester-
day morning.Have you seen Ma-
ster?

I saw him yesterday.

I saw him the other
day.

I saw him last week.

I saw him just now.

I saw him to day.

How doth he do?

Very well.

Have you been at the
Court?I was there yester-
day.Hy was gister avond
nog wel.Hy was wel toen ik
hem lest zag.

Waar is hy.

Op 't landr.

In de stad.

Te huys.

Hy is wt gegaan.

Hoe vaart Hof-
vrouw.

Sy is wel.

Ik geloof dat sy wel
is.Sy was gisteren
morgen nog wel.Hebt gij Monsieur
gezien.Ik heb hem gisteren
gezien.Ik heb hem noch
over een dag of etelyk
gezien.Ik heb hem verleden
week gezien.

Ik zag hem zo eben.

Ik heb hem van
dag gezien?

Hoe vaart hy?

Seer wel.

Bent gij aan 't Hof
gewest.Ik was daar giste-
ren.

E 6

I come

I come from thence.

Ik kom 'er van
daan.Do you know Ma-
ster?

Kent gy Meester.

I know him well.

Ik ken hem wel.

I do not know him.

Ik kan hem niet.

I know him by sight.

Ik kan hem van
aanzien.I know him by repu-
tion.Ik ken hem dooz zijn
goede naam.I have the honour to
know him.Ik heb de eere hem
te kennen.I have not the ho-
nour to know him.Ik heb de eere niet
van hem te kennen.Do you know Mi-
stris.

Kent gy Meesterouw?

I know her well.

Ik ken haar wel.

I do not know her.

Ik ken haar niet.

I know her by sight.

Ik ken haar van
aanzien.I have the honour to
know her.Ik heb de eere haar
te kennen.I have not the ho-
nour to know her.Ik heb de eere niet
van haar te kennen.When did you see
Madam?Wanneer hebt gy
Meesterouw gezien?When did you see
her?Wanneer zaagt gy
haar?

I saw her yesterday.

Ik zag haar giste-
ren.

A great while ago.

Lang geleden.

From whence come
you?Waar van daar
komt gy?

I come from London.

Ik kom van Londen
Fram

From the Court.

Dan 't Hof.

From Master.

Van Meester.

What news?

Wat nieuws?

I know none.

Ik weet van geen.

I have not read the
Gazette.Ik heb de Courant
niet gelezen.

Whither do you go?

Waar gaat gy?

I go to Westminster.

Ik ga na Westminster.

To the Court.

Da 't Hof.

To Whitehall.

Da Whitehal.

To the Play.

Da de Schouwburg.

To France.

Da Frankrijk.

To Madam.

Da Meesterouw.

To Church.

Da de Kerk.

To our house.

Da onzen.

Hard by.

Dicht by.

To see a Friend.

Om een vriend te
bezoekenRemember me to
Mistris.Mijn groetnis aan
Meesterouw.Do me that friend-
ship.Doe my die vrin-
dschap.

I will not fail.

Ik zal niet missen.

Farewell.

Daar wel.

The second Dialo-
gue between two
Gentlewoman.De tweede t'Za-
men-spraak tus-
schen twee Jof-
fers.M Adam, your most
humble servant.Meesterouw uw oot-
moedige dienaarste.

I am

I am yours.
Are you well?
Yes I thank God, but
I am very much aff-
licted.

Why?
Madam is not well.

What ails she?
She has pain in her
head.
May I not see her.

I do not know.
Is she a bed.
Doth she sleep.
I am going to see her.

She prays you to ex-
cuse her.
She cannot speak to
any body.
She endeavours to
rest.

Where is the Gentle-
man your Father?
He is in his Cham-
ber.

He has company
with him.
He is busied.
He is not well nei-
ther.

What ails he?

Ik ben de uwe.
Zent gy noch wel?
Ja God dank / maer
ik ben by wat bedroeft.

Waarom?
Tuffrouw is niet
wel.

Wat schort haar.
Zy heeft pijn in haar
hoofd.
Mag ik haar niet
zien?

Ik weet het niet.
Is zy te bed?
Slaapt zy?
Ik sal haar eens
gaan sien.

Zy bidt dat gy haar
berischoont.
Zy kan tegen nie-
mand spreken.
Zy zoekt wat te rus-
ten.

Waar is Monsieur
uws Vader.
Hy is in sijn Kamer.

Hy heeft gezelschap
by hem.
Hy is bezig.
Hy is niet wel.

Wat schort hem.

He

He hath caught cold.

Where is your sister?
She is gone to the
Exchange.

When will she come
again?
She will return pre-
sently.

She will not tarry.

She will return anon.

What will you do
after dinner?
What you will, if my
mother be better.

Will you come with
me?
Whither will you
go?

To walk in the Gar-
den.

Come, I will.
Or else will you play
at Cards?

I cannot play.
I am the most unfor-
tunate in the world at
gaming.

Why?
I lose always, I lost

Op heeft koude ge-
vat.

Waar is uw zuster?
Zy is na de beurs ge-
gaan.

Wanneer komt zy
weer.
Zy komt straks
weeron.

Zy zal niet lang uit-
blijven.
Zy zal haast weer
komen.

Wat zult gy na 't
middagmaal doen.
Al wat gy wilt / in-
dien mijn Moeder wat
beter is.

Wilt gy met my
gaan.
Waar wilt gy gaan.

In den Tuyn wan-
delen.

Ja ik wil.
Of anders wilt gy
met de haart spelen?

Ik kan niet spelen.
In 't spelen ben ik
de ongelukkigste mensch
van de wereld.

Waarom?
Ik verlies altijd / ik
yeter.

Yesterday five Guinies. *verlooz gisteren wel tseftig gulden.*

I never win.
I will never play.
I am going away then.

Are you so much in haste?

Will you dine with us?

I pray you to excuse me.

We have company at home.

They stay for me at home.

Farewell then, till I have the honour to see you again.

The bird Dialogue. De derde t'Zamen-
spraak.

Come in, Sir.
You are welcome.

Are you ready.
Not yet.

Stay a little.
What weather is it?

It is fair weather.
How have you done since yesterday.

Very well to serve you.

Ih wil nooit.
Ih zal nooit spreken.
Ih ga dan heen.

Ih wil nooit.
Ih zal nooit spreken.
Ih ga dan heen.

Ih ga dan heen.

Hebt op zulk een haast!

Wilt op te middag met ons-eeten!

Ih bid u verschoon mp.

Wp hebben geselschap t'huss.

Op wachten mp t'huss.

Daar wel dan / tot dat ih de eere heb om u weer te zien.

De derde t'Zamen-
spraak.

Kom in / mijn Heer.
Op zyt welkom.

Went op gereed!
Dog niet.

Wacht een wepnig.
Wat weer is het.

Het is mooi weer.
Hoe hebt op u bevoekt sint gisteren.

Zeer wel om u te dienen.

Do

Do you know your lesson.

No, for I have no memory.

I am dull.

What do you say, Sir.

You learn well.

I cannot speak.

I cannot discourse.

You speak well.

You flatter me.

It is impossible.

Did you know Master E.

I knew him by sight.

What is become of him.

He is dead.

How long since.

A month since.

When will you come again.

After to-morrow.

Farewell, Sir.

I do not improve.

I cannot take pains.

Heet op u les.

Aen / want ih heb geen geheugenis.

Ih ben bot.

Wat segt op / mijn Heer.

Op leert wel.

Ih kan niet spreken.

Ih kan geen reden boeren.

Op spreekt wel.

Op vlegt mp wat.

Wat is onmogeligh.

Hebt op Monsieur. . .

gheent.

Ih heb hem van aansien gheent.

Wat is van hem ge-woorden!

Hij is Dood.

Hoe lang geleden!

Een maand geleden.

Wanneer komt op weer!

Overmorgen.

Daar wel mijn Heer.

Ih neem niet toe.

Ih kan geen moeite aanwenden.

The

The fourth Dialogue. De vierde t'zamen-
sprak.

What do you want? Wat moet gy heb-
ben?

Is Master at home? Is Monsieur ...
thuyt?

Yes, Sir. In mijn Heer.

Is he up? Is hy al op?

An hour ago. Hi over cen uur.

Is he busied? Is hy bezig?

I believe he is. Ik geloof ja.

Who is with him? Wie is by hem?

There is company. Daar is geselschap.

Can I speak with him? Kan ik hem niet spre-
ken?

Presently. Gerstond.

Where is he. Waar is hy?

In his Chamber. In zijn kamer.

Show me his Cham-ber. Wys mi zijn kamer.

You oblige me. Gy verplicht mi.

Pray Sir, excuse me if you please. Ik bid u mijn Heer
betschoon mi / zo 't u
bellest.

What do you desire of me. Wat begeert gy van
mi.

Will you be pleased to sit. Bellest het u te zit-
ten.

Master . . . presents his service to you. Monsieur . . . biedt u
zijn dienst aan.

How does he do. Hoe vaart hy?

Very well, I think God. Zeer wel / God dank.

Do

Do you live with him? Woont gy by hem?

Yes, Sir. In mijn Heer.

Are you an English- man? Bent gy een Engels-
man?

What Country man are you? Wat landsman bent
gy?

I am of York. Ik ben van York.

How do you like our Land. Hoe gevalt u ons
Land.

Country? 't Is 't schoons-
te Land van de Weerde.

'Tis the finest Coun-try in the world. Ik ben te Londen
gewest; 't is een schoone
stadt.

I have been at Lon- don, it is a fine City. Hebt gy daar lang
gewest?

Was you there long? Twee jaar.

Two years. Gy spreekt als een
Engelsman.

You speak like an Englishman. Ik spreekt een wop-
nig / om verstaan te
komen worden.

I speak a little to make me understand. Zegt uw Meester
dat ik hem morgen zal
komen zien.

Tell your Master I will come to morrow to see him. Ik zal 't niet laten.

I will not fail. Ik zal mijn afscheyd
van u nemen.

I will take my leave of you. God gelepde u.

God speed you.

The

The V. Dialogue.

C Oachman.

Sir,

Are you hired?

What do you say?

Do you not understand me?

I do not know what you say.

I do not understand you.

I do not understand Dutch.

Speak English.

I ask you if you are hired?

I understand you well now.

No, . . . whither will you go?

To London.

To what place?

To the Royal Exchange.

How much must you have.

Two Shillings.

'Tis too much.

I will give you one.

*Tis too little.

De vijfde t'Za-
menspraak.

K Oetsier.

Mijn Heer.

Went gy gehuurd?

Wat zegt gy?

Verstaat gy my niet.

Ik weet niet wat gy
zegt.

Ik verstaan u niet.

Ik verstaan gem
Duytsch.

Spreek Engelsch.

Ik vraag u of gy
berhuurd bent?

Ik verstaau nu well.

Aen / waar wilt gy
na toe?

Na London.

Aan welke plaats?

By de Koninklijke
Beurs.Hoe veel moet gy
hebben?

Twee schellingen.

Dat is te veel.

Ik zal 'er u een ge-
ven.

Dat is te weynig.

WIL

Will you take eigh-
teen pence?

Indeed I cannot.

'Tis not enough.

I will take another
then.

Step into the Coach.

Coachman, stop here.

Open the boot.

Have you some busi-
ness here?

Have a little patience.

But, Sir, time goes
away.Do not trouble your
self, I will content you.

Will you stay long?

No, I will return
presently.You have been very
long.

I cannot help it.

Here, there is your
money.

I must have more.

You shall not have
more.Then I must be con-
tent.Wilt gy achteen pence
hebben?

Zeker ik kan niet.

't Is niet genoegh.

Dan zal ik een ander
nemen.

Stap in de Koets.

Koetsier / hou hier
stil.

Doe 't portier open.

Hebt gy hier iets te
doen?Heb een weynig ge-
buld.Maar / mijn Heer /
de tyd verloopt vast.Sintrust u niet / ik zal
u te vrede stellen.Zult gy lang verblij-
ven.Aen / ik zal dadelijk
weertkomen.Gy hebt lang uyt ge-
weest.Ik kan 't niet hel-
pen.

Hier daar is uw geld.

Ik moet meer heb-
ben.Gy sult niet meer
hebben.Dan moet ik te vrede
de sijn.

The

*The VI. Dialogue.*De Zesle t'Za-
menpraak,*Between two young La-
dies.*Tusschen twee jon-
ge Joffers.

Is the dinner ready?

Is 't middagmaal ge-
reed?No, it is not yet.
When will it be rea-
dy?Nee nog niet.
Wanneer sal het ge-
reed zyn?It will be ready
within an hour.'t Zal binnen een uur
gered zyn.What have we for
dinner.Wat hebben wy te
middag te eten?We have a young
Turkey and other
things.Wy hebben een jonge
kalkoen en nog iets
anders.Is the table-cloth
laid?

Is de Casel gedekt?

Not yet.
Have we company?Nog niet.
Hebben wy gesel-
schap?I know not.
They are going to
dinner.Ik weet het niet.
Sy gaan om mid-
dagmaal te houden.

The dinner is ready.

Het middagmaal is
gered.They have set the
table.Sy hebben de tafel
aangezet.The meat is on the
table.De krost is al op de
tafel.

They are at table.

Sy zitten aan tafel.

Have

Have they rung the
Bell?Hebben zy de klok al
geluid?Have we some pota-
ge?Hebben wy wat pota-
tazt?

Come to dinner.

Kom tot het middag-
maal.

I cannot dine.

Ik lust van de mid-
dag geen eeten.

I cannot eat.

Ik kan niet eeten.

I am not hungry.

Ik heb geen honger!

Have they dined?

Hebben zy 't middag-
maal al gehouden?Have they taken
away the Table?Is de Casel al op
genomen?Is the dancing Master
come?Is de Dansmeester
gekomen?No, he is not come
yetNee hy is nog niet
gekomen?

When will he come?

Wanneer zal hy ko-
men?He will come pre-
sently.Hy zal terstont ko-
men.

Is this his day?

Is 't van daag zyn
dag?

Yes, 'tis his day.

Ja 't is nu zyn dag.

He will come then.

Dan zal hy wel ko-
men.The Singing Master is
come.De Sang-meester is
gekomen!

When did he come?

Wanneer quam hy?

He came just now.

Hy komt daar 300
eeren.There is the Guitarre-
master.Daar is de Luyte-
nist.

Where

120 d'Engelsche en Nederduytsche

Where is he?
 He is in my Ladies
 chamber.
 Is the English Master
 gone?
 No, he is not gone
 yet.
 When will he go
 away?
 He is going away.
 He is gone.
 Is Mistress at home?
 She is gone to Lon-
 don.
 When will she re-
 turn?
 She will return this
 night.
 Are you sure of it?
 Yes; I am sure of it.

The VII. Dialogue:

Between two young
 Gentlewomen.

Where is Mistress?
 She is in her
 Chamber.
 Are you sure of it?
 I believe it.
 Did you not see my
 Sister?

Daar is hy?
 Hy is in Meesters
 kamer.
 Is de Engelsche
 Meester al weg?
 Neen / hy is nog niet
 weg gegaan.
 Wanneer zal hy weg
 gaan?
 Hy gaat zo heen.
 Hy is al weg.
 Is Meester thuis?
 Zy is na Londen
 vertrokken.
 Wanneer zal zy weer
 komen?
 Zy komt van deszen
 about nog weer.
 Weet gy 't wel?
 Ja ik weet het zeker.

De Zevende t'Za-
 menspraak,
 Tusschen twee jon-
 ge Juffers.

Waar is Meester?
 Zy is in haar kam-
 er.
 Weet gy 't wel?
 Ik geloof zo.
 Hebt gy mijne Zus-
 ter niet gezien?

No,

ACADEMY. 121

No, I did not see
 her.
 Where do you go?
 Into my chamber.
 Will you come with
 me?
 Will you play?
 At what game?
 At Cards.
 I cannot play.
 Let us go then a
 walking.
 Where shall we go?
 Where you will.
 It is too hot.
 Let us stay a little.
 Are you hot?
 Yes, indeed.
 What do you look
 for?
 I look for my mas-
 que
 Will you come
 down?
 Presently.
 Stay a little.
 What Lady is that?
 'Tis the Countess
 of . . .
 Neen / ik heb haar
 niet gezien.
 Waar gaat gy na
 toe.
 Na mijn kamer.
 Wilt gy met my
 gaan?
 Wilt gy wat spelen?
 Wat souden wy spe-
 len?
 Met de Kaart.
 Ik kan niet spelen.
 Laat ons dan wat
 gaan kaperen.
 Waar zullen wy
 gaan?
 Waar gy wilt.
 Het is al te heet.
 Laat ons een we-
 nig wachten.
 Bent gy heet?
 Ja zeker.
 Waar na ziet gy?
 Ik zie na mijn mas-
 que.
 Wilt gy beneden ko-
 men?
 Onadelijk.
 Wacht een wepnigje.
 Wat booz een Me-
 daille is dat?
 't Is de Countesse
 van . . .
 F . . . Do

Do you know her particularly?

I have that honour. You have many acquaintances here.

Do me a grace. With all my heart. Command me.

What do you desire of me?

To carry me to my Lady the Countess of...

'Tis done, she will be very joyfull to know you.

My Dear, I am infinitely obliged to you.

I am wholly yours.

The VIII Dialectique.

Have you any Chambers ready furnished to be let?

Yes, Sir. How many have you?

We have two.

Kent op haar wel?

In heb die eere. Op hebt hier veel kennissen.

Doe mi een gunst. Dan harten gaarn. Op hebt maar te gebieden.

Wat begeert op van mi?

Dat op mi brengt by Mevrouw de Graafvinnin van...

Du heb ik 't gedaan / op zal blijde zijn u te heemen.

Mijn waarde / ik ben onbegrijpelijk aan u verplicht.

Ik ben ganschelijk de uwe.

De achtste t'Zamen-spraak.

Hebt op enige gesiofferde kamers te huur?

In mijn Heer. Hoe veel hebt op 'er?

Op hebben 'er twee.

A3

Are they one pair of stairs high?

Yes, Sir.

Let me see them.

Come in if it please you.

Follow me.

How much do you take a week?

Twenty shillings for the two.

'Tis very dear.

I can find some cheaper.

I will give you 16 shillings for them.

I cannot take them.

Shall we agree?

If you please.

Will you take no less?

No Sir, if you were my own brother.

Well, I will give you what you ask me.

Where are your things?

Somebody will bring them presently.

Dijn op op de eerste verdieping?

Ja mijn Heer.

Laat mi ze zien.

Kom in zo 't u belieft.

Dolg mi.

Hoe veel neemt op 's wecks?

Twintig Schellingen voor twee.

Dat is zeer dier.

Ik kan 'er wel beter hoop vinden.

Ik zal 'er u zestien schellingen voor geven.

Dat kan ik niet doen.

Sullen wy accordeeren?

Indien 't u belieft.

Wilt op 't niet minder doen.

Neem mijn Heer / al waart op mijn eegen Spoor.

Wel ik zal u dan zo veel geeden als op mi eyscht.

Waar is u goed?

Iemand zal ze terstond brengen.

F 2

Are

124 d'Engelsche en Nederduytsche

Are your beds good?
See them.
Must I pay you before
hand?
As you please.
I will pay you when
you will.

Sir, some body asketh
for you.
Who is he?
'Tis an Englishman.

Ask him his name.
'Tis Master N.
Desire him to come
in.
Desire him to come
up.

The IX. Dialogue.

I Am very glad to see
you
I did not believe to
make so happy an en-
counter.

You see that men
meet.

Zijn u Bedden goed?
Zieze ze eens.
Moet ik u vooraf
betaalen.

So als 't u belieft.
Ik zal u betaalen
wanneer g' 't hebben
wil.

Mijn Heer/ daar is
iemand die na u vraagt.
Wie is 't?
't Is een Engels-
man.

Vraagt hem zijn
naam.
't Is Monsieur N.
Wersocht hem in te
homen.
Vraag hem of hy be-
lieft boben te homen.

De negende t'Za-
menspraak.

Ik ben zeer blijd dat ik
u zie.
Ik had niet gedacht
zulken geluchige ons
moeting te zullen
doen.

Opziet dat menschen
malkanderen ontmoet-
ten.

ACADEMY. 125

I am very glad to
see you again once
more in my life.

When did you arrive
at London?
The last week.
Where do you lodge?

In the Pall-mall.

In what place?
Near Saint James.

Is it not at Master's?...
I do not know his
name.

When did you come
away from Paris?
A fortnight ago.

Where was the King?

He was at Versailles.
Did you see our Am-
bassadour?

Yes, Sir, he made a
brave entry.

Have you been in
our Court?

Will you carry me
thither?

I will.
May one see the King
dine?

't Verheugd mij zeer
dat ik u nog eens in
mijn leeven mag zien.

Wanneer bent g' te
Londen gekomen?
Derleeden week.
Waar bent g'hy
t'huys.

In de Palmatie-
baan.
In wat plaats?
Dicht by St. Ja-
cobs.

't's niet by Mr. ...
Ik weet zijn naam
niet.

Wanneer quamt g'
van Parijs?
Over veertien da-
gen.

Waar was de Kon-
ning?

Hy was te Versailles.
Hebt g' onzen Kin-
bassadeur gezien?

Ja mijn Heer/ hy deed
een treffelike uitreede.

Hebt g' aan ons Hof
gewees?

Wilt g' 'er mij na
toe brengen?

Ja gaart.
Kan men den Konning
zien eeten?

F 3. What.

What time doth he dine?

Doth he dine in publick?

Where were you last summer?

I was in Marshal Crequi's Army.

Will you stay here some while?

I shall be here but eight days.

Why so little a while?

I will return into France.

What are ye come here for?

I am come to buy Horses.

What time may one find you at home?

I go out every morning at seven of the Clock.

I will give my self the honour to see you to-morrow morning.

You shall be welcome.

Farewell, Sir.

Wat tijd eet hy 's middags?

Eet hy openlijck?

Waar waart gy verleen den zomer?

Ik was in 't Leger van den Marschall de Crequi.

Enk gy hier een poos blyvent?

Ik zal hier maar acht dagen blyben.

Waarom zult een korten tijd?

Ik zal weer na Dautrich gaan.

Waarom bent gy hier gekomen?

Ik ben hier gekomen om Paarden te koop.

Op wat tijd kan men u thuis vinden?

Ik ga alle Dagen te seven uur uit.

Ik zal my zelven de eere doen dat ik morgen ochtend u eens kom bezoeken.

Op zult welkom wezen.

Daar wel mijn Heer.

Your

Your most humble Servant.

Uw ootmoedige Dienaar.

The X Dialogue. De Tiende t'Zamenpraak.

I Am very glad to see you.

How have you done since I saw you in Holland?

Very well, at your service.

How do you spend your time every day?

I go abroad, for I have nothing to do.

Have you no acquaintance at Court?

No, Sir. I will give you some.

Do me that Friendship.

How do you like our Court?

'Tis one of the most magnificent in the world.

Sir, you are very rich in England.

Why, Sir?

Ik ben blijde u te zien.

Hoe is 't met u geweest / sint dat ik u in Holland zag?

Zeer wel / t'uw dienst.

Hoe bryngt gy uw tijd dagelyks doot?

Ik ga wat huieren; want ik heb niets te doon.

Hebt gy geen kennis ten Hove?

Aeen / mijn Heer. Ik zal 'er u wel aan helpen.

Doet my die vrientschap.

Hoe gebalt u ons Hof?

't Is een van de prachtigste in de Wereld.

Mijn Heer / gy zyt in Engeland zeer rijk.

Waarom mijn Heer.

One may ſee it by the fair buildings of London.

How do you like them.

Indeed, Sir, that ſurpriſes me, it is the fineſt City upon the Earth.

I am of your opinion.

They are rather Palaces than Houſes.

When will you come to ſee me again?

When you pleaſe.

I ſhall be very glad to ſee you.

Are you in haſt?

Yes, Sir, except your commands retain me.

I will not take you off from your buſineſs.

Go to your buſineſs: Good night.

Pray, Sir, command me.

Do you not lodge at Maſter's? ...

It is not at the ſign of the White Lion?

Men kan 't wel zien aan de ſchoone gebouwen te London.

Hoe ſtaange u aan 't

Zeker / mijn Heer / ik ſtaa 'er ober beſtief / het iſ de ſchoonſte ſtad van de werelt.

Ik ben van uw gevoel.

't Zijn erder Paleyzen dan huizen.

Wanneer zult gy my weer komen bezoeken?

Als 't u belieft.

Ik zal blyde zijn u te zien.

Wet gy haast?

Ja mijn Heer / ten gy uwe bevelen my ophou den.

Ik wil u van uw beſigheid niet afhouden.

Gaa heen om uwe dingen te doen / goeden nacht.

Mijn Heer / gebied my waer / vrd ik u.

Went gy niet t'huys by Wouſieur? ...

Is 't niet in de witte Leent?

The XI. Dialogue. De elfde t'Zamenſpraak.

SIR, according to your Commands, I come to render you my reſpects.

I am infinitely obliged to you for it.

Take the pains to ſit down.

I do my duty.

Without ceremony.

You have prevented me.

I was reſolved to go to ſee you the firſt.

Tell me what time you are at home.

You will give you ſelf too much trouble.

You will do me too much honour.

What good news will you tell me this morning?

I have heard nothing to day.

Tell me ſome.

Mijn Heer / volgens uw bevel / kom ik u mijn eerbiedigheyd betoeyzen.

Ik ben daar ober aan u ten hoogſteit verplicht.

Neem doch de moeite om neder te zitten.

Ik kom mijne plicht naa.

Zonder ceremonien. Gy bent my boozgehomen.

Ik was van boozneemen om u eerſt beſorcht te hebben.

Zeg my wanneer gy t'huys bent.

Gy zult u ſelven al te veel moeite aandoen.

Gy zult my al te groot een eere aandoen.

Wat goede tijding komt gy my deezem morgen verhaalen.

Ik heb van dag niets verhaalen.

Verhaal my iets,

F 5.

The

The

The Dutch Poſt is not come.

Did you ſee the Regiment of Guards?

What do you ſay of them?

They all look like Captains?

Will you dine with me?

I pray you to excuſe me. I muſt go to the Exchange.

Are you ſo much in haſte?

Yes, Sir, 'tis time to go there.

Do not fail to be to-morrow at home.

I will not fail.

What time will you be there?

About ten of the Clock.

Do you promiſe it me?

Yes ſure.

Farewell, till I have the honour to ſee you again.

De Duyſche Poſt iſt noch niet gekomen.

Hebt gy 't Regiment van de Garde gezien?

Wat zegt gy 'er van?

't Geſicht alle wel Kapiteens.

Wilt gy te middag wat niet met eten?

Ih bid u dat gy my beſchoont / ik moet na de Beurſ gaan.

Hebt gy zulk een haſt.

Ja mijn Heer / 't iſt tijd om daar na toe te gaan.

Kaat niet na morgen 't huys te zijn.

Ih zal niet miſſen.

Wat tyd zult gy daar zijn?

Ontrent tien uren.

Belooft gy 't my?

Ja zeker.

Daar wel dan / tot dat ik de eere heb om u weer te zien.

The

The XII. Dialogue. De twaalfde t'Zamenſpraak.

Have you good Horſes?

Where to go?

To go to Norwich.

Yes Sir, we have very good ones.

Where are they?

I will ſhew them unto you.

How many muſt you have?

I muſt have four.

Will you have a Guide?

Yes, help me to one.

How long will you ſay in your jouraey?

Eight days.

How much do you take a day?

I take...

What muſt the Guide have?

He muſt have...
I will do as others do.

Hebt gy goede paarden?

Waar zoudten zy na toe?

Na Norwich.

Ja / mijn Heer / wy hebben 'er die zeer goed zijn.

Waar zijn zy?

Ih zal u toonen.

Hoe veel moet gy 'er hebben?

Ih moſt 'er vier hebben.

Wilt gy een Leidsman hebben?

Ja / beſchik 'er wy een.

Hoe lang zult gy op uw reize uytblijven?

Acht dagen.

Hoe veel neemt gy 's daags.

Ih neem...

Hoe veel moet de Leidsman hebben?

Hoe moer hebben...
Ih zal doen als anderen.
When?

When must you have them?

To morrow morning.

What time?
At five of the Clock.
They shall be ready.
Must you be paid here?

'Tis all one.
Sir, give me an ear-neck.

How much do you ask me?

What you please?

Hold there are two Crowns.

How many leagues is it from hence to Norwich.

There are. . .
Is it a fine City?
Very fine.

Give us good Saddles.

You shall have some of the best.

Will you see the Guide?

'Twill be time enough to see him to morrow morning.

Wanneer moet gy ze hebben?

Morgen ochtend.

Tegen wat tijd?
Tegen vijf urent.
Sy zullen gereed sijn.
Moet men u hier betaalen.

Dat 's eben veel.
Mijn Heer / geef my een pand.

Hoe veel begeert gy?

So veel als 't u liefst.

Hou daar sijn twee Kroonen.

Hoe veel mijlen is 't van hier na Norwich?

Het is. . .
's 't een mooije stad?
Ja een heel mooije.

Geeft ons goede Sadel.

Gy zult van de beste hebben.

Wilt gy den Gidsman zien?

't Zal tijds genoeg sijn als wy hem morgen ochtend zien.

The

The XIII. Dialogue.

Between a Physician and a sick Body.

De-dertiende t'Zamen-spraak.

Tusschen een Doktor en een Zieke.

SIR, I have sent for you.

What ails you?

I have a pain in my head; my heart akes, and I have a pain in my stomach.

How long is it since?

Since yesterday.

Have you slept this night?

No, I cannot sleep.

Have you a good stomach?

Not a tall.

Let me feel your pulse.

You have a Fever.

I feel a heaviness through all my body.

You must be let blood.

I was let blood the other day.

Mijn Heer ik heb u outbouden.

Wat deert u?

Ik heb pijn in mijn hoofd / mijn hart doet my zeer / en ik heb pijn in mijn maag.

Sedert hoe lang is 't geweest?

Sedert gisteren.

Hebt gy van deese nacht wat geslaapen?

Neen / ik kan niet slaapen.

Hebt gy eenige trech tot eten?

Geenscheniet.

Laat my uw pols voelen.

Gy hebt een hoests.

Ik voel een zwaarte heft door al mijn leden.

Gy moet gelaten worden.

Ik ben onlangs eerst gelaten.

Tis

'Tis no matter, to
morrow you shall also
take Physick.

Do not go out; keep
your bed.

What Diet must I
keep?

Take new laid Eggs,
and broth.

Have you a Nurse?

Send for one.

Some body ask for
me; I must go to see a
Patient.

Take courage.

I am going away.

Pray come again to
morrow to see me.

I will not fail.

Nurse, let some body
go for a Chirurgeon.

Whom will you
have?

The same who has
let me blood already.

What is his name?

I know not; ask it
below.

Daar is niet aan ge-
legen / morgen zult gy
ook Medicijn nemes-
men.

Gaat niet upt; houde
het bedde.

Aan wat booz kost
moet ik mi houden?

Gezuyck berfche
Eperen en Dierfch-nut.

Hebt gy een Oppof-
ter?

Laat 'er een haalen.

Daar is iemand die
naa mi vzaagt; Ik zal
moeten gaan om een
patient te bezoeken.

Schep moed.

Ik ga heen.

Gy lieve / kom mor-
gen weer eens na mi
zien.

Ik zal niet in gy
berfche blyfen.

Oppafter / laat eens
femand om een Chi-
rurgyn gaan.

Wien wilt gy heb-
ben?

Die zelfde die mi
noch eens gelaaten heeft.

Hoe heet hy?

Ik weet het niet;
vzaag het beneeden.

How

How do you find
your self now?

I am very Sick.

Call some body.

I am almost spent.

I am a dying.

It will be but a small
matter, you are not in
danger.

Do not stir, I find
my self a little better.

Hoe bevind gy u zel-
ven nu.

Ik bent zeer ziek.

Roep iemand.

Ik bent ten eynde
van mijne krachten.

Ik sterf.

't Mag geen quaad /
gy hebt geen nood.

Verroer u niet / ik
bevind mi zelven een
weging beter.

XIV. Dialogue.

De veertiende t'Za-
menspraak.

The second Visit.

Het tweede Bezoek.

Y ou are very carefull.

Gy zijt zeer zorgvul-
dig.

Are you something
better?

Zyt gy wat beter?

Yes, I thank God.

Your Fever is gone.

I find my self a little
better.

Have you been let
blood.

I was let blood
yesterday.

Where is your blood?

It is upon the win-
dow.

Ja / God dank.

Uw hooft is weg.

Ik bevoel mi zelven
een weynig beter.

Went gy gelaaten?

Ja / ik wierd gisteren
gelaaten.

Waar is u bloed?

't Staet in 't venster.

You

You need to be let
blood once more.

Your blood is over-
hot, and corrupted.

Did your Physick
work well?

Very well.

How many times
were you at stool?

Ten or twelve times.

Doth your head ake
still?

No.

So much the better.

You must take after
to morrow another
Purge.

I will do what you
shall order me.

Keep your self warm.

Have you no better
stomach?

Yes, Sir, I could eat
some thing of a Pallet.

There is no danger.

What do you drink?
Some small beer
with a tost.

That is good.

Endeavour to rest; to

Op moet nog eens
geslaaten worden.

Uw bloed is al te
heet en bedurven.

Werkte uw Medicijn
wel?

Zeer wel.

Hoe dikwils gingt gij
af?

Tien of twaalf
maal.

Doet uw hoofd nog
zeer?

Neen.

So veel te beter.

Op moet overmorg
genog eens purgeren.

Ik zal uw ouder vol-
gen.

Houd u warm.

Zijt gij niet wat
graag?

Ja / mijn Heer / ik
zoud wel iets van een
kuyphen konnen eeten.

Daar is geen perij-
kel.

Wat drinkt gij?
Kleyn bier / met een
stukje gerooft brood.

Dat is goed.

Ziet toe dat gij moogt
mor-

morrow I will come
again this way.

rusten; ik zal morgen
weer dit heen komen.

The XV. Dialogue. De vyftiende t'Za-
menpraak.

The third Visit.

Het derde Bezoek.

Doth all go well to
day?

I am a great deal bet-
ter.

Did you sleep well
this night?

Perfectly well.

Your Fever is quite
gone.

I am much obliged to
you.

Within two or three
days you may go
abroad.

Take a little wine.

Of what wine?

White wine, or
Claret?

Of what you please.

Have you a good
stomach now?

I am very hungry.

You may eat, but

Wat alles van daag
nog wel?

Ik ben veel beter.

Hebt gij van de nacht
wel geslaapen?

Zeer wel.

Uw hoogst is gantsch
wegh.

Ik ben zeer aan u
berpicht.

Binnen twee of drie
dagen moogt gij wel
weer uytgaan.

Neem een weynig
wyns.

Van welke wyn?
Witte wyn of roode?

Die 't u belieft.

Zijt gij graag mit?

Ik ben zeer honge-
rig.

Op moogt wel eeten /
mo-

moderately. *maar maatig.*
 Did you not see *Hebt gy Monsieur S.*
 Master S. ? *niet gezien ?*

I come from him. *Ik kom van hem
 van daan.*

How doth he do. *Hoe vaart hy ?*
 He is very sick. *Hy is heel ziek.*
 Is he in danger ? *Loopt hy gebaar ?*
 A! truly. *In wel ter degen.*
 Is there no hope ? *Is 'er geen hoop
 meer ?*

There is none at all. *Aleen geen sijn.*
 He is a dead man. *Hy is een dood
 mensch.*

How long has he
 been sick. *Hoe lang is hy ziek
 geweest ?*
 These two Months. *Deeze twee man-
 den.*

What distemper has
 he. *Wat ziekte heeft hy ?*

He is in a Consump-
 tion. *Hy is in een teering.*

How many Children
 has he. *Hoe veel kinderen
 heeft hy ?*

He hath seven. *Hy heeft 'er zeven.*

I think his wife is
 much afflicted. *Ik geloof dat zijn
 wyf te zeer bedroefd is.*

She will not be com-
 forted. *Hy wil haar niet loos-
 ten troosten.*

I have great pity on
 her. *My jamert haar.*

And I also. *My ook.*
 Is she young. *Is zy noch jong ?*
 She is not young, nor
 old. *Zy is niet jong / noch
 old.*

old. *ook niet oud.*
 Where doth she live. *Waar woont zy ?*
 In the great street. *In de groote straat.*
 I thank you. *Ik bedank u.*

The XVI. Dialogue. De zestiende t'Za-
 menpraak.

*Between a Brother and
 a Sister.* Tusschen een Broeder
 en een Suster.

Brother, speak English
 with me. *Broeder spreek En-
 gelsch met my.*
 With all my heart. *Van herten gaer.*
 Have you exercised
 your self to day. *Hebt gy u van daeg
 geoefent ?*

Do you not know it.
 No, I went out this
 morning very early.

Whither went you.
 To my Cousin.
 Doth she also learn
 English. *Waar gingt gy heen ?
 Na mijn Nichte.
 Leert zy ook En-
 gelsch ?*

She began yesterday.

Doth her Brother
 learn also. *Zy heeft susteren
 geovert.*

He has learned a long
 while. *Leert haar Broeders
 ook ?*

Doth he speak well.
 Exceeding well.

When did you see
 him. *Hy heeft het al over
 lang geleert.
 Spreekt hy wel ?
 Upprekeend wel.
 Wanneer hebt gy
 hem gezien ?*

I saw him yesterday.

Will you come to the Park.

Yes, if it please you.

I will.

Is it time to go thither.

Not yet, let us stay a little longer.

I will tarry as long as you please.

I cannot go thither.

Why Brother?

There is my Master.

You may learn another time.

I will not lose my time.

The XVII. Dialogue.

For to speak with a Taylor.

Can you make me a Suit of Cloaths against Sunday.

Yes, Sir, you shall

Ik heb hem gisteren gezien.

Zult gij in 't park komen.

Ja indien 't u belieft.

Wel ik zal.

Is het tijd om daar na toe te gaan?

Nog niet / laat ons nog wat wachten.

Ik zal zo lang wachten als 't u belieft.

Ik en kan daar niet na toe gaan.

Daarom / byzonder Daar is mijn Meester.

Gij moogt op een ander tijd leeren.

Ik wil mijn tijd niet verliezen.

De zeventiende t'Zamenpraak.

Om met een Snijder te spreken.

Kondt gij mij een pak kleeren tegen? Sondag maaken?

Ja / mijn Heer / gij

have

have it.

Do not promise it me, if you cannot make it.

I will make it.

What stuff will you have it of.

Of a black Farandine.

'Tis now the mode.

Shall I go to buy it.

Pray do, and I will go with you.

I will be glad of it.

How many yards must I have.

You must have...

Must I have so many.

'Tis the least.

Furnish the rest.

To what Merchant shall we go.

Let us go to the Angel.

In what street.

In the street of...

Is it a good shop.

'Tis the best in all the Town.

zult het hebben.

Beloof het mij niet / indien gij 't niet doen kunt.

Ik zal het doen.

Wat wat voor stof wilt gij 't hebben?

Dan zwart Farandine.

Dat is nu de Mode.

Zal ik 't gaan koopjen?

Gij lieve ja / en ik zal met u gaan.

Dat is wel naar mijn zin.

Hoe veel ellen moet ik hebben?

Gij moet hebben...

Moet ik zo veel hebben?

Dat is het minste.

Beschijf gij 'er de rest by.

By welke Koopman zullen wy gaan?

Laat ons in den Engel gaan.

In welke straat?

In de... straat.

Is 't een goede winkel?

't Is de beste in de stad.

Let

Lut us go thither
then.
Stay for me.
Pray Sir, make haste.

Laat ons daar dan
gaan.
Wacht mij wat.
Ik bid u mijn Heer
haast u wat.

The XVIII. Dialogue.

De achtende t'Za-
menspraak.

SIR, shew us some of
your best black Fa-
randine.
Gentlemen, there is
some of the finest in
London.

Mijn Heer / laat ons
eens van u beste
zwart Farandijn zien.
Messieurs daar hebt
gij iets van 't mooisste
dat 'er in London is.
Dat gebalt mij niet.

This doch not please
me.
'Tis of the same that
they wear at Court.

't Is van 't zelfde
dat aan 't Hof gebra-
gen word.

'Tis not strong
enough.
Shew us some other.

't Is niet sterk ge-
noeg.
Laat mij iets anders
zien.

There is another
piece.
'Tis not yet of the
best.

Daar is een ander
stuk.
Dat is ook nog van
't beste niet.

Let me see some of
the best.
There is a piece of
the best.

Laat mij van 't beste
zien.
Daar is een stuk van
't beste

This is better than

Dit is beter als 't an-
the

the other.
Have you no better.
No, truly.
How do you sell it a
yard.
I sell it . . .
'Tis too dear.
Will you take . . . for
it ?

dec.
Hebt gij geen beter ?
Een waarlijk.
Hoe veel houdt gij 't
D'el.
Ik verkoop het boog-
Dat is al te duur.
Wilt gij . . . daar boog
hebben ?

You are welcome ;
but I cannot : it cost me
more.

Op bent welkom /
maar dat kan ik niet
doen / 't kost mij meer.
Zeg mij de minste
prijs.

Tell me the lowest
price.
You shall give me . . .
Cut me fifteen yards
of it.

Op zult mij geeven . . .
Sny mij vyftien ellen
af.

The XIX. Dialogue.

De negentiende
t'Zamenspraak.

LET us return home.
Take my measure.
What Ribbon will
you have,
Of the more modish.

Laat ons na hups
heeren.
Neem mij de maat.
Wat boog lint wilt
gij hebben ?
Dat meest na de zwier
is.

Will you have your
clothes after the
English fashion, or after
the French mode,

Wilt gij uwe kleede-
ren naar de Engelsche
manier / of naar de
Fransche mode heb-
ben.

'Tis

'Tis all one.
When shall I have
my Suit of Clothes?
You shall have it after
to morrow without fail.

Make it handsomely.

Make it after the
mode.

I work for the Court.

What belts do they
wear?

Sir, there is your Suit.

You are a man of
your word.

How much must you
have?

'Tis well made.

This Ribon pleases
me well

Where is your bill?

Here it is.

You are dear
I take no more of
you than of others.

There is your
money.

't Is eebenveel.
Wanneer zal ik mijn
pak hieeren hebben.
Op zult het over-
morgen zonder fout
hebben.

Maak het dat 'et wel
staat.

Maak het na de mo-
de.

't Is werk voor het
hof.

Wat boez? Dyaag-
banden dyaaght men
nu

Mijn heer daar is uw
sleed.

Op bent een man
van u woord.

Hoe veel moet op
hebben?

't Is wel gemaakt.

Dit lint behaagt
mij wel.

Waar is uw reken-
ning?

Daar is hij.

Op bent duur.

Ik neem u niet meer
af dan een ander.

Daar is u geld.

XX. Dialogue. De twintigste t'Za-
menispraak,

To speak with a Shoe-
maker. Om met een Schoen-
maker te sprec-
ken.

MAke me a pair of
Shoes.

When will you have
them?

For to morrow.

You shall have them.

Take my measure.

Make them after the
mode.

Sir, there are your
shoes.

Where are they?

Here they are.

They are too long.

'Tis the mode.

I know the mode
better than you.

They do not please
me; they are too large.

Make me some
others.

You are hard to be
pleas'd.

Will you make me
some others?

MAk mij een paar
schoenen.

Egen wanneer wilt
op ze hebben?

Egen morgen.

Op zult ze hebben.

Nemt mij de maat.

Maak ze na de mode.

Mijn heer / Daar zijn
uwe schoenen.

Waar zijn ze?

Die daar.

Op zijn te lang.

Dat is de Mode.

't Is weet de mode
beter dan op.

Op gevallen mij niet.

Op zijn te lang.

Maak mij een paar
andere.

't Is moeylyk u te
behaagen.

Wilt op mij andere
maaken?

746 d'Engelsche en Nederduytsche

Here is a pair which will fit you.

Try them.
Those are better than the others.
Of what price are they?

They are worth.

*Tis too much.

*Tis the ordinary price.

Every one pays as much.

The Price of them is set.

I do not believe you.

You may believe me.

I would not deceive you.

The XXI. Dialogue.

Between two Friends.

SIR, I am very joyfull to meet you, I have some complements to present unto you.

Dier is een paar dat u wel passen zal.

Bezoek het eens.
Die zijn beter dan de andere.

Dan wat prijs zijn die?

Zij zijn wel. . . . . waard.

Dat is te veel.
't Is de gewoonlyke prijs.

Elk een betaalt 'er zo veel voor.

't Is een gezette prijs.

Ik geloof u niet.
Op moogt my wel gelooven.

Ik wil u niet bedriegen.

Ik wil u niet bedriegen.

De eenentwintigste t'Zamen-spraak.

Tusschen twee Vrienden.

Mijn Heer/ik ben zeer blijde u te ontmoeten/ en heb eenige Complimenten by u af te leggen.

From

ACADEMY. 147

From whom.
From one of your Friends.

What is his name.
His name is Master C.

Where did you see him.

I saw him at Plymouth.

How doth he do.
He was well when I came from thence.

Doth he live there?
Is he married.

What doth he do there?

I know not.
Did you drink with him

Yes, we drank several times your health.

Is he a House-keeper there?

Yes.
When was you there.

Last week.

Will he not return to London?

It may be.
Farewell, Sir.

Dan wien?
Dan een ander vriend.

Hoe heet hy.
Zijn naam is Monsieur C.

Waar hebt ghy hem gezien?

Ik heb hem te Plymouth gezien.

Hoe daert hy al?
Hy was wel toen ik daar van daan quam.

Woont hy daar?
't Is hy getrouwd?

Wat doet hy daar?

Ik weet het niet.
Hebt ghy met hem gedroncken?

Ja/ wy droncken verscheiedemaal op u gezondheid.

Houdt hy daar huys?

Ja.
Wanneer waert ghy daar?

Verleeden wech.

Zal hy niet weer tot London komen?

Misschien.
Daar wel/ mijn Heer.

Daar wel/ mijn Heer.

G 2 De

The XXII. Dialogue. De Twee en twintigfte Zamenfpraak,

Between two young Ladies. Tuffchen twee jonge Joffers.

You are welcome, **W**elkom hier / Tuffrouw.

Miffis. *I am come to fee you.* *Zh ben u eens komen bezochten.*

How have you done fince yefterday? *Hoe baart gij fiederd gisteren?*

I am not very well. *Diet zo heel wel.*

Where is your diftemper? *Daar fehojt het u!*

'Tis in my head. *In mijn Hoofd.*

Why do you go out? *Waarom gaat gij uyt?*

I had a mind to fee you. *Zh was geneegen om u te zien.*

I was going to your houfe *Zh foud om na u went te gaan.*

I have prevented you *Zh ben u dan booygchomen.*

What do they fay abroad? *Wat zegt men al buyten deur.*

Miffis L. is married. *Mouffieur L. is getrouwd.*

Is't poffible? *Zs't moogelijh?*

When was he married? *Wanneer is hy getrouwd?*

This

This morning.

Is he rich?

He has four thousand pounds a year.

Where was he married?

In Covent garden.

How old is he?

He is twenty years old.

No more?

No.

How old is his Lady?

She is but fifteen years old.

Of what Family is she?

She is my Lord . . . daughter.

Is he in town?

Yes.

Is she handfom?

Very handfome.

Is she rich?

What portion has she?

Ten thousand pounds.

'Tis a fine portion.

Have they a fine Coach?

Very fine.

Dan dezen Morgen.

Is he rich.

Hy heeft vier duyzend pond 's jaars.

Waar is hy getrouwd?

In Coventgarden.

Hoe oud is hy?

Hy is twintig jaar oud.

Diet meer?

Neen.

Hoe oud is zijn Tuffrouw?

Zp is maar vijftien jaar oud.

Dan wat geflacht is zp?

Zp is mijn Heers . . . Dochter.

Is hy in de fad?

Ja.

Is zp mooy?

Zeer mooy.

Is zp rijh?

Wat krygt zp ten Huwlijh.

Meer als ten Come Gouds.

Dat is een lyaabe Huwlijhs gift.

Hebben zp een mooge Karos?

Ja / een heel mooge.

G 3

Do

Do you know them.
I know them by
sight.

I will tell you other
news.

What.
I am going to Hol-
land.

When do you go
thither.

The next week.
You speak in jest.
I do not jest.

Who goes with you.
My Father and Mo-
ther.

You surprisè me.

Do you go to Am-
sterdam.

Yes, Madam.
I should be very glad
to go along with you.

Come then.
You afflict me.

I shall not see you
any more.

How long will you
stay there.

Two or three years.
That time will seem
to me very long.

You will forget me

Kent op ze.
Ik kan hen van aan-
zien.

Ik zal u een andere
tijdning zeggèn.
Wat doch.

Ik zal na Holland
gaan.

Wanneer gaat g' 'er
heen.

Toekomende week.
G' geht 'er mee.
Ik geh 'er niet mee.

Wie gaat met u
Mijn Vader en
Moeder.

G' doet m' gewel-
dig verwonderen.

Gaat g' na Amster-
dam.

Ja Hofvrouw.
Ik zou zeer blijde zijn
indien ik met u mogt
gaan.

Kom dan.
G' bedroeft m'.

Ik zal u niet weer
zien.

Hoe lang zult g' daar
blijven?

twee of drie jaaren.
Die tyd zal m' zeer
lang vallen.
G' zult m' niet ver-
pre-

presently.
I will never forget
you.

Nor I you.
I swear unto you an
eternal friendship.

And I unto you also.
What will you send
me from Holl:nd.

I will send you some
thing.

Will you be as good
as your word.
Yes, if it please God.

I shall see.
Doth your little sister
go thither also.

We leave her here.
I am not well, I will
be gone.

I am sorry you came
out.

Farewell my Dear.

I do not bid you fare-
well.

Will you come to see
us before you go.

I will not fail.

I shal' be very glad to
see you at our house.

haast bergeeten.
Ik zal u nooit ber-
geeten.

Doch ik u.
Ik zweer u een eeu-
wige vriendschap.

En ik u desgelijks.
Wat zult g' m' van
Holland zenden.

Ik zal u iets zenden.

Zult g' wel zoo goed
zijn als uw Woord.
Ja indien 't God be-
lieft.

Ik zal zien.
Daat uw kleine
Zuster ook daar na toe.

Wij laaten haar hier.
Ik ben niet wel / ik
ga zo heen.

't Bedroeft m' dat
g' uyt gekomen zijt.

Daar wel mijn
waarde.

Ik zeg u nog niet
vaarwel.

Zult g' ons nog ho-
men zien / eer wij ver-
trekken.

Ik zal niet in gebree-
ke blijven.

Ik zal blij zijn u aan
ons huis te zien.

The XXIII. Dialogue.

*An English Gentleman
invites to dinner a
Dutch Gentleman.*

SIR you are welcome.

Take your place.
This is your place.
Sir, 'tis yours.

Pray, without ceremonies, sit you down.
I made you lose a better meal.
What do you say, Sir.

This a great Feast.

How do you like that wine

'Tis very excellent.
Where do you fetch it?

At the golden Fleece.
Will you be pleased that I cut you some of

De drie-en twintste r'Zamen-spraak.

Een Engelsch Edelman noodigt een Duytsch Edelman ten eeten.

Mijn Heer / gij zijt welkom.
Nem uw plaats.
Dit is uw plaats.
Mijn Heer / 't is de uwe.

Gij lieve / sonder ceremonies / zit maar neer.
Ik heb u een beter maaltijd doen berisken.
Wat zegt gij / mijn Heer.
Dit is een groot gastaal.

Hoe gebast u de wijn?

Gij is treffelijk.
Daar haakt gijze van daan?

Het gij gulde vlieg.
Believe u dat ik u iets van desen kinkhoent
this

this Turkey?
What you please.
Is it good?
'Tis very tender, and well roasted.
You eat nothing.
I eat very well.
I will pledge you.

This is good wine.
'Tis indifferent.
Fill the Gentleman some wine.
I have drunk enough.

I can neither eat nor drink any more.
You have good meat in England.
Yes, I thank God.

'Tis the Kings health.
I receive it willingly.

You do me too much honour.
To all our Friends.

I will drink no more.
You cannot drink.

'Tis true.

suppe?
Zo als 't u belieft.
Is hy goed?
Hy is heel malsch / en wel gebraeden.
Gij eet niets.
Ik eet zeer wel.
Ik zal 't u eens brengen.

Dit is goede wijn.
Dit is redelijk.
Schenkt dien Heer eens wijn.
Ik heb genoeg gebronsien.

Ik lust niet meer te eeten nog drincken.
Gij hebt goeden slijjs in Engeland.
Ja / zo hebben we God dank.

Gij doet my al te veel cere aan.
Kan alle onze Drinkden.
Ik wil niet meer drincken.

Gij kunt niet drincken.
Dat is waar.

G f

Is not the wine good?
'Tis too strong for me.

Mingle water with it.

I never mingle water with wine.

What do you say of that Partridge.

'Tis a very delicate one.

Have you good store of them in Holland?

Not so many as you have in England.

This is the only Country in the world, the most plentiful in all things.

'Tis true.

Pray permit me to go away.

I am sorry you are so much in haste.

You shall be always welcome at my house.

I am very much obliged to you: I do not deserve so much honour.

Pray Sir, stay a little longer.

The company desires

Is de wijn niet goed?
Ze is mi al te sterk.

Meng'er wat water onder.

Ik meng nooit geen water onder wijn.

Wat denkt u van die Partridge?

Hy is zeer lekker.

Hebt gy'er beel van in Holland?

Niet zoo veel als gy'er in Engeland hebt.

Dit is't eenigste Land in de wereld dat van alles zulk een overbloed heeft.

Dat is waar.

Dat bid u laat mi gaan.

't Moet mi dat gy zulk een haast hebt.

Gy zult altijd welkom tot mynen zijn.

Ik ben zeer in u gehouden; ik verdien zo veel eere niet.

Ik bid u mijn Heer / wachte noch een weinig langer.

Het gezelschap ver-
it

it of you.

Do not leave the Company.

Drink one cup more.

Do not go so soon.

'Tis to obey you.

You oblige us.

I would I were able to serve you.

You are very obliging.

I never was so well treated.

'Tis but our ordinary.

You keep good Tables in England.

Your Nation it very civil.

Sir, I am very glad to enjoy your presence.

And I, to be in your company

You shall find me always ready to serve you.

Sir, I am infinitely

zocht het van u.

Verlaat het gezelschap niet.

Drink nog een glaasje.

Ja.

Gaa zo ras niet heen.

't Is om u te ge-
hoorzamen.

Gy verplicht ons.

't Wenschte dat het in mijn magt stond u te dienen.

Gy bent zeer verplichtend.

Ik ben nog nooit zo wel onthaald.

Dit is niet anders als onze gewoonlijke toefel.

Gy houdt in Engeland een goede Tafel.

Woe Landaart is zeer beleef.

Mijn Heer / ik ben zeer blijde dat ik u gezelschap geniet.

En ik / dat ik in uw gezelschap ben.

Gy zult mi altoos gereed vinden om u te dienen.

Mijn Heer / ik ben onepublijck daar ober

G 6

ob.

obliged to you for it.

Do you smoke?

Never.

Do you not love Tobacco?

I never took any.

Take a pipe.

Pray see what 'tis a clock.

Sir, 'tis time for me to go away.

Will you play at Cards?

Indeed I have no time.

When will you do me the honour to come again?

When you please.

When will you return to Holland?

Within three weeks.

So soon?

Are you weary of being here?

Not at all.

Are you well pleased here?

I am very well pleased.

Sir, I must take my leave of you.

aan u becrplecht.

Rookt gy ook?

Nooit niet.

Houdt gy van geen Tabak?

Ik hebze nooit gebruycht.

Neem een pijpje.

Egtsche / zie eens hoe laat het is.

Mijn Heer / 't is mijn tyd om te gaan.

Wilt gy met de Kaart speelen?

Zu der daad ik heb geen tyd.

Wanneer zult gy my de eere doen dat gy weer komt?

Als 't u belieft.

Wanneer gaat gy weer na Holland?

Binnen drie weeken.

So ras?

Went gy 't hier al moe?

Neen gerustig.

Schaagt het u hier wel?

't Gevalt my zeer wel.

Mijn Heer / ik moet myn afscheyd van u nemen.

nemen.

1

I give you many thanks for your good entertainment.

You overcome me with your civillities.

I am wholly yours.

I find well the occasions to trouble you, but not to serve you.

Will you do me a favour?

Command me.

'Tis to stay here at supper.

Indeed I cannot.

Farewell then.

The XXIV. Dialogue.

Between a Gentleman and his Man.

GO from me to my Lady . . . and present her my service.

Well Sir, I am going there.

Have you been there?

Ik bedank u hooglyk voor u goed onthaal.

Gy overbint my door uwe beleefheden.

Ik ben gansshelyk de uwe.

Ik vind de gelegentheid wel om u moete aan te doen / maar niet om u te dienen.

Wilt gy my een gunst doen?

Gebedt my maar.

't Is om hier t'avond te blyven eten.

Waarlyk ik kan niet.

Daarwel dan.

De vier en-twintigste t'Zamen-spraak.

Tusschen een Edelman en sijn Knecht.

GA van mijneft weg na Adebzout . . . en bied haar mijn dienst aan.

Wel mijn Heer / ik gaan heen.

Hebt gy daar geweest?

Yes,

Yes, Sir.
Is she up?
Not yet.
With whom did you speak?
With her waiting Gentlewoman.
How doth she do?
She told me, she was well.
What did she say?
She thanks you.
Do you know any news?
Master . . . died just now.
You surprize me.
How long was he sick?
He has been sick but three days.
Of what distemper did he die?
Of a violent Fever.
When will he be buried?
To morrow night.
What time?
At seven of the Clock in the evening.
Who told it you?

Ta / mijn Heer.
Was sy al op?
Nog niet.
Met wien spyaakt gy?
Met haar Kamenier.
Doe voer sy al?
Sy seide my / dat sy wel was.
Wat seide sy?
Sy bedankt u.
Weet gy ook iets nieuws?
Monsieur . . . is zo eben gestorven.
Op maakt ny ontseld.
Doe lang is hy zich geweest?
Hy heeft maar drie dagen ziek geweest.
Dan wat ziekte is hy gestorven?
Dan een heftige Koortz.
Wanneer zal hy begraven worden?
Morgen avond.
Wat tyd?
's Avonds te zeven uren.
Wie heeft het u gezegd?

'Tis

'Tis the common report.
Was he married?
Yes, Sir.
Had he children?
He had some, but they are dead?
Is his wife living still?
She is also very sick.
Is she in danger?
I believe it.
Do you know her?
Did you know her Husband?
I knew him by sight.
Had he an estate?
He did live well.
Is his wife much afflicted?
She will not be comforted.
She is a dying.
She will never recover.
She is gone.
Where doth she live?
Hard by.
Comb my perriwig.

't Is 't gemeen gerucht.
Was hy getrouwd?
Ja mijn Heer.
Heeft hy kinderen?
Hy heeft 'er gehad / maar sy zijn dood.
Leeft sijn vrouwe nog?
Sy is ooch heel ziek.
Koopt sy perrieket?
Ik geloof ja.
Kent gy haar?
Veet gy haaren man gekend?
Ik heb hem van aansien gekend.
Had hy middelen?
Hy hou wel leeven.
Is sijn vrouwe zeer bedroeft?
Sy wil haar niet laten troosten.
Sy legt op sterben.
Sy zal 'er niet weer van ophomen.
't Is met haar gedaan.
Waar woont sy?
Dicht by.
Kien mijn Paugh npt.

The XXV. Dialogue.

Between two Englishmen.

Sir, I am very glad to meet you.

I am now at your service.

Let us go to drink.

Where is good wine to be had?

Let us go to Master Binet.

Where doth he live?

He lives at the upper-end of Bow-street, near Covent-garden.

At what Sign?

At the Sign of Saint Cecilia.

He has some of the best wine in London.

Of what kind of wine?

Languedoc wine.

Red, and white.

Of both.

How doth he sell it a quart?

De vyf-en-twintigste Samen-spraak.

Tusschen twee Engelschen.

Mijn Heer / ik ben blijde u te ontmoeten.

Ik ben nu uwen dienst.

Laat ons eens gaan drinken.

Waar is goede wijn te krijgen?

Laat ons by Meester Binet gaan.

Waar woont hy?

Han't end van Bow-straat / dicht by Covent-garden.

Wat hangt 'er uyt? Sinte Cecilia.

Hy heeft van de beste wijn in London.

Wat soort van wijn?

Languedolse wijn.

Rode en witte.

Van beyde.

Wat geeft hy de Kant Fil:

Fifteen Pence.
Let us go thither.

With all my heart.
Is he a Frenchman?

Yes, Sir.
Boy, call your Master.

Pray Sir, bid some body draw us some of your best wine.

He has also Muscatel wine and Frontignac.

How do you like this wine?

I never drank so good at Paris.

'Tis extraordinary good wine.

'Tis your Ladies health.

It is to yours.

Let us be merry.
I thank you for bringing me hither.

To your dear half.

I will do you reason.

Przy, let us be gone.

Dijscien supbers.
Laat 'er ons na toe gaan.

Dan harten gaern.
Is 't een Franschman?

Ja mijn Heer.
Jongen / roep uw Meester.

Mijn Heer / laat iemand ons eens van uw beste wijn tappen.

Hy heeft oock Muscatel wijn / en Frontignac.

Woe gevalt u dese wijn?

Ik hebbe te Parijs nooit zo goed gedroncken.

't Is uytstekend goede wijn.

't Is op de gezondheid van uw hups vrouwe.

't Is op die van de uwe.

Laat ons vrolych zijn.
Ik bedank u dat gy my hier gebracht hebt.

Op uw waerde helfte.

Ik zal u bescheyden doen.

Gefliebe laat ons gaan.
We

We came but just now.

Do you surrender your self already?

I have promised a man to expect him in my chamber.

You are not a man of company.

I cannot help it.

Let us pay and be gone.

How much is it?

There is ..

Let me pay.

You shall not do it.

I have brought you hither.

We are not in France.

Then I will pay another time.

You may do what you please.

When shall I have the honour to see you again?

When I have any time.

I love your company.

Wy zyn hier maar eerst gekomen.

Geest gy 't alreede op.

Ik heb iemand beloofd in mijn Kamer te zullen verwachten.

Gy bent geen man van gezelschap.

Ik kan 't niet helpen.

Laat ons betaalen en heen gaan.

Hoe veel is 'er te quaad?

Daar is ..

Laat my betaalen.

Ghy zult het wel laten.

Ik heb u hier gebracht.

Wy zyn niet in Frankrijk.

Ik zal dan op een ander tyd betaalen.

Gy moogt doen wat u belieft.

Wanneer zal ik de eere hebben u weer te zien?

Wanneer ik maar tyd heb.

Ik ben gaers in uws gezelschap.

And

And I in yours.

I wish you a good night.

En ik in 'r ulve.

Ik wensch u goeden nacht.

The XXVI Dialogue.

De ses-en-twintigste Zamen-spraak,

Between a Master and his Man.

Tusschen een Meester en zijn Knecht.

Why do you not rise?

Sir, I am rising.

You must rise earlier; you are too lazy.

Why do not you answer me when I call you?

I did not hear you.

Then you sleep very soundly.

Make a fire.

Warm my shirt.

Give me clean linnen.

Run to the Laundress.

You must be more careful.

You have no care of me.

Waarom staat gy niet op?

Mijn heer / ik sta al op.

Gy moet vroeger op staan / gy bent al te lui.

Waarom antwoordt gy niet / als ik u roep.

Ik heb u niet gehoord.

Gy slaapt dan zeer vast.

Leg vuur aan.

Warm mijn hemd.

Geef my schoon linnen.

Gaa na de Wasster.

Gy moet beter zorg dyaagen.

Gy past niet op my.

Have

Have you been at the
Landreſſes?
Is my linnen clean?

Where are my ſlip-
pers?

Have you made clean
my ſhoes?

Make clean my
cloaths.

Call the Taylor to
me.

Bring me ſome wa-
ter.

Do not tarry.

Why have you tar-
ried ſo long?

Bid the Cook come
up.

Bid the Coachman to
put the horſes in the
Coſch.

You muſt be more
diligent.

Take heed of drink-
ing too much.

Comb my hair.

Go and fetch me the
Barber.

Has any body aſkt for
me?

If any body aſk for
me, I ſhall be at Mr. L.

Went gij tot de
Waters geweeſt?

Is mijn linnen
ſchoon?

Waar zijn mijn ſlip-
pen?

Hebt gij mijne ſchoe-
nen ſchoon gemaakt?

Maak mijne kleeren
wat ſchoon.

Gaa haal mij de
Snyder eens.

Bring mij wat wa-
ter.

Blyf niet lang weg.

Waar bent gij zo
lang geweeſt.

Zeg de Kook dat hij
boven komt.

Zeg de Koetsier dat
hij de paerden woog de
harog ſpant.

Gij moet naerſtiger
zijn.

Zie toe dat gij niet te
veel eet en drinkt.

Comb mijn haar.

Gaa haal mij de
Barbier.

Veest iemand na mij
geyaagd?

So'er iemand na mij
bnaagd / ik zal by Mr.
L. wezen.

L. wezen.

Have

Have a care of my
linen.

Do not loſe my linen.

Carry this Letter to
the Poſt.

Is the Poſt come?

Is the Poſt gone?

Go to the Poſt.

Do you come from
thence.

Are there Letters for
me?

How much have you
pay'd for them?

Carry that above.

Call me at two of the
Clock.

Awake me to mor-
row at ſix of the Clock.

Go to bed.

Riſe to morrow mor-
ning betimes.

Do not forget it.

Pull off my ſtock-
ings.

Undreſs me.

Comb my Perriwig.
Softly.
'Tis enough.
Make clean the
Comb.

Wag 3028 woog
mijn linnen.

Verlies mijn linnen
niet.

Bring deeze brief
aan 't Poſthuis.

Is de Poſt aange-
men?

Is de Poſt al weg?

Gaan na de Poſt.

Komt gij daar van
daan?

Zijn 'er brieven woog
mij?

Hoer veel hebt gij 'er
woog betaald?

Bring dat boven.

Roejp mij te twee uur-
ren.

Wek mij morgen ten
zes uren.

Gaan na bed toe.

Staa morgen och-
tend by tijds op.

Vergeet het niet.

Trek mijne houſen
up.

Ontkleed mij.

Comb mijn perriwig.
Zachtjes.
'Tis genoeg.
Maak de kamm
ſchoon.

Fill

Fill me some wipe.

Get you gone.

The XXVII. Dialogue.

HAve you got good cloth?

What cloth would you have?

Black cloth.

There is some.

How much is 't a yard?

Thirty shillings a yard.

This is not thirty shillings cloth.

'Tis worth so much.

Is it some of the finest?

Yes, Sir.

I will have none at that rate, 'tis too dear.

You cannot find cheaper in all the shops.

Will you sell it for five and twenty?

Schenk my wat wijn.

Gaa nu hem.

De zeven-en-twintigste t'Zamen-spraak.

HEbt gy goed klen?

Wat booz Laken woe liefst gy te hebben?

Swart Laken.

Die daar.

Hoe veel is d'el.

D'el is dertig schellingen.

Dit is geen laken van dertig schellingen.

't Is dat wel wasdig.

't Is het van 't mooiste?

Ja mijn Heer.

Ik wil 't zo hoog van prijs niet hebben / 't is my te dier.

Gy zult het in geen winkel beter koop krygen.

Wilt gy 'er vijf en twintig booz hebben?

Upon

Upon my word I should lose by it; it cost me above eight and twenty.

It is impossible. 'Tis as true as you are here.

Make you but one word?

Have you said the utmost?

Yes, certainly.

Will you take eight and twenty?

I must gain something.

You shall have twenty nine.

Take it.

The XXVIII. Dialogue.

HAve you any fine hats?

Will you have a Cashor?

Shew me one.

There is one of the finest in England.

What must it cost?

Op mijn woord / ik zou'd 'er aan verliezen; want het kost my zelf meer als achtentwintig.

Dat is onmogelijk. 't Is zo waar als gy hier zijt.

Houdt gy u zo aan een woord?

Hebt gy 't uiterste gezegd.

Ja / zekerlijk.

Wilt gy achten twintig hebben?

Ik moet immers iets winnen.

Ik zal u negen en twintig geeven.

Wel neem het dan.

De achtentwintigste t'Zamen-spraak.

HEbt gy mooye hoeden?

Wilt gy een kassooz hebben.

Laat my 'er een zien.

Daar is een van de mooiste in Engeland.

Hoe veel moet hy geeven.

Tac

The price is . . .
I will not give so much.

How much will you give for it?

I cannot answer you upon that, you ask me too much.

You bid nothing for it?

Will you take . . . for it?

I cannot sell it at that rate.

I will give no more.

You shall not find a better through all the City.

I am sorry we cannot agree.

And I also.

Look well upon the hat.

I do not ask you too much.

If you will take for it . . .

I will take it.

Then will you come again to me?

I promise it unto you.

De prijs is . . .
Ik wil 30 beel niet besceeden?

Hoe veel wilt g'p 'er booz geveben?

Wat kan ik u niet zeggen / g'p eyscht mi te veel.

Wel g'p biedt mi niets.

Wilt g'p . . . daar booz hebben?

Booz dat geld kan ik het niet geveben.

Ik wil niet meer geveben.

G'p zult geen beter in de gantsche stad vinden.

't Moest mi dat wy niet eens konnen wegden.

My ook.

Zie de hoed ter begen.

Ik eysch u niet te veel.

Indien g'p 'er . . . booz hebben wilt.

Ik zal 't dan doen.

G'p zult mi dan weer bp konnen?

Ik behoef het u.

In:

Indeed, I lose by it. Zeker ik verlies 'er aan.

The XXIIX. Dialogue. De negen-en twintigste t'Zamen-spraak.

W Here is my Gown? W Kar is mijn Sa-

'Tis not made yet. maar?

You shall work no more for me. Hy is nog niet ge-

When shall I have it? dan.

After to morrow. G'p zult niet meer booz mi werken.

No sooner? Wanneer zal ik hem hebben?

'Tis impossible for me. Overmorgen.

You have had my Ferrandine a great while. Niet eerder?

'Tis not my fault. Ik kan het onmo-

Did you not promise it me to day? gelijk eer doen.

To promise, and to be as good as ones word, are two things. G'p hebt mijn Ferrandine een langen tijd gehad.

Why do you promise it then? 't Is mijn schult niet.

Madam other People will be served as H

Andere lieben / Zusfrontw / moeten zo wel well

well as you.
 And I as well as others.
 My Money is as good as theirs
 One cannot please every one.
 Shall I have it after to morrow.
 I promise it unto you.
 If you fail, I will be very angry with you.
 I pray you have a little patience,
 I will have it till after to morrow.

The XXX. Dialogue.

B Ridle my horse.
 Saddle him.
 Have you watered him?
 Have you given him his oats?
 Take him to the Smiths.
 Bid him shoe him.
 Rub him.
 Bring him into the

diend tweezen als gy?
 En ik zo wel als anderen.
 Mijn geld is zo goed als 't haare.
 Men kan een yder niet behdoen.
 Zal ik hem dan overmorgen hebben.
 Ik beloof het u.
 Zo gy 't niet doet / ik zal heel gramat op u wezen.
 Ik bid u hebt een weynig geduld.
 Ik zal 't hebben tot overmorgen toe.

De dertigste 'Za-
 menspraak.

Doe mijn Paard de room aan.
 Sadelte hem.
 Hebt gy niet hem aan 't water gebreeft?
 Hebt gy hem al ha-
 ber gegeven?
 Breynt hem by de Smit.
 Laat hem beslaan.
 Drijf hem.
 Breynt hem na 't Ri-

River.
 Give him some oats.
 Walk him.
 Give him some straw.
 Have you good hay?
 How much have you a night?
 Has he drunk?
 Hath he eaten his oats?
 Is he very weary?
 Bring him to me.
 Bring him into the stable.
 Unsaddle him.
 Take him by the bridle.
 Do not make him run.
 Do not over heat him.
 Give him some hay.

weerd toe.
 Geef hem wat ha-
 ber.
 Weyd hem wat heen en weer.
 Geef hem wat stroo.
 Hebt gy goed Hoop?
 Hoe veel hebt gy de nacht?
 Heeft hy gedronken?
 Heeft hy zijn haver al op?
 Is hy heel moede?
 Breynt hem hier by my.
 Breynt hem op stal?
 Ontzadelte hem.
 Dat hem by de room.
 Doet hem niet loo-
 ren.
 Maak hem niet te heet.
 Geef hem wat hoop.

The XXXI. Dialogue. De een-en-dertigste
t'Zamenpraak.

Between two Gentlemen. Tusschen twee Juf-
fers.

Will you go to the
Garden.

Yes, if you will.
'Tis very fair wea-
ther.

Have you the key?
I have it in my pocket.

The Sun is too hot.
Take your Mask.
Let us stay till 'tis col-
der.

I am contented with
it.

Let us go, it is cool
now.

There is a fine Rose.

Give it me.
Take it.

Will you make a
Nose-gay?

Make a Nose-gay.

There is Violets still.

Wilt gy na de tuyn
gaan?

Ja, indien 't u belieft.
't Is zeer schoon
weer.

Hebt gy de sleutel?
Ik heb hem in mijn
zak.

De Zon is al te heet.
Neem uw Mascher.
Laat ons wachten
tot dat het wat koelder
is.

Ik ben 'er mee te
biede.

Laat ons gaan / 't is
nu koel.

Daar is een mooge
Kroos.

Geef hem my.
Neemt hem.

Wilt gy een Kruiker
maaken?

Maak een Kruiker.
Daar zijn nog vio-
leten.

Show

Show it me.
Do you not see it?
There is a fine Tulip.

O lack! how fine it
is!
This is a fine Garden.

Take that Gilly Flo-
wer.
The Roses smell well.

Smell my Nose-gay.

There is a fine alley.

Let us go into the
shadow.

'Tis not hot.

The Air is hot.

Let us go under that
green Arbour.

It is a fair evening?

Gather that other
Flower.

Some body must
poor water on those
flowers.

It did rain yesterday.

That signifies not-
hing.

Where is the Gard-
ner?

Wijf je my.
Ziet gy 't niet.
Daar is een mooge-
Kruiker.

O hoe moop is hy.
Dit is een mooge-
Tuyn.

Neem die Kruiker.

De Kroosjes ruiken
wel.

Ruik mijn Kruiker-
je eens.

Dat is een mooge
gallerij.

Laat ons in de scha-
dow gaan.

't Is niet heet.

De Lucht is heet.

Laat ons onder dat
Groen gaan.

't Is een mooge
Tuynstond.

Pluk die andere
Bloem.

Iemand moet drie
Bloemen eens besproe-
pen.

't Heeft gisteren gere-
gend.

Dat heeft niets te
beduyden.

Waar is de Tuynier?

H 3.

You

Your Nose-gay is finer than mine.

You are pleased to say so.

What will you say that mine is not so fine as yours?

What you will.

'Tis done.

Who shall be our judge?

Your Brother.

Is he at home?

Yes, he is so.

Here he is coming.

I pray, tell us which of these two Nose-gays is the finest?

'Tis this.

I said so before.

I have won it.

What have you won?

We have not laid any money down.

You would not.

You did not desire it.

Let us walk a little longer.

'Tis too late.

You cannot go yet.

Wij buyser is moo- per dan mijne.

Dat belieft u zo te zeggen.

Wat wilt g' er onder verstellen / dat de mijne zo moo- niet en is als de uwe?

Wat g' wilt.

't's gedaan.

Wie zal onze rechter meeren?

Wij Broeder.

Is het huys?

Ja / hy.

Daar komt hy aan.

Geflieve zeg ons / welk van deeze twee buy- hers is de moo- ste?

Deeze is 't.

Dat heb ik te booren al gezegd.

Ik heb 't gewonnen.

Wat hebt g' gewonnen?

Wij hebben geen geld by-geset.

G'p woude niet.

G'p begeerde 't niet.

Laat ons nog wat wandelen.

't's al te laat.

G'p hout nog niet gaan.

We

We will go away within half an hour.

What a Clock is that?

Ten.

It is not so much.

I have told the Clock.

I have told it also.

You are mistaken.

The XXXII, Dialogue.

For a Traveller who goes in to Holland.

Friend, are you a Dutchman?

Yes, Sir, at your service.

Are you bound for Rotterdam?

Yes, Sir, when the wind serves.

Have you any Passengers?

I have ten already.

Have you a good

Weg zullen binnen een half uur heen gaan.

Woe laet is dat?

Tien uren.

't's zo laet - uog niet.

Ik heb de klok geteld.

Ik heb hem ook geteld.

G'p hebt mis.

De Twee-en der- tigste t'Zamen- spraak.

Voor een Reyzenaar na Holland.

Vriend bent g' een Hollander?

Ja / mijn Heer / t'is wen dienst.

Heft g' aan om na Rotterdam te baaren?

Ja / mijn Heer / als de wind ons maent dient.

Hebt g' eenige Passagiers?

Ja / ik heb 'er al tien.

Hebt g' een goed

H. 4. vesseel.

vesel?

Will you see it?
When will you go
away?

It may be this night.

How much do you
ask me for my passage?
Sir, you shall give me
. . . if you please.

I will give you as
other people do
Where do you lodge?
At the sign of. . .
I know where it is.

Be ready, and I will
call you when 'tis time.

Pray do.
Must I carry Victu-
als?

If you please.
Sir, the wind is good.

Let us go then.
Step into the Boat.

I will pay you at
Rotterdam.
'Tis all one.
Where do you go to
lodge?

Schip.
Wilt g'p 't zien?
Wanneer zult g'p
baaren?
Wisschien van dezen
avond nog.
Hoe veel eyscht g'p
voor v'zucht?
Mijn Heer / g'p zult
mij . . . geven / inden
't u belieft.

'Ik zal u geeven/
't geen andere geeven.
Waar bent g'p 't huysh?
In de . . .
'Ik weet wel waar
dat is.

'Houd u gereed / en ik
zal u aanspreken als
het tijd is.

'Eplieze doet zo.
Moet ik ceten met
myncmen?

'Indien 't u belieft.
Mijn Heer / de wind
is goet.

'Laat ons dan gaan.
'Treed maar in de
Boot.

'Ik zal u te Rotter-
dam betaalen.
'Dat is eeben veel.
'In wat Herberg zult
g'p gaan?

I know

I know not, I have
no acquaintance here.
Go to the. . .
Is it a good lodging?

'Tis the best in the
Town.

Carry my things.
How much must you
have?

I must have. . .
Take, there is your
Money.

The XXXIII. Dialo-
gue.

Being in an Inn.

Shew me a Chamber:
When doth the
Coach go away for
Ter Gow.

How much must
I give?

Let me speak with
the Master of the
Coach.

Will you not dine

'Ik weet het niet / ik
heb hier geen kennis.

'Gana de. . .
'Is dat een goede
Herberg?

''t Is de beste in de
stad.

'Draag mijn goed.
Hoe veel moet g'p
hebben?

'Ik moet . . . hebben.
'Hou daar is uw geld.

De drie-en-dertig-
ste t'Zamen-
spraak.

Zijnde in een Her-
berg.

Wilt my een Kam-
mer.
Wanneer rijdt de wa-
gen op Ter Gow.

Hoe veel moet ik gee-
ven?

Laat mij met de
Doorman spreken.

Wilt g'p eerst niet
H s. f. s. ?

ſtra?	eeten?
Yes, I will.	Ja.
What have you for dinner?	Wat hebt gy te eeten?
We have . . .	Wij hebben . . .
Will you dine in company?	Wilt gy met het geſelſchap eeten?
Yes, if there be any.	Ja / indien 't'er is.
Is the dinner ready?	Is 't eeten gerred?
It is upon the Table.	Het ſtaat op de Tafel.
How much do you take a piece?	Hoe veel neemt gy van pder Perſoon?
Will you not lye here?	Zult gy hier niet ſlaapen?
I do not think ſo.	Ik denk van neen.
I will take the occaſion of the Coach.	Ik zal de geleentheid van de wagen niet laaten verby gaan.
When will it go away?	Wanneer rijdt hy af?
Preſently.	Zo aanſtonds.
There is the Maſter of the Coach.	Daar is de Waagenaar.
Come in, Coachman.	Kom in / Doerman.
Are you going away?	Zult gy voort afrijden?
We ſhall go away within an hour.	Wij zullen binnen een uur afgaan?
Give me a good place.	Befchik my een goet de plaats.
You ſhall have one of the beſt.	Gy zult een van de beſte hebben.

How

How much muſt you have?	Hoe veel moet th u hebben?
They give me . . .	Gy geven my . . .
When ſhall we arrive?	Wanneer zullen wy Ter Gow komen?
Ter Gow.	Wij zullen daar ſto- men te . . .
We ſhall arrive this- ther?	Mouſieur / wy moc- ten gaan / daar is 't ge- ve in u ſchuldigh ben.
Sir, we muſt go away; there is what I owe you.	Mijn Heer / ik ben t'uwten dienſt.
Sir, I am at your ſer- vice.	Ik hoop dat gy weer- aan zult ſpreken / als gy te rug komt.
I hope you will come to ſee me again when you return.	Ik zal 't niet laaten.
I will not fail.	Went gy te bzeede?
Are you contented?	Ja / mijn Heer.
Yes, Sir.	

The XXXIV. Dialo-
gue.De vier- en-der-
tigſte t'Zamen-
ſpraak.

Maid, make my bed,
and give me clean
ſheets.
Bring me other
ſheets.
Why, Sir?
Thoſe are not clean.

Vrijſter maak mijn
bed / en geef my
ſchoone ſakenſ.
Haal my andere la-
kenſ.
Waarom / mijn Heer?
Deze zijn niet
ſchoon.
Gy zijt gisteren eerſt
H 6 yeller.

They were waſht but

yesterday.

Excuse me, they have
been already lain in.I will give you some
thing, if you give me
clean ones.There are some
others.

Sir, we must rise.

Is the boat ready to
go?

It is almost time.

I will dress my self
then.Farwell, Landlord.
When shall we arrive
at Amsterdam?

In the afternoon.

What house is that?

'Tis the house of...

Where shall we dine?

We shall dine at...

Is it a Town?

No, 'tis but a single
house.

We are there.

Let us sit at the Ta-
ble.Take your places
wihout ceremony.

gewasschen.

Derschoon nu / daar
is reedys al op gestapen.Ik zal u wat geveben /
in dien op my schoone
bzenot.

Daar zijn andere.

Mijn Heer / wy moe-
ten opstaan.Is de schuyt al ge-
reed om af te vaaren?

't Is al schier tijd.

Ik zal my dan aan-
kleden.

Daartwel / Wofses.

Wanneer zullen wy
tot Amsterdam ko-
men?

't Nachtermiddag.

Wat huys is dat?

't Is 't huys van...

Waar zullen wy te-
middag eeten?Wy zullen ons mid-
dagmaal houden te...

Is 't een Doyl?

Neen / 't is maar een
enheld huys.

Wy zijn daar al.

Laat ons aan de tafel
gaan zitten.Neem maar plaats
zonder Ceremonien.

Let:

Let us make haste to
dinner.Gentlemen, take your
places.Is there good wine
here?This wine is not
good.

Give us some other.

We have no other.

What meat is that?

This meat is not
good.Every one is conten-
ted with it.To your health, Gent-
lemen.

We thank you.

This is good bread.

'Tis good enough.

Give me some.

Let us be gone.

All is paid.

Shall we be presently
at Amsterdam?We shall be there be-
fore three a Clock.

I shall be glad of it.

There is Amsterdam.

Laat ons wat haas-
ten niet eeten.Messieurs / neemt
plaats.Is 'er goede wijn
hier?Deze wijn is niet
goed.Geef ons wat an-
dere.Wy hebben geen an-
dere.

Wat spijs is dat?

Deze spijs is niet
goed.Elk een is 'er mee te
breede.Op uw gezondheid
Messieurs.

Wy bedanken u.

Dit is goed Brood.

't Kan wel gaan.

Geef 'er my wat
van.

Laat ons gaan.

Alles is betaald.

Zullen wy haast te
Amsterdam zijn?Wy zullen daar voor
drie uren zijn.

Ik zal blij wezen.

Daar is Amster-
dam.

H 7

Ae

182 d'Engelsche en Nederduytsche

Are those Churches Steeples?
 Yes, they are.
 We are very nigh them.
 Let us come out of the boat.
 Are we arrived?
 Yes, we are so.

Sijn dat kerh-toornings?
 Ja dat sijn 't.
 Wy sijn 'er dicht by.
 Laat ons uyt de schuyt gaan.
 Sijn wy al aant?
 Ja wy sijn aant.

The XXXV. Dialogue.
 De vyf en-dertigste Zamen-spraak.

Between an Englishman and a Dutchman Coming out of Holland.
 Tusschen een Engelschman en een Hollander, uyt Holland komende.

Are you an Englishman?
 Yes Sir, at your service.
 How long have you been in Holland.
 But a few months.
 Did you pass by Rotterdam?
 Yes, Sir.
 Where did you land?

Ent gy een Engelschman?
 Ja mijn Heer / om u te dienen.
 Hoe lang bent gy in Holland geweest?
 Maar weynig maanden.
 Quaamt gy dooz Rotterdam?
 Ja / mijn Heer.
 Waar quaamt gy te land.

ACADEMY. 183

I landed at the Brill.
 Where did you lodge?
 At the sign of the Admiral Tromp.
 Are you of Amsterdam?
 No Sir, I am of the Hague.

Ik landde in de Brill.
 Waar logeerde gy?
 In de Admirant Tromp.
 Bent gy van Amsterdam?
 Neen / mijn Heer / ik ben uyt den Haag van daan.

Do the States General keep always Court at the Hague?
 Yes, Sir.
 Where shall we go to lodge?
 Let us go to the . . .

Houden de Staaten-Generaal haar Hof altyd in den Haag?
 Ja mijn Heer.
 Waar zullen wy teherberg gaan.
 Laat ons in de . . . gaan.

Have you any other acquaintance at Colchester.
 Yes, Sir.
 Sir, are you ready?

Hebt gy eenige andere kennig te Colchester?
 Ja / mijn Heer.
 Mijn Heer / zijt gy gereed.

The Coachmen stayeth for us.
 Let us go, I am ready.
 Shall we go to dine at.
 No Sir, but we shall go to sup there, if it please God.
 The leagues between

De Koetsier wacht na ons.
 Laat ons gaan / ik ben gereed.
 Zullen wy te middag te . . . eeten?
 Neen mijn Heer / wy zullen daar t'avond eeten / zo 't God belieft.
 De mijlen tusschen Col.

Colchester and London
are short.

They are none of the
longest.

How long is it since
you were at Amster-
dam?

Two months since.
In what University
of Holland have you
studied?

I have studied at Lei-
den.

And you Sir, where
have you studied?

At Oxford.

Which of both your
Universities is the fi-
nest?

I know nothing of it,
they are both fine.

Sir, do you see Lon-
don?

Is that London?

'Tis a great City.

Whither shall we go
to Lodge?

At the Red Lion.

Sir, we are there.

Coachmen, stand, we

Colchester en Londen
zijn kort.

Ze niet van de lang-
ste.

Hoe lang is 't wel ge-
leeden / dat op te Am-
sterdam waart?

Wel twee maanden.
Op wat Hoge School
van Holland hebt op
gestudeert?

Ik heb te Leyden
gestudeert.

En op mijn Heer/
waar hebt op gestu-
deert.

Ik heb te Oxford
gestudeert.

Welke van beyde de
Hooge Schoulen is de
moogste?

Ik kan daar niets
van zeggen / ze zijn bey-
de moop.

Mijn Heer / ziet op
Londen wel?

Is dat Londen?

'T is een groote stad.

Waar zullen wy gaan
Logeeren?

By de roode Leeuw.

Mijn Heer / wy zijn

'er al.

Hoetsier houd stil /
will.

will go down.

Sir, I will not go
down.

I am going to lodge at
a Friends house.

Farewell then, Sir.

Master, your Servant.

You are welcome,
Gentlemen.

There is a dutch
Gentlemen, who desi-
resh to have a Chamber
at your house.

Well Sir, he shall ha-
ve one.

Sir, I am much be-
holding to you that you
do take that pains for
me.

Sir, I would I were
able to serve you.

Sir, you have shewed
me marks of your gene-
rosity.

Sir, till we meet
again.

I hope I shall have
the honour to see you
again.

wy zullen wy gaan.

Mijn Heer / ik ga niet
wyt.

Ik ga by een van
mijn Vrienden logee-
ren.

Daartwel dan / mijn
Heer.

Maonsieur / uw Die-
naar.

Op zijt Welkom
Messieurs.

Hier is een Duytsch
Heer / die een kamer in
u huys verzoekt te heb-
ben.

Wel / mijn Heer / hy
zal 'er een hebben.

Mijn Heer / ik ben
zeer in u gehouden / voos
de moeite die op voos
my doet.

Mijn Heer / ik
wenschte dat ik u dienen
kon.

Mijn Heer / op hebt
my tekenen van uw
Edeelmoedigheid ge-
toond.

Mijn Heer / tot weer-
ziens toe.

Ik hoop dat ik de eer
zal hebben u weer te
zien.

Sir,

- Sir, I shall receive it.

Mijn Heer / my zal
er geschieden.*The XXXV. Dialo-
gue.*De zes-en-dertigste
t'Zamenspraak.*Between two English-
Gentlemen meeting
at Paris.*Tusschen twee En-
gelsche Edellie-
den ontmoeten-
de malkande-
rente Parys.MY Dear Friend, I
have much joy to
see you.I am also overjoyed
to meet you.How do all our
Friends at London?They are all well,
and would be very glad
to hear that you are
alive still.

Why alive still?

Because it that been
assuredly told them that
you were taken by the
Turks between Legorn,Mijn waarde v'riend/
ik ben zeer blijd dat
ik u zie.Ik ben desgetijds
zeer verheugd dat ik u
dus ontmoet.Hoe waarent alle onze
vrienden te Londen?Zij zijn alle nog wel
te pas / en zonden zeer
verblijd zijn om te hoor-
ren dat gy noch in 't
leven zijt.Oog in 't leeven / zeg
je? Waaron toef
dat?Om dat het hen
voorz de waarheid ber-
teld is. / dat gy van
de Turken genomen
and

and Civita Vecchia.

You see that it is not
true, though I must
confess the Vessel I was
in was in danger.You were then pur-
sued by those Barba-
rians?Yes truly, Sir, and we
had much ado to avoid
them, for upon my
word they sail well.Pray Sir, tell me how
you escaped them?Sir, after much diffi-
culty we got into the
Port Longino, being a
strong place on a little
island called Elba.Sir, I am very glad
that you escaped, and
I am sure that you have
many good friends in
England, who shall
have much joy, to hearwaart tusschen Livorno
en Civita Vecchia.Gy ziet nu wel dat
het niet waar is; hoe-
wel ik bekennen moet
dat het Schip / waar nu
ik was / niet buyten ge-
baar was.Wierd gy dan van
die Barbaaren gejaagd?Ja voorzeker / mijn
Heer / en wy hadden
veel werks om hen te
ontvaaren: want op
mijn woord / zy seple-
vel.Ik bid u / mijn Heer/
zeg my eens hoe gy heer
ontvluchte.Wel mijn Heer / na-
heel robbens groaften
wy in de haven van
Longino / zijde een
sterke plaats op een
klein Eysland genaamd
Elba.Ik ben zeer blijd /
mijn Heer / dat gy 't
zo onthomen zijt; en
ben wel verzekerd / dat
gy vele goede vrienden
in Engeland hebt / die
zeer blijde zullen zijn /
of

of your arrival at Paris; for I do assure you, they were much afflicted for your pretended misfortune, when they heard it.

Sir, they did me a great deal of honour to have pitied me, I am much obliged to them, and I am sensible of their goodness.

By the next Post, I will undeceive them, by letting them know you are here, and by that they'll drown all their fears in a glass of good Canary.

Pray, Sir, do me that favour, and in the mean while you and I will drink their health here, in a glass of Hermitage Wine; if you please, I will lead you to a place where we may have the best in all the Town.

om van uw aankomst tot Parijs te hooren: want ik verzeher u dat 3p zeer bedroefd waeren over uw getwaand ongeluk toen 3p 't hoopden.

Mijn Heer / ik houd het voor een groote eere dat 3p mij dus beklagd hebben; ik ben daar over aan hen verplicht / en ben geboetig van hunne goedhep jegens mij.

Maet de naaste Post zal ik hen uit den droom helpen / door hen te laaten weten dat 3p hier zijt: want door 3p alle hunne bezere met een glas Kanary Wijn sullen afspoelen.

Eplieze / mijn Heer / doe mij die gunste / en ondertusschen zullen wij hier op hunne gezondheid een roemer Hermitage Wijn drinken: ik zal u / met u bekieken / op een plaats brengen / daar men de beste van de stad kan hebben.

Very

Very willingly, for I have a mind to drink of Hermitage Wine.

Did you never drink of that kind of Wine?

No, Sir, never.

Then permit me to tell you, that it is one of the best sorts of Wine that is in all France. I pass by the place, when I came from Lions, where it is made.

Sir, speaking of Lions, you put me in mind to ask you how you are pleased with your journey of Italy.

Very well, Sir; the Country is not only pleasant, but full of fine Cities, which are full of Curiosities.

Old Rome, I think, lies buried in its ruins.

Zeer gaern; want ik ben geuegen om eens van de Hermitage wijn te drinken.

Hebt 3p nooit van die soort van Wijn gezien?

Neen / mijn Heer / nooit niet.

Laet mij u dan zeggen / dat het een van de beste soorten van wijn is / die men in geheel Frankrijk heeft: toen ik van Lions quam / passeerde ik verby de plaats daar 3e gemaakt wordt.

Mijn Heer / nu 3p van Lions spreekt / brengt 3p mij in 't zin om u te vraghen / hoe u ulve reys van Italic aanstaet?

Zeer wel / mijn Heer; het Land is niet alleen vermaackelijch / maar 't is ook vol van schoone steden / die verbrilt zijn met rarigheden.

Oud Rome / acht ik / legt in zijne ruynhoopen begraaften.

It

It is true, Sir, nothing remaineth of it; what is to be seen there, are great ruines, which seem to mourn for the destruction of so fine a City, and to testify to all the World how famous it was.

Is St. Peters of Rome a fine Church?

Yes, Sir, 'tis one of the Wonders of the World.

Is Napels a great City?

Yes, Sir, very pleasant, large, and full of People.

Did you see the Burning Mountain, that is very near to it?

Yes, Sir, I saw it.

I think it burns continually.

Yes, Sir.

Did you see the Treasure of Loreto?

So is 't / mijn Heer; alles wat daar te zien is / zijn groote pupu-
hoopen / die de verdel-
ging van zulk een
schone stad schijnen te
betreuren / en aan de
gansche wereld te be-
tuppen / hoe vermaard
de zelve eens geweest
is!

Is St. Pieters Kerk
te Rome een treffelijk
gebouw?

Ja / mijn Heer / 't is
een van 's Werelds
Wonderen.

Is Napels een groo-
te Stad?

Ja / mijn Heer / het
is een zeer vermaank-
lijke / groote / en volke-
rijke plaats.

Hebt gy den branden-
den Berg gezien / die 'er
dicht by ligt?

Ja / mijn Heer / ik
heb hem gezien.

Ik acht dat hy gesla-
dig brandt.

Ja zo doet hy / mijn
Heer.

Hebt gy den schat van
Lorette gezien?

Yes,

Yes, Sir.

Is it so rich?

- Yes, indeed, it is ex-
tremely.

Is the Place strong?

Not at all.

How do you like Ve-
nice?

Were you there in
the time of Carnival?

Are their Operas fine?

They are wonder-ful-
Did you see the Arse-
naal?

Yes, Sir.

Is it so full of stores
for Wars, as they say?

Sir, you would won-
der if you saw it: it is the
greatest in the World,
and full of all manner
of stores, both for Land
and Sea.

Were you at Mode-
na?

Yes, Sir, I have tra-
velled all over Italy.

Is the Duke of Mode-

Ja / mijn Heer.

Is die zo kostelijk?

Ja / gewisselijk / het
weegt over.

Is de plaats sterk?

Nee! / gantsch niet.

Hoe staat u Venes-
tie aan?

Waard gy daar in de
Dasten-abond?

Zijn hunne Opera's
mooi?

Ja / verwonderlijk.

Hebt gy 't Wapen-
huis gezien?

Ja / mijn Heer.

Is het zo vol van
Krijgstuyg als men
zeet?

Ja / mijn Heer / gy
zoudt u verwonderen
indien gy 't zaagt; het
is het grootste van de
gansche Wereld / en
't is vol van allerley
Oorlogstuyg / zo wel
vooz 't Land als vooz
de See.

Waart gy ook te
Modena?

Ja / mijn Heer / ik heb
geheel Italie dooz ge-
reys.

Is den Hertog van
na's

na's Palace finished?

Not yet, Sir.

It was told me, that
it will be very fine,
when it is all built.

Yes, Sir, very fine,
and very large.

Doth the great Duke
of Tuscany receive the
English well?

Yes, Sir, there is no
Nation in Europe, that
he receives with so
much honour and civi-
lity.

How do you like
Florence?

'Tis a very fine City,
full of Antiquities.

What do you say of
the Treasures of the
Great Duke?

There is nothing fir-
mer nor richer.

Is Saint Laurences
Church finished?

Madama's Palace's bol-
tooid?

Not nog toe niet/
mijn Heer.

Men heeft my ge-
zegd / dat het een zeer
schoon stuk werk is / zal
zijn / wannecr het vol-
bouwd is.

So zal 't / mijn Heer/
't zal zeer schoon en
groot weezen.

Worden de Enges-
schen van de Groot-
Hertog van Copham
wel onthaald?

Ja / mijn Heer / dat
is geen Volk in Euro-
pa / die hy niet zo wel
eere en bekeftheit ont-
fangt.

Hoe gebakt u Flo-
rence?

'T is een zeer schoone
Stad / vol van Aloude-
heden.

Wat dunkt u van de
schatten van den
Groot-Hertog?

Dat 'er niets schoons
der en kostelijker is.

't Sint Laurens
kerk voltooid?

Not

Not yet.

Will it be very rich.

Yes, Sir, for its big-
ness is the richest in Euro-
pe.

Are the Italian Wo-
men handsome.

Yes, some are so.

Are they complai-
sant.

They are very agreea-
ble.

Sir, at your return
did you come by Sea.

Yes, Sir, My Lord,
who was then in Italy,
did me the honour to
bring me in his Felou-
que from Legorn to
Genoa

I wonder you would
venture again to Sea,
after having been in so
much danger of being
taken by the Turks.

Why, Sir? I had re-
solved of going from
Legorn to Tangier by
Sea; but understanding
that they had made

Nog niet.

Zal zy kostelijch zijn?

Ja / mijn Heer / want
haar groote te rekenen /
zal zy de kostelijste van
Europa weezen.

Zij het Italiaansch
Dionw volk mooi?

Ja / sommige.

Zijn zy aanblijft?

Ja zeer aanblijft.

Toet gy weerdin
quaamt / mijn Heer /
was het ter zee?

Ja / mijn Heer; de
Heer . . . die toen in
Italien was / deed my
de eere dat hy my in zijn
Nacht van Liborno na
Genoa medenam.

't Derwondert my
dat gy u weer op de zee
durft wagen, na dat gy
in zulk een groot perij-
kel waart geweest om
van de Turken geno-
men te worden.

Waarom / mijn Heer?
Ik was van boorn-
men om van Liborno
na Tanger ter zee te
gaan; maar verstaar-
thre

I

thre

there a Trace for some while, that diverted my Intentions.

Have you any acquaintance there.

Yes, Sir, two Gentlemen of my relations, one a Captain, the other a Volontiey.

Have you been there?

Yes, twice, passing and repassing from the Straits.

Is the place strong?

Yes, Sir, it is very strong.

The King had much care to defend it, and it cost him much to keep it, otherwise it would have been lost.

I think it was in great danger to be so in the last War.

It is true, Sir, and the loss of that place would

de dat daar een bestand booy een zekeren tyd gemaakt was / zo deed het mij van beschijde veranderen.

Hebt gij enige kennis daar?

Ja / mijn Heer / twee Edelheeren van mijn Waangschap / de een een Kapiteyn / en de ander een vrijwillige.

Went gij daar geweest?

Ja / tweemaal / in't heen gaan en te rug komen van de Straat.

Is de plaats sterk?

Ja / mijn Heer / zeer sterk.

De Koning heeft groote zorg gedragen om de zelve te beschermen / en 't heeft hem veel gekost om ze te bewaaren; anders zou ze al verlooren geweest zijn.

Ik geloof dat ze groot perijkel liep in de laatste Oorlog.

Dat is waar / mijn Heer / en 't verlies van

have ruined the Trade of all the Straits.

I think the Moors had never broken ground before.

I do not know; but it is certain that they do it now.

I think the Renegado's have taught them to make Fortifications, and Navigation.

It may be so; for many are gone into their Country since some years.

How is their General called, that commanded in this last War?

He is called Alcad d'Alcazar.

The King hath lost a great man at Tanager.

It is true, Sir Palmer Faireburn; all the Town did much lament for his death.

die plaats zoud al de Hoophandel van de Straat bedurven hebben.

Ik geloof dat de Mooren daar nooit te booren een schip in de Arde gestoken hadden.

Daar weet ik niet van te zeggen / maar 't is zeker dat zij 't nu doen.

Ik geloof dat de verloochgende Christenen hen 't maken van sterkten / en de Scheepbaart geleerd hebben.

Dat kan wel wezen; want veele hebben sich sedert enige jaeren in hun Land begeeben.

Hoe heet hun Overste die in den laatsten Oorlog 't opperbevel had?

Zijn naam is Alcad d'Alcazar.

De Koning heeft een booznaam Man te Tanager verlooren.

Dat is waar / 't is Sir Palmer Faireburn / wiens dood van

Colonel Sackville behaved himself there most gallantly, and gained much honour.

It is true; he succeeded to that Command after Sir Palmer Faireburn was killed, and got a great Victory over the Moors, killed and wounded a great number, filled up again their Works, took all their Canon and Baggage, and routed them entirely.

Without doubt it was a brave action; and to say the truth, the English fought as they use to do, like Lions.

Is the Country open to us since the Truce is made?

Yes, Sir, as far as the Jews River.

Sir, your Discours is so agreeable, that I

de gantsche stad zeer beklaagd wierdt.

Colonel Sackbil byoeg sich daar treffelijh / en leyde groote eere in.

Dat is waar / hy aanbaarde het gebied naa dat Sir Palmer Fairburn gebood was / en hy behaalde een groote zege op de Mooren / hebbende een groot getal gebood en quers; hunne Werken weer opgebuld / al hun Oeschut en Pakkazi genomen / en hen t'eenemaal geslagen.

't Was buyten twijfel een treffelijke daad; en om de waarheid te zeggen / de Engelschen vochten als Leeuwen / gelijk zy gewoon zijn.

Is het Land by en open voer ons / sedert dat het beslaaid ge maakt is?

Ja / mijn Heer / tot aan de Joden Rivier toe.

Mijn Heer / uw gesprek is zo aangeneem

A C A D E M Y. 197
have forgot that Hermitage Wine; let us go to drink some.

Come, Sir, there is the house where it is sold; go in.

Show me the way, I have no acquaintance here.

You force me to be uncivil; but I had rather be so, than to be troublesome to you.

Boy, give us a Pint of your best Hermitage wine.

Gentlemen, there is some of the best.

Come Sir, my service to you.

Sir, I must humbly thank you.

Sir, some body asks for you.

Sir, one of your Friends stays for you at home.

Sir, I am sorry to leave you so soon: to morrow.

naam en bebavlij / dat ik de Hermitage wijn vergetten heb; maar laat ons gaan om die te drinken.

Kom aan / mijn Heer / daar is 't huys daer ze te koop is. Treed in.

Wij my den weg / ik ben hier onbekend.

Op dwingt my onbesleefd te zijn; maar ik wil dat eventwel liever weesen / dan u lastig te ballen.

Tongen / geef ons een pintje van uw beste Hermitage wijn.

Meester / daar hebt gy van de beste.

Mijn Heer / om u te dienen.

Ik dank u hartelijh / mijn Heer.

Mijn Heer / daar is iemand die naar u vraagt.

Mijn Heer / een van uwes Vrienden wacht naar u t'huys.

Mijn Heer / 't moet my dat ik u zo dra verlaten moet; tot morgen toe.

Farewell, Sir.
Till I have the honour
to see you again.

Waarwel / mijn Heer /
Tot dat ik de eere
mag hebben van u we-
derom te zien.

The XXXVII. Dialo-
gue.

De zeven en-der-
tigste t'Zamen-
spraak.

Between two Learned
Men.

Tusschen twee geleer-
de Liederen.

SIR, you arrive happily;
I was going to your house
to speak with you.

Mijn Heer / gy oud-
moet my ter rechter
tijd; ik ging zo na
uw huis toe om met u
te spreken.

Is there any thing in
which I may serve you
since our last interview?

Is 'er sedert onze
laaste byeenkomst iets
voorgevallen waar in
ik u kan dienen?

Yes, Sir, I should desire
you would do me the
favour to explain me the
Rules, that we find in the
beginning of Monsieur le
Grand's Philosophy.

Ja / mijn Heer / ik
wenschte dat gy de goed-
hepd gesefde te hebben /
om my de Regelen / die
men in 't begin van
Monsieur Le Grand's
Philosophie vindt / wel
te leggen.

Why, Sir, what difficulty
do you find in them?

Wel / mijn Heer / wat
zwaarigheid vind gy
daar in?

It seems at the first

Het schijnt met den
light

light they are against
the common sense.

eersten opslag / dat zy
tegen den gemeenen zin
aansloopen.

In what, I pray?

Waar in doch / bid-
ik u?

Because he teaches
us, that we must not
trust our Senses, which
seems to be false.

Om dat hy ons leert /
dat wy onze zinnen niet
moeten betrouwen; 't
welk valsch schijnt te
wezen.

There is nevertheless
nothing more true.

Nochtans 'is 'er niets
waarachtiger.

What? can it be false,
that I see truly an object,
when my eyes are
opened, during the day;
and that nothing hinders
that same object to
dull my sight?

Hoe dat ik kan het
valsch zien dat ik waar-
lijk een voorwerp zie /
wanneer mijne oogen
geopend zijn / geduurende
den dag / en dat niets
behindert dat het zelfde
voorwerp mijn gezigt
beveelt?

No, but that know-
ledge is not sufficient to
form an assured Science.

Acen; maar die kennis
is niet genoegzaam
om een zekere Weeten-
schap te formieren.

Why, Sir?

Waarom / mijn Heer?

Because your eyes
may deceive you, since
they can represent to
themselves a thing
which is not.

Om dat uw oogen
u zouden kunnen mis-
leiden / dewyl zy zich een
zaak kunnen verbeelden
die niet en is.

That I cannot believe.

Dat en kan ik niet
gelooven.

Do you not remem-

Befragt u niet som-
ber

bèr to have some times perceived a Tower from far?

You may well see one thing for another, since it happens often, that a Tower which shews round is square.

And what do you infer from this?

I say that a Science, which is grounded upon such an uncertain foundation, cannot be sure.

But this mistake is not universal.

I grant it; but you are oblig'd to confess that a true thing, as Science is, ought not to be grounded upon a doubtful thing.

By what means then do we arrive at the knowledge of the Truth, if our senses are subject to mistakes?

By the Understanding.

That cannot be, since

tyds eenen Tooren van verre gezien te hebben.

Op hont heel ligt eene zaak voor een andere aanzien / dewijl het dikwils gebeurt, dat een Tooren die rond schijnt vierkant is.

En wat wilt g' daar uit besluyten?

Ik zeg dat een Wetenschap / welke op zulk een onzeker fundament gegrond is / niet zeker kan zijn.

Maar dese misflag is niet algemeen.

Ik staan het toe; maar g' bent genoopt zacht te bekenen / dat een waarre zaak / gelijk als wetenschap is / niet op zo een twijfelachtige zaak behoort gegrond te zijn.

Door wat middel geraaken wy dan tot de kennis der waarheid / inden onze zinnen aan misflagen onderworpen zijn?

Door het verstand.

Dat en kan niet zijn.

it

it regards but universal things, as Aristotle says, Intellectus est rerum universalium.

That is true; and that is not contrary to Monsieur le Grand's sentiment, who proves that Mans Wit ought to examine as well particular things as common.

I should be very glad if you could explain clearly his sense.

It will be very easie unto me, if you have the Patience to hear me.

Pray tell it me by an example.

I will; did you never see Gold that they bring out of the Indies in dust?

I have seen some several times.

That Gold, after it has been put into the Furnace changeth its form, and takes a new one; and nevertheles

dewijl dat maar algemeen dingen betreft / gelijk als Aristoteles zegt / Intellectus est rerum universalium.

Dat is waar / en dat is niet strijdig met Monsieur Le Grands gevoelen / dewijl g' bewijst / dat 's menschen veruft zo wel op andere als algemeene zaken behoort t'onderzoeken.

Ik zou blij zijn / indien g' zijnen zin duidelij kondet verstaen.

Dat zal my licht om te doen zijn / indien g' maar geduld geliefte hebben om my te hooren.

Zeg my dat / bid ik u / door een exempel.

Ik zal; hebt g' nooit goud gezien 't welk uit Indien gebragt wordt in stof?

Ja / dat heb ik verscheppen maal gezien.

Dat Goud na dat het in den oven is gedaen getweeft / verandert zyn gedaente / en neemt een nieuwe aan;

I s.

'tis

'tis always the same Gold.

That cannot be denied.

What did you perceive of that Gold at first?

I perceived Gold in dust.

But this Gold in dust is gone, and nevertheless Gold is always Gold.

Let it be so.

Then you did not perceive any thing of that which falls upon the Senses, since the same substance remains.

By which may I discover the Nature of Gold?

By this Faculty, which we call Judicative.

This Discourse is more subtle than true.

On the contrary, I esteem it to be more true than subtle.

Can you prove me

en uochtang is het altijd het zelfde Goud.

Wat kan niet ontkend worden.

Wat vernamt gy dan van dat Goud in 't eerst?

Ik wierd Goud in stof gewaar.

Maar die Goud in stof is niet meer voór handen / en uochtang is Goud altijd Goud.

Laat het zo wezen.

Als dan wierdt gy niets van dat gene gewaar 't welk op zinnen valt / de tijd de zelfde zelfstandigheyd blijft.

Voór welk middel zal ik dan de natuur des Gouds kunnen ontdekken?

Voór dat vermoogen 't welk wy 't Oordeel be noemen.

Dit gespreek is meer spitsvondig als waar.

In 't tegendeel / acht ik het meer waar als spitsvondig te zijn.

houw gy nu die ge
this

this thought by another Example?

Very easily; you see every day Men from your window, walking in the Market.

I see some every day indeed.

Nevertheless you perceive very often nothing but their hats, their coats, or their clothes.

That is true.

How then do you know really they are Men?

Very surely.

Excuse me, since you cannot affirm that you see any other thing but their cloathes.

Mens cloathes do cover but men.

That may be false, since they may cover Engines with them, which move in the same manner as men do.

And what do you

darcht doór een ander voorbeeld betwijfelen?

Zeer gemakkelijk; gy ziet dagelijks opt uwe venster menschen op de markt wandelen.

Dat zie ik inderdaad alle dagen.

Niettemin wordt gy zeer dikwils niets anders gewaar dan hunne Voeden / hunne Kiochten of hunne Waants.

Dat is waar.

Woe weet gy dan dat het waarlych menschen zijn?

Dat weet ik zeker genoeg.

Berschoon my / want gy hoort niet zeker zeggen dat gy iets anders ziet dan hunne kleeding.

Menschen kleeden bedenken maar alleen menschen.

Dat zou valsch konnen zijn; dewyl men konstige werktuigen / die zich op de zelfde wijze als de menschen bewegen / daar mede zou konnen bedenken.

En wat zult gy dan
16

infer from this Discourse?

I conclude, that our Senses are not certain, since they can deceive us.

This is a new Philosophy.

'Tis true; but it is according to reason, since Science is a certain thing and sure, and the ground which sustains it ought to be of the same nature.

Do you believe that our Senses deceive us always?

Yes, they can deceive us; but our Understanding can never deceive us.

How many People are there, who imagine themselves to know a thing which they do not know?

This fault proceeds from their knowledge, which is not clear and distinct.

That knowledge is

uyt dit gespreeh bestimment?

'Ik beslyt dat onze zinnen niet zeker zijn / nabien zy ons konnen misleiden.

Dat is een nieuwe Philosophie.

Dat is waar: maar 't is volgens de reden / deynij. weetenfchap een zekere en vaste zaak is / en de grond die dezelfde ondersteunt / behoort van de zelfde aard te zyn?

Geloofft gy dat onze zinnen ons altyd bedriegen?

Ja / zy konnen ons bedriegen; maar ons verstand kan ons nooit bedriegen.

Wie veel menschen zijn 'er die zich zelven inbeelden een zaak te weeten / die zy niet en weeten?

Die fout ontstaat uyt huwe kennisse / die niet klaar en onderscheiden is.

Sulch een kennis is hard.

hard to be obtained.

It is so to heavy Wits, but not so subtle and judicious People.

That Monsieur le Grand, is he not Author of L'homme sans Passions?

'Tis himself.

I have seen his Book, indeed it is well writ.

He did write five or six others, of which one is entitled, L'Epicure Chretien &c.

Do you know him?

I have the honour to know him very particularly.

He is a very Learned Man.

He is universal,

zwaar te verkrijgen.

Het is zo hoog zwaar; moedige verstanden / maar niet hoog schandere en verstandige menschen.

Is die Monsieur Le Grand niet de Schryver van L'Homme sans passion?

Ja hy is 't.

'Ik heb zijn Boek gezien; 't is inderdaad wel geschreeven.

Hy heeft nog vijf of zes andere geschreeven / waar van 'eene is getoond L'Epicure Chretien.

Kent gy hem?

'Ik heb de eere van hem byzonderlyk te kennen.

Hy is een zeer geleerd man.

Hy is volleerd.

The XXXVIII. Dialogue.

Between a Gentleman and a Gentlewoman.

Pray, Sir, tell me one thing, I am very curious to know your opinion of it.

Pray, Madam, propose it to me, and if I can resolve you, I will do it with all my heart.

Sir, I would fain know which is the noblest Sex, the Man, or the Woman.

Madam, I ask it you; your self naming the Man first, it seems to me you give consent that he is nobler than the Woman.

Sir, 'tis not a convincing reason, 'tis only for civilities sake,

De acht en-dertigste t'Zamen-spraak.

Tusschen een Edelman, en eene Joffrouw.

Ik bid u / mijn Heer / zeg my een zaak / alzo ik hartens ben om uw geboelen daar van te weeten?

Gelieve / Joffrouw / stel het my voor / en zo is u eenige opening daar in kan geiven / ik zal het van gansche harte doen.

Mijn Heer / ik wensse wel te weeten welke Dier de edelste is / de Man of de Wyf?

Joffrouw / ik vraag het u / dewijl gy zelt de Man eerst genoemd hebt / zo dunkt my dat gy toestaat / dat hy edeler is dan de Wyf.

Mijn Heer / dat is geen overtuigende reden; 't is maar alleen wykefchepd geschied.

Ma-

Madam, Saint Paul commands the Woman to obey her Husband; In the Old Testament great Persons Wives did call them their Lords; by consequence then the Man is nobler than the Woman.

Joffrouw / de H. Paulus bevelde de Wyfve haaren Man te gehoorzaamen. In 't Oude Testamente vindt men dat de Wyfven van aanzienlyke Persoonen / hen Heeren noemden; waar uit dan volgt dat de Man edeler is als de Wyf.

Sir, excuse me, for to obey, one is not inferior to him to whom he submits himself; for Jesus Christ as the Scripture says, although he be a God, did obey both the Virgin Mary and Saint Joseph, and nevertheless he is far nobler than them. And if great Mens Wives call them their Lords, it was to please them, and not by duty.

Derschoon my / mijn Heer / want om dat men gehoorzaamt / is men niet minder dan hy aan wien men zich onderwerpt; want Jesus Christus / gelijck de Schrift zegt / alhoewel hy een God was / gehoorzaamde de H. Maagd Maria en den H. Joseph; en niet te min is hy veel edeler dan zy waaren. En indien de Wyfsvrouwen van voornaame Persoonen hare Mannen Heeren noemden / dat geschiedde om hen te behaagen / en niet uit plicht.

To shew you that the

Om u te toonen dat Man

Man is more noble than the Woman, he was created the first.

Sir, what do you infer from thence? nothing but confusion for your Sex; for things which were created the first, are not the noblest; as for Examp^e, the Heaven, the Earth, the Sun, the Stars, the Seas, and all things, were created afore Man; yet nevertheless, according to you, he is the noblest of earthly Creatures.

Madam, that Man is nobler than all Creatures, except the Angels, is true; for God with one Word created all, but Man is the Work of his own hands.

You grant me then that the creation of man is more noble than that of Heaven and Earth, because he was created the last; by your same argument I will

de. Man edeler is dan de Vrouw; Hy wierdt eerst geschapen.

Mijn Heer / wat kondt gy daar uit trekken? niet als beschamming voor uwe kunne: want de dingen die 't eerst geschapen waaren zijn de edelste niet; als by voorbeeld / de Hemel, de Harde / de Zeeën / de Starren / de Zeeën / en alle dingen zijn eer geschapen dan de Man; en volgens uwe stelling is hy de edelste van alle aardfche schepselen.

Zoffrouw / dat de Man edeler is dan alle schepselen / uitzegge de Engelen / is waar; want God scheyt alles door een woord; maar de Man is het werk van zijn eygene handen.

Gy staat mij dan toe dat de schepping des Mans edeler is / dan die van den Hemel en de Harde / om dat hy 'laastst geschapen was; ik zal u dan door uwe

convince you. The Woman was created after the man, and of a nobler Substance than he; for he was created with dust, but the Woman was created with one of his Ribs; and with dust. I will bring you another Example, which ought to convince you: An infants Body is the first formed in his Mothers Womb, and a long time after the soul is infused into it; yet nevertheless she is more noble than her Body.

Madam, I answer you that the Woman having been formed of one of the Mans Ribs, being created of his own Substance, and having flesh of his flesh, and bone of his bone, as the Scripture saith, has no advantage upon him, neither in regard of her Creation, nor for her Substance sake; for

zelf de bewijfreden overtuigen; de Vrouw wierdt naa den Man geschapen / en uyt een edeler zelfstandighged; want hy wierdt uyt het stof geschapen / waar de Vrouw wierdt uyt een van zijne ribben geschapen / en niet uyt het stof. Gh zal u nog een ander exempel bybrengen / 't welck u behoort te overtuigen; 't Lighaam eens kindts wordt eerst in de Waarmoeder geboord; en een tijd lang daar naa wort 'er de Ziel ingestoot; en niet te min is die edeler dan het Lighaam.

Zoffrouw / daar op antwoord ik u / dat de Vrouw gevormd geweest zijnde uyt een van des Mans ribben / en geschapen uyt zijn eygene stoffe / vleesch hebbende van zijn vleesch / en been van zijn been / als de O. Schrift zegt / geen voordeel boven hem heeft / noch een opzigte van when

when God said, Let us make Man after our own likeness; he did mean the Woman as well; for the Word (Homo) in Latine signifies the Man and the Woman, therefore the Man and the Woman were made at the same time, and the Being of the Woman was but a Multiplication of one Substance already created and depending of the Man.

Sir, according to you if it be the same Substance created, why will you have one to be more noble than the other? Why depending of the Man? Let us make him a Companion, saith God, a Companion doth not obey the other, except it be to please him.

haare scheppings/ noch om haare stoffe / want wanneer God zeyde / Laat ons den Mensch maken naar onzen beelde en gelijkenisse, zo neemt hy de Vrouw desgelijks; want het woord Mensch betekent Mann en Vrouw beyde / zulks dat de Mann en de Vrouw dan op een en de zelfde tijd gemaakt zijn; en 't wezen der Vrouw was maar een: beemienig-buldiging van een zelfstandigheyt / die alreede geschapen en van den Mann afhankelijk was.

Mijn Heer / volgens uws zeggen / indien het dezelfde stoffe geschapen is / waarom wilt gy dan 't een edeler hebben dan 't ander? Want om afhankelijk van de Mann Laat ons hem een medegenoot maaken zeyde God: nu de ene medegenoot gehoozant de andere niet; 'en zo 't hem belieft.

Ma

Madam, see nevertheless what Saint Paul saith; Women obey your Husbands: But the doth not say unto the Men, Obey your Wives. For what you say, that Man was created of dust, you cannot carry it away; for they had both the same beginning, as concerning the Matter.

If it were changed, it was as much for the advantage of the one, as of the other, and besides, he of them two who approach'd nearest to God in Likeness, and to whom alone it belongs to execute the Functions that Jesus Christ instituted upon the earth, is to be the noblest. Saint Paul saith, Women be ye silent in the Church, in the which he hath ordained Priests to speak aloud.

Die noch eens / Joffrouw / wat de Apostel Paulus zegt / Op Vrouwen / weest uwe Mannen gehoosant: Hy zegt immers niet tot de Mannen / Weest uwe Vrouwen gehoosant. Want het gene gy zegt / dat de Mann uit stof geschapen is / maar mee en houdt gy niet in't recht; want gy hadden beyde / ten aanzien der stoffe / een en 't zelfde begin.

Indien dezelve verandert ware / dat was zo veel tot voordeel van de ene als van de andere; en behalven dat / die van de twee / welke God in gelykenisse naast quam / en aan wien alleen toebehoort om die bedieninge te bekleeden dewelke Jesus Christus op de Earde ingesteld heeft / is de edelste. De he. Paulus zegt / dat de Vrouwen zwijgen in de Gemeente / alwaar hy beboelen heeft dat de

Sir,

Sir, all your Reasons are not able to convince me: I ſay the Woman is as well formed to the Image and Likeneſs of God, as the Man, and that if there be ſome Accidents, which put diſtinction between them, yet they are not diſtinguiſhed in regard of God. I would fain know if there be a diſtinction between the Souls of the bleſſed in Heaven. If the Priests ſpeak out in the Church, 'tis onely becauſe Saint Paul knew well, that Men are commonly more Learned than Women, becauſe they keep them always in ignorance, that they may be always under them. But if we did learn, we ſhould be generally greater Scholars than they are, for without Rhetorick we ſpeak more than they do.

Prieſters overluyd zou den ſpreken.

Mijn Heer / alle uwe redenen zijn niet magtig om mij te overtuigen; Ik zeg dat de Vrouw zo wel naa den beelde eit gelijckniſſe Gods gemaekt is / als de Man; en dat / in dien 'er al eenige toeballen zijn / welke eenig onderſcheid tuſſchen hen ſtellen / zo zijn zo echter ten aanzien van Gode niet onderſcheyden. Ik zou gaern werten of 'er eenig onderſcheid tuſſchen de zielen der zaligen in den Hemel is. Indien de Prieſters overluyd in de kerk ſpreken / dat is maar alleen om dat de A. Paulus wel wiſt / dat de Mannen doorgaans geleerder zijn dan de Vrouwen / dewyl z' haar in onbetreendheid houden / op dat zo alſcheyd boven haar moogen zijn. Maar indien wy ons in geleerdheid oefenden / wy zouden doorgaans

gaans geleerder zijn dan zo; want zelfs zouder de Nederdighthouſe ſpreken wy meer dan zo.

The XXXIX. Dialogue.

Of the Nature of Plants, between two Learned-men.

De negen-ender-tigſte t'Zamenſpraak.

Tuſſchen twee geleerde Perſoonen, wegens den aardt der Planten.

We are come now, I thank God, to the fair Spring.

O the agreeable Season! What difference doth not one ſee between the Winter and the Spring! Every thing ſeems now to ſmile, when the other Season ſeems to caſt them all into the Grave.

It is true, but from whence proceeds that Green which covers now all the Trees?

Wat zijn nu / God dank / tot een ſchoone Lente gekomen.

Wat een aangename Seizoen! Hoeveel eenig onderſcheid beſpeurt men tuſſchen de Winter en de Lente! alles ſchijnt ons nu toe te lachgen / daar het ander gety alles ſchijnt in 't graf te werpen.

Wat is waar: maar waar van daan komt dat groen 't welk nu al het geboomte bedekt?

It

It comes assuredly out of the Bowels of the Earth.

What? do you believe that there is any Green hid in the Earth, which comes out every Year?

No, but I believe that the Earth is the Principle thereof, which causes that agreeable colour.

Pray tell me how that is done?

As there comes out of the Earth, a great quantity of Humours, which pass thorow the Conduits of the Plants, even to their tops, this Water causes their Green.

How comes it then to pass that the Water is not always Green?

'Tis because it is not always mingled with strange Bodies

Doth the mingling of the bodies contribute

Dat komt getwijfeldijk uit de ingewanden der Earde.

Hoe / geloof gij dan dat 'er eenige groente in de Earde verborgen is / die alle jaaren te voorschijn komt?

Neen / maar ik geloof dat de Earde het Grond - beginsel daar van is / 't welk die vallige hokur beroep jaakt.

Epliebe / zeg mij hoe dat geschiedt.

Oeljk 'er uit de Earde een groote menigte van vochtigheden komt / die door de liefst-pijpen der Planten passeren / zelf tot boven aan den top toe / zo wort ook der selver groente door dit water vervoer- jaakt.

Hoe konit het dan dat het water niet altyd groen is?

Dat is om dat het niet altyd met byeen- dighamen vermengt is.

Helpt de vermenging der lighaamen iets toe

to the production of Colours?

It contributes to it so much, that one may say, that the Bodies take their Colours according to the several ranks of their Parts.

From whence proceeds the odour of Fruits?

From several Causes; for one cannot doubt but that the diversity of Climates change their nature, and by consequence render them of several Odours.

Do you believe that the Apples which grow in France and in Spain be more agreeable to the tast than those which grow in England?

There is no doubt of it, if you believe that those countries are hotter and that the Sun warms them with more heat.

What doth the Sun,

de boogtzenging der hokuren?

De selve helpt zo veel daar toe / dat men zeggen mag / dat de lighaamen hunne hokur aannemen / volgens de verscheptene soorten hunner deelen.

Waar uit ontsaat de reuk der vruchten?

Uit verscheptene oorzaken; want men behoeft niet te twifelen of de verscheptenheid der luchtstrecken verandert hunne natuure / en doet hen gebodigelijc van verscheptenheide reuk zijn.

Geloof gij dat de Appelen die in Frankrijk en in Spanje groeien lieflijker van smaak zijn / dan die welke in Engeland wassen?

Daar is niet aan te twifelen / indien men geloof dat die Landen heeter zijn / en dat de Son haar met meerder hitte verwarmt.

Wat doet de Son

when

when it renders a Body
odoriferous?

It ſeparates by its
Heat the groſſeſt Bodies
from the ſubtileſt, and
evaporating the Hu-
mour which was there
encloſed, it remains bur
a fat Matter, which
cauſes the Odour.

Do you think that all
this cannot be done in a
cold Country?

Not ſo well, becauſe,
for want of heat, the
Joyce which is within
the Plant is not well
mortified, and the Hu-
mour which meets
there, hinders that
which ſerves to the
Odour to extend it ſelf
as it ſhould do.

How comes it then
to paſs, that the ripe
Fruit ſmells better than
when it is green?

'Tis becauſe in time
the Fruit purges it ſelf,
and leaves that groſs
matter, which did hin-

wanneer hy een Lijg-
haam beſtreuſchend
maakt.

Hy ſcheydt door zijne
hitte de groſſe Lijg-
haamen van de fijnſte
af; en de vochtigheyt
die 'er in beſloten was
uithaſſende / zo
blijft 'er over een vette
ſtoffe ober / dewelcke de
reuk veroorzaakt.

Meent gy dat dit
alles in een koud Land-
ſchap niet geſchieden
kan?

Niet zo wel / om dat
door gebrek van hitte
het ſap 't welk in de
plant is niet te dege ver-
ſterft; en de vochtigheyt
die zich daer onthoudt
is een belet dat de reuk
zich niet kan uytſtrekken
als 't behoort.

Hoe komt het dan dat
een rijpe vrucht beter
ruikt / dan als ze noch
groen is?

Wat is om dat de
vrucht met oer tyd ge-
zuipert wordt / en die
grobe ſtoffe verſant / der

der it from dilating and
rarifying it ſelf.

But how doth it come
to paſs, that all Plants
bear fruit of different
odour?

Becauſe the parts
which compose the
Fruits are of a different
texture, and as they
enter into the Pores of
the Tongue in ſeveral
manners, it is neceſſary
that they ſhould cauſe
Taſtes different one
from another.

You are in the right,
it muſt be ſo.

*The XXX. Dia-
logue.*

*Between ſeveral Gentle-
men that go to be mer-
ty abroad.*

A. W Hat ſhall we do
to day Gentle-
men, How ſhall we

welke een verandering
was dat zy haar ſelven
niet kan uytſcheyden / en
verdunnen.

Maar hoe komt het
dat alle planten vruch-
ten bzaagen van ver-
ſcheelende reuk?

Om dat de deelen
waar uyt de vrucht be-
ſtaat / van een verſchee-
lend maakſel zijn; en
wanneer zy in de Nichte-
ganſjes oer tonge op
verſcheydenleyſe wyſe
ingaan / zo moeten zy
noodzaaklyk verſchep-
denleyſe ſindals hebben.

Gy hebt recht; het
moet zo wezen.

De veertigſte i' Za-
menspraak.

Tuſſchen verſcheyde
Meſſieurs die uyt-
gaan om eens
vrolijk te we-
zen.

A. W Het zullen wy van
doag doen Meſ-
ſieurs / hoe zullen wy
K

pass away this day?

B. How you please.

C. Let us walk as far as Greenwich.

D. Ah, Gentlemen, let us go thither, I entreat you, I have never been there.

A. And what do you intend to do at Greenwich?

D. That is a fine Question, and what should we do else where?

A. Let us go thither, if you please, I am content to do as the rest.

B. I know an honest man there, that hath good Wine in his Cellar.

A. Let us go thither then; which way shall we go, Gentlemen?

B. Let us go thither by Water.

C. Let us rather take a Coach.

D. No, no, there is more pleasure by Water.

derzen dag doorgyngent?

B. Zo als 't u belieft.

C. Laat ons na Greenwich gaan.

D. Ja, Meesters! laat ons daar na toe gaan/ bid ik u/ ik heb 'er nooit geweest.

A. En wat meent gy te Greenwich te doen?

D. Dat is ook een vraag/ wat zouden wy op een ander plaats doen?

A. Laat ons 'er na toe gaan/ in den 't u zo gebrukt/ ik sien te byzede om te doen als de rest.

B. Ik sien daar een eerlijk man die goede wijn in zyn helder keffelaar.

A. Laat 'er ons dan na toe gaan: wat hem zullen we gaan Meesters!

B. Laat ons te water daar na toe gaan.

C. Laat ons liever een Koest' neem!

D. Neen/ neen/ 't is plezantier te water.

A. The

A. The Gentleman saith right, we may smook in the Boat, and drink a merry Cup.

B. For my part, you know I never smook: But I will be glad to drink a Cup of good Canary.

C. Shall we not drink and smook enough, when we come thither?

D. Gentlemen, if we will go thither, let us not lose time whilst the Tide serves.

A. Go you before, Gentlemen, I am going to the Rose for a couple of Bottles, and some Pipes.

B. Do not stay then, we will stay for you at Somerset-house.

A. Go on, I will overtake you by and by.

D. We should have told him that he should bring an ounce of good

A. De Heer heeft gelijk / wy konnen in de Schuyt eens rooken en een glaasje dranken.

B. Wat my aangaat / gy weet wel dat ik nooit en rook: Maar ik wil wel eens een glaasje goede Kanary wijn dranken.

C. Zullen wy niet genoeg dranken en rooken als wy daar komen.

D. Meesters/ indien wy daar zullen gaan / zo laat ons geen tyd verliesen / terwyl wy hoog stroom hebben.

A. Gaat gy hoorzigt Meesters / ik ga na de Roos / om een paar bottles / en eenige pijpen.

B. Blijf dan niet opt: wy zullen na u wachten by Somerset-huus.

A. Gaat maar voort / ik zal u straks wel overberhaalen.

D. Wy hadden hem moeten zeggen dat hy een once goede Wyn

K 2

Spa

Spanish Tabacco.

C. He hath some in his Box, he is never without any.

B. Gentlemen, let us agree for a Box.

C. Shall we take one Man or two?

D. Let us take two.

B. Honest man, what shall we give you to carry us to Greenwich, and to bring us back again?

Sir, you shall give me a Crown, if you please.

It is too much, you shall have four shillings.

We cannot carry you for less.

C. We must give them five shillings, they are honest men, they must get their living.

B. Well, you shall have what you ask.

Where is your Boat?
There it is, Gentle-

sche Tabak zou mee ge-
byagt hebben.

C. Wy heeft wel wat in zijn doos / Wy is nooit zonder iets.

B. Messieurs laat ons een verding maaken booz een schuyt.

C. Zullen wy een man neemen of twee.

D. Laat 'er ons twee neemen.

Wat zulten wy u ge-
ben / Want dat gy ons na Greenwich byengt / en weer te rug?

Mijn Heer / Gy zult nu een Kroon geeven indien 't u belieft.

Dat is te veel / gy zult vier schellingen hebben.

Wy konnen u niet minder voeren.

C. Wy moeten haar vijf schellingen geeven / 't zijn eerlyke lieden / zy moeten 'er van le-
ben.

B. Wel gy zult zo veel hebben als gy eyscht.

Waar is uw schuyt?
Daar is ze / Met
men

men.
Will you be pleased to step in?

D. Presently, we stay for a Gentleman.

C. There is Mr. A. coming, he hath made great haste.

B. He goeth like a lean Cat.

A. Well, Gentlemen, have not I dispatcht?

D. Truly you have, you shall drink first.

B. Have you brought good Wine?

A. It is be not good, I will drink it all my self.

B. You understand the matter very well.

G. Come then, Gentlemen, let us step into the Boat.

D. Step in first, we will follow you.

A. Without ceremony, Gentlemen, let him follow me that lo-

seurs,
Belieft gy in te tred-
den?

D. Werkoud / wy wachten nog na te-
mand.

C. Daar komt Mr. A. al aan / Wy heeft sich gesnaft.

B. Wy gaat als een magere kat.

A. Wel / Messieurs / heb ik my niet lustig ge-
haast.

D. Ja dat hebt gy; gy zult ook eerst dwin-
ken.

B. Hebt gy goede wijn gebyagt?

A. Indien ze niet goed is / zo zal ik zo zelf dwincken.

B. Dat hebt gy niet qualijh.

C. Komt dan / Mes-
sieurs / laat ons in de-
Schuyt treden.

D. Stap eerst in / wy zullen u volgen.

A. Zonder Ceremo-
nien Messieurs / die wy lief heeft mag my
K 3 ves

ves me.

B. What needs so many complements; For my part I never use any: I take my place by you, for you keep the Bottles.

C. Sir, I intreat you not to let me commit an incivility.

D. Sir, I will not go before you, I know very well the respect that is due to you.

C. But, Sir, you laugh at me, we will stay here then till to-morrow.

A. I must confess, Gentlemen, you are very ceremonious.

B. Come, come, Gentlemen, let us make haste, what needs so many ceremonies among friends?

D. I beseech you, Sir, let us not make these Gentlemen stay.

C. Sir, I had rather commit an incivility, than to disobey you.

volgen.
B. Waant toe zo veel Complimenten!

C. Ik hoor u / go blyph ze voort: Ik ga by u zitten / want op hebt de Bottel by u.

D. Mijn Heer / ik bid u / laat mij geen onbescheidenheid begaan.

D. Mijn Heer / ik wil hoor u niet ingaan / ik weet zeer wel wat eerbiedigheid ik u schuldig ben.

C. Maar mijn Heer / op lacht om mij / zo boevende zullen wy hier wel tot morgen staan.

A. Ik moet bekennen Messieurs / dat gy vol Ceremonien zijt.

B. Kom / kom / Messieurs / laat ons wat haast maken / want toe zo veel Ceremonien onder vrienden?

D. Ik bid u mijn Heer / laat ons deze Messieurs niet doen wachten.

C. Mijn Heer / ik wil liever een onbescheidenheid begaan / dan u

A. Se-

ongehoorzaam zijn.

A. In eruit Messieurs / dit is een schoone Rivier.

B. 't Is de schoonste in Europa.

C. 't Water is tegenwoordig heel stil.

D. Wy zouden geen schoonder dag hebben kotnen aantreffen / om by water te gaan.

B. Maar Monsieur A. gy hebt Tabak en Pijpen mede gebragt; waar zult gy vuur krijgen?

A. Ik heb een Kont bergeten; Ik ben heel ploffoedig.

C. Zo veel te beter / want ik hou van geen rooken / hoor dat ik ben daar ik weeten moet.

B. Waarlijk / Messieurs / onze ommeegang is beter dan de rook.

D. Wy zijn dicht by de Brug; is 'er geen perikel om 'er dooz te baaren?

A. Niet meer dan daar wy nu zijn; want

A. Seriously, Gentlemen, this is a fine Rivier.

B. It is the finest in Europe

C. The water is very calm at present.

D. We could not have pitcht upon a finer day to go by Water.

B. But Monsieur A. you have brought Tobacco and Pipes with you: But where will you have fire?

A. I have forgot a match, I am very giddy-headed.

C. So much the better, for indeed I do not love smocking, but when I am at my journey's-end.

B. Really, Gentlemen, our conversation is better than the smoak.

D. We are very near the Bridge, is there no danger to shoot it?

A. Not more than in this place, the Water

is smooth now.

B. I go through it two or three times a day, whether the Water be high or low.

C. You are mighty bold, I went through it once, when the Water was low, the Boat was like to have been sunk.

D. There is not too much safety, I would not trust to much too it.

A. Nor I neither.

B. What, Gentlemen, cannot you swim?

C. I swim like a Fish, but not in my Cloaths.

A. I have swimm'd many times over the River, with a Boat after me.

B. I will lay a wager, that I can swim from hence to Greenwich.

C. Pray let us have that pastime a little.

D. I believe he would drink Water, whilst we

her water is stiff.

B. Ik gaan 'er wel twee of driemaal 's daags dooz / 't is dat her water hoog of laag is.

C. Gy kunt zeer stout / ik ben 'er eens dooz gevaaren / want neer her water laag was / en de schuyt zou schier gezonken hebben.

D. 't Is 'er niet als te beylig; ik zou 'er my liever niet al te veel be-troutwen.

A. Doch ik.

B. Wat Messieurs / kont gy niet zwemmen.

C. Ik zwem als een visch / maar niet in mijn kleederen.

A. Ik heb dikwyl de Rivier ober gezwom men met een schuyt achter my.

B. Ik wil wedden dat ik van hier tot Greenwiche zou konnen zwemmen.

C. Ontbe / laat ons dat hoegstwyf eens heb ben.

D. Ik geloof dat hy water zou zuppen / te drink

drink Wine.

B. Some other time, Gentlemen, the Water is not hot enough now.

D. I wish I could swim, on condition to bathe my self now; but I swim like a Stone.

A. We are now under the Bridge

B. This is a fine Bridge.

C. It is the finest in Europe.

D. How long is it since it was built?

It is above . . .

A. We are now going to see a great many Ships.

B. We shall see many of them; but they are almost all Merchantmen.

C. Where are then the Men of War?

D. They are most of them now at Sea.

A. A little before the War was proclaimed,

wijl wy wijn dzyaken.

B. Op een ander tye eens Messieurs / het waer is nog niet warm genoeg.

D. Ik wenschte dat ik konde zwemmen / mits dat ik het nu zou doen; maar ik zwem gelijk een steen.

A. Wy zijn nu onder de Brug.

B. Dit is een mooye Brug.

C. 't Is de schooafte in geheel Europa.

D. Hoe lang is 't geleeden / dat hy gemakht is?

't Is meer als . . .

A. Wy zullen nu een menigte van Schepen zien.

B. Wy zullen 'er wel een partij zien / maar 't zijn meest alle koopvaardig Schepen.

C. Waar leggen de Oorlogsschepen dan?

D. Die zijn nu meest in Zee.

B. Een wennig te booren dat de Oorlog K. s.

I went to Rochefter by Water with some Gentlemen of London, we ſaw the fineſt of the Kings Ships in the River of Rochefter.

A. Did you ſee the Sovereign?

B. Yes, and twenty more of the biggeſt next it.

B. They ſay it is a prodigious Ship.

A. It is the biggeſt that ever I ſaw; you would think that you are in a Caſtle.

C. Me thinks that thoſe are very great Ships.

C. They are big enough for Merchantsmen.

D. Is there no Men of War upon the Thames at this time?

C. There may be ſome, I ſuppoſe.

B. I have heard his Maieſty hath cauſed many Fregats to be

afgehonbigd word'ging; ſir na Rochefter te water met eenige Meſſieurs van London / en toen zagen wy des Konings zegen Schepen in de rivier van Rochefter.

A. Zaat gy de Souvereign?

D. Ja / en nog twintig van de grootſte daar nevens.

B. Zy zeggen dat het een byler groot Schip is.

A. 't Is het grootſte dat ik nog ooit gezien heb; Gy zoudt denken dat gy in een ſtafel waart.

C. Wy dunkt dat dat al heel groote Schepen zijn.

C. Zy zijn groot genoeg vooy koopvaarders.

D. Leggen 'er tegen woed'big geen Oorlogſchepen op den Trems?

D. Zk geloof daer moogen 'er eenige zijn.

B. Zk heb gehoort dat zijn Maieſtey beele Fregatten heeft doen built

built at Woolledge, and at Deptford.

A. I ſaw them begun.

B. Is there no way to go to ſee them?

A. Yes, if we have but time enough.

C. We will come, on purpoſe another time, to ſee the Ships.

D. If we have time, we may land at Deptford as we come back.

B. As the company ſhall thiak fit.

C. We ſhall ſee, we ſhall ſee.

A. We are almoſt at Greenawich.

B. I wiſh we were there already; For I begin to be drey.

C. To the buſines in hand, we do not mind our Bottles.

D. Sir, pull your Cup out of your Pocket a

boutwen te Woolledge / en te Deptford.

A. Zk heb ze zien begunnen.

B. Zouden wy ze nu niet konnen gaan zien.

A. Ja / indien wy maar tyd genoeg hebben.

C. Op een ander tyd zullen wy 'er wel eens eggentlyk om wygaan om de Schepen te zien.

D. Indien wy tyd hebben / wy moogen te Deptford eens aan land ſtappen; als wy te rugge konnen.

B. Zo als 't Gezeſchap het goed zal vinden.

C. Wy zullen zien / wy zullen zien.

A. Wy zijn al haerſt te Oreenwich.

B. Zk wenschte dat wy 'er al waaren; want ik begin al dorſt te krygen.

C. Maar tot de zaak; wy denken niet eens om de Bottels.

D. Mijn Heer / haal de kroes eens upt uit

K 6

little.

A. You have done well to put me in mind of it, for I did not think upon it.

A. Come, Gentlemen, to your Health.

B. Tope it.

C. Drink to me, for I am almost choaked.

A. Sir, I drink the King's Health.

B. I accept of it with all my heart.

A. It must go round.

B. Sir, it is his Majesty's good Health, I drink it to you, Sir.

A. You do not drink it up.

B. I cannot, Sir, the glass is too big, and you have filled it so full, that I cannot hold it without spilling.

zak.

A. Op hebt wel gedaan my indachtig daer van te maaken / want het was niet in mijn zin.

A. Kom / Messieurs / op uw gezondheid.

B. Drink lusing.

C. Drink het my eens / want ik smacht schier.

A. Mijn Heer / ik breng 't u op des Konings gezondheid.

B. Ik neem het van ganschere herten aan.

A. Het moet rond gaan.

B. Mijn Heer / 't is op zijn Majesteits goede gezondheid / ik breng het u toe / mijn Heer.

A. Op drinkt het niet up.

B. Ik kan 't niet doen / myn Heer / het glas is te groot / en op hebt het zo vol geschonken / dat ik het niet kan houden zonder spalten.

A. Truly ; I drunk

A. Truly ; I drunk it so.

B. Excuse me, I cannot drink so much at a draught.

B. Here, Sir, pledge me.

C. I desire no better.

D. I have drunk but one Cup yet, make haste then, that I may drink at my turn.

A. Let me see the Cup, Sir, I will help you.

D. I will help my self, give me the Bottle.

A. Hold, here it is, it is almost empty.

D. There is enough still for me.

E. He draws pretty well for a little man.

A. Come, let us open the other Bottle, I am so dry, that I could drink the Sea and Fishes.

A. Ik heb het zekere ook zo gedronken.

B. Verschoon my / ik kan zo veel in een teug niet drinken.

B. Heer / mijn Heer / doe my beschepd.

C. Ik wensch niets liever.

D. Ik heb nog maar een krees gedronken / haast u dan wat / dat het myn beurt ook woerd om te drinken.

A. Laat my 't schaalje eens zien / mijn Heer / ik zal u want helpen.

D. Ik zal my zelven helpen / geef my de Bouteille maar.

A. Hou daar / hy is al schier leeg.

D. Daar is nog genoeg in booz my.

E. Op haalt wel na hem / booz zo een kleyn man.

A. Kom / laat ons de andere Bouteille op doen / ik heb zulk een dorst / dat ik de Zee en de Wiffchen wel zou konnen opdinken.

B, You

B. You shall, have a care what you do.

A. You cannot make so much as you have lost.

A. I am to blame, I confess; but seeing I have committed a fault, I must drink it.

B. This Wine will make a Cat speak.

A. Gentlemen, let us empty our Bottle, before we come out of the Boat.

C. Give a Glass to these poor Watermen that have taken so much pains to row.

D. Here, Friends, this is for you.

Thanks, Gentlemen.

A. Gentlemen, shall we pay for the Boat now, or shall we pay there when we come back?

B. Do as you please, as you think good.

C. No, no, we will

B. Op loyt / zie toe wat gy doet.

C. Op kont zo veel niet maken / als gy verloren hebt.

A. Ik beken schuld; maar dewijl ik de fout begaan heb / zo behoof ik ook te drinken.

B. Deze Wijn zou een stommie wel doen spreken.

A. Messieurs laat ons de Bottel leeg maaken / eer wy uit de schuyt gaan.

C. Geef deze arme Schuytvoerders / die zo veel moeite gedaan hebben om te roeyen / ook een glas.

D. Hier vrienden / dat is voor u.

Groote dank / Messieurs.

A. Messieurs / zullen wy nu voor de Schuyt betalen / of zullen wy betaalen als wy te rugge komen.

B. Doet zo als 't u belieft / zo als gy 't goed vindt.

C. Geen / neem / wy

py

pay when we come back.

D. That is a very fine and delightful place.

A. So it is.

B. Gentlemen, will you have me carry you to that honest mans house. I spoke to you of when we came away.

C. Hath he got good Wine?

B. He hath some excellent.

D. Let us go there then.

B. Besides, he is a man of good company too.

He hath been in Holland, he can speak good Dutch.

He is altogether merry, he always sings.

He hath many drinking Songs.

He will make you burst with laughing.

One is never weary of his company.

A. Let us go there quickly then, he is such

zullen betaalen als wy terug te rug komen.

D. Dit is een schoone en vermaakelijke plaats.

A. Zo is 't.

B. Messieurs / wilt gy dat ik u aan 't Huis van dien eerlijken Man breng / daar ik u vertelde toen wy afgingen?

C. Gy heeft goede Wijn.

B. Gy heeft 'er die heerlijk is.

D. Laat ons daar dan gaan.

B. En behalven dat / 't is ook een man van goed geselschap.

Gy heeft in Wolland gewest / hy kan goed Duytsch spreken.

Gy is heel vroolijk / hy zingt altijd.

Gy heeft veel drinkdenijes.

Gy zal u van lachen doen barsten.

Men is nooit moede van zijn geselschap.

A. Laat ons dan met der haast daar na toe

a

a man as I would have.

B. Your. Servant,
Landlord.

Sir, your most hum-
ble Servant.

How do you do?
Well as your service.

We are come to take
a little divertisement
here, these Gentlemen
and I.

I have commended
to them, both your self,
and your good Wine.

Sir, I am much
obliged to you, I give
you thanks for it.

Gentlemen, you are
all very welcome.

Will you be pleased
to walk up Stairs, I
have some ho-go that
I will send you up,
with some of the best
Wine of a high colour,
it is like me?

For although I am
not high minded, I love
to drink high, chiefly
about the higher time

gaan / dat is 30 een
man als ik zoek.

B. Uw dienaar / Hof-
prij.

Mijn Heer / ik ben
uw zeer ootmoedige
dienaar i

Hoe baart g'p al?
Zeer wel om u te ble-
nen.

Deze Messieurs en
ik zijn eens hier om een
luchtye gekomen.

En ik heb u en uw
goede wijn haar aange-
prezen.

Mijn Heer / ik ben
daar ober aan u ver-
plicht. Ik bedank 'er u
voos.

Messieurs / g'p zijt
alle zeer welkom

Welsch g'p na boven
te gaan. Ik heb iet
hartigs gereed dat ik u
zal zenden / met een
kan van de beste Wijn/
die hoog van koleur is/
gein als ik.

Want hoetel ik niet
hoogmoedig ben / 30
dunk ik echter gaan
lustig / en voosnaame
of

of the day, (the Eve-
ning) and yet I never
stumble, not am never
more impertinent nor
insolent.

A. Landlord, you
speak very good Dutch,
Excuse me, Sir, I
understand it no more
than I do French.

B. Well, Gentlemen,
did not I tell you, that
this man was very good
company?

C. Truly, he is very
merry.

A. He is a good fel-
low, I must scrape
acquaintance with him.

B. You will delight
in his company, when
you know him.

Gentlemen, I bring
you something that
was never eaten yet.

Do you see this
Neats-tongue?

You never saw it be-
fore.

lijk als 't hoog op den
dag is (tegens den
avond) en noch eens
strughel ik nooit / nochte
ben ik ooit daar voos te
onbescheidener of bal-
dadiger.

A. Hofprij / g'p sprecht
zeer goed Duytsch.

Der schoon my / mijn
Heer / ik verstaa 'er niet
meer van als van 't
Fransch.

B. Wel Messieurs /
heb ik u niet gezegd / dat
deze Man een goed ge-
zelschap was.

C. Waarlijk / hy is
zeer vrolijk.

A. 't Is een goe
stokker / ik moet wat
kennis met hem maak-
ken.

B. G'p zult vermaakt
hebben in zijn gezels-
schap als g'p hem kent.

Messieurs ik bzing u
iets / dat nooit te voos
ren gegeten is.

Ziet g'p deze Oes-
tong!

G'p hebt hem nooit te
vooren gezien.

Though

Though it were for
the Kings mouth, it
could not be better.

G. Landlord, we are
engaged to you, come,
sit down here by me.

I love you, you are
of a good humour, I am
going to drink your
health.

Will you do me rea-
son?

Yes indeed, Sir, I do
reason to all the World.

And especially unto
honest people.

A. Landlord, you
and I must be better ac-
quainted.

Truly, Sir, if you
get acquaintance with
me, you will do well;
for I love greatness.
And though I am no
great Man, I do as my
Grandfather did. I rise
betimes in the Morning,
before it be broad-day,
and I drink a great Glas
of Wine.

Al was het hoort des
Koninghs mond / zo en
kan het niet beter wes-
zen.

C. Wospes / wy zijn
aan u verplicht / kom
zit hier wat by my neer.

Ik heb zin in u / op
bent van een goede
aardt / ik zal op uw ge-
zondhejd dinken.

Wilt gy my bescheyt
doen?

Ja zeker / mijn Heer /
ik doe aan- al de wereld
bescheyd.

En byzonderlijk aan
eerlijke lippen:

Wospes / gy en ik
moeten beter kennis
t'zamen maaken.

Waarlijk / mijn Heer /
indien gy kennis met
my maakt / gy zult wel
doru; want ik hou bed-
van grooichejd / en hoe-
wel ik geen groot man
ben / zo doe ik noch juist
als mijn Grootvader
dreed. Ik staan's voo-
gens bytijds op / aler
het hoog dag is / en ik
dink een groot glas
wijn.

A. You

A You do as an
honest man ought to
do.

D. Landlord, here
is to you.

I heard that you
have a great many
good Songs, pray sing
us one.

Yes, Sir: But pray
cut this Neats tongue,
hasture you, that it is
an exceeding good one.

A Lend me a Knife,
Landlord and I will cut
it.

B. Truly, it looks
well.

Gentlemen did not I
tell you so, another
time you will believe
me.

D. We did not doubt,
but that it was good
upon your word.

Gentlemen, one word
draws another, taste a
little of this white
Wine, I believe you
will like it.

A. I will pledge you
Landlord, it is in a good

A. Gy doet / als een
eerlijk man behoort te
doen.

D. Wospes 't gelidt ik.

Ik heb gehoort / dat
gy een deel goede de-
mits heb / of lieve zing-
'er ons een.

Ja / mijn Heer; maar
ik bid u / snijd deze
Ossentong eens op / ik
berzeker u dat hy juist
is.

A. Leen my een
Mes / Wospes / ik zal
hem opsnijden.

Zeker hy ziet 'er wel
upt.

Wespeurs heb ik u zo
niet gezeyd / op een ander
tijd zult gy my gelooven.

Wy en twijfelden niet
of hy zou goed zijn / op
uw woord.

Wespeurs / het een
woord haakt het ander
upt; proeft een weyn-
tje van deze witte Wijn /
ik geloof dat hy u wel
zal aansmaen.

A Ik zal u bescheyd
doen / Wospes / het is
hand.

hand, well, Sir, it is the health of your inclinations.

Sir, I drink it to you.

B. I receive it with all my heart, I will pledge you presently.

C. Landlord, I find this Tongue a little too much ſalted, have you got nothing elſe for me? For I love not things that are ſo ſalted.

I have a couple of good Pullets below on the ſpit.

Well, bring them up to us, if you pleaſe.

A. Ah, ah, you have then a mind to eaſt.

H. The Gentleman is of my humour, he is not dainty-mouthed, but he loves good victuals well.

C. Our Landlord ſaith right; but I will tell you

in een goede hand / wel mijn Heer / 't is op de gezondheid van uw neppingen.

Mijn Heer / ik byeng het u.

B. Ik ontfang het van ganser herten / en ik zal u terſtoud beſcheyd doen.

C. Hoſpes / ik bevind dat deeze tong wat te hartig gezouten is / hiede gij met iets anders voeg my / want ik hou niet van dingen / die zo gezouten zijn.

Ik heb een paar goede Kuyphens beneden aan 't Spit.

Wel byengze ons eens boven / zo 't u welſtd.

A. Ho / ho / gij ment dan een gaſtmaal adt te rechten.

H. Die Heer is van mijn aerd / hij is geen lechhermond / maar hij houdt wel van goede koſt.

C. Onze Hoſpes zegt wel / maar ik zal u nog

more, when my belly is full, I want but a few things to ſatiſſie my hunger.

D. Sir, I blow this cup from you, you preach too long upon the vintage.

C. Well, well, like for like.

B. But, Gentlemen, you do not mind that it begins to be late.

A. Do not trouble your ſelf, we ſhall have time enough.

Gentlemen, here are the two Pullets, they are ſtender as . . .

B. Sit you down there, Landlord, and eat a bit with us.

L. Gentlemen, I will tell you one thing, I eat not much; but I make it up in drink.

C. We muſt do ſo, little eating, much drinking.

L. I act my part well enough; for I do really

meer zeggen / wantcer mijn buik vol is / heb ik maar weynig van doen om mijn honger te verſaaden.

D. Mijn Heer / ik blaas die roemcr ſtrafs van u / gij precht al te lang over de Wijntijd.

C. Wel / wel / Leer om leer.

B. Maar / Meſſieurs / gij geeft 'er geen acht op dat het laat begint te worden.

A. Ontuſt u zelven niet / wy zullen tijds genoeg hebben.

Meſſieurs / hier zijn de twee Kuyphens / gij zijn zo murw als . . .

B. Zit daar neer / Hoſpes / en eet wat met ons.

H. Meſſieurs / ik zal u een ding zeggen / ik eet niet veel / maar ik maak het goed met drinken.

C. Zo moeten we doen / weynig eeten en veel drinken.

H. Ik quit my wel genoeg / want ik geloof be-

believe, that as long as
I drink I shall never die.

D. You say right; but
otherwise when you
are dead, you shall drink
no more.

L. Alas, what mis-
fortune, when I think
upon it; come, let us
drink then, while we
live.

A. Drawer, go and
draw us of the same
White Wine.

I will, Sir.
Make haste.

A. Come, Landlord,
sing a fadling Song.

I will, Sir, but I must
first drink a Glas.

B. This Drawer is
long a coming.

H He would be fit
to fetch death.

Why dost thou make
us stay so long?

C. Come, Landlord,
this is to your health,
and to thank you for

waarlijk / dat zo lang als
ik drink ik nooit zal ster-
ben.

D. Gy hebt gelijk/
maar anders / wanneer
gy ooch dood bent zult gy
niet drinken.

H. Eplaus wat een
ongeluk / als ik 'er aan
denk: hoem laet ons dan
drinken / terwijl wy le-
ven.

A. Tapper / ga en
tuy van de zelve witte
wijn.

Ik zal / mijn Heer.
Maak u wac.

A. Kom / Wospe/
sing een drommelmans
deuntje.

Ik sal / mijn Heer/
maar ik moet eerst een
glaasje drinken.

B. Deze Jongen
blyft lang weg.

H Wy sou bequaam
zijn om den Dood te
haalen.

Waarom laet gy ons
zo lang wachten?

C. Kom / Wospe/
dit is op uws gezond-
heyt / erom u boozt u
your

your good company.

L. Sir, I am your
most humble Servant.

I am to give you
thanks for the honour
you have been pleased
to bestow upon me.

B. What do we ow
you, Landlord?

Gentlemen, there is
eight shillings for Wine,
pay what you please
for the rest.

Here Landlord there
is fifteen shillings for all,
are you content?

Yes, Sir, and give
you many thanks besi-
des.

Farewell, Landlord,
till we see you again.

Gentlemen, your most
humble servant, I hope
you will do me the fa-
vour to come and see
me, when you come to
divertise your selves in
these parts.

Yes, yes, we will.

You shall always

goed geselschap te ver-
banken.

H. Mijn Heer / ik
ben u zeer ootmoedige
dienaar.

Ik zal u bedanken
voor de eer die gy my
hebt gelieven te doen.

B. Wat zyn wy u
schuldig / Wospe?

Messieurs daer is
acht schellingen voor de
Wijn te quaad / verlaet
voor de rest wat u goed
dunkt.

Daar / Wospe / daer
is vyftien schellingen
voor alles / want gy te
vreede.

Ja mijn Heer / en ik
bedank u hooglijk daar
en boven.

Daarwel / Wospe /
tot weerziens toe.

Messieurs / wy seer
ootmoedige dienaar / ik
hoop dat gy my de gunst
sult doen / en wy aan-
spreekent / wanneer gy
heer ter plaatse komt
om u te verlustigen.

Ja, ja, wy zullen.

Gy zult altijd niet de

com-

command the best
Wine.

We thank you,
Landlord.

Gentlemen, I wish
you well home, every
one to his own house;
I pray God to keep you
in good health.

We thank you, Land-
lord.

God keep you so
too.

We have staid there a
long while, it is very
late.

Let us go quickly to
find out our Boat.

Truly, this man is
good company.

So he is.

We are not weary of
his company.

Truly he is very mer-
ry.

He deserves that peo-
ple should go to his
house.

He receives people
very kindly.

Come, honest friends,
we have staid a lit-

tesse Wijn gebiedt inop-
den.

Wij bedanken u Hof-
pog.

Messieurs / geluk op
nls reys / en dat gy wel
moogt t'huys komen.
Ik bid God dat hy u
in goede gezondheid
betoaare.

Wij bedanken u Hof-
pog.

God betoaare u ook
30.

Wij hebben daar een
langen tyd gewoest / het
is al heel laat.

Laat ons wat ras
gaan / om onze schuyt
te vinden.

Echer / breeze man is
een goed geselschap.

So is hy.

Wij zijn zijn gesel-
schap nog niet moe.

Echer hy is heel vro-
lijk.

Wij verduist dat men
tot zynent zou gaan.

Wij ontfangt de luy-
den zeer vriendelijch.

Stom vrienden / wij
hebben een wepnig lan-
te

De longer than we
thought.

You are welcome,
Gentlemen.

You must make a lit-
tack, if you please.

As much as we can
possible, Gentlemen.

Do then, you shall
have another shilling
to drink.

I think we shall have
time enough.

It is a fine weather, we
have wind and tide, we
shall come home in
good time.

The Moon shines
bright, we go a great
pace, we shall quickly
beat London-Bridge.

These men are strong,
they row with all their
strength.

How pleasant it is
now upon the Water!

Are not those fishers?

Yes, Sir.

Do you think they
have got any fish?

Yes truly, they have.

ger uitgebleeden / dan
wij gebacht hebben.

Op zyt welkom /
Messieurs.

Gy moet u wat ha-
sten / zo 't u belieft.

Zo heel als wij kon-
nen / Messieurs.

Doet zo / dan zult gy
nog een schelling tot
brijngeld hebben.

Ik denk dat wy tijds
genoeg zullen hebben.

Het is mooi weer /
wij hebben booz de wine
en booz stroom / wij
zullen bryngeld t'huys
komen.

De Maan schijnt
helder / wy gaan siel
boozt / wy zullen mee-
der haast by 'de Brug
van London weezen.

Deze waerck zijn
sterk / zy roeyen iyt
alle haare magt.

Hoe vernamelijch is
T nu op 't water.

Zijn dat geen Vif-
schers?

Ja / mijn Heer.

Denkt gy dat zy bish-
gebangen hebben?

Ja / wijs hebbenze.

L

Lcc

Let us buy ſome.

No, no, let us not ſtay, we have not too much time.

What ſhall we do with that fiſh?

We will eat it.

There is enough at the Fiſhmarket.

You ſay right; but it is not ſo good, and it is dearer.

It is as good every jot, what matter is it, how dear it is? it is not too dear neither.

I do not love fiſh; I love Fleſh better.

You are a great Fea-
cater.

I love fiſh better than
Fleſh.

There is nothing bet-
ter than a good ſtewed
Carp.

You have reaſon.

I love Tenches, ex-
tremely, when they
are well ſeaſoned.

So do I.

Laat ons wat koop-
pen.

Been/ neem / laat ons
niet wachten / wy heb-
ben niet al te veel tyd
over.

Wat zouden wy met
die fiſch doen?

Wy zoudenze eten.

Daar is genoeg op
de Fiſchmarkt.

Op hebt gelijk / maar
zy is niet ſo goed / en zy
is duurder.

Zy is volkomen zo
goed. Wat legt 'er aan
gelegen hoe duur ze is?
En zy is ook zo duur
niet eens.

Zh hou niet van
biſch / ik heb liever
bleefſh.

Op bent een groot
bleefſcheeter.

Zh hou meer van
biſch / dan van bleefſh.

Daar is niet beter
als een goede geſtoute
Harper.

Op hebt gelijk.

Zh hou byzonder van
Zeeſt / wanneer ze wel
tot gemaakt is.

So doe ik ook.

Ma.

It methinks that they
do dreſh fiſh better in
Holland than here.

That is true, the
Dutch are better Cooks
then we are.

Yet I have eaten
ſome well dreſſed in
this Countrey.

I believe it.

I was at Kingſton a
while ago with a Gent-
leman, a friend of mine.
I ſaw met zicher Beer/
that carried thither two
great Carps from Lon-
don; we had them dreſt
for us very well in our
Inn. I did never eat any
thing ſo good.

In what Inn did you
lodge?

At the Caſtle.

It is true, it is a good
Inn; there is a hand-
ſome Maid which is a
very good Cook.

Ah, ah, we are come
theady to the Tower.

If it were not ſo late,
we would go to viſit a

My dunkt dat zy in
Holland de biſch beter
toemaaken als hier.

Dat is waar / de
Hollanders zyn beter
Kochers dan wy.

Zh heb 'er eventwel in
dit Land gegeten / die
wel toegereijt wa-
ren.

Zh geloof 't wel.

Zh was een poos
geleden eens te King-
ſton met zicher Beer/
een brad van my / die
twee groote Harpers
van London mede
nam; en wy hregeen ze
zeer wel toegemaakt in
onze Herberg; Zh heb
nooit iets beter gees-
ten.

In wat Herberg
waart ge't huys?

En 't Caſtel.

't Is waar / dat is
een goede Herberg / daar
is een aardige Maagd /
die een byaude Kook is.

Ah / ah / wy zyn al-
ree by den Tour geho-
men.

Zubien 't zo laat
niet was / wy moſten

L 2 Gen.

Gentleman a friend of
mine in the Tower,
th'it would entertain us
nobly.

It is too late, it must
be some other time
When you please,
we shall go there.

O God be thanked,
we are arrived.

Softly, Gentlemen,
step out one after ano-
ther, we are come in
good time.

It is too late, let us
pay for the Boat, it is
good reason.

Here honest men,
here is you money;
here is another shilling
that we promised you
to drink.

We thank you Gent-
lemen.

Now, Gentlemen, it
is time for us to take
leave one of another.

Gentlemen, before
we part, will you be
pleased to let me give
you a Glass of sack?

een zcher Heer / een
vriend van my / in den
Touer gaan bezoeken /
hy zou ons treffelijch
ontjaalen.

't Is nu al te laat /
op een ander tijd eens.

Wls 't u belieft / zo
zullen wy 'er eens
gaan.

O God zy gedankt;
wy zijn al aan.

Zagties / Meesters!
stap een hoop een upt /
wy zijn nog in goede tyd
aangekomen.

't Is al te laat / laat
ons voor de schuyt be-
taalen / 't is reden.

Daar Waars / daar
is uw geld / en daar is
nog een schelling / die
wy u tot drinkgeld be-
loofden.

Wy bedanken u / Me-
sters.

Nu Meesters / 't is
tijd dat wy onse afscheid
dan malikanderen ne-
men.

Meesters / eer wy
scheyden / belieft het u
dat ik u nog een glaas
Aek geef!

No,

No, Sir, we thank
you, it shall be for
another time.

Come, come, it is
not so late.

For my part, I must
go home, I will not
drink to day, they stay
for me at home.

Well, Sir, since you
are not pleased, fare-
well, I rest your servant.

I thank you for your
good company.

Gentlemen, your most
humble servant.

I wish you a good
evening, and a good
night.

The XL I. Dialo-
gue.

Gentlemen, I am
going to take my
leave of you

Why will you go?

Because it is almost
dinner time.

Heen / mijn Heer / wy
bedanken u / op een
ander tijd eens.

Kom / kom / 't is zo
laat nog niet eens.

Ik hoor wy moet
t'huys gaan / ik wil van
daag niet meer drinken ;
zy wachten t'huys na
my.

Wel / mijn Heer / be-
wijl 't u niet belieft /
vaarwel dan / ik blijf
uw Dienaar.

Ik bedank u hoop uw
goed gezelschap.

Meesters / uw zeer
oortuordige Dienaar.

Ik wensch u een goe-
den avond / en goeden
nacht.

De een en-dertig-
ste Zamen-
spraak.

Meesters / ik zal mijn
afscheyd van u ne-
men.

Waarom wilt gy
heen gaan?

Om dat het schier
eetens tyd is.

L 3

Cap

Can you not dine with us?

Sir, I give you thanks, I cannot stay to day.

Why, what business have you?

I have not much business, but I must needs dine at home to day.

Have you invited any body to dine with you?

No, but I did promise a Dutch Gentleman, who doth not understand our Language, to go along with him into the City, to help him to buy some commodities.

What time do you look for him?

I look for him about two a clock.

Are you sure he will come?

I am not sure of it, but seeing I have promised him, I must needs be at home.

Kont op van den middag niet met ons eeten?

Mijn Heer / ik bedank u, ik kan van daag niet wachten.

Waarom / wat hebt op te verrichten?

Ik heb juist niet veel te verrichten / maar ik moet noodzakelyk van de middag t'huys eeten.

Hebt op iemand genood ons met u te eeten?

Neen / maar ik heb een Duytsch Heer / die onze taal niet en verstaat / beloofd met hem in stad te gaan / en hem behulpzaam te zyn in 't kooppen van eenige waaren.

Wat tijd verwacht op hem?

Ik verwacht hem omtrent twee uren.

Went op verzekerd dat hy komen zal?

Ik ben 'er juist niet van verzekerd / maar evenwel dewyl ik 't hem beloofd heb / so moet ik manien t'huys
L.

It is well done. Well then, I will not hinder you.

Farewel, your Servant.

Sir, I am your most humble Servant.

Boy, go open the door to Master. . . I can open it myself.

But you have not the Key.

How! do you lock your door?

It is our custom.

Pray, Sir, oblige me so much as to present my respects to your Sister.

Sir, I shall not fail, but she is very much your Servant.

I am her most humble Servant.

When shall wee see one another again?

To-morrow God willing.

te zyn. 't Is wel gedaan.

Wel ik zal u dan niet hinderen.

Daartwel / uw Dienaar.

Mijn Heer / ik ben uw zeer ootmoedige Dienaar.

Comen / doe de deur open voor 'n Dienaar. . . Ik kan hem zelf wel open doen.

Maar op hebt de sleutel niet.

Hoe / slupt op uw deur?

't Is onze gewoonte so.

Ik bid u / mijn Heer / dat op my so veel verplicht / dat op mijne gebiednis aan uw zuster doet.

Mijn Heer / ik zal niet in gebrjke blyven / maar op is uw Dienaar.

Ik ben haar zeer ootmoedige Dienaar.

Wanneer zullen wy malikander weer zien?

Woogen / als God belieft.

L 4

I will

248 d'Engelſche en Nederduytsche

I will come and see you. **Ik zal u komen bezochten.**

Pray do. **Ik bid u / doe zo.**

I will expect you, farewell. **Ik zal u verwachten / vaarwel.**

James, where goest thou? **Jacobus / waar hecht thou?**

I was going to look for you, Sir. **Ik ging om na u te zien / mijn Heer.**

What is the matter? **Wat is de reden?**

They stay for you to dinner. **Zij wachten na u met eten.**

What! is it so late? **Wat! is het dan zo laat?**

It is twelve a Clock. **'t Is twaalf uren.**

Already? **Alreede?**

They say so. **Zij zeggen zo.**

Who is at home? **Wie is 'er t'huys?**

It is Mistress such a one, who is come this morning to see your Sister. **'t Is Mevrouw zo een / die van de morgen gekomen is om uw Zuster te bezochten.**

How long hath she been there? **Hoe lang heeft zij 'er al geweest?**

She came as soon as you went out, but your Sister went to walk abroad with her, and they came back together. **Zij quam zo dra als zij op uitgegaan waart: maar uw Zuster ging eens met haar uit / en zij quamen t'zamen wretom.**

Doth she dine at home? **Zal zij t'huys eten?**

I think so, Sir. **Ik geloof ja / mijn Heer.**

ACADEMY. 249

Is the dinner ready? **Is de maaltijd gereed?**

Yes, Sir, they only stay for you, to sit down. **Ja / mijn Heer / zij wachten maar alleen na u om aan te zitten.**

Let us make haste then, the clock strikes. **Laatenwe ons dan haasten / de klok slaat.**

It is twelve, Sir. **Dat is twaalf / mijn Heer.**

Are you sure of it? **Weet gij 't zeker.**

Yes, Sir, it is so much. **Ja / mijn Heer / 't is zo veel.**

I did not think it was so late. **Ik dacht niet dat het zo laat was.**

Ring the Bell. **Crek aan de schel.**

Ring hard. **Schel hard.**

They are coming, Sir. **Zij komen / mijn Heer.**

Madam, your most humble servant. **Mevrouw / uw zeer oetmoedige Dienaar.**

Your most humble servant, Sir. **Uw zeer oetmoedige Dienaresse / mijn Heer.**

Madam, I am very glad to meet with you here so fortunately. **Mevrouw / ik ben blijde u hier zo gelukkig te ontmoeten.**

Sir, the Gentlewoman your Sister did me the honour to invite me to dinner, after a little walk that we have had together. **Mijn Heer / Uw Zuster heeft mij de eere gedaan / om met u te eten te noodigen / na dat wij een weeping t'zamen gewandeld hadden.**

Ah! what a good. **Oh! wat een goede.**

L. 5. **idder.**

sister I have, to invite to our house such persons as I honour as you.

I must kiss her presently for that very thing.

Come hither, sister, that I may kiss you.

Why will you kiss me?

Because of the happiness which you have procured me.

What: happiness, Brother?

For having invited this Lady to dine with us.

I did it for my own interest, as well as for yours.

Truly, I am very much engaged to you both, for your kind love and your civilities.

Let us leave off compliments.

But, Brother, from whence come you that you made us stay so long?

Zuster heb ik / dat zo zulke personen tot onzen woondigt / die ik eere als ik.

Ik moet haar terstond kussen / alken om die zaak.

Kom hier Zuster / dat ik u eens kus.

Waarom wilt gij mij kussen?

Om dat gij mij aanzo een geluk gehulpen hebt.

Wat geluk / Broeder?

Dat gij deese Lofvrouw by ons ten eeten genodigd hebt.

Ik heb het zo wel om mijn eegen belangh gedaan / als om 't uwe.

Waarlijk / ik ben zeer in u beude gehouden / om uw vriendschap en beleefdheid.

Laat ons de complimenten achter toeelasten.

Maar / Broeder / waar komt gij van daan / dat gij ons zo lang hebt doen wachten.

I come

I come from giving a visit.

But you might have dined without me.

You should not have staid for me.

You should have begun.

Your sister hath too much respect for you, Sir, as not to wait for you.

She stays for me sometimes, as the Fryer stays for the Abbot.

In earnest, Brother I sometimes wait too long for you, both at dinner and supper.

And sometimes also you dine well without me.

That seldom happens but when the time is past.

You are a good sister, I do not complain.

Truly, you were to blame to complain

Ik kom van een bezoek.

Maar gij hadt wel zonder mij kunnen eeten.

Gij zoudt na mij niet gewacht hebben.

Gij zoudt maar begonnen hebben.

Uw Zuster / mijn Heer / draagt u te veel eerbiedighed toe; dat zij u niet zoude wachten.

Gij wacht somtijds na mij als de Monnik na de Abt.

In ernst / Broeder / ik wacht somtijds al te lang na u met eeten / zo wel 's middags / als 's Avonds.

En somtijts eet gij 's middags ook wel zonder mij.

Dat gebeurt zelden / als wanneer de tyd bevoert is.

Gij bent een goede Zuster / ik heb niet te klagen.

Zeker gij zoudt te beschuldigen zijn / indien

L. 6.

wit

without a cause.

Come, come, let us talk of something else let us dine quickly, I begin to have a good stomach.

Besides that, I must make haste.

For I look for a Gentleman who is to call upon me as soon as I have dined.

Now, Brother, will you leave the company of Madam?

Madam will be pleased to have the goodness to excuse me; For I am engaged by word of mouth to keep a Gentleman company into the City, who is to call on me presently.

Sir, I should be very sorry to hinder the effect of your promises.

Madam, I beg a thousand times your pardon, if I commit this day any incivility against you; but another

op zonder oorzak hangde.

Kom / hou / laat ons dan wat anders praaten. Van nu niet der haast eeten / ik begin honger te krijgen.

Schaklen dat zo moet ik nu haasten.

Want ik verwacht zeker Heer / die nu zal aanspreken zo ras ik gegeten heb.

Woe / Waeder / zult op 't gezelschap van Tuffrouw verlaten?

Tuffrouw zal gelieven de goedheid te hebben dat ze mi verschoonde / want ik den dooz mijn woord verbouden / om een Heer, die mi terstond zal aanspreken / in de stad gezelschap te houden.

Mijn Heer / 't zou mi bedrogen / dat ik tot belet van uwe belofte zou strekken.

Tuffrouw / ik bidde duzendmaal om vergiffnisse / indien ik dezen dag enige onbegehendigheid tegen u began / op

time

time I will redeem this fault.

Sir, there is no fault, I assure you.

Madam, I know you to be so good, that I am sure you will not believe that it is for want of respect towards you.

Sir, I know you so well, that I know you to be the most civil Gentleman that ever I knew; that is all I can say.

Madam, you are too much obliging, you are obliging to an excess that is not imaginable. You will be pleased to grant me the permission to draw a conjecture of it to my advantage.

Alas, Sir, what do you speak of? My words are not able to advantage you in any thing.

een ander tijd zal ik deze fout verbeteren.

Mijn Heer / daar is niets misgevezen / dat verzeker ik u.

Tuffrouw / ik weet dat op zo goed zijt / dat ik nu wel mag verzekeren / dat op niet oos looben zult / dat het uyt gebrek van eerbiedigheid tegen u is.

Mijn Heer / ik ken u zo wel / dat ik wel weet dat op de vleesdofte Heer zijt / dien ik ooit gekend heb; en dat is alles wat ik zeggen kan.

Tuffrouw / op zijt al te verplichtende / op zijt zo overdaadig verplichtende / dat het ons begriypelij is; 't zal u gelieven mi toe te staan / dat ik een gissing tot mijn voordeel daar uyt trekke.

Welas / mijn Heer / waar spreekt op van? Mijne woorden zijn van zo weynig belang / dat op u nergens toe konnen te Raade komen.

The

I Scheme of Family Een Ontwerp van gemeenzame

LETTERS. BRIEVEN.

S I R.

IT was a quaint difference the ancients did put 'twixt a *Letter*, and an *Oration*, that the one should be attir'd like a Woman, the other like a man: The latter of the two is allowed large ſide robes, as long periods, parenthesis, ſimiles, examples, and other parts, of Rhetorical flourishes: But a *Letter* or *Epistle* should be ſhortcoated, and cloſely couched; a *Hangerlin* becomes a *Letter* more haſtomely than a *Gown*. Indeed we should write as we ſpeak; and that's a true

Mijn Heer.

HEt was al een aardig onderſcheid dat de Guden ſelden trefſchen eenen Brief / en een Oratie / dat de ene als eene Doynt / en de andere als een man behoort opgeſchicht te zijn. De laaste van de twee vergunt men ruime wijd-af-hangende Tabbaarden / gelijk als lange Redens-ingen / inſtupſels / gelijkeniſſen / Exempelen / en andere gedeelte der Redenkonſtige bloemen. Maar een Brief / of Brieſ-ſchrief moet hoort van rok / en ſtup neerhangende zijn; een Kaprok boegt eenen Brief beter / dan een wijde Samaar. Zeker wy behoorden te ſchrijven zo als wy ſpreken; fa-

Familiar Letter which expreſſeth ones mind as if he were diſcourſing with the party to whom he writes, in ſuccinct and ſhort termes. The *Tongue* and the *Pen*, are both of them interpreters of the mind; but I hold the *Pen* to be the more ſaithful of the two: The *Tongue*, in *modo ſiſta*, being leated in a moſt ſlippery place, may fail and falcher in her ſudden extemporal expreſſions; but the *Pen* having a greater advantage of premeditation, is not ſo ſubject to error, and leaves things behind it upon firm and authentick record. Now *Letters*, though they be capable of any ſubject, yet commonly they are either *Narratory*, *Objeſtory*, *Conſolatory*, *Mo-*

en dat te en recht gemeenzaame Brief / die iemand's zin zoodaanig uitdrukt / als of hy met den Perſoon / aan wien hy ſchrijft / met behoort te en hoort beſwoordt te en ſprekende was. De Tong en de Pen zijn beyde tolken des gemoeds; maar de Pen ſicht iſt de getrouwſte van de twee te zijn. De Tong in een vorchtige en ſlibberige plaats geſield zijnde / kan miſſen en hapren in haar ſchielijge en onbedachte uitdruſſelen; maar de Pen een grooter voordeel hebbende van voorzigt te bedenken / iſt zo ligt aan geen miſſlag onderwoopen / en laet dingen na op een waſte en geloofwaardige Kantekening. Voetwel nu de Brieven bequaam zijn om allerley ſtoffe te verhandelen / zo zijn zo echter doozgangs / Dertellende / Beſtraffende / Dertrooſende / Dermanende /

nitory,

nitary, or Congratulatory. The first consists, of Relations, The second of Reprehensions, The third of Comfort, The last two of Casusfel and joy: There are som who in lieu of Letters write *Families*, they preach when they should Epistolize; There are others turn them to tedious *Waltats*; this is to make Letters de-generat from their true nature. Some modern Authors there are who have expos'd their Letters to the world; but most of them, I mean among your Latin Epistolizers, go fraughted with meer *Bartholomew* ware, with trite and trivial phrases only, listed with pedarick Shreds of School-boy verses. Other there are among our next trans-

of Gelukwenscheide. De eerste soort behelst *Verhaalen* / of tweede bestaat uit *Berispingen* / de derde uit *vertroosting* gen / en de twee laatste upt raad en blydschap. Daar zijn sommige die in plaats van *Wieden* / *Afdevertingen* *Schryven* / zulks dat zy prediken wanneer zy behoorden een *lycief* te bichten; daar zijn andere die de zelve in bredyettege verhandelingen veranderen; maar die is de *Wieden* te doer ontwaarden van haar rechte natuur. Enige hebendyaagse schrybers zyn 'er die hunne *Wieden* openlyk ugegeeven hebben / maar de meeste van hen / ik meer onder de *Natijnsche Wiedeschrybers* / zyn bezocht alleen met *Kramers* waar / met gemeene spraak / en bejet met stukken en brokken van *Schooljongens* vaerzen. Andere zyn 'er onder *orige* maria.

marin neighbours Eastward, who write in their own Language, but their stile is so soft and easie, that their Letters may be said to be like bodies of loose flesh without sinews, they have neither Joyns of art, nor *arties* in them; they have a kind of simpering and lank hectick expressions, made up of a bombast of words and fainical affected compliments only; I cannot well away with such sleazy stuff, with such cobweb compositions; where there is no strength of matter, nothing for the Reader to carry away with him, that may enlarge the notious of his soul: One shall hardly find an *spotbegm*, example, simile, or any thing of *Philosophy*, *Histo-*

naaste *Overzeesche* ge-buurten *Opflwaard* / die in hun eygen taal schryben / maar hunne styl is zo zach en slap / dat men van hunne *Wieden* mag zeggen / dat zy zyn als ligha-men van los vleesch / zonder *geulven* / zy hebben geen leden van kunst / of slaag-deren in zich; zy hebben een soort van *gruslachgen* de en *schone quijns* de *uytzukselen* / he-saande allen upt *opgeblaazene woorden* en *tedere gemaakte Com-plimenten*. Ik en kan niet wel oer weg met zulk een geteem / met zulk een *zamenstelling* van *Spinnersag* / als waar geen kracht van *stoffe* in stecht / noch iets in is 't welk de *Kerze* met zich kan draagen om de *kundigheden* zyn-ner ziele uit te bejeden. Men zal naauwlyks een *Oedenkysjeuk* / *Ex-empel* / *Veighenisse* / of iets van de *Philoso-*

ry, or solid knowledge, or as much as one new created Phrase, in a hundred of them; and to draw any Observations out of them, whereas if one went about to distil cream out of froth; Inasmuch that it may be said of them, what was said of the Echo, *That She was a meer sound, and nothing else.*

I return you your *Bakene* by this bearer, and when I found those Letters, wherein he is so familiar with his King, so flat, and those to *Richelieu* so puff'd with prophane hyperboles and larded up and down with such gross flatteries, with others besides, which he send as Urinals up and

phie / Historie / of bou-
dige Wdertschap / ja
niet zo veel als een
nietwagemaakte sprek-
toys / in een honderd
van dat slag vinden:
Eer indien men eenige
aanmerkingen daer
niet wilde nemen / dat
zon zo veel zijn / als
of men Room niet
Schynen wilde trek-
ken; zulst dat men van
dezelve mag zeggen het
gene eens van de *Eghe*
gezejd wierdt / dat het
een klank was, en an-
ders niet.

Ik zend u met hien-
ger deezes vden *Dab-
zac* weer te rug; en wan-
neer ik bevoond dat die
brieven / waar in hy zo
gemeenzaam is met
den *Stoning* / zo plat / en
die aan *Richelieu* / zo
opgeblaazen waeren
met ongoddychtige
sfeeringen / en overal
zo doopspekt met zulke
grobe vlijgeren; be-
nessens andere / die hy
wyl en yd in de wer-
eld zend / als *Pigila*
down

down the world to
look into his water, for
discovery of the crasy
condition of his body,
I forbore him further:
Solam

zen / om zijn Water te
beslijken / tot ontdekking
van de ziekelijke gestel-
temisse zijns lichaams /
zo woude hi'er niet ver-
der in kegen. Dus
ben ik

Tour moet *affektinat*
Servant.

Uw zeer toe-
geneegen
Dienaar.

S I R,

Mijn Heer,

I Had been guilty
of such an offence
whercof I should ne-
ver have absolv'd my
self, if I had omitted
so handsom an op-
portunity to quicken
my old devotions to
you: Among those
multitudes herd we
resent your hard con-
dition, and the pro-
tractions of your bu-

Ik zou schuldig ge-
weest zijn aan zulke
een misdadaad / waar
van ik my zelven
nooit zou hebben
konnen bevrijden / in-
dien ik zulke een
bequaame gelegent-
hejd / om mijn oude
geurgentheden t'u-
waarts te doen her-
leeven / vertwaarloss-
de. Onder deezse nie-
nigte hier zijn wy ge-
boelig van uw moer-
telijke staat / en de wt-
stellingen uwer ver-
suets.

finels, there is none who is more sensible that so gallant and sublime a Soul (so much renowned throughout the World) should meet with such harsh traverses of fortune; For my self, I am like an Almanack out of date, I am grown an unprofitable thing, and good for nothing as the times run, yet in your business I shall play the Whetstone, which though it be a dull thing of it self, and cannot cut, yet it can make otherbodies to cut: so shall I quicken those who have the managing of your business, and power to do you good,

richtinge; Daar is niemand die gevoeliget getroffen is / dat zulk een treffelijke en verhevene ziel (die de ganse werelt oer 30 vermaard is) zo veel wederwaardigheden der Fortuune moet tegenstaan; wat my zelve aangaat / ik ben als een Oude Almanack / zijnde ondienstig / en nergens toe dequaam geworden / zo al de tijden nu loopen; Echter zal ik in Uw zaak tot een Slijpsteen verreckken / die / hoewel zij niet haar zelve een stomp ding is / en niet snijden kan / zo kan zij nochtans andere lighaamen doorsnijden: Dus zal ik ook de gene / die 't bestrer van uwe zaken / en de macht hebben om U goed te doen / daar toe op-

when-

whensoever I meet withen / wanneer ik them So Ikst by hen kom. Dus blijf ik

Your thirty years
Servant.

Uw-dertig jaari-
gen Dienaer.

Eenige

Ecnige Spreckwoorden.

Voer goeden Wijs behaest men geen
licams nu resteehen.

Nan 't Werk heit men de Maester.

Geen Goud zonder schuim.

Geen Vuur zonder rook.

Deel geschiccuturen wepnig twol.

E Y N D E.

Some Proverbs.

Good Wine needs no bush.

A Master is known by his Work.

Every bean hath its blak.

There is no Fire without smoke.

Great boast, final roast.

The End.

Some

The English and Netherdutch
A C A D E M Y.
THE THIRD PART,
Containing
A V O C A B U L A R
Of English with the Netherdutch
Words annexed.

---

d'Engelsche en Nederduitsche
A C A D E M Y.
HET DERDE DEEL,
Inhoudende
Een **V O C A B U L A A R**
Van Engelsche met de Nederduitsche
Woorden daar bygevoegt.

A M S T E R D A M.

Gedrukt by de Wed. van Steven Swart. 1699.

Een WOORDEN-BOEK.

A ofte *An* werd by de *Engelsche* gebruyckt voor een voorstellige Artijckel, en beteekent een; als *an* Man een mensch; *an* Arm een Arm.

A B

A B

- to **A** Bandon. Verlaten.
 to Abate. Verminderen.
 Abasht. Verbaast.
 to Abate. Verminderen.
 an Abbot een Abt.
 to Abbreviate. Verkorten.
 to Abhor. Verfoejen.
 to Abide. Stijgen, & verlijgen.
 Abject. Verwoypt.
 to Abjure. Bergverreken.
 Ablative. Afneemer.
 Able. Machtigh.
 to Abolish. Oeffnen doct.
 Abominable. Verschijff.
 Abortive. Misboren.
 Above. Boven.
 to Abound. Overbloeyen.
 About. Om / omtrent.
- Abroad. Wuyten.
 Abrogate. Oef niet doen.
 Abrupt. Afgezoeken.
 Absent. Absent / afwezende.
 to Absolve. Ontslaan.
 Absolutely. Absoluetsijh.
 to Abtain. Onthouden.
 an Abstract. een krojt de grijp.
 to Abstrace. Afgrijsen.
 Absurd. Onbetamelik.
 Abundance. Overbloet.
 to Abuse. Misghuygh.
 to Accept. Aanneemen.
 Accessible. Rangge.
 Access. Toegangh / toef.
 an Accident. een Oef.
 hal.
 Acclamatio. Corroepinge.

to Ac-

- to Accomplish. Volbringen.
 an Accord. een Accord / overeenkominge.
 According. to. Volgens / na.
 to Account. Accompt. or echeem. Rechten.
 an Account. een Rekening.
 to Accuse. Beschuldigen.
 to Accustom. Gewennen.
 to Ache. or pain. Pijn.
 Head-ache. Hoofdpijn.
 Tooth-ache. Toottpijn / &c.
 to Acknowledge. Erkennen.
 an Acre. een Aker.
 to Acquaint. bekennt maken.
 Acquaintance. Vermaant.
 Acquittance. Vermaant.
 an Acre. or Aker. een Aker.
 to Act. een Oef.
 to Act. Doen.
 an Action. een Acte / handeling.
 Acute. Scherp / subtyl.
 to Add. By-doen.
 an Adder. een Adder.
 Addicted. Vergeven / gegheg.
 Addition. Byvoeging.
 to Adhere. Aanlicken.
 to Adjourn. Uytstellen tot een schere tyd.
 to Admire. Verwonderen.
 to Admit. Toelaten.
 to Admonish. Vermanen.
 to Adore. Aanbidden.
 to Adorn. Versieren.
 to Advance. Verheffen.
 Advantage. Voordel / avantage.
 to Adventure. Avontuieren.
 an Adverb. een Bywoord.
 an Adversary. een Tegenparty.
 Adversity. Tegenpoet.
 Advice. Raar / advys.
 to Advise. Beraden / adviseren.
 Adultery. Overspel.
 a Noble. Beleef / sprecksaamt.
 A a z Affec-

Affection *Genegent*
heyt.

Affinity *Maagſchapy*
Affliction *Verdyukkinge / quellinge.*

is Afford *Geven / toegeven.*

is Affront *Affronteerren.*

Afore *Doop.*

Afraid *Verbaart.*

After *Na / achter.*

Again *Weberoni.*

Againt *Tegen.*

Age *Onderdom.*

an Age *een Ceuto.*

an Agent *een Agent.*

is Aggravate *Verzwaaeren.*

Ago *or* past *Verleeden / geleeden.*

Agony *Angſt / bangigheyt.*

Aggreable *Oberceuenomende.*

an Ague *een koofts.*

Aid *hulpe / onderſtant.*

what *All you? wat ſchout u!*

an Aim *een Rich / oogmerk.*

the Air *de Lucht.*

to Ake *or* Ache *Pijn hebben.*

Alas *Cyfaat.*

an Alien *een Dyzende ling.*

Alike *or* like *Gelijch.*

Alive *Levende.*

All *Al / alle.*

to Alay *or* mitigate *Verlichten.*

All be it *Alhoewel.*

to Alledge *by* *lygen*

Allegiance *Onderdanigheyt.*

an Alley *een naauw ſtraatje / een gang.*

Alliance *Alliantie.*

to Allow *Toelaan / toekennen.*

to Allot *Opleggen.*

to Allure *Amlokken.*

an Almanack *een Almanach.*

Almighty *Almachtig.*

an Almond *een Amanhel.*

Almoſt *by* *hand / naaſten by.*

Alms *Walmoes.*

Alot *Onſoog.*

Along *Alleen.*

Aldof *Dan verre.*

Aloud *Luid van ſtem.*

Already *Alreede.*

Also *Ook.*

an Al-

an Altar *een Altaar.*

is Alter *Veranderen.*

Although *Hoewel.*

Altitude *Hoogte.*

Altogether *altemaal.*

Alum *Aluin.*

Always *Altijt.*

I Am *Ih den.*

is Amaze *Verbaast maken.*

Ambaſſador. *Ambaſſadeur.*

Amber *Amber / byantſteen.*

Ambiguous *Twiffelachtig.*

Ambition *Eergierigheyt.*

Ambuſhment *Embuiſcade.*

is Amend *Verbeteren.*

Amiable *heminnelijch.*

to do *Amis* *Onaaijch doen.*

Amity *Vriendſchapy.*

Among *Onder / onder-tuſſchen.*

to Amount *in reekening* *bedragen.*

Amorous *minnelijch.*

Ample *breede / wijde.*

Amplify *vermeerderen.*

an Anabaptiſt *een Men-*

nouſt *ofte* *Men-*
niſt.

Anceſtors *Doop-Overberg.*

an Anchor *ancre* *or* *anker* *een Anker.*

Anchovies *Kuijſobij.*

Ancient *Oudt.*

the Ancle *bone* *het* *Enkelbeen.*

And *Ende.*

an Andiroa *een byandeyſter.*

Aneat *Tegen.*

Anew *Dan nientog.*

an Angel *een Engel.*

Anger *Toorn / gramſchapy.*

Angric *Byan.*

to Angle *Diſſchen* *met den Angel-roe.*

Anguiſh *Angſt / Veruautheyt.*

Animadverſion *Maanmerkinge.*

to Animate *moedt geben.*

Animosity *Opzootmoedighheyt.*

Annihilate *vernietigen.*

to Anoint *Salben.*

to Annoy *beſchadigen / herocren.*

Annual *Zaarlych.*

A a 3 Anon

Anon *Terstont / straks.*
 Another *Een ander.*
 an Answer *een Ant-
 woort.*
 an Ant een *Anter /*
Remte.
 Antichrist *Antichrist.*
 to Anticipate *Doorzoo-
 men.*
 Antidote *Tegengift.*
 Antipathy *Tegen-
 hat / tegen-passe.*
 Antiquity *Outhed.*
 an Anvile *een Hambrek.*
 Anxiete *siet Anguif.*
 Any *Enige.*
 Anywhere *Ergens.*
 Apace *Wat haast / ha-
 stelij.*
 Apac *Wegzander.*
 an Ape *een Aap.*
 Apotheary *Af-val.*
 Apötle *Apostel.*
 an Apothecarie *een A-
 poteker.*
 Apparent *klaar / open-
 baar.*
 Apparell *kleedinge.*
 an Apparition *een Ver-
 schijninge.*
 to Appeal *Appeleeren /*
tot hooger Recht
roepen.
 to Appeal *te voorschijn*
hoften.

to Appraise *Te bieden*
stellen.
 an Appendix *een Aan-
 hangsel.*
 to Appertain *Toebeho-
 ren.*
 an Appetite *een Appo-
 tijt.*
 Applause *Terjuiching*
de.
 an Apple *een Appel.*
 to Apply *Toevoegen /*
toepassen.
 to Appoint *Opdineeren /*
*toestellen / assigne-
 ren.*
 to Apprehend *Wangren-
 pen / vangten / vatten.*
 an Apprentice *een hooge*
mans knecht / een
leer-jongen.
 to Approach *Kamade-
 ren.*
 to Appropriate *Toe-
 nemen.*
 to Approve *Door goet*
keuren / approbeeren.
 an Apron *een Schape-
 kleedt.*
 Apr *Acquaam.*
 Aptness *Cheschlecht*
hepdt.
 Aray *(in battel) Sla-
 oder.*

Aray

Aray *(in cloaths) Cie-
 raat.*
 an Arbitrator *een*
Scheidsman.
 a *(green) Arbour een*
(groen) Bypel.
 an Arch *Duke een*
Cerij-Vertog.
 an Archer *een Doogh-
 schieter.*
 Afsent *Betruende / bye-
 rig.*
 to Argue *Disputeeren.*
 an Argument *een Argu-
 ment.*
 to Arise *Opstagn.*
 Arithmetick *Cijfer-
 kunst.*
 an Ark *een Arche.*
 an Arm *een Arm ofte*
Ern.
 to Arm *Wapenen.*
 an Armourer *een Wa-
 penmaker.*
 Arms *(weapons) Wa-
 penen.*
 an Army *een Leger.*
 to Arraign *Door een*
*Operschaer beschul-
 digen.*
 to Arrest *Grijpen / ar-
 restceeren.*
 Arrived *Wangehoo-
 men.*

Arrogance *Presuntie /*
hobaardpe.
 an Arrow *een Pijl.*
 Art *Konste.*
 an Arteshoke *een Artes-
 socke.*
 an Arterie *een Slaghe-
 ader.*
 an Article *een Artijckel.*
 an Artificer *een Konst-
 naar.*
 Artillerie *Oeschut / Ar-
 tillerie.*
 As *Als / gelijk.*
 to Ascend *Ophlimmen.*
 to Ascertain *Verseeke-
 ren.*
 to Ascribe *Toe-schrij-
 ven.*
 Asham'd *Beschaamt.*
 Aches *Afsche.*
 an Ash tree *een Eschen-
 boom.*
 Aside *Ter zijden.*
 to Ask *Wagen.*
 an Asp *een Wispich / een*
Slang.
 an Aspiration *Kambig-
 singe.*
 to Aspire *Eersucht heb-
 ben.*
 Asquint *Scheelachtig.*
 an Ass *een Ezel.*
 to Assay *Probeeren.*

N 4

to Al

- 10 Assault or assault *Wants*
 vallen.
 10 Assemble *Verfamen*
 len.
 10 Assent *Toe- stem*
 men.
 10 Assignation *een Af-*
 signatie.
 10 Assist *hpfstaan*.
 Assistance *Hulp*.
 10 Associate *Vergezel-*
 fchappen.
 10 Ashoil *Ontbinden*.
 10 Assure *Verfeheren*.
 10 Assurance *Verfoeten*.
 10 Astonish *Verbaast*
 maken.
 Astonished *Verbaast*.
 10 20 Astray *Walen*.
 A slender *Spaart*.
 At *Lot*.
 10 Attain *Verkrijgen*.
 10 Attempt *Onderwilt-*
 den.
 10 Attend *Wachten*.
 Attire *Kleeding*.
 Attonement *Verfo-*
 ninge.
 10 Attract *Wantrikken*.
 10 Attraction *een Procu-*
 reur.
 10 Attribute *Toe-rec-*
 henen.
 10 Avail *Anttig zijn*.

- Avarage *Warp*.
 Avarice *Geirigheid*.
 Audience *Gefhoop*.
 10 Avenge *Wreeken*.
 10 Avert *Waar-maken*.
 10 Augment *Vermeers-*
 deren.
 10 Aunt *een Moeder /*
Mouje.
 10 Avouch *Verfeche-*
 ren.
 10 Avoyd *mpden / uren-*
mpden.
 Austere *Struifing*.
 Authoric *Authoriteit /*
Oberigheid.
 Autumn *Herft*.
 Aw *Ontfag*.
 10 Awake *Ontwaken*.
 Aware *Doogjende /*
achtnemende.
 Away *Hyt de wegh*.
 10 Awl *een Eifen*.
 Awry *hrom / fcheef*.
 10 Ax *een bijl*.
 10 Axle-tree *Wagen-*
offche.
 Ay *Centwigtigh*.
 Azure *Heemels blaue*.

B

- 10 Bbble *Praten, klap-*
pen.

a Babe

- a Babe *een kleyn kindje*.
 a Babie *een Poppetje*.
 a Baboon *een Wabi-*
aan.
 a Bachelor *een Onge-*
trouwt man.
 the Back *den Rug*.
 10 Backbite *Zemandt*
nefter fijn rug quiet
fpreeken.
 the Backbone *den Rug-*
graat.
 10 Back-side *te rugge-*
ghen.
 Backwards *Rugghe-*
waarts.
 Bacon *Speck*.
 Bad *Quaar*.
 a Badge *een teken*.
 a Badger *een Dap*.
 a Bag *een Saksje*.
 Baggage *bagagie*.
 a Bag-pipe *een Saks-*
pijp.
 Bail *borge*.
 a Bailiff *een Saksjw.*
 10 Bait *Wegfieren*.
 a Bait *(for fish) Wag-*
boog bijl.
 Baiz *baizen*.
 10 Bake *bakken*.
 Ballast *ballast*.
 Bald *haal*.
 a Bale *een baal*.

- a Balk *een balk*.
 a Ball *een bal*.
 a Ballance *een ballance*.
 Balsm *balstem*.
 Balsam *balstem*.
 a Band *(of Soldiers) een*
beude (Soldaten)
 a Band *een band*.
 a Band *(for the neck)*
een bef.
 10 Bang *aan*.
 10 Banish *bannen*.
 a Bank *or bench een*
bank.
 a Bank *(of the Sea) een*
bank / dijk / ofte kant
van de zee.
 a Bank *or hillock een*
heuvel.
 a Bank *(for Use-money)*
een Wisselbank.
 a Banker *een Bankier*.
 a Bankrupt *bankrout*
een bankroetter.
 a Banner *een Daan /*
baniere.
 a Banquet *banket*.
 10 Baptisic *doopen*.
 Baptisim *den Doop*.
 a Bar *or lever een hand-*
boom.
 10 Bar *or bolt Grende-*
len.
 a Barber *een Barbier*.
 B a s   Barre

Bare *Bar* / *vrocht*.
 a Bargain *Ouer een ho-*
men op een koop.
 a Barge *een Schippen*
met riemen.
 to Bark (as a dog) *Waf-*
fen / blaasen.
 Bark (of a tree) *Schors*
ofte bast van een
boom.
 a Bark *een klein scheep-*
jeut.
 Barley *Gerste.*
 a Barn *een Schuur.*
 a Barnacle *een Cape-*
font.
 a Barrel *een Tonnen*
Barren *Onzuchtbaar.*
 a Barrow (with wheels)
een Kruiwagen.
 Bose *Slecht / gering.*
 Bashfull *Schaamach-*
tig.
 a Barket *een Mandje.*
 a Basin *een Becken.*
 a Bastard *een Bastard*
 a Bat *een Vledermuis.*
 a Bar or club *een Sticht-*
kluppel.
 a Bath *een Badstove.*
 to Bathe *Baden.*
 a Battail or *Battel* *Wat-*
talle ofte strijd.
 a Baud *een knopstier.*

a Bandy *houde een hoer-*
hupp.
 to Bawl *Schreeuwen.*
 to Bay *Waffen.*
 a Bay tree *een Laurier-*
boom.
 to Be *Zijn.*
 a Beacon *een Vaken.*
 a Bee *een Wedel /*
Hyroceper.
 Beads *Koralen.*
 a Beak *een Vogels bek.*
 a Beam *een Balk.*
 a Beam (of the Sun) *een*
Atrale (der Sonne.)
 a Bean *een Boon.*
 to Bear *Dagen.*
 to Bear or suffer *Verdr-*
gen / lijden.
 to Bear *opring torch*
Waren.
 to Bear off *Afhouden.*
 to Bear up *Onderstut-*
ten.
 to Bear sway *Heersch-*
ten.
 a Bear *een Dier.*
 a Beard *een Baard.*
 a Bearer *een Dager.*
 a Beast *een Dier.*
 to Beat *Slaan.*
 Beautie *Schoonheid.*
 Beccuse *Om dat*
 to Beck or nod *knikken*
met het hoof.

it Be

it Becometh *het Be-*
saamt.
 a Bed *een Bed.*
 a Bed-head *een Bed-*
stede.
 a Bed fellow *een Op-*
slap.
 to Bedew *bedauwen.*
 a Bee *een Wpe*
 a Bee hive *een Wpe-*
koz.
 Beet *Ofse-bliesch.*
 Been *Geveest.*
 Beer *Bier.*
 a Beetle *een Beutel.*
 to Befall *bevalten.*
 Before *te voorren.*
 to Beg *bedelen.*
 to Beget *Ceelen.*
 to Begin *beginnen.*
 Begotten *Gegeuereert.*
 to Beguile *bedriegen.*
 Behalf *van wegen.*
 Behaviour *Opzangh-*
zaamheid.
 to Behold *Onthoofden.*
 Behind *Nehter / na.*
 Behold *Hier daar.*
 to Behold *Anschou-*
wen.
 it Behoveth *het behoort.*
 Being *het wezen.*
 to Belch *Wind zucken.*

to Belcaguer *Beleg-*
ren.
 Belief *Geloof.*
 to Believe *Gelooven.*
 a Bell *een klok / schel.*
 the Bellie *de buik.*
 to Bellow *Troyen.*
 Bellows *Blasbalk.*
 to Belong *Toebeho-*
ren.
 Beloved *Veminde.*
 Below *Onder / ben-*
den.
 a Belt *een Gordel riem.*
 a Belt (for a sword) *een*
Op hangband.
 to Bely *beliegen.*
 to Bemoan *beklagen.*
 a Bench *een Bank.*
 to Bend *buggen.*
 Beneath *beneden.*
 Benediction *Zegenin-*
ge.
 Benefit *Weldaad.*
 Beneficial *Positie-*
lijk.
 Benignitie *Goedertie-*
renheid.
 Bent *Sevoogen.*
 Benumbed *Slaperig*
van leden.
 to Bequeath *Malaten by*
Testament.

B a 6

to Be

- to Beray besmetten.
 to Bereave. berooven.
 a Berry een Besje.
 to Beseech smeeken.
 to Besemeth het bes-
 taamt.
 Besides betreffens.
 Besides himself bupten
 wesen.
 Besides that Daar en-
 boben.
 to Besiege belegeren.
 to Besmear. Besme-
 ren.
 a Besom een Besem.
 to Bespeak Beschree-
 ven.
 the Best de beste.
 to Bestow uitgeeven of
 schenken.
 to Betake begeben.
 to Bethink bedenken.
 Betimes Op tijden /
 hoer.
 to Betoken betreke-
 ken.
 to Betray verraden.
 to Betrouw Ondertrou-
 wen.
 Better beter.
 Between Tusschen.
 a Bever Bever / Ca-
 naag.
- to Bewail beweenen.
 to Beware behoeden.
 to Bewitch betooven.
 ren.
 to Bewray Ontde-
 ken.
 Beyond Over / namde
 ober zijde.
 a Bib. een Slabdook.
 to Bib Dickmaals sup-
 pen.
 the Bible den Spbel.
 Bickering hynge.
 to Bid gebieden.
 to Bid nooden.
 Big Groot / hyn-
 kigh.
 a bill een bijl.
 a Bill of Exchange een
 Wisselbrief.
 a Billiard een kleue.
 dal.
 to Bind binden.
 a Bird een Vogel.
 a Bird-cage een Vogels-
 kage.
 Bird-line Vogel lijn.
 Birth Schoonje.
 Bishop Bisschop.
 Bisket kisthuyl.
 a Bit een Gebit / een
 Toom.

a Bitche

- a Bitche een Creebe.
 to Bite blyten.
 Bitter bitter.
 Bitterness bitterheid.
 to Blab klappen.
 Black Swart.
 a Blackmore een Mo-
 riaau.
 to Bladder een blang.
 the Blade (of a sword)
 het Lemmer van een
 Tegen.
 the Shoulder-Blade het
 Schouder-blade.
 a Blain een Puysl.
 Blame schult.
 Blameless onschuldig.
 to blanch De schoofse
 af-doen.
 a Blanket een Bedde-
 deffel.
 Blankish witachtig.
 to Blaspheme Godt-
 lasteren.
 a blast een blaas.
 to blase blafen.
 to bleach blephen.
 Blear-eyed die loopende
 oogen heeft.
 to blear vleten.
 to bleed bloeden.
 a blemish een Blach.
 blessed gezegent.
 Blew blaau.
- Blind blind.
 a Blister een Puysl.
 to Blossom bloeyen.
 Blithe Opoligh.
 a Block een blok.
 to Blot kladden.
 to Blot. out Afgtwif-
 schen.
 Blood bloet.
 a Blow een slag.
 to Blow blafen.
 Blunt stomp.
 Blush schaamroot.
 to Bluster sulderen.
 a Board een berdt.
 to Boast kroenen.
 a Boat een boot.
 a Bobbin een klog.
 a Bodie een Lichaam.
 some Bodie pemant.
 no Bodie niemant.
 a Bodkin een Pzicm.
 to Boil kookken.
 Bolt stout.
 a Boltter een Hooft-
 huffen.
 a Bolt of to-shoot) een
 Pijl.
 to Bolt grendelen.
 Thunder-bolt een Don-
 der-kloot.
 Bondage slaverny.
 a Bone-fire een Dictoy-
 burn.

B a 7

a Bonj

a Bond een *Oppligatie*.
 a Bone een *Been*.
 Bonelace *Speldewerks*
hant.
 a Boner een *kap*.
 a Bon-grace een *Sant*
ter.
 a Book een *Boek*.
 a Boot een *Leers*.
 a Booth or Tent een
kraam-of tent.
 the Border *de hant*.
 the Borders of a Land *de*
Landpaalen.
 to bore *booren*.
 Born *Gebooren*.
 to Borrow *Leenen*.
 a Bosom een *boesem*.
 a Botch een *Steklinge*.
 to botch *stekachtig ver-*
lappen.
 Boch *bede*.
 a Bottle een *Fles*.
 the Bottom *den bodem*.
 a Bough of a tree een
Tak van een boom.
 Bought *gekocht*.
 to Boul *rollen*.
 Bounds, limits *Drya-*
linge.
 Bound *gebonden*.
 Bounty *Genadigheid*.
 to Bow *buigen*.
 a Bow een *Boog*.

a rain-Bow een *Regen-*
boog.
 the Bowels *het Ange-*
want.
 to Bowse *op bouwen*.
 a Box een *Doos*.
 Boxwood *Palmhout*.
 a Boy een *Jongen*.
 to Brabble *hijden*.
 a Brace (in building) een
haak / gesp.
 a Brace or couple een
paar.
 a Bracelet een *Wafelst.*
 Brackish *hach.*
 to Brag *Glorieeren*.
 Brains *de Hersenen*.
 Bramble or Briar een
Doorn.
 Bran *semel*.
 a Branch een *Tak*.
 a Brandiron een *Dyand-*
piert.
 Brails *hoper*.
 Brave *haasf.*
 to Brawl *hullen*.
 a Breache een *hynch.*
 Bread *Brood*.
 Breadth *wette*.
 to Break *hrecken*.
 Break of day *het kris-*
ken van den dag.
 Break-fast *Ontbyt*.
 a Break een *hogh.*

Breath

Breath *Weyn*.
 Breccles *Woeft*.
 to Breed *Woecken*.
 Brevity *hogheid*.
 to Brew *Woutwen*.
 to Bribe *Met giften*
onkoopten.
 Brick *Gebackten steen*.
 Brickle *Wooft*.
 a Beide een *Wuid*.
 a Bridegroom een *Wuid-*
begoon.
 a Bridge een *Wag.*
 a Bridle een *Toom/bit*.
 Bricky *Doornament-*
ijst.
 Bright *helder*.
 the Brim of a cup *den*
hoofd van een beker.
 Brimstone *Swavel*.
 Brine *Bekel / hzynn*.
 to Bring *hzeugen*.
 to bring forth *baren*.
 Brinck *de hant van 't*
water.
 Brittain *Brittanje*.
 to Broach *Opsteken*.
 Broad *breed*.
 to Broil *Dyaaden / roo-*
sten.
 a Broker een *Maake-*
laar.
 a Brood een *Woeftel*.

a Brook een *water-loop*.
 a Broom een *Wesem*.
 Broth *Sop*.
 a Brother een *Woesder*.
 a Brother in Law een
Swager.
 the Brow *het Doof-*
hoofst.
 the eye-Brows *de Oog-*
hjaanden.
 Brown *Wuin*.
 to Bruise *stooten*.
 a Brush een *kleer-hoe-*
fel.
 British *breeshachtig*.
 a Bubble een *Wobbel*.
 a Buck een *Doek*.
 a Bucket een *Emmer*.
 a Buckle een *Wesf.*
 a Buckler een *Schild*.
 Buckram *Wocheraal*.
 a Bud een *knop*.
 to Build *Wouwen*.
 a Bull een *Stier*.
 a Bullet een *kogel*.
 the Bulk of a man *de*
hoest van een man.
 a Bullock een *Jongen*
Ost.
 Bulrushes *Wiesen*.
 a Bulwark een *Wolwerk*.
 a Bunch of grapes een
Sop Wuiden.
 a Bundle

- a Bundle een Pak.
 a Bungler een Dood-
 der.
 a Bung hole een plugge-
 gat.
 a Burden een Last.
 a Burgels een Dype
 burger.
 a Burial een begraaffe-
 nis.
 to Burnish vertieren.
 to Burn handen.
 a Burr een Klis.
 to Burst scheuren.
 a Bush een bos (hout.)
 a Bushel een muidde.
 a Busic besig.
 a Busk een blansjet.
 a But or mark een doel-
 stierh / een wit.
 But maac.
 a But of Wine een nam
 Wijng.
 a Butcher een vlees-
 hontwer.
 a Butler een Botte-
 lier.
 Butter boter.
 a Butlerie or Boultelry
 een Dypshamer.
 Buttermilk karnemelk.
 the Bustoks de Wil-
 len.
 a Button een knoop.

- to Buy hoopten.
 to Buz Krommelen als
 Dpen.
 By, hard by dirjt by.
 By and by datelijh.
 a By-path een by padt.

C.

- the Caball t Cabal.
 Cabbage kool.
 a Cabinet een Cabis-
 net.
 a Cabin of a Ship een
 koop in 't Schip.
 a Cable een Kabel.
 a Cage een Doogel-
 hoopt.
 a Cake een kock.
 to Cakle as a Hen hants-
 len.
 Calamity Ekenbig-
 herp.
 a Calendar een Dag-
 rol.
 a Calculate oprekenen.
 a Calf een Kalf.
 the Calf of the legg de
 hupt.
 a Caliver een Roer;
 to Call roepen.
 Calm stil.
 to Calumniate halfshe-
 lijh beschuldigen.
 a Camel

- a Camel een Cameel.
 the Camp den Hege-
 leger.
 to pitch the Camp Leger
 slaat.
 I Can Ik kan.
 to Cancel te niet doen.
 a Candel een heers.
 a Candlestick een hande-
 laar.
 a Candle-souffer een
 heers suupter.
 a Cane een Riet.
 a Sugar-cane een Su-
 her-riet.
 the Canker den Canker.
 a Can een Kan.
 a Canon een stuk Ge-
 schuyt.
 Canons Canonnen /
 Wetten.
 a Canon in a Cathedral-
 Church een Dom-
 her.
 a Canopic een Pabil-
 loen.
 Canvas Camesaf.
 a Cap een Mutz.
 Capable bequaam.
 a Cape of a cloak de kap
 van een mantel.
 to Caper den Cappel
 maken.
 Capers kappers.
- Capital Doodelijh.
 Capitulate Capituleer-
 ren.
 a Capon een Capoen.
 a Captain een Cap-
 teyn.
 Captious Haast begrij-
 pend.
 Captivity Ghebange-
 nis.
 a Carcase Caronje /
 doode lichaam.
 a Card for Woll een
 haardt.
 a pack of Cards een
 haarte-spel.
 a Sea-Card een Zee-
 kaart.
 Care Zorg.
 Carefulness Dooghbil-
 digheid.
 Careless Zorgeloos.
 Carnal Vleschelijh.
 to Carp Mis-senggen.
 a Carpenter een Tim-
 merman.
 a Carpet een Taafel-
 kleet.
 a Carrion een kring.
 a Carror een Gele
 Woxtel / of penn.
 to Carry Wragen.
 a Carr een kar.

- 10 Carye in wood *Snijden / graberren.*
 10 Carve meat *Doozsnijden.*
 a Calc or matter *Dozfaak / reben.*
 a Calc to put something in *een Kofker.*
 a Case of a noun *een gebal van een naemwoort.*
 a Caskment *een Openbensier / tralie.*
 10 Casher *Hf-dankken.*
 a Cask *een K'aatje.*
 10 Cast *Werpen.*
 10 Cast down *Nederwerpen.*
 10 cast off and cast away *Werkwerpen.*
 10 Cast account *Cijfferen.*
 10 Cast guns or metals *Ofschut gieten.*
 10 Cast or vomit *Obergeven.*
 a Casting in Law *Verdozdeling.*
 a Castle *een Kasteel.*
 Casual *Toevalling.*
 a Cat *een Kat.*
 a Catarra *een Catarre.*
 10 Catch *Dingen.*
 10 Catechize *Catechiferen.*
- Cattle *Beer.*
 a Caudle *een Candeel.*
 a Cave *een Hol.*
 a Cauldron *een Ketel.*
 a Cause *een Dozfaak.*
 a Caution *een Wchotdinge.*
 10 Ceale *Ophouden.*
 Celestial *Demelische.*
 a Cellar *een Kelder.*
 10 Censure *Dozdeelen.*
 the Center *het Centric / middel-punt.*
 Certain *Beckter.*
 Chalk *Kiaf.*
 a Chain *een Ketel.*
 a Chair *een Stoel.*
 Chalk *Krijt.*
 a Chamber *een Kamer.*
 a Chamber-pot *een Water-pot.*
 Chambers *Kamlet.*
 a Chandler *een Keersmoker.*
 a Chanel *een Canal.*
 10 Change *Veranderen.*
 a Chapman *een Koozman.*
 a Chappel *een Kapel.*
 a Chapter *een Capittel.*
 Char coal *Houte-hoel.*
 10 Charge *een laste leggen.*
 Charges *Onkosten.*
 10 Charm

- 10 Charm *betpohet en*
 10 Chafe *Trogen.*
 Chaff *Kruysch.*
 10 Char *Patru.*
 Chastels *Soderren.*
 a Chauldron *(of coals) een Maate (kolen) van seg-en-derigh Mauden.*
 10 Chaw or chew *Kaawten.*
 Cheap *Goet hoop.*
 10 Cheapen *Dingen.*
 Cheerfull *Dozigh.*
 10 Cheat *Bedriegen.*
 10 Check *Wetipen.*
 a Check *een Waag.*
 Cheere *Knaag.*
 10 Cherish *koefden.*
 a Cherry *een Kerse.*
 Chess *Schach.*
 a Chest-nut *een Castanie.*
 10 Chew *set Chaw.*
 Chickens *Kieckel.*
 10 Hide *hoben.*
 Chief *Opperste.*
 Chill hout */ hupberig.*
 a Child *een kind.*
 10 Chime *Op de hoken / helen.*
 a Chimney *een Schoozsteen.*
 the Chin *de Kijnt.*
- Chips *Spaanders.*
 the Choice *de keur.*
 10 Choke *Wozgen.*
 Choler *Granschap.*
 10 Chop *happen.*
 Christ *Christus.*
 a Church *een Kierk.*
 10 Chuse *kiefen.*
 Cider *Appel dzank.*
 a Cickle *een Dichel.*
 Cinamon *Canel.*
 a Cipher *een Cijfer.*
 a Circle *een Cichel.*
 10 Circumcise *besnijden.*
 Circumspect *Doozlichtig.*
 Cifers *Schaare.*
 a Citie *een Stad.*
 a Citizen *een Wozger.*
 a Cittern *een Cijter.*
 Civil *bekeft.*
 Clay *Klep.*
 10 Claims *Toe-eggenen.*
 a Clasp *een Gesp.*
 a Claw *een klauw.*
 Clear *Arum / hupber.*
 Clear *Klaar.*
 10 Cleave *Klieben.*
 10 Climb *klommen.*
 10 Clip *Snippen.*
 a Clock *een Klock.*
 a Cloke *een Mantel.*
 Cloth *Klaken.*
 a Cloth *een Klocke.*
 a Cloud

- a Cloud een Wolk.
 Cloves Krupot Aegelen.
 a Clout een Doekstien.
 a Clown een Boer.
 a Coach een hoefse.
the Coast de kust
 a Coat een Hoek.
 a walt-Coat een bofs-offre lijf-rok.
 a Coblet een Schoot-lapper.
 a Cobweb een Spinne-webbe.
 a Cock een Haan.
 a Cocket een Zegel van den Tol of Costuinhuis.
 a Codd (fish) een Sta-belhaan.
 a Coffin een Dood-kist.
 10 Coin munten.
 Cold kouer.
 a Cole een Kool.
 10 Collect Vergaderen.
 a Colledge een Collegie.
 Collick Dijn in de darmen.
 a Colonel een Coloneel.
 Colour Dertwe.
 a Column een Pilaar.
 a Combat een Gevecht.
 a Comb een kam.
 10 Come komen.
- a Comet een Comect.
 Comfort Troost.
 10 Command Com-manderrer.
 a Commandment een Gebodt.
 10 Commend Loben.
 Commerce koopman-schap.
 Commission Commissie.
 Common Gemeent.
 Common-wealth een Republijck.
 10 Communicate mede-deelen.
 a Companie een Ordeschap.
 a Compassion een Gefeel.
 10 Compare Vergelijken.
 a Compass een Passer.
 a Computation een op-rekening.
 10 Conceive Verstaan.
 10 Conceive (a child) ontfangen.
 10 Conclude besluyten.
 Concord Eendracht.
 10 Condemn Verdoo-men.
 10 Confess behennen.
 10 Confirm bevestigen.

10 Con-

- 10 Confiscate Confis-keeren.
 10 Confute Wederleggen.
 a Congregation een vergadering.
 10 Connive dooz de bingeren gien.
 10 Conquer Overwin-nen.
 10 the Conscience Con-sciencie / gewisse.
 10 Consent Toestaan.
 10 Consider Overwe-gen.
 10 Consist Bestaan.
 Constancie Stantvastigheyt.
 10 Constrain Bedwin-gen.
 10 Consult beraden.
 10 Consumme Verteren.
 10 Consurg behelsen.
 10 Contemn verachten.
 10 Contend Twisten.
 10 Continue Geduren.
 10 Contradict Tegen-spreken.
 10 Contrive Overleg-gen.
 Convenience bequamenheid.
 10 Convince Overtuy-len.
- a Cook een Koch.
 10 Cool Verkoellen.
 a Cooper een Kupper.
 a Copie een Coppe.
 Copper koper.
 Coral Coraal.
 a Cord een hoangbe.
 Cordial Dierlijck.
 Cork strok.
 Corn hoorn.
 a Corner een Hoek.
 Corpulent Dwaar lij-big.
 10 Correct Straffen.
 10 Corrupt bederven.
 Costly kostelijck.
 Cotton Catoen.
 a Covenant een Ver-bond.
 10 Cover bedekken.
 10 Covet begeeren.
 the Cough den Hoest.
 a Council een Raet.
 10 Council te raden.
 10 Count Reckenen.
 the Countenance het Fangezicht.
 Courage Moed.
 Couric (not fine) Hof.
 the Court het Hof.
 Courteous beleest.
 a Cousin een Neef.
 a Cow een Koe.
 Coyf een Djonwsmuts.

a Crab

a Crab een Krabbe.
 to Crack kraaken.
 a Cradle een Wieg.
 Craft Vlijpheid.
 the Cramp de Kramp.
 a Crane (a'bid) een Kraan.
 a Craig (to lift burdens) een Kraas.
 to Crave Gotsmoediglijh bidden.
 Cream Room.
 to Create Scheypen.
 to Creep kriipen.
 a Crime Kestten.
 a Crime een Faet.
 a Cripple een Kreupel.
 Crôde keel: from.
 to Crow krapen.
 a Crown een Kroon.
 Cruch Wgert.
 a Cup een Cop.
 Curd Wjongel.
 to Curl krullen.
 Curtains Cagenten.
 a Curtain een Gordijn.
 a Cushion een Kussen.
 a Custom een Oeloon.
 to Cure curen.
 D.
 a Dagger een Doltsjaert.

Daintie Leher.
 Damask Damast.
 a Dame een Vrouw.
 Dammage Schade.
 to Damn Doemen.
 a Damp een Damp.
 Danger Verijhel.
 Dangerous gevaarlijk.
 to Dart Durben.
 Dark Donker.
 a Dart een Schijf.
 to Dash (againt) Stoten.
 to Dare Dateren.
 a Daughter een Dochter.
 a Daughter in Law een stief-dochter.
 a Dawn een Dags the Dawning of the day der Dageraad.
 a Day een Dag.
 a Deacon een Diaken.
 Dead Dood.
 Deaf Doof.
 to Deal handelen en Deelen.
 Dear Dierbaar.
 Dear Dair.
 Death de Dood.
 a Debt een schult.
 to Decay Derballen.
 Deccie Bedrog.
 to Deccie bedriegen.

to Declare Verklaren.
 to Decrease Afnemen.
 to Decree Besluyten.
 a Deed een Daad.
 Deep Diep.
 a Deer een Pier.
 a Delect een Aederlaagh.
 a Defect een Ontbrekinge.
 to Defend beschermen.
 to Defile Verduylen.
 to Defraud bedriegen.
 to Deject Aederwerpen.
 to Delay Vertraagen.
 to Deliberate Raadslagen.
 a Delight een Lust.
 to Deliver Verlossen.
 to Demand Eyschen.
 to Deponstrate bewijzen.
 to Denie Onthennen.
 to Depart Wech gaan.
 to Depend Aanhangen.
 to Deride Apslagen.
 to Desend Aederdaalen.
 to Describe beschrijven.
 to Deserve Verdienen.
 to Desire hegeren.
 to Desolate Eenfaam / Verwoest.

to Despair Wanhoopen.
 to Despise Verachten.
 to Destroy Verdelstueren.
 to Detain Ophouden.
 to Detect Verfolgen.
 to Divide Verdeelen.
 the Devil den Duvel.
 to Devote Versimpden.
 Dew Dauw.
 a Dial een Urwijser.
 a Dictionarie een Dictionarium / Woordenboek.
 to Die sterben.
 to Differ Verschillen.
 Difficultie swarigheid.
 to Digest Verteren.
 to Dig delven.
 Dignitie Waardigheid.
 to Diminish Aanzig.
 to Diminish Detintidant.
 Dimp Dupster.
 a Dinner een Middag.
 to Dip Indooopen.
 to Disburse verscherpen.
 to Discern Onderschyden.
 to Discharge Gemant ontlasten.

19 Discover *Ontdeck*
hen.
 Discroot *Doorsichtig*
bescheiden.
 20 Disdain *Bersnaeden.*
 a Disease *een Dichte /*
ongemak.
 a Dish *een Schotel.*
 Dishonour *Onere.*
 Disobedient *ongehoor-*
saam.
 21 Dispatch *Berriichten.*
 22 Displeas'd *Misplega-*
gen.
 23 Disprais'd *Misprij-*
sen.
 24 Dispute *Disputeer-*
ren.
 25 Dissemble *Depusten.*
 26 Dissolve *Ontbinden.*
 27 Disswade *Ontgadren.*
 28 Disill *Disflecteren.*
 29 Distinguish *Onder-*
schelden.
 30 Distribute *Uydeer-*
len.
 a Ditch *een Sloot.*
 Division *verdeelinge.*
 31 Divulge *Uytspropen.*
 32 Do *Doen / maken.*
 a Doctor *een Doctoor.*
 a Dog *een Dogge / een*
hond.
 Dolesal *Dat te be-*

jamitteren is.
 Done *Oedaan.*
 a Door *een Deur.*
 a Dosep *een Dossijn.*
 a Doublet *een Waer-*
bagg.
 Double *Dubbel.*
 33 Doubt *Twijffelen.*
 Down *Deber.*
 34 Dove *Suffen.*
 a Dove *een Duff.*
 a Dragon *een Drach.*
 a Dram *een Dramma.*
 a Draper *een Draper.*
 35 Draw *Treken.*
 36 Draw beer *Tappen.*
 37 Draw (water) *(water)*
putten.
 Dreadfull *breesijh.*
 a Dream *een Droom.*
 Drugs *Droefften.*
 Drie *Droom.*
 38 Drinck *Drincken.*
 39 Drive *Drijven.*
 40 Drop *Druppen.*
 the Droplic *de water-*
sicht.
 41 Drown *verdrinken.*
 Drowis *Slaperig.*
 a Druggist *een drogist.*
 a Drum *een Trommel.*
 a Duck *een Endvogel.*
 the Ducket *een dukaat.*
 a Duke *een Hertog.*

Dui

Dal *Wot / stomp.*
 Dune *West / drecht.*
 a Dungeon *een kerker.*
 Dust *Dof / poeder.*
 Dirt *Durhtigheit / slich.*
 a Dutcheas *een Ver-*
togme.
 Dutie *Plicht.*
 a Dwarf *een Dwerg.*
 42 Dwell *Woonen.*
 43 Dye *Verwen.*

E.

E Ach *Elk / een pege-*
lich.
 an Eagle *een Arent.*
 an Ear *een Oor.*
 an Ear (of corn) *een*
Kar (van kroon.)
 an Earl *een Graaf.*
 Early *vroeg* / *by tijes.*
 44 Earn *verdieneu.*
 Earnest *Eerstlijgh.*
 Earth *Karoo.*
 an Earthquake *een Aert-*
bevinge.
 Eise *Gemack.*
 45 Ease *berlichten.*
 the East *het Oosten.*
 Easter *Paascheit.*
 46 Eat *eten.*
 the Ebb *Ebbe.*
 an Echo *Echo / we-*
derklauch.

an Eclipse *Eclipsig.*
 an Edge *(of a knife) een*
Scherpte (van een
mes)
 Education *Strichtinge.*
 47 Educate *Opvoeden.*
 an Eel *een Hal.*
 48 Eek *een volbrugen.*
 an Egg *een Eij.*
 Ether *Ofte.*
 Ethow *een Elkeboog.*
 Elder *Ouder.*
 the Eleft *de Uytverho-*
rene.
 an Element *een Eli-*
ment.
 an Eley *hant een Oij-*
phaalt.
 an Ell *een Elle.*
 Eloquent *Wespspichent.*
 Elic *Andersing.*
 Elsewhere *Elders.*
 49 Embrace *Omhelsten.*
 50 Embroider *Wozdunn-*
ren.
 Eminent *Overtreffens-*
de.
 an Emperour *een Keij-*
ser.
 an Empire *een Keijser-*
rijk.
 51 Employ *Employe-*
ren.
 Empty *Ledigh.*
 52 Enable

53 Enable

10 Enable machtig ma-
 ken.
 10 Enchant Betoove-
 ren.
 10 Enclose Inslypen.
 10 Encourage Kammee-
 digen.
 and End een eynde.
 10 Endeavour Betrach-
 ten.
 10 Endure Verdragen.
 10 Enforce bedwingen.
 English Engels.
 10 Engrave Graveren.
 an Enemy een Dyaal.
 10 Enjoy Genieten.
 Enough genoeg
 10 Enrich rijk maken.
 an Ensign een Banier
 of Dauidel.
 10 Entice Aanloeken.
 an Entrance een In-
 gang.
 Entreat Smeecken / bid-
 den.
 Envie Aijdt.
 Equity Billigheid.
 10 Err Misaalen.
 an Errand een Wood-
 schap.
 10 Escape Ontkomen
 Especial Doornamen te
 slycht.
 10 Establish Oefestigew.

10 Esteem Achten.
 Eternity eeuwigheyt.
 10 Evacuate Uptrop-
 nen.
 the Even or evening den
 Avone.
 Even Effen.
 Every one Ieder een.
 Evil Quaet.
 an Ew een Ope.
 Exact Perfect.
 10 Exalt Verheffen.
 10 Examine Examinee-
 ren.
 an Example een Exem-
 pel.
 10 Except Uytneemen.
 Except Uytgenomen.
 the Exchange de Wers.
 10 Exchange Wisselen.
 10 Exclude Uytstypren.
 10 Excuse Ontschuld-
 gen.
 10 Exercise Oeffenen.
 10 Exhort Vermaanen.
 10 Expect verwachten.
 Expedient Betamelik.
 10 Expel uytstypen.
 Experiences Ervarent-
 heid.
 10 Expound uytleggen.
 10 Express uytbruyken.
 10 Extend uytstrep-
 den.

to Ex-

10 Extinguish uytblus-
 sigen.
 10 Extol verheffen.
 Extraordinary Extra-
 ordinaris.
 Extremisic Het uytter-
 ste.
 an Eye een Oogh.
 the Eye-brow Oogh-
 bjaanuw.

F.

the Face het aangezicht/
 aantigt.
 Facility Lichtheid.
 a Fact een Daat.
 Faculty Faculteyt.
 10 Fade verwelcken.
 a Fadoom een Dadem.
 10 Fail Failleeren.
 Fain Seeren.
 10 Fain or feign beyn-
 sen.
 Faint Flaauw.
 Fair schoon.
 a Fair (or market) een
 Jaarmarkt.
 Faith Oetloof.
 Faithful Oetrouw.
 10 Fall haalen.
 Falke balsh.
 Fame 't Gerucht.
 a Family een Huysgesin.

Famin Hongers noot.
 Fancy or fantasy inboel-
 ding.
 a Fann een Waeper.
 10 Fare baren.
 Farewell vaart wel.
 Farr verre.
 a Fashion een Fatsoen /
 manier.
 10 Fast vasten.
 Fat Vet.
 a Fat een Dat.
 Fate Nooblot.
 a Father een Vader.
 a grand-Father een
 Grootvader.
 a Fault een Schult.
 10 Favour vergunnen.
 Fear vrees.
 a Feast een Gastmaal.
 a Feather een veder.
 10 Feed boeden
 10 Feel boelen.
 Fellowship Geselschap.
 a Fen een Deen.
 10 Fence schermen.
 Feruent uyerig.
 10 Fetch haeken.
 Feud doodlicke haat.
 a Fever Brandende
 koofts.
 Few weynig.
 Fidelity Oetrouwigs-
 heyt.

D b 2

a Fiel

a Field een veldt.
 a Fig een vijge.
 to Fight begheten.
 to Fill vullen.
 Filth builighheit.
 to Find vinden.
 Fine Doop / net.
 a Finger een vinger.
 to Finish eendigen.
 Firm vast.
 the First de Eerste.
 a Fish Dief.
 a Fist een vuyst.
 Fitt bequaam.
 Five vijf.
 a Flagg een blagge /
 baan.
 a Flagon een fkan.
 a Flame een blam.
 to Flatter vlijen.
 Flax vlas.
 a Flea een bloot.
 a Fleet een vloot.
 flesh vleesch.
 to Flee vlieden.
 to Flee away vlieden.
 a Flee een vlieg.
 to Fling doonen.
 the Floor de vloer.
 Flour (of meal) Meel.
 to Flow vlieden.
 a Flower een blom.
 a Flute een fluyt.
 Fodder Doeder.

a Foe een Wyant.
 to Fold houden.
 to Follow volgen.
 Folly Sotheit.
 Fondness Malligheyt.
 Food voetsel.
 a Fool een bot / geck.
 a Foot een voet.
 For Want.
 to Forbid verbieden.
 to Force dwingen.
 a Forehead een Doop
 hooff.
 to Foretell voorspennen.
 to Forfeit verbeuren.
 to Forget vergeten.
 to Forgive vergeven.
 the Forester de booyfct.
 a Forest een Forest.
 to Forfake verſaken.
 to Forſwear verſworen.
 ren.
 Forth boogt / huyten.
 Forthwith Terfont.
 Fortune Geluck.
 Foul vuyl.
 a Fowl een Logel.
 a Fountain een Fonteyn.
 Four vier.
 a Fox een Vof.
 Freight vracht.
 Frankincence
 roeck

Die-
 Fraud

Fraud bedrog.
 Free byp.
 to Free vryſen.
 French Frans.
 a Friend een vrient.
 Fresh verſch.
 to Fry Kruyten / vraden.
 Frog een vofſch.
 From van.
 Froit voerſt.
 Fruit vrucht.
 Full vol.
 to Fulli volmaken.
 Fury Raſtuyne.
 to Furiſh doofſeren
 Further (or farther)
 verder.
 Furthermore Daar en-
 hoven
 Future Toekomende.

G.

G AIn Winſte.
 to Gaiſhly Tegen-
 ſpreken.
 the Gall de Galle.
 Gallant Prachtigh.
 a Gallerie een Galdery.
 to Gallop Galloperen.
 the Gallows de Galgh.
 Games Spelen.
 a Goal (or jail) een Ge-
 vangenis.
 to Gape Gapen.
 a Garden een Tuyn.
 a Garland een Kraug.
 Garlick Loock.
 a Garment een Kleet.
 Garrilon Barufort.
 a Garter een knouffe
 bant.
 a Gate een Doop.
 to Gather vergaderen.
 to Gaze Starogen.
 Gender Beſlachte.
 General Generaal.
 a Gentleman een Edel-
 man.
 to Getis Effen.
 Gedure Schlaat.
 to Get krijgen.
 Ghost Geest.
 a Giant een Riech.
 a Gift een Giſte.
 to Giſd vergulden.
 Ginger Gengber.
 to Giſd Gorden.
 a Girle een Coydel.
 a Girl een Meppje.
 to Give Geven.
 Glad blyde / vrolyck.
 Glas Glas.
 a looking Glas ſpiegel.
 to Glean Zaren.
 a Glimmering een
 glanz.
 a Globe een Klot.
 3 b 3 Glory.

Glory *Glorie / eer.*
 Gloves *Wantſhornen.*
 Glue *Lijn.*
 a Glutton *een vrant.*
 to Gnash *knarſten.*
 to Gnaw *knagen.*
 a Goat *een Boek of een*
Sept.
 God *Godt.*
 to go *gaan.*
 Go to *wel aan.*
 Gold *gout.*
 Good *goet.*
 a Goose *een gans.*
 the Gospel *het Euange-*
lium.
 to Govern *Converſe-*
ren.
 the Gout *de Riecht / Po-*
degra.
 a Gown *een Tabbaart.*
 Grace *genade.*
 Grain *graan of ſtoorn.*
 Grand *groot.*
 a Grape *een Druyf.*
 Grate *Graſ.*
 to Grate *raſpen.*
 a Grave *een Graef.*
 Gratitude *Wanchbaar-*
heid.
 Grass *Smeer.*
 Great *groot.*
 Greedy *gierigh.*
 Green *groen.*

to Greet *groeten.*
 Grief *droefheid.*
 to Grind *Maalen.*
 to Gripes *gypen.*
 a Grocer *een Krupde-*
nier.
 to Gronc *ſteenen.*
 the Ground *de gront.*
 to Grow *groejen.*
 to Grudge *benijden.*
 to Guard *beſchermen.*
 a Guest *een gaeſt.*
 a Guide *een Lepſyman.*
 Guile *bedrog.*
 Guilty *Schuldig / hant-*
dadig.
 Gum *Somme.*
 the Gummy *het Cant-*
bleeſch.
 a Gunn *een Kroot.*
 to Guish *olt Ugtbloe-*
pen.
 a Gutter *een goot.*

H.

a H Addock *een Schel-*
big.
 a Haft *een Weſt.*
 Hail *Regel.*
 Hair *haer.*
 Half *de helft / half.*
 to Hallow *heiligen.*
 to Halt *ſticken.*

a Halter

a Halter *een ſtrop.*
 a Ham *een Ham.*
 a Hammer *een Hamer.*
 a Hand *een hant.*
 a Handkerchief *(hand-*
kercher) een Dons-
doch.
 to Handle *handelen.*
 Handſom *behendig.*
 to Hang *ophangen.*
 to Happen *gebeuren.*
 Happy *gelukkig.*
 to Harbour *herbergen.*
 Hard *hard.*
 a Hare *een Haas.*
 Harm *ſchade.*
 Harmleſs *onnoeſel.*
 a Harp *een harp.*
 to Harrow *eggen.*
 a Hart *een hert.*
 Harvest *heerſt.*
 to Haſten *haaſten.*
 a Hat *een hoer.*
 to Hatch *broeden.*
 a Hatchet *een Wyl.*
 to Hate *haten.*
 to Have *hebben.*
 a Haven *een haven.*
 Haughty *hoognaedig.*
 Hay *hoop.*
 Hazard *haſaard.*
 He *hy.*
 a Head *een hoof.*
 to Heal *geneſen.*

Health *geſontheid.*
 a Heir *een hoop.*
 to Hear *hooren.*
 the Heart *het hert.*
 Heath *een heide.*
 Heathen *heiden.*
 to Heave *heffen.*
 Heaven *hemel.*
 Heavie *ſwaar.*
 a Hedge *een hegge.*
 to take Heed *houden.*
 a Heel *een hiel.*
 Height *hoogte.*
 an Heir *een erfgenaam.*
 Hell *Velle.*
 a Helmet *een helm.*
 to Help *helpen.*
 to Hem *zoomen.*
 Hemp *hennip.*
 a Hen *een hane.*
 Hence *hier van daar.*
 an Herb *een krout.*
 Here *hier.*
 Hereafter *hier na.*
 an Heretic *een ketter.*
 a Herring *een haring.*
 to Hew *houwen.*
 to Hide *berbergen.*
 High *hoog.*
 a Hill *een Berg.*
 Him *hem.*
 to Hinder *verhinderen.*
 to Hire *huuren.*
 a History *een Hiſtorie.*

25 b 4

29 tit

10 Hit slaachen / tref-
 fen.
 Hither Hertwaartz.
 Hoarie wresch.
 a Hog een Derken.
 a Hoef-head een Or-
 hoof.
 10 Hold Houden.
 a Hole een Gat.
 Holy Heilig.
 Hollow Hol.
 as Home t' Huys.
 Honest Eerlyk.
 Honey Hong.
 Honour Eer.
 a Hood een Houtwen
 kaper.
 a Hoof (of a beast) een
 Hoef (van een beest).
 a Hook een Haak.
 a Hoop een Hoep.
 10 Hop Ouppleet.
 10 Hope Hoopen.
 Hopps Hooye.
 a Horn een Hoorn.
 Horrible Schreckelyk.
 a Horse een Paert.
 as Host (arm) kryghs-
 heyt / leger.
 Hot Heet
 an Hour een Ur.
 a Houk een Huys.
 Hunger Honger.
 10 Hunt Jagen.

10 Hurt Heer doen.
 a Husband een Houting
 getrouwde Man.
 a Hymn een Lofzang.
 Hypocritic Gebeypst-
 heyt.

I.

I Ick.
 Jaundice de geellicht.
 the Jawbone ber Kin-
 bern.
 Ice Ijs.
 Idle Lyp.
 an Idol een Afgodt.
 10 Ieer Geekschereit.
 10 Iest Tochen.
 Iesus Iesus.
 a Jew een Jode.
 a Jewel een Juwel.
 If Indien.
 Ignorance Ontwetent
 heyt.
 Ill Cnuaat.
 an Image een Beelt.
 10 Imagine Inbedden.
 10 Imitate Na-doen.
 Immediately Eerstont.
 Immortall Onsterf-
 lyk.
 10 Import mede-deelen.
 Impossible onnooght.
 Impudent onbeschaent
 In Iul.

an In-

an Inch een duym-breed.
 10 Inclose Insluiten.
 Incredible ongelooflyk.
 Indifferent onpartidig.
 Industry naarstighed.
 Insalible Onseftbaar.
 an Infant een kleyn
 kind.
 10 Insect besmetten.
 Inferiour ninder.
 Infinite Onpeyndelyk.
 10 Inform onderwysen.
 10 Inhabit Inwoonen.
 10 Inherit Erben.
 Iniquitie Ongerechtig-
 heyt.
 Ink Inkt.
 an Ink-horn een Inkt-
 hoher.
 an Inn een Herberg.
 Innocent Onnosel.
 10 Inquire Nabzagen.
 10 Instruct onderwysen.
 an Instrument een werk-
 tupp / instrument.
 Interest Interest; wo-
 ker.
 10 Interpret Vertalen.
 10 Interruption Verstoren.
 an Introduction een In-
 leydunge.
 10 Invent Uytbinden.
 Invisible Onzichtbaar.
 10 Invite Rooden.

Inward Inwendig.
 a Journey een Reyse.
 Joy Oyzghheit.
 10 Joyn Doegen.
 a Joyner een Schijnt-
 werker.
 a Joynt een Lidt.
 Iron IJfer.
 Is Ijs.
 10 Iech Ietken.
 a Judge een Richter.
 a Judgment Oordeel.
 10 Juggle Onpeyden.
 Juice Sap.
 Ivorie Iivooy.
 Just Rechtvaardigh.
 Justice Gerechtigheyt.
 10 justify Rechtvaardig-
 gen.

K.

a K Eep Bewaren.
 a Kettle een Kietel.
 a Key des Sleutel.
 the Kidneys de Nieren.
 10 Kill Dooden.
 Kind Oyzndelyk.
 10 Kindle Ontsetten.
 a King een Koning.
 a Kingdom een Koning-
 rijk.
 a Kils een Soet.
 a Kitchen een keuken.
 a Knave een Dowe.
 Kb s 10 Knead

to Knead *Broeden*.
 a Knee *een knie*.
 to Kneel *knielden*.
 a Knife *een mes*.
 a Knight *een ridder*.
 to Knit *breijen*.
 to Knock *sloppen*.
 a Knot *een knoop*.
 to Know *kennen*.
 a Knuckle *een knuete-
 kel*.

L

L About *Arbejdt*.
 Lace *haar*.
 to Lack (*or want*) *ge-
 breeken*.
 a Lackey *een Lacker*.
 a Lad *een Jong gefel*.
 a Ladder *een ladder
 ofte leer*.
 a Ladle *een pot lepel*.
 a Lamb *een lam*.
 Lame *lanuwe*.
 to Lament *beklagen*.
 Land *landt*.
 Land-lord *Huyf heer*.
 a Language *een Taal /
 spraak*.
 to Languish *flaauw
 worden*.
 a Lantern *een Lan-
 teen*.
 the Lap *Schoot*.

Large *breed*.
 a Lark *een leertwerth*.
 a Lash *een slag*.
 to Last *dueren*.
 the Last *de leste*.
 a Latch *of a door een
 fchrik van een deur*.
 Late *laat*.
 Latifles *Crabben*.
 to Laugh *lachen*.
 a Law *een Wet*.
 a Lawyer *een Advocaat*.

to Lay *leggen*.
 Lazy *luy*.
 Lead *loot*.
 to Lead *leiden*.
 a Leaf *een Blad*.
 a League *een verbond*.
 Lean *mager*.
 to Lean *Opleunen /
 steunen*.
 to Leap *Springen*.
 Leap year *Schrieft-
 jaar*.
 to Learn *leeren*.
 Least *Op dat niet*.
 the Least *de kleynste*.
 Leather *leder*.
 to Leave *verlaten*.
 Leaven *Deffen*.
 the Left-hand *de Sin-
 herhand*.
 a Leg *een been*.

a Lemon

a Lemon *een Limoen-
 appel*.
 to Lead *leuen*.
 Length *leughte*.
 Lenc *de lente*.
 a Leger *een veldt-
 fch*.
 Less *minder*.
 to Lessen *kleyn ma-
 ken*.
 a Letter *een leste*.
 Let *toelaten*.
 a Letter *een brieft*.
 Lewd *Woog / gods-
 loof*.
 a Libel *een pafquilt*.
 Liberal *mildadigh*.
 Liberty *vryhejt*.
 a Library *een Biblio-
 theek*.
 Licence *verloft*.
 a Lie *een leugen*.
 to Lie *liegen*.
 Life *leven*.
 to List *Oplichten*.
 Light *licht*.
 Light (not heavy) *licht*.
 (niet zwaar.)
 Like *gelijc*.
 Lime *halc*.
 a Limit *een paal / lant-
 paal*.
 to Limn *schilderen*.
 a Line *een Linie*.
 the Lining (of a coat)

de boedering.
 Linnen *lpaar*.
 a Lion *or lyon een
 Leeuw*.
 the Lip *de Lippe*.
 to Lisp *liffen*.
 Little *klein / kleyn*.
 to Live *leven*.
 the Liver *het leber*.
 a Livier *een Liverey*.
 Lo *set*.
 a Loadstone *een Sept-
 fteen*.
 a Loaf *een Brood*.
 a Lobster *een kreeft*.
 a Lock *een Slot*.
 to Lodge *logeren*.
 the Loins *de lenden*.
 Long *langh*.
 to Long *verlangen*.
 to Look *fen / hghen*.
 a Loop *een luyt*.
 to Loose *loft-maken*.
 a Lord *een heer*.
 Lordship *heerfchay*.
 to Lose *verliezen*.
 Lost *verlooren*.
 to Lotte *wolgen*.
 to Love *Wemmen /
 lief-hebben*.
 Love *liefde*.
 Low *Nederrig / laag*.
 Lowd *luyd*.
 a Lowfe *een luyt*.

Luck Seluck.
Lukewarm Water.
to Lark Schuylen.
Lust Wellust.
Luster een Kupster.
Lustig Lustig.
a Lute een Luyt.

M.

a **M**ace een Scepter.
Mace Poelic.
Mad Simmoos.
Made Gemaakt.
Madder Meer krappen.
the Magistiaey de Over-
sijp.
Magnanimity Groot-
moedighjeyd.
Magnificence Heerlik-
hijp.
to Magnific Groot ma-
ken.
a Maid een Waaghd/
Aepd.
to May (or can) Mo-
gen.
Majesty Majestejt.
the Manes (of a horse)
N. Maanen mane.
to Maintain Onderhou-
den.
a Major een Major/
Ziergernerker.

to Make Maaken.
Malcontent Misnoeght.
the Male (of every kind)
het Mannenken.
Malice Woosheyt.
Malt Mout.
a Man een Man.
to Manage Hjtvoeren.
Manifest Openbaar.
Manifold Menighhoud-
digh.
Manner Manier.
(good) Manners E-
den / goede manis-
ren.
Many Veel.
a Map een Kaarte.
Marble Marmersteen.
to March Marchteeren.
a Mare een Merrij.
the Margin de Rand.
a Mark een Merck.
a Market de Markt.
a Marquis een March-
Graf.
Marriage Trouwelijch.
to Marrie or be married
Erouwen / ofte ge-
trouwt worden.
Marrow Merj.
a Martyr een Martel-
laar.
to Marvel Wonderen.
a Mason een Mestelaar.
the

the Mass de Masse.
the Mast de Mast.
a Master een Meester.
a Match Lont.
Matches Swabelfoc-
ken.
Matter Materie / stof.
a Maund een Mand.
Meal Meel.
a Measure een Mate.
Meat Hof / spijs.
to Meditate Overden-
ken.
a Medler een Misspel-
Meek Sachtzinnig.
to Meet Gemoeten.
Meet Beginaam.
Melancholie Melanco-
lye.
to Melt Smelten.
a Member een Lidt en
Lidemaat.
Memory Gedachtenis.
to Mention Verden.
a Merchant een koop-
man.
Mercie barmhertighjeyd.
Merit Verdienste.
Merrie Droljch.
a Messige een bootschuyt.
a Messenger een Bode.
Metal Metaal.
the Middle Middel.
Midnight middernacht.

a Midwife een Broed-
hjouw.
Might Macht.
Mild Sachtzinnig.
a Mile een Myl.
Milk Melk.
to Milk melken.
a Mill een Molen.
a Miller een Moole-
naar.
the Mind 't Gemoed.
to Mind Acht nemen.
Mindfull Gedachtigh-
Minc Minn.
a Mine een Mine.
to Mingle mengen.
a Minister een Pried-
kant.
the Mint de Munt.
a Minute een minuit.
a Miracle een mira-
kel.
Mire Slijch.
Mirch Droljchheidt.
Mischance Ongeluck.
a Mischief een Feyt.
a Misdeed een Mis-
daet.
Misericie Eendighjeyd.
to Mistake Dersjamen.
to Mistrust Misjrou-
wen.
to Mitigate Dersach-
ten
3 B 7 to Mix

to Mix *fiet* Mingle.
 a Mocker een Spatter.
 Modest manierlijk.
 Moist Dochtigh.
 to Molest quellen.
 a Moment een Oogen-
 blich.
 a Monarch een Mo-
 narch.
 a Month een Maant.
 Money Gelt.
 a Monk een Munnich.
 a Monster een Mon-
 ster.
 a Monument een ge-
 denck-teeken
 the Moon de Maan.
 More Meer.
 the Morning Morgen-
 tijde.
 Mortal Streijck.
 a Mortar een Dijfel.
 Morter Mojtel.
 to Mortise Dooden.
 Moss Moos.
 Most meest.
 Mother Moeder.
 a Motion een Bewe-
 gingh.
 Mouldy Schimmelach-
 tigh.
 to Mount Ophlimmen.
 a Mountain een Berg.
 to Mourn Treurig zijn.

a Mouse een mups.
 the Mouth de mont.
 to Mow maapen.
 Much veel.
 Mud modder.
 a Mulberry een moer-
 besse.
 a Mule een muyl-
 sel.
 to Multiple Vermere-
 deren.
 a Multitude een me-
 nigte.
 a Murderer een moorde-
 naar.
 to Murmure murmu-
 reeren.
 Musick musijck.
 Musk musus.
 I Must ich moet.
 Must Nicuwe Wijn.
 Mustard mostaart.
 to Muster monsteren.
 Mutable Veranderlijk.
 Mute Stom / stil.
 Mutton Schapen-
 vleesch.
 Mutuall Onderlinge /
 wederzijds.
 to Muzzle muylba-
 den.
 a Mystery een Verboj-
 genschap.

the Nails

N.

be Nails (of the fin-
 gers) de Na-
 gelen.
 a Nail een Spijcker.
 Naked Naacht.
 a Name een Naam.
 to Name Noemen.
 Narmely Namentlyck.
 a Napkin een Serbet.
 a Narration een Ver-
 haal.
 Narrow Naantw.
 a Nation een Volk /
 Natie.
 Nativitie Geboogte.
 Nature Natuur.
 the Navell de Nabel.
 a Navie een Vloot
 Schepen.
 Navigation Schep-
 vaart.
 Naught Snaat.
 Nay Neen.
 Near Na by.
 Nest Nest.
 Necessary Dootsake
 lijck.
 Necessitie Dootwen-
 digheid.
 the Neck den Hals.
 Need Nodighe.
 a Needle een Naalde.

to Neglect verlammen.
 a Neighbour een buur-
 man.
 Neither Nochte.
 a Nephew een Oeff.
 a Nest een Nest.
 a Net een Net.
 a Nettle een Netel.
 Never Doopt.
 Nevertheles Niet te-
 genstaande.
 New Nieuw.
 the Next de Naeste.
 a Niggard een Oerb-
 gaart.
 Nigh Na-by.
 the Night de Nacht.
 Nimble Gaantw.
 Nine Neggen.
 to Nip Nippen.
 No Neen-
 in No wise Geensingh.
 Noble Adel.
 to Nod Nicken.
 None or no Geen.
 Noise Geraas.
 Noon de Doen / mid-
 dagh.
 Nor Nochte.
 North Noort.
 the Nose de Neus.
 the Nostrials de Neusga-
 ten.
 Not Niet.

a No-

a Notaire een Notaris.
 te Note Opmerken.
 Nothing or nought
 Niets.
 a Nurse een Doedster /
 Minne.
 te Nourish Voeden.
 Now Nu.
 a Number een Getal.
 te Number Rekenen.
 a Nun een Nonne /
 Non.
 a Nut een Nut.
 Nutmeg Noote mus-
 caat.

O.

an O Ack-tree een Eg-
 ken-boom.
 an Oar een Riem.
 an Oath een Eed.
 Ours Haber.
 Obedience Gehoor-
 saamheid.
 te Obey Gehoorzaam
 zijn.
 te Object Tegenwer-
 pen.
 an Obligation een Ver-
 bindtenisse.
 te Oblige Verbinden.
 Oblivious Vergettelijk.
 Obscure duyster.

te Observe Waar- ne-
 men.
 Obstinate Vertrekking.
 te Obstruct Stoppen.
 te Obtain Verkrijgen.
 Occasion Gelegen-
 heyt.
 the Ocean de Occaan /
 de groote Zee.
 Odious Hatelijk.
 an Odour een Reuk.
 Of Van.
 te Offend Ergernis ge-
 ben / beschadigen.
 te Offer Aanbieden /
 presentereen.
 an Office een Ampt /
 Officie.
 Okspring Afkomst.
 Often or oftentimes
 Dikmaal.
 Oil Olie.
 Ointment Salve.
 an Oisher een Vester.
 Old Out.
 an Olive een Olijf.
 te Omit Afziet-laten /
 bersippen.
 Omnipotent Almach-
 tig.
 Once Eens.
 One Een.
 Only Alleenlijk.
 an Onjon een Aup.
 te Open

te Open Open doen.
 Openly Spendijk.
 Operation Werkinge.
 Opinion Opinie.
 Opportunity Gelegen-
 heyt.
 te Oppose Tegenstaan.
 te Oppress Onderdru-
 ken.
 Or Of / ofte.
 an Oracle een Orakel.
 an Orator een Oratie.
 an Orchard een Boon-
 gaart.
 te Ordain ordonneeren.
 Order Orde.
 Orderly Opdenteljk.
 Ordinarily Gewoont-
 lijk.
 an Organ een Orgel.
 the Original d'Or-
 sprongh.
 Ornament Cieraat.
 an Orphan een Wers-
 siuit.
 Oetherwise Anderfins.
 an Oven een Oven.
 Over Over.
 te Overcast overleggen.
 te Overcome overho-
 men / overwinnen.
 te Overflow overbloes-
 den.
 te Overlive overleben.

Over long ober lang.
 te Overmaster Over-
 meesteren.
 te Oversee overfen
 te Overthrow Ontwer-
 pen.
 te Overturn omkerren.
 te Overweigh overwe-
 gen.
 te Overwhelm Over-
 stulpen.
 an Ounce een Ounce.
 Our Onse.
 Outward Uytwendig.
 te Ow Schuldig zijn.
 an Owl een Uyl.
 Own Eigen.
 an Owner een Ege-
 naar.
 te Own Egenen.
 an Ox een Os.

P.

a P Ace een Pas.
 te Pacific te Djebe
 maken.
 a Pack een Pacht.
 a Pack-lock een hangslot.
 a Page een Pagie.
 Pain Pijn.
 te Paint Schilderen.
 a Pair een Paar.
 a Palace een Paleys.
 Pale Vlech.

the Palm

the palm of the hand de palm van de hand.

a Palm tree een Palmboom

the pallie beroerte.

a Pan een pan.

a Pancake een pannekoek.

the Panch, tripes de pens.

to Pant Beven / kloppen.

a Pantoffle een pantoffel.

the Pap de Mann ofte Cepel.

Paper pampier.

Paradise Paradijs.

a Parcel een partje.

Perchment perkement.

to pare vergen.

to pare afsnijden.

Parents Ouderen.

the Parliament het Parlement.

a Parlour een Binnenfaal.

a Parrot een Papagey.

Partley Peterfelp.

a Parloep een Pafinahel.

a part een gedeelte.

to Partake deelachtigh

zyn.

Partial partijdig.

Particular byzonder / particulier.

a Particion een deyling.

a Partner een medegefel.

a Partidge een Patrijs.

a Pasquil een Pasquill.

to Pass pafferen.

a Passenger een passagier / reysiger.

the Passover Paascheu.

a Pass-port een Passpoort.

a Passion een beweging.

ge.

Paß verby gegaan.

Paffe (dough) deeg.

a Pally een Pastey.

Pallime tijdsberdyff.

a Pastor een Herder.

a Pasture een Weyde.

a Path een padt.

Paticence gedult.

a Patriarch een Paterarch.

a Patron een patroon.

a Pattern een voorbeeld.

to Pave pabeyen / pabeyen.

a Pavillion een pabillioen.

to Pawn

to pawn Te pant leggen.

to pawle kniffen / spanneken.

a paw een Paot.

to pay Betalen.

peace Wyde.

a peach een Persich.

a peacock een Pauw.

a pear een per.

a pearl een Peertl.

pease Erwtten.

peculiar Eytgen.

pedegree Afhomstle.

peevish kofsel / moepelijch.

a pelt een pels.

a pen een penne.

to penetrate Doordringen.

penitent Brouwlich / boetvaardigh.

a penknife een pennemes.

a pennie een penning / een fluyper.

a pensil een pencel.

a pension een pensioen.

a penthouse een Luyfsel.

penurie Armoede.

people Volk.

pepper peper.

peradventure by aboutuur.

to perceive bemerken / bespeuren.

perdition Verlies / verdervenisse.

perfect Volkomen / volmaakt.

to pers & Volgen.

to perform Dolyghen.

perilous Gevaarlich.

period punt / eynd.

to perish Vergaan.

perjury Eedbreukinge.

a periwig een pruyl.

to permit Toestaan / toelaten.

pernicious Schadelich.

to perpetrate Begaan.

perpetual Eeuwlich / gebuurigh.

perplexed Verwerd / bekonmert.

to persecute Verbolgen.

perseverance Volhertighheit.

to persil Volsherden.

a person een persoon.

to persuade Met reden toebeyngen.

perverie Verhart.

to perseve Doordring.

to pester Quellen.

a pestle

a Peile (or pounder) een Stamp.
 a Petticoat een Drouw's Onder-kleed.
 a Pettitien een Aequet / bruyerte.
 Pewter Drauter / Tin.
 Phantafic Inveelvinge.
 a Phelant Phafantvogel.
 a Philosopher een Phi- lofooph.
 a Parave een Spruych.
 Phyltick Medicyn.
 a Pick Picken.
 Pickle Veeckel.
 a Picture een Schilderij.
 a Pie een Paften.
 Piety Godbezuchtig- heit.
 a Pigcon een Dwyf.
 a Pig een Dwyf.
 a Pig een kleyn Dier- ken / een hien.
 a Pike een Spies.
 a Pike (fish) een Snoek.
 a Pilgrim een Delgrin.
 a Pill de Achtop af- fchellen.
 a Pill een Pplaar.
 a Pillow een Hoofthuf- fen.
 a Pillor een Kootzman.

to Pinch Afippen.
 a Pink (a little Ship) een Pinck.
 a Pinvas (Ship) een Pin- vas.
 a Pin een Spel.
 to Pin Kantspellen.
 a Pin een Duit.
 a Pipe een Pyp.
 to Pipe Op de Kluyt fpeden.
 a Pirat een Zee Rover.
 to Piff Piffen.
 a Pistol een Piftool.
 a Pit een Put.
 a Pitch Pech.
 a Pitcher een Karden- krupch.
 a Pitch in wood Pit in het hout.
 a Pitie Jammer.
 to Pitie medelijden.
 a Place Plaats.
 the Plague Pestilentie.
 a Plain klaar / eben.
 a Plaintiff klager.
 a Plaister een Pleyster.
 a Planet een Planct.
 a Plank een Plank.
 to Plant Planften.
 a Plate Silber-werck.
 a Plate een Telftoop.
 a Platform vrouwfom / 't bewerck van een huyf. a plat.

a Platter een Plaatel / een fchotel.
 to Plait Plekten.
 a Pleasant Genuechlych.
 to Please Behagen.
 what Pleaseth you? wat Behaagt u.
 a Pleasure Playfher.
 a Pledge een Borge / een pant.
 a Plente Oberbloet.
 the Pleurisy het pleurisy.
 a Plough een ploegh.
 to Pluck pluchen.
 a Plum een pruym.
 a Plume een Veder / pluymagie.
 a Plummer een Loo- gieter.
 a Plummet een Klood van Loo.
 to Plunge Dwycken / inftrecken.
 a Pocker een Sack.
 the Pock's de pocken.
 a Poem een Eedicht.
 to Point (with the fin- ger) met de Vinger dwyden.
 the Point de punt.
 to Poile wegen.
 a Poifon Lergift.
 to Poifon money Hooftegelt.
 a Policie politie / Raat.

to Polish polysteren.
 to Poll Scheeren.
 to Pollute Dwyf ma- ken.
 a pom-granat een Gya- naat appel.
 a pompious Pomperus.
 a Pompon een pout- pout.
 a Pond een Poel / Dij- ber.
 to Ponder Overleggen.
 the Poop (of the ship) Achter-kasteel (van 't S. hip).
 a Poor Arm.
 the Pope de Paus.
 a Populous Volckrijck.
 a Porch een Doozhof.
 the Pores de Sweigaten.
 a Pork Bercken-blefch.
 a Port (Havan) Doort / Haven.
 a Portion een Deel.
 a Position een Stellin- ge.
 to Posses Besitten.
 Possible moghlych.
 the Post de Post.
 a Postery Nahomeling- fchay.
 a Pot een Pot.
 a Potent machigh.
 a Po-

a Potentate een Potentiaat.
 Pottage *Soep / potsijjs / moes.*
 a Potter een Pottebaeker.
 a Potlie een Stoop.
 Powder *Poeder.*
 Poverty *Armoede.*
 Poultry *Voenderen.*
 a Pound een pont.
 to Pour *Gieten.*
 Pourtrature *Kf-beeldsel.*
 power *Macht.*
 Practise *practijk.*
 to Praille *puffen.*
 to Pray *bidden.*
 a Prayer *een Gebedt.*
 to Preach *prediken.*
 a Preamble een *Doorzeden.*
 Precedent *voorzgaande.*
 a Precept een *gebodt.*
 Precious *kostelijck.*
 Precise *preijs.*
 Predecessor *voorzgangger.*
 Prediction *voorzsegging.*
 to Predestinate *voorzordneren.*
 Pr.e. nance *Utsaetkenijghept.*

Preface *Doorzeden.*
 to Prefer *Wbbaanderen / voorstellen.*
 Prejudice *Aadrel.*
 to prepare *beredden.*
 to prescribe *voorzchrijven.*
 Preſence *tegenwoordighept.*
 to preserve *betwaren.*
 President *President / Doorzister.*
 to press *pressen / dwingen.*
 to presume *verhouden.*
 to pretend *erogens naſaan.*
 Prettie *mooy.*
 to prevail *overtweldigen.*
 to prevent *Doorzhoemen.*
 a prey *een roof / luyt.*
 to prick *prikkelten.*
 the Prick *van een ſpelſteck van een ſpel.*
 Pride *Hoobaardigheith.*
 a Priest een *Prieſter.*
 a Prince een *Princc.*
 Principal *Oppeſte.*
 Principle *beginsel.*
 to print *Drucken.*

a priſon

a Priſon een *Gebanke / niſſe.*
 Private *Privaet / eenſaam.*
 a Priviledge een *Priviliege / voorrecht.*
 Privily *ſchemelijck.*
 a Prize een *Prijs.*
 to Prize *Keijzen.*
 Probable *Waarſchijnelijck.*
 to Proceed *Doorzgaan.*
 a Proceſſ een *Proceſſ.*
 to Proclaim *Utroepen.*
 to Procraſtinate *Uttellen.*
 to Procreate *Geneetreen.*
 Proctor een *Procurer.*
 a Prodigal een *Derquijſter.*
 Prodigious *Wonderbare.*
 to Produce *Doorzbrengen.*
 to Proſels *Beijden.*
 Profit *Profijt.*
 Profound *Diep.*
 Profuſe *Ouerdadjig.*
 to Prognosticate *Doorzſeggen.*
 a Project een *Wetwerp.*
 a Prologue een *Doorzreden.*
 Prone *Gelegen.*
 to Pronounce *Uttſpreken.*
 to Prop *Onderſteimen.*
 to Propagate *Doorzplanten.*
 Prophane *Onheyligh.*
 a Prophet een *Prophheet.*
 to Propoſe *Doorzstellen.*
 to Prorogue *Uttstellen.*
 to Proſecute *Na-bolgen.*
 Prosperity *Geluck / Welbaart.*
 to Protect *Beſchermen.*
 to Proſtr *Proteſteren.*
 to Protract *Uttstellen / uttrecken.*
 Fraud *Hoobaardig.*
 a Provero een *Spreekwojt.*
 to Provide *voorzien.*
 a Province een *Provincie.*
 to Provoke *Optwecken.*
 Prudence *Doorzichtighept.*
 a Psalm een *Pſalm.*
 a Publican een *Colleſtaar.*
 Publick *Genepen.*
 to Publish *Opnbaren.*

a Pud

a *Padding een Beuling/*
pot pastey.
 to *Puff Blazen*
 to *Pull Crechen.*
 a *Pulvis een Pyrethri*
soel.
the Pulvis den Pols.
 a *Pump een Pomp.*
 to *Punish Straffen.*
purblind Stricksiende.
 to *purchase Koopen /*
verwerben.
pure Supper.
 to *purge Purgeeren.*
 to *purifie Reynigen*
 to *pourloin Ontre-
 ken.*
purple Purper.
 to *purpolic Doopt-
 men.*
a puric een Beurs.
*Pursua Dazelept-
 krupt*
 to *purvis Verholgen.*
 to *push Stooren.*
 a *push een Puyse.*
 to *put Setten.*
 to *put on Handoen.*
 to *purifie Derrotten.*
 to *puzzle Quant swa-
 righeid aandoen.*
een Py (Dogel) Epter.

a *Quacksilver een*
Quackfabber.
 a *Quadrant een Dree-
 kant.*
 to *Quake Beven / sli-
 deren.*
Quahry Jordanigheyt.
Quarries manieren.
 a *Quam een haastige*
Fiaute.
Quantity Deelheyt.
 a *Quarrel een Queste /*
krackel.
 a *Quart Twee pinten /*
een han.
 a *Quarter een Vierde*
deel.
 a *Quarry of stone een*
Steen huyl.
 a *Queen een Hoere.*
 a *Queen een Konin-
 ginne.*
 to *Quell Quellen.*
 to *Quench Uytloof-
 schen.*
 a *Question een Vra-
 ge.*
*Quick Gaau / leb-
 digh.*
 to *Quicken Berquie-
 ken.*

Quickly

*Quickly Raschjes / ter-
 stont.*
*Quicksilver Quicksil-
 ver.*
Quiet Gerust.
 a *Quill een Schaft.*
 a *Quill een Betrag.*
 a *Quince een Quince-
 pel.*
the Quire de Hoer.
 a *Quire of Paper een*
Boek Paupier.
 to *Quit Uytjien / quyt*
schelden.
 to *Quiver schudden.*
Quotidian Dagelijks.

R.

a *Race een Geslacht*
te.
 a *Race een Loop.*
 a *Rabbit een Conijn.*
 a *Rack or manger een*
hribbe.
 to *Rack Pijnigen.*
 a *Racket een Rinschet.*
Radish Rabijs.
 to *Rage Rasen.*
Rage Uytstunigh.
 a *Rag een oude Lap.*
 to *Rail Schelden / ver-
 smaden.*
Rain Regen.

a *Rainbow een Regen-
 boog.*
 to *Raise up Optvecken.*
Raisins Rozyn.
 a *Rake een Riech ofte*
egge.
 a *Ram een Ham.*
 a *Ranch een Rye ofte*
orden.
 to *Rankle Derrotten.*
Ransom Kantsoet.
Raping Aemung met
gewelt.
*Rare Engemeen / sli-
 den / rare.*
 a *Rashe Dum maken.*
 a *Rasour een sersers-
 mes.*
 a *Rat een Rot / Rante.*
*Rash Onvoorsich-
 tigh.*

Rate Prijs.
 a *Rater een schatter.*
Rather Lieber.
 to *Ratific Bevesti-
 gen.*
Rattle een Rattel.
Rational Redelich.
 a *Raven een Raven.*
*Ravening Aobin-
 ge.*
 to *Ravish Sches-
 ren.*
Raw Hauld.

C c

Rays

- Rays of the Sun *Sonne's*
stralen.
 to Reach *Reycken.*
 to Read *Lezen.*
 Ready *Geret.*
 Really *Maet der daadt.*
 a Realm *een Konink-
 rijk.*
 a Ream of Paper *een*
Riem Papier.
 to Reap *Maapen.*
 Reason *Reden.*
 to Rebate *Af kotten.*
 Rebellious *Wederstaa-
 nigh.*
 to Rebuke *Schrypen.*
 to Recant *Verroepen.*
 a Receipt *een Ontfang.*
 Receipts *Genueg-mid-
 delen / Oydman-
 tien.*
 to Receiv *Ontfangen.*
 Reciprocal *Wederkees-
 ren.*
 to Recite *Verhalen.*
 to Reckon *Reechenen.*
 to Reclaim *Wederom*
roepen.
 to Recollect *Dergade-
 ren.*
 to Recommend *Kan-
 pijsen / bevelen.*
 to Recompence *Ver-
 gelden.*

- to Reconcile *Verfoe-
 nen.*
 to Record *Ordachtygh*
wesen.
 a Record *een Oorhou-
 de/een Register.*
 to Recover *Verhalen /*
weer krijgen.
 Recourse *Coelucht.*
 to Recoyl *Te rugge*
wijhen.
 to Recreate *Vermaet-*
hen.
 a Recusant *een Ont-*
segger / de naam ge-
geven aan een P-
pist.
 Red *rood.*
 to Redeem *Verlossen.*
 Redeemer *Verlosser.*
 to Redound *Verhou-*
pen / oberbloeyen.
 to Redress *Recht ma-*
ken / refoornieren.
 to Reduce *Wederom*
hzyngen.
 a Reed *een Riet.*
 to Reel *Waggelen.*
 a Reel *een Rolprel.*
 to Refer *een Saach aan*
remanen stellen.
 to Refine *supieren.*
 to Reflect *Opfien.*

to Re-

- to Retort *Verbeteren /*
herstellen.
 to Refresh *Verbersten.*
 to Refute *Weggeren.*
 to Refute *Wederleg-*
gen.
 Regal *Koninklijch.*
 to Regard *Achten / op-*
mercken.
 Regeneration *Weder-*
gebooyte.
 a Regiment *een Regi-*
ment.
 a Region *een Land-*
schap.
 to Rehearse *Verhalen.*
 Register *Bladwijzer /*
Register.
 to Reject *Verwerpen.*
 to Reign *Regeren.*
 the Reins *de Riemen.*
 to Rejoyce *Verheugen /*
verblijden.
 to Relapse *Weder in-*
stopen.
 a Relation *(or kindred)*
Blotverwantschap.
 a Relation *(or story) een*
Verhaal.
 to Release *Ontlossen.*
 to Relent *Verouwen heb-*
ben.
 to Relie *Vertrouwen /*
steunen.

- Relief *Secours.*
 to Relinquish *Verlatein.*
 Reliques *and remain-*
ders Overblijffelen.
 a Relish *een Smaack /*
een geur.
 to Remain *Overblij-*
ben.
 Remedy *Remedie.*
 Remembrance *Bedach-*
tenisse.
 Remiss *Slap / onacht-*
saam.
 to Remit *Vergeven.*
 Remorie *Amagunge.*
 to Remove *Wegh*
doen / verplaatfen.
 to Render *Weder ofte*
obergeven.
 to Renew *Dienstenwen.*
 to Rennet *Melck kinsel.*
 to Renounce *ontseg-*
gen.
 Renown'd *Beroemt.*
 Rents *Akten / inhoud-*
fen.
 a Rent *een Schuur.*
 to Repair *Vermaaken.*
 to Repay *Weer beta-*
len.
 to Repeat *Verhalen.*
 to Repel *Verjagen.*
 to Repeat *Kredt we-*
sen.

C c 2

Re-

- Repentance *Verontw.*
 to Repine *Mozren.*
 to Reply *Weder ant-*
woorden.
 to Report *Appoztee-*
ren / vertellen.
 to Repose *Rusten.*
 to Reprieve *Uytstel ge-*
ben
 to Reproach *Tertwij-*
ten.
 Reprobate *Verwoz-*
pen.
 to Reprove *Verispen.*
 to Repulse *Verstooren.*
 Reparation *Groot-*
achtunge.
 a Request *Verzoek.*
 to Request *Gotmoe-*
digh bidden.
 to Require *Verespe-*
schen.
 to Requite *Vergelden.*
 to Resemble *Gelyken.*
 to Reserv *Behwaren /*
voorz behouden.
 to Relinqu *Overgeben.*
 to Resist *Wederstaan.*
 to Resolve *Resoldeer-*
ren / ontdoen.
 Respect *Achtunge.*
 to Respect *Omzien.*
 to Respire *Ademen.*
 Respire *Uytstel.*
- the Rest de Rest.*
 to Rest *Rusten.*
 to Rest *Overschieten.*
 a Restitution *Weder-*
gebinge.
 to Restore *Weder ge-*
ben / herstellen.
 to Restrain *Bedwin-*
gen / in den toom
houden.
 Returrection *Weder-*
opstandinge.
 to Retail *In 't kleyn*
berhoopen.
 to Retain *Omhouden.*
 to Retire *Te rugge ofte*
alleen gaan.
 to Retract *Weder-roo-*
pen.
 to Retreat *Te rugge*
heeren.
 to Return *Wederom*
heeren.
 to Reveal *Openbaren.*
 to Revenge *Wychen.*
 Revenue *Inkomst.*
 to Reverence *Erbit-*
den.
 to Review *Herzien.*
 to Revise *Beer oet-*
sien.
 to Revive *Levendigh*
maken / her-leben.
 to Revoke *Herroepen.*
 to Revolt

- to Revolt *Af-fallen.*
 to Revolve *Herdenken.*
 a Reward *een Beloo-*
ninge.
 Rheum *Snot ofte loop-*
der neuse / of mont.
 a Rib *een Ribbe.*
 a Ribband *een Lint / een*
faer.
 Rice *Rijst.*
 Rich *Rijck.*
 Riches *Rijckdom.*
 a Riddle *een Raatsel.*
 to Ride *Rijden.*
 Ridiculous *Belachse-*
lijck.
 Right *Reecht.*
 Righteous *Rechtbre-*
digh.
 Rigour *Wycetheyt /*
strengheyt.
 a Rime *een Rijm.*
 a Ring *een Ringh.*
 to Ring *(bels) Luyden /*
bellen.
 Riot *Gulfichgeyt.*
 to Rip *ontarnen.*
 Ripe *Rijp.*
 to Rise *opstaan / rij-*
sen.
 Rites *Ceremonien / ge-*
woonten
 a River *een Rivier.*
 to Rob *Rooven.*
- a Robber *een Roover.*
 a Robe *een Hofselich*
kleet.
 a Rock *een Steen-rofse.*
 a Rod *een Rode.*
 a Roe *een Rye.*
 a Rogue *een Schelm.*
 to Roll *Rollen.*
 a Roof of Land *een*
Noede Landts.
 a Roof of a house *een*
Dach van een huys.
 Room *Ruymte.*
 a Root *een wortel.*
 a Rope *een Touw.*
 to Rore *Wullen.*
 a Rose *een Roos.*
 Rosin *Harst.*
 to Rot *Waden.*
 to Rot *Verrotten.*
 Rough *Ruygh / rouw.*
 Round *Ront.*
 to Rouse *opwecken.*
 to Row *Roeven.*
 Royal *Koninklijck.*
 to Rub *Wijven / irant-*
wen.
the Rudder het Noer.
 Ruddy *Kootaruygh.*
 Rude *Grof / ongemad-*
niert.
 Rue *Wijruypt.*
 to Rue *Konwen.*

Rugged Onessen/ ruig.
 a Rug een Rontwe De-
 ken.
 to Ruine Destrueren.
 Ruinous Domballigh.
 to Rule Veerschen.
 a Ruler een Regeerder.
 a Rule een Regel.
 to Rumble Rommelen.
 to Ruminate Verhau-
 wen.
 a Rumour Gerucht.
 to Run Koopen.
 a Rundlet een Rinne-
 ken.
 a Rupture een scheur /
 een hzenck.
 a Rush een Biese.
 Rustical Woerachtigh.
 Rye Rogge.

S.

the **S** Abbath den sub-
 bath.
 a Sable een Swaart
 ofte sabel.
 a Sachel een Knapsack.
 a Sack een sack.
 Sackcloth Hapren-
 kleet.
 to Sacrifice Op-offe-
 ren
 Sad Droebigh.

Sad-colour Doncker.
 a Saddle een Sadel.
 Safe Behouden.
 Safegard Beschermin-
 ge / sanbegarde.
 Saffron saffraan.
 Sage fabrie of salie.
 Sage Wijs.
 to Sail Zeilen.
 a Saint een Heylige.
 a Sale een Verkoop.
 a Sallet een Sa of sa-
 laat.
 a Salmon een salm.
 Salt Sout.
 Salvation saligheyt.
 Salve salve.
 to Salute Groeten.
 the Same de selde.
 Sap Sap.
 Satan Saten.
 to Satiare Versaden.
 Satisfaction Doldoe-
 ninge.
 Savage Wildt.
 to Save Bewaren / be-
 houden.
 to Save sparen.
 Saviour Salighmaker.
 Saufge faucys.
 Saussie sausse.
 Saussy stout.
 a Saw een saagh.
 to Say seggen.

Scab

Scab Schurf / schurf-
 te.
 a Scabbird een Swaart-
 schedel.
 a Scald een Schar-
 bot.
 to Scald Met heet wa-
 ter hzoepen.
 the Scall de Kop.
 Sealy Schubbachtigh.
 a Scandal een Schan-
 daal.
 Scarce Schaars.
 a Scarf een Sluper.
 Scarlet Schaarlaken.
 a Scarr een Lide-tye-
 ken.
 Scarie Naauwelijch.
 to Scatter Versiropen.
 a Scepter een scepter.
 Schifm scheur ingh.
 a Scholar een Leerling.
 a School een schoole.
 Science Wetenschap.
 to Scoff spotten.
 to Scold schelden / h-
 ben.
 Scope Ooghmerck.
 to Scorch Branden /
 schzoepen.
 to Scorn Verachten.
 to Scowl suur sien.
 to Scour schuuren.
 to Scourge Oerfleten.

to Scratch Krabben.
 to Scrape schzoepen.
 a Screen een schuifsel /
 scherm.
 a Scribe een schryver /
 schryft geleerde.
 Scripture Schryftuur.
 a Scruple een scrupel /
 twiffelingh.
 the Scull de Hoofst-pan /
 Becheneel.
 Scum schuym.
 a Scuttle een Koffien /
 schotel.
 the Sea de Zee.
 a Seal een Zegel.
 a Seam een soom.
 a Seamster of Simler
 een Naapster.
 to Search Na-soeken.
 the Second de Twee-
 de.
 Searge sergie.
 the Season saysoen.
 a Seat een setel / stoel.
 Seaven seben.
 a Secretary een secretar-
 rig.
 a Sect een secte.
 a Section een Deeling.
 Secret Verhoegen / h-
 meljck.
 Secure seker.
 Secure soegcloos.
 C c . . . Sedi-

Sedition *Seditie / ops
roer.*
 to Seduce *Verleypden.*
 to See *Zien.*
 Seed *Saat.*
 to Seek *Soecken.*
 to Seemeth *het Schijnt.*
 to Seeth *Zieden / koo-
ken.*
 Seldom *Zelden.*
 to Select *Wakhtesen.*
 to Sell *Verkoopden.*
 the Senate *den Raat.*
 to Send *Zenden.*
 Sence *Ant / gewoel.*
 Sensible *Verwoyligh.*
 to Sent or favour *Wec-
ken.*
 a Sentence *een Senten-
tie / vonnis.*
 to Separate *Afsonde-
ren / scheidden.*
 a Sepulchre *een Graf.*
 Serge *Sergie.*
 Serious *Eerlijgh.*
 a Sermon *een Predica-
tie.*
 a Serpent *een Slangh /
Serpent.*
 a Servant *een Dienaar.*
 to Serve *Dienen.*
 to Set *Setten / stellen.*
 Several *Verfcheyden.*

Severe *Strair / straf.*
 to Sew or low *Naeyen.*
 Sewer *Der.*
 the Sexton *de koster*
 a Shadow *een Schaduw-
we.*
 to Shake *Schudden.*
 Shallow *ondiep.*
 the Shambles *de Vluyt-
hal.*
 Shame *Schaamte.*
 Shared *Gedeelt.*
 to Shave *Fasfonten-
ren / scheppen.*
 to Shave *Schaben.*
 She *Si.*
 a Sheaf *een schoof.*
 Shears *Schäären.*
 a Sheath *een scheidde.*
 to Shed *Weten / slop-
ten.*
 a Sheep *een Schaap.*
 a Sheet of Paper *een
Vel Papier.*
 a Sheet (of Linnen) *een
slaap-laken.*
 a Shell *schulpe / schil-
le.*
 a Shelf *een Banck of
Blanch.*
 a Shelter *een schuyt-
plaats / toeblijcht.*
 to Shew *Toonen.*
 a Shield *een schild.*
 a Shift

a Shift *een Deraude-
ringh / oock een
Maans ofte Vrouwen
hemdt.*
 a Shilling *een schel-
lingh.*
 the Shin *de scheent.*
 to Shine *schijnen.*
 a Ship *een Schip.*
 a Shirt *een Maans
hemdt.*
 a Shive of Bread *een
suede Broods.*
 a Shoe *een Schoen.*
 a Shoemaker *een
schoonmaker.*
 to Shoot (with a gun)
 schieten.
 a Shop *een winkel.*
 the Shore *de strand.*
 Short *Kort.*
 a Shovel *een schop.*
 Should *soude.*
 it Should or ought *het
Schoort.*
 a Shoulder *een schouder.*
 to Shout or cry out
 scheyden.
 a Shower (of rain) *een
Plas-regen.*
 to Shrink *wegcken en
krimpen.*
 to Shut *sluyten / toe-
doen.*

a Shuttle or Shuttle *een
spool.*
 Sick *stecht.*
 a Sickle *een sichel.*
 a Side *een Zijde.*
 Aside *Ter zijde.*
 a Siege *een Besleggh.*
 to Sift *siften.*
 a Sift *live or seve
Eenist of sif.*
 to Sigh *suchten.*
 a Sight *een Oefelicht /
en een schoufpiel.*
 a Sign *een teeken.*
 a Signet *een segel-ring.*
 to Signifie *Wetsheyen.*
 Silence *stijlswijgent-
heyt.*
 Silk *Zijde / Sp.*
 a Silable *een syllabe.*
 Silver *Silber.*
 a Similitude *een Oef-
elijckenis.*
 Simple *stecht.*
 Sin *sonde.*
 to Sin *sondigen.*
 Since *t' sedert / sint.*
 Sincere *oprecht.*
 to Sing *singen.*
 to Sink *sinken.*
 a Sinew *een sensuwe.*
 Sir *Monsieur / Heere /
een Eer-tijtel van
een Ridder.*
 C t s

Sierup. Sproop.
 Sifter een Duster.
 to Sit Ditten.
 a Sithe een Beppfen.
 a Skain of threed een
 Streng garen.
 the Skie de Lucht.
 Skie-colour Hemels-
 blaauw.
 Skill Konst / weten-
 schap.
 Skin vel.
 Slack Slap / los.
 to Skip Springen.
 a Slate een Lepe ofte
 latte.
 to Slander Kasteren.
 a Slave een Slaaf.
 to Slay Woodt slaan.
 to Sleep Slapen.
 a Sleeve een mouw.
 Slender Dun / mager.
 to Slide glijden / sub-
 veren.
 Slime slijm.
 to Slice snijden.
 a Slice een Snee.
 a Sling een slinger.
 to Slip away Ontslip-
 pen.
 a Slipper een Sluip.
 Slippery Glad / slij-
 berachtigh.
 a Sloe een wilde pruim.

a Sloven een sloobe.
 Slow Traagh.
 a Sluce een Sluys.
 to Slumber Sluypen.
 ren.
 Sluttish Moosig / buyl.
 Small kleyn / dun.
 to Smart Smerten.
 to Smell Ruycken.
 to Smile Glim-lachen.
 to Smite Smijten.
 a Smith een Smit.
 a Smock een Dzuulwen
 Hemt.
 Smoke Rook.
 to Smother Versicken.
 to Smooth Strijcken.
 a Snail een Slacke.
 a Snake een Slange.
 a Snare een Strich.
 to Snatch Ruchen.
 to Sneez Niesen.
 to Snort or snore Snor-
 ken.
 Snot Snot.
 Snow Sneeuw.
 to Snuff Snuyten.
 So. Soo / alsoo.
 Sober Sober.
 Society Geseelschap.
 a Sock een Soek.
 Soft Zach.
 to Soil Duipl maken.
 to Soke Wegeken.

Sold

Sold Verkocht.
 Sole Afsen.
 the Sole of the toot de
 Sole van de voet.
 Some Sommige.
 Sommer Somier.
 Something Het / eenigh
 dingh.
 Somwhar Wat.
 Somewhere Ergens.
 a Song een Sang.
 a Son een Soen.
 Soon Haast / terstont.
 Snot Rook.
 Sope Zeep.
 a Sop een Soppe.
 a Sore een seer.
 a Sorcerer een Tobe-
 naar.
 Sorrow Doerfheyt /
 verdriet.
 Sorrow Bedroeft.
 a Sot een Dof.
 the Soul de Siel.
 a Souldier een Soldaat.
 to Sound klanken /
 luyden.
 the South het Zuiden.
 Sour Suur.
 Southying Waarseg-
 ghing.
 Sow Saanen.
 a Sow een Soeg.
 a Spade een Spade.

a Space een Spacie.
 a Span een Span.
 to Spare Sparen.
 a Spark een Donsch.
 to Sparkle Glinsteren.
 Spectacles Wyllen.
 to Speak spreken.
 a Spech een Taal / een
 spraek.
 to Speed spoeden.
 to Spel spellen.
 to Spend Verquisten.
 to Spew or spue spout-
 wen / overgeven.
 Spieces sperep.
 a Spider een spinnae
 web.
 to Spill slozen.
 to Spin spinnen.
 the Spirit de Geest.
 to Spit spoutwen.
 a Spit een spit.
 Spite spijt.
 to Spoil Bederven.
 a Spoon een Lepel.
 a Spot een Vleck.
 a Spouse een Wuyf;
 to Spread spreiden.
 the Spring de Acute /
 Dooz-jaar.
 a Spur een spoor.
 to Spurn Verster up-
 slaan.
 Squint-eyed scheel.
 C c 6   to Stab

Srah. Met een Pon-
 jaart selen.
 a Stable een stal.
 a Staff een staf / stock.
 to Stagger stonche-
 len.
 a Stein een Dlecke.
 Steins Crappen.
 a Stake een slaach /
 paal.
 to Stammer stameren.
 to Stamp stampen.
 to Stand staan.
 a Star een sterre.
 to Starck stijben.
 a Statute een statuyt.
 to Stay slyben.
 to Seel seelen.
 to Steep weycken.
 to Steer stieren.
 a Step een stap.
 a Step-father een siick-
 vader.
 to Stick selen.
 to Stick to Hankleben.
 a Stick een stock.
 a String een Driekel.
 a Stinck stincken.
 to Stir roeren.
 Stocking strouffen.
 the Stomack de maag.
 a Stone een steen.
 a Stool een stoel.
 to Stoop Duchten.

to Stop Stoppen.
 a Storie een Verhaal /
 Historie.
 a Storm een storm.
 Scout scout.
 Straight Reestr.
 Strained Gezijght en
 gedouwt.
 Strait Eng / nauw.
 a Stranger een Dyeem-
 delingh.
 a Straw een stroo.
 Stayed Verdwaast.
 the Stream de stroom.
 a Street een straat.
 Strength stercke.
 to Stretch Recken.
 to Strike slaan / snij-
 ten.
 a String een snoer.
 a Stripe een slag.
 Strong sterck.
 a Student een student.
 to Studie studeren.
 Stumbling struwel-
 ling.
 to Subdue t'onder-
 brengen.
 to Submit onderwer-
 pen.
 to Subscribe onder-
 schrijven.
 Substance substantie.
 Succour Vpstant.

Such

Such sutsche.
 to Suck sughen.
 Suddain schietelick.
 Suet or tallow. sinner.
 to Suffer Lyden.
 Sugar supcher.
 a Sunn een sonne.
 the Sun de sonne.
 to Sup suppen.
 Subscription op-
 schrift.
 Supper Avontmaal.
 to Support onderhou-
 den.
 Sure secker.
 Surety Bojge.
 to Suspect Misstrou-
 wen.
 to Sullain ophouden.
 to Swallow swelgen.
 a Swan een swaan.
 to Swear sweeren.
 to Sweat sweeten.
 to Sweep Degen.
 Sweet soet.
 to Swell swellen.
 Swift snel.
 to Swim swemmen.
 a Swine een swijn.
 a Sword een Degen /
 swaert.
 Swounding Beswij-
 ming.

T.

a Table een Tafel.
 a Tail een staart.
 a Tailer een Kleerma-
 her.
 to Take Nemen.
 a Talent een Talent.
 to Talk Praten.
 Tallow Calch.
 Tame Tam.
 Tape Linnen / lint.
 Tapestry Capyt.
 to Tarry Verberden.
 a Tart een Taart.
 to Taste smaken.
 a Tavern een wijn Ber-
 berg.
 Taught Geleert.
 to Tax Carceren.
 to Teach Leeren.
 a Tease een Craan.
 Tedious Verdyteligh.
 Teeth Tanden.
 to Tell Tellen of ver-
 tellen.
 to Temper Matigen.
 a Tempest een Temp-
 peest.
 a Temple een Tempel.
 to Tempt Versoeken.
 Ten Dien.
 a Tenant een Huurder.
 Tender Ceder.

C e 7

a Term

- a Term een Termijn of
tijd.
Terrible Dreeffelich.
a Territorie een Gebied/
Landfchap.
to Tedfice Seturgen.
a Tetter een klein lo-
pende zeerighept.
Then Dan.
to Thank Bedauchen.
That Dat.
to Thaw Dopen.
The De.
a Theef een Dief.
Then Dan.
Thence Daar van
daan.
There Daar.
Therefore Daarom.
Thereof Daar van.
Thick Dick.
the Thigh de Dye.
Thine Dijn / uwen.
a Thing een Dingh.
to Think Dencken.
Thin Dun.
Thirst Dorst.
Thirtie Pertigh.
This Dese / dat.
Thither Daar na.
Through Dooz.
Thou Du / ghy.
a Thorn een Doren.
Thoughts Gedachten.

- Threed Dyaadt / Ga-
ren.
a Throne een Throon.
the Throat de Keel.
to Threaten Dreygen.
to Thrive Dyofteree-
ren.
to Throw Werpen /
goopen.
to Thruft ftooten.
a Thumb een Tump.
Thunder Donner.
to Tie Binden.
Timber Cunnichout.
Time Tijdt.
Tinn (Pewter) Tin.
Tired Vermoerd.
Tithe Tende.
a Title een Tittel.
To Tot / aan / na.
Toand fro Hertwaarts
derwaarts.
a Toad een padde.
a Toad-foot Dypuchy
hooft.
a Toe een Teen.
Together Met mak-
kander / t'effens.
to Toil Arbeiden / be-
moepen.
a Token een Merck-
teeken.
Told gefeyt.

Toll

- Toll or tribute Tol/
fchattinge.
Tolerable Verdyaght-
likh.
to Toll a bell een
kloek luyden.
a Tomb een Combe
ofte Graf.
a pair of Tonges de Tan-
gen.
a Tongue een Tonge.
a Tool een Inftrument
ofte gereetschap.
a Tooth een Tant.
the Top or height de
Top ofte hooghte.
a Top een Top ofte tol.
a Torch een fachel /
toofte.
to Torment Quellen /
pijnent.
Torn Gefcheurt.
to Toft Baden.
a Touch Raanraachen.
ofte boelen.
Touching Kangaande.
a Touch stone een
Coet-steen.
Tough Taap.
Tow grofblas.
to Tow a Ship een
Schip roepen ofte
trecken.
a Towel een Handdoek.
- a Tower Cooren.
a Town een Stadt of
Dorp.
Toys Weufelingen.
Trade Aertinge / han-
del / ambacht.
a Traitor een Verrader.
to Translate Overfet-
ten.
to Travail Kiepen.
Treachery Verraderp.
Tread Driakel.
to Tread Creden.
Treason Verraat.
Treatures fchatten.
a Tree een Boom.
to Tremble Beven.
a Trencher een Tefjooz/
Eafelbox.
a Trepas Overtreding
ge.
a Tribe een Geflacht.
Tribulation Weders
waardighept.
to Trie Deyproeben.
Trinity Drieuldige
heyt.
Trifles Weufelingen.
a Triumph Triumph/
Zege luygh.
Trouble Adorpen.
a Trough een Trogh.
a Troup een Bende /
Croup.
a Trowel

a Trowel een Miltse-
waars Troffel.
True waar.
a Trumpet een Trom-
pet.
a Trunk een Koffer.
to Trust Betrouwen.
Truth waarheyt.
a Tub een Cobbe.
a Tulip een Tulp.
a Tumult een oproet.
a Tune een Toon.
a Tun een Conne.
a Turf een Surf.
to Turn Wederomke-
ren.
a Turnep een Raap /
huol.
a Tutor een Dooght /
Bewaarder.
Tweelt Twaalf.
Two-light Tweelicht.
Twenty Twintigh.
to Twine or twist Dza-
pen / tweernen.
Two Twee.
a Tyrant een Tyrant /
Dwingelaant.

V:

to be **V** Acant Ledigh
zijn.
a Vail Dechsel / hang-
fel.

Vain Idel.
in Vain Bergeeffs.
Valiant Dapper.
a Valley een Dal.
Valour Dapperheyt.
Value waarde.
to Vanish berdwijnen.
Vanitie Idelheyt.
to Vanquish Verdwij-
nen.
Vapour Rook / damp.
Varietie Verandering.
a Vassal een Leenhou-
der / onderfaar.
Veil halfs vleys.
a Veil een Kader.
Volvet Fluitwel.
Vengeance wraach
a Verb een werch-
woort.
Verie fter / heel.
to Verifie waar ma-
ken.
Veritie waarheyt.
a Verse een Deers.
Vertue Druyghd.
to Vex Quellen / pla-
gen.
Ugly Leelijch.
a Vial een Diaal.
Vice onduygh.
a Victorie een Victo-
rie / overwinninge.

Viduals

Viduals Dittualie /
probiant
to Vieww Besien.
Vigilance wacker-
heyt.
Vigorous Moerck / blij-
tigh.
Vile Snoode / ghe-
ruygh.
a Village een Dorp.
a Villain een Doef /
schelm.
Vindication Reven-
gie.
Vindictive wraackgie-
righ.
a Vine een wijngaart.
Vineger Ryzjn.
Vintage de wijn lesu-
ge / wijn tydt.
a Vintner een wijnder-
koopet.
a Viol een Diaal.
to Violate Schenden /
berontrepugen.
Violence Gewelt / hef-
tighheyt.
Violently Geweldivgh-
lych.
a Violet een Diolet-
bloem.
a Viper een Slange /
Kobber.
a Virgin een Maaght.

Virginity Maagden-
dom.
Virility Mannelijck-
heyt.
a Visage een Rangesicht.
Visard een Dout-aan-
gesicht.
Visible Sienlick / siech-
baar.
a Vision een Gesichte /
verschijninge.
to Visit Besoeken / de
visite geven.
Visitation een Besoe-
kinge.
the Vitals de Levende
delen des Lichams.
to Viriue Schenden.
to Viriue Onduygent.
to Vituperate Taken.
Vivacity Levendigh-
heyt.
an Ulcer een Smeer /
gezwel.
an Umbrage een Scha-
dulte / een onbya-
gie / suspette.
an Umpire een Schepf-
man.
Unable Onmachtigh.
Unacceptable Onaan-
genaam.
Unanimity Eenzyck-
tigheyt.

Unape

Unsapt **On**bequaam.
 Unarm **On**tuopenen.
 Unawares. **On**ver:
 wacht.
 Unbelief **On**geloobig:
 heyt.
 Unbesceming **On**betas:
 mend.
 to Unbuckle or unbut:
 ton onthaalen / ont:
 knoopen.
 Unespable **On**be:
 quaam.
 Uncertain **On**secher.
 Unchangeable **On**ver:
 anderlijck.
 Unchast **On**kuys.
 Uncivil **On**bekeest.
 an Uncle een **On**tel.
 Unclean **On**reyn / on:
 supber.
 Uncomely **On**betamts:
 lijck.
 Unconstant **On**stant:
 vastigh.
 to Uncover ondecken.
 an Unction een **On**tsin:
 ge.
 Under **On**der
 to Undergo **On**der:
 gaan / lyden.
 Underhand **On**ver:
 lijck.
 to Underhold **On**der:
 houden.

an Underling, een **On**:
 derlingh / een die
 minder in **On**fficie is.
 Undermine **On**dermij:
 nen.
 Underneath **On**denen.
 to Understand **On**der:
 staan.
 to Undertake **On**der:
 winden.
 Undiscreet **On**beschep:
 det / indifcreet.
 Undivided **On**geschep:
 den.
 to Undo **On**doorn /
 leg maken.
 to Unno (a mad) **On**:
 mant berberben.
 Undone **On**dooven.
 Untoasted **On**ge:
 toijffelt.
 Uneasy **On**gemackts:
 lijck.
 Unequal, uneven **On**:
 effen.
 Uneestimable **On**waars:
 deertlijck.
 Unexpected **On**ver:
 wacht.
 Unfained **On**gebeuyf.
 Unfaithful **On**trouw.
 Unfallible **On**sejbaar.
 Unfit **On**bequaam.
 to Unfold **On**dooven.
 Unfor:

Unfortunate **On**geluc:
 kigh.
 Unfriendly **On**vrien:
 delijck.
 Unfruitfull **On**vrucht:
 baar.
 Ungodly **On**goddelijck/
 goddeloos.
 Ungracious **On**der:
 gende / daar geen ge:
 nade meer in is.
 Ungratefull **On**dank:
 baar.
 Unharmdson **On**ge:
 schikt / leelijck.
 Unhonest **On**eerbaar.
 an Unicorn een **On**:
 hoopt.
 Uniform **On**gelijck:
 migh.
 Union **On**vereenige.
 Universal **On**gemeen.
 University een **On**ver:
 sityt / Hooge scho:
 le / Academy.
 Unjust **On**rechtbaar:
 digh.
 Unkind **On**vriende:
 lijck.
 Unknown **On**behent.
 Unlawfull **On**wettig.
 Unlearned ongeleert.
 Unless **On**sonder ofte wte:
 genomen.

Unlike **On**gelijck / on:
 effen.
 to Unload **On**tladen.
 Unmannerly **On**gemeen:
 niert / boers.
 Unmeet **On**bequaam.
 Unmindfull **On**getig/
 ongedachtigh.
 Unmodest **On**geschikt.
 Unmovable **On**be:
 weeghlijck.
 Unnatural **On**natuur:
 lich.
 Unnecessary onnodig.
 Unorderly **On**ordente:
 lich.
 Unpardonnable onver:
 geffelijck.
 Unpaid **On**betaalt.
 Unpatient **On**verduel:
 digh.
 Unperceivable **On**ge:
 bochtigh.
 Unperfect. **On**volkos:
 men.
 Unpleasant **On**genos:
 gelijck.
 Unpolished **On**gepols:
 tijft / onberciert.
 Unpossible **On**moogh:
 lich.
 Unpregnable **On**win:
 baar.
 Unprepared onbereyt.
 Un:

Unprofitable **Onnut-**
telijh / onprofijtelik.
Unprovided **Onber-**
sien.
Unquiet **ongernst.**
Unready **onbereydt.**
Unreasonable **ontred-**
lich / sonder reden.
Unregarded **ongeacht.**
Unreprovable **onberis-**
pelijch.
Unrevent **Onverbie-**
digh.
Unrewarded **Onber-**
loont.
Unrighteous **onrecht-**
veerdigh.
Unripe **onrijp.**
Unruly **ongeregelt.**
Unstable **Onverfader-**
lich.
Unfavoury **Onfinake-**
lik.
to Unlay **ontfeggen.**
to Unseal **ontfeggen.**
Unsearchable **onnut-**
vindelijch.
Unseasonable **ontijdig.**
Unseemly **onbetamel-**
lich.
Unseen **ontfeffen.**
Unsentible **ongevochtig.**
Unserviceable **onduer-**
felich.

Unsettled **ongestadig.**
Unshamefast **Onbe-**
fchameft.
Unshaven **ongefchoo-**
ren.
Unshod **ontfchoent.**
Unskilful **onverbaren /**
ontwende.
Unsound **ongefont.**
Unspeakable **onnut-**
fpreklich.
Unspotted **onbebleekt.**
Unstable **ongestadigh /**
ongedurigh.
Unstained **ongefchent.**
Unstayed **Onghetem-**
pert.
Unstiffest **onftant-**
baadigh.
Unstufferable **ontver-**
dragelijch.
Unsure **onfeker.**
Unsupportable **onlijde-**
lijch.
Untamed **ongtemt.**
Unstaided **onberfmet.**
Untaught **ongelert.**
Unthankful **ondank-**
baar.
Unthought **onber-**
dacht / onberwacht.
an Unthrift **een Der-**
quister.
Unthrifty **onfpaarfuert.**
Untied

Unvied **Ontbonden /**
onthnoopt.
Until **Tot / tot dat.**
Untilled **ongeachert.**
Untimely **ontijdelijch.**
Unto **Tot / al tot / tot**
den / toe / ter.
Unvoid **ongefeyt / on-**
vertelt.
Untouched **ongernaht.**
Untoward **Arg / boos /**
berkeert.
Untrue **outwaat /**
valsch.
to Unvail **ontdeekst.**
Unusual **ongebzuyche-**
lich / ongewonlich.
Unutterable **onutspre-**
kelich.
Unwalled **onbemurt.**
Unwary **onboozfich-**
tigh.
Unwatered **ongelwa-**
tert.
Unwearyed **ouber-**
moeyt.
Unwholom **ongefont.**
Unwilling **ontwillig.**
Unwise **Onwijs.**
Unwitty **onberufsig.**
Unwoundedness **onghe-**
woontheyt.
Unworthy **Onwaar-**
digh.

Unyoked **ontspannen /**
ontbonden.
a Vocation **een Vocatie /**
beroep.
a Voice **een stem ofte**
boys.
to Void **Wijcken.**
to make Void **Tedigh**
maken.
a Volume **een Deel van**
een Boek.
Voluntary **Oytwillig.**
Voluptuous **Wellustig /**
weeldigh.
to Vomit **fpoutwen /**
braken.
a Vote **een stemme.**
to Vouchsafe **Waardig**
achten / berweerdig-
gen.
a Vow **een Belofte aan**
Godt.
a Vowel **een Vocaal.**
a Voyage **een Reyfe ofte**
Wagage ter See.
Up **Op.**
to Uphold **onderfteun-**
nen / onderhouden.
Upon **Op / boven / ober.**
Upper **Overfte.**
Uppermost **Alterbo-**
benfte.
Upright **oprecht.**
an Uproar

an Uproar een oproer.
Upside-down het on-
derste boven.

Upward opwaarts/om
hoogh.

to Urge Dzingen /
wringen.

an Urinal een Ordi-
naal / een Urinaal-
glas.

Us ons.

to Use Gebruycken.

an Usher of a School
een Onder-Rector /
Con-Rector.

to Usurp Tegen recht
houden.

Uryr Doecher.

to Utter Hutspreken.

the Utermost de Upe-
rste.

Vulgar Gemeyn.

a Vulture een Oer.

W.

a **W**Ater een Wasfel/
oock een Ous-
twelje.

to Waft over ober boes-
reit.

to Wag Waggelen /
wanchelen.

to Wag the head Het
hoofd schudden.

to lay a Wager Wed-
den.

Wages Gagie / loon.

a Waggon een Wa-
gen.

Waight or weicht Ge-
wicht.

to Wail Strijten / her-
men.

Waincot wagenshot/
want-schot.

to Wait Wachten.

to Wait for Berwach-
ten.

to Wake Waken.

to Walk Wandelen.

a Wall een Muur ofte
wal.

a Wall-loufe een Weeg-
lugt ofte wand-
lugs.

a Wall-nut een Ocher-
nut.

to Wander Dwalen /
doelen.

to Want Gebreck ij-
den.

Wanton Bertel / wech-
tygh.

War Ooslogh.

to Ward Behoorden /
beschermen.

Wares

Wares Waren / koop-
manschappen.

to be Warie Doozich-
tigh zijn / sich wach-
ten.

Warm Warm.

a Warming-pan een
Bedt-pan.

to Warm Waaershou-
wen / vermanen.

a Warrant een Bevel /
order.

a Wart een Wazatte of
Dyat.

to Wash Wassen.

a Wasp een Wespe.

to Wast Bederven /
berwoeflen / berquif-
ten.

a Waist-coat een Hemt-
rock.

to Watch Waken.

a Watch een Horolo-
gie.

Water Water.

a Wave een Ware ofte
golue.

Wax Was / Lach.

a Way een Wegh.

We Wy.

Weak swach / hransh.

Weal Welvaart.

Wealth Ryckdom.

to Wean a child Een
hinf speenen.

Weapons Wapenen.

to Wear Dragen.

to Wear out Derslij-
ten.

Weary Moede / ver-
moeyd.

Weather Weder.

to Weav Weben.

a Web een Webbe.

to Wed Houtwen / trou-
wen.

a Weed een Wiede.

a Weck een Weecke.

to Weep Weenen.

to Weigh Weegen.

Welcome Welkonn.

Well Wel.

a Well een Put.

a Wench een Meeyt of
Meyghen.

the West West / het
Westen.

Wer Dat.

a Whale een Walvis.

a Wharf een Werf ofte
Haben.

What Wat.

Whay Wey / huy.

a Wheel een Puyft.

What Certue / Weys-
te.

a Wheel een Wiel.

a Wheel-

- Wheel-barrow *een* Wintcr winter.
 Krupwagen. Wife Wif.
 • Wheel *een jongen* With With.
 hout. Within Binnen.
 When Wanneer. • Witness *een* Getuy-
 Whence Van waar. ge.
 Where waar. We We.
 Wherefore waarom. • Woman *een* Vrouw.
 Whereto. Waar toe. • Wonder Derwonder-
 • Wher. Wetten / sij- ren.
 pen. Wood Hout.
 Whether of / ofte. Wooll wol.
 Which welke. • Word *een* woort.
 While and mean while. • Work werken.
 • Tertylen / onder. • Write Schryven.
 tuffchen. wrath Coorn.
 White Wit.
 • Whore *een* Hoer. Y.
 Wicked Boos.
 • Widow *een* wedu- Y Ea Ja.
 we. • Year *een* Jaar.
 • wife *een* Wif. Yellow Geel.
 Wilde wilt. Yesterday Gisteren.
 • The Will de wille. Yet Noch.
 • the Wind de wint. Z.
 • Window *een* Ven-
 ster.
 Wine wijn. Z Eal Eker.

F I N I S.